

33746

40 25 303

Ա.Ռ.

ՄԵԾԱՐԳՈՅ ՀԱՐՍ ԵՒ ՍԻՐԵԼԻ ԵՂԲԱՐՍ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՈՒԽՏԻՆ ՎԻԷՆՆԱՅ

Մեծարգոյ Հարք եւ Միրելի Եղբարք ի Քրիստոս:

Մի մերժիցես զգիր օրինացս պատգիկ
ի բերանոյ բուռէ, եւ խոկացես ի դոսս ի
տուէ եւ ի գիշերի. զի իմացես առնել զա-
մենայն գրեալոց ի դմս, եւ ապա աջողեսցիս
եւ ուղղեսցես զճանապարհս բո: Գիրք 8-
տայ, Ա. 8:

Լաւ ինչ եւ զովութեան արժանի է նմանող նախանձաւոր օրինակաց
մեծանուն եւ առաքինաւոր Նախորդացն լինել: Բարեաց յիշատակաց ար-
ժանի ընդ Հանրական Աբբայ Միաբանութեանս Մեծապ. Ամենապ. Արիս-
տակէս Ա. Ազարեան Արքեպիսկոպոս Կեսարեայ, իբրեւ ընծայեցուցանէր առ
սիրելի Արզեակս իւր զՏրովարտակ Հաստատութեան Հիմնական Կանոնաց
Մխիթարեան Աւետիս, որ շնորհէր ի Պիոս Թ. Ե ի սրբոց յիշատակաց ար-
ժանի Քահանայապետէ յամին 1852 ի 23 Յունուարի, զիր Շրջաբերական
նութեան, Տրախրելով գնտս ի շնորհակալութիւն երախտեացն, զոր ըն-
կալան: Չնոյն առաւելագոյն իրաւամբք եւ մեղ պարտ եւ պատշաճ է առնել,
զի փոխանակ առ ժամայնն հաւանութեան, տուաւ աւասիկ որոշիչ զճիւ-
հաւանութեան սրբոյ Առաքելական Աթոռոյ ի կատարեալն Հաստատութիւն
Սահմանադրութեան Աիկնական Մխիթարեան Միաբանութեանս: Եւ այս
այս ուրախարար դէպք լինին մեզ առիթ պատեհ արկանելոյ վերստին բանս
ինչ յորդորանաց եւ խրախուսանաց առ ամենայն սիրելի Արզիս Միաբանու-
թեան:

Արպէս ծանուցեալ էր մեր ի Շրջաբերական Թղթիս հերոն, յետ
քննելոյ վերջնոյ ընդ Հանրական Ժողովոյ մերոյ բազում հաւաստեալ եւ
մեծաւ մեղմական զգոնութեամբ զամենայն մասունս նորոյ Սահմանա-
դրութեանն եւ առնելոյ ի նմին փոփոխմունս եւ յաւելուածս եւ դնելոյ
սահմանս ինչ կարգացն, առաքեալ էր զզովանդակն առ Ս. Ժողովն ի Հոռոմ,
ուր վերստին քննեալ ամենայն, միւսանգամ առաքեցաւ այսրէն առ մեզ
հանդերձ Քահանայապետական Թղթով Հաստատութեան: Արդ սովին
զրովս աւետարանեմք Չեղ ամենեցունցդ, եւ միւսմ միւսմ առանձինն եթէ
Ս. Հայրն մեր Աւետիս Թ. Գ. առաքելական իշխանութեամբն իւրով Հաստա-
տեաց առանձինն Համառօտագրով կնքելով ի 23 Յունուարի 1885 ամին,
որ օր չէ աննշանաւոր ի տօնս Եկեղեցւոյ, զՍահմանադրութիւն Աւետիս մե-
ծապայծառ հանգիսիւ՝ սրպէս ինչ սովորութիւն է առնել ընդ կրօնաւորս-
կան Միաբանութիւնս ծանուցեալս եւ հաւանեալս ի սրբոյ Փահէն Հոռոմոյ:

Հաստատեալ Քահանայապետին զայս նոր Սահմանադրութիւն, բաւ-
նայ ի միջոյ միւսն, զոր Հիմնական Կանոնս անուանեալք, եւ զոր Ս. Քահա-
նայապետն Պիոս Թ. շնորհեալ էր մեզ վասն ժամանակեան պիտոյից մե-
րոց, մինչեւ տացին մեզ այլ ինչ սահմանք կարգաց եւ կանոնաց յընդհա-
նուր վարչութիւն Աւետիս:

Մեծարգոյ Հարք եւ Միրելի Եղբարք ի Քրիստոս, այս նշանաւոր
դէպք, որ արդարեւ արժանի է դարագլուխ կացուցանելոյ ի պատմութեան
Միաբանութեան, այս շնորհք՝ որ անզուգական իմն են եւ որում չկայր ուս-

տեք ակն, պարտաւորս կացուցանեն զմեզ՝ կարի իմն շնորհակալս զանձինս ընծայեցուցանել նախ առ Աստուած, որ տուիչն է ամենայն բարեաց եւ յորմէ են ամենայն տուրք բարիք եւ ամենայն պարգևք կատարեալք¹, եւ դարձեալ առանձինն իմն օրինակաւ առ ամենասուրբ Արքայն, առ հոգի Պաշտպան Միաբանութեանս, որ անդատին ի սկզբանէ հաստատութեանն՝ ի բազում նուազս եցոյց զիւր զմայրենի գութ եւ զինամն ի վերայ Աւետիս եւ տրուպ Արդեգրացոս, եւ հուսկ ուրեմն առ Ս. Քահանայապետն Աւետի Ժ. Գ. որում հաճոյ եղև իւրով մարդասիրութեամբն ամբառնալ զՄիաբանութիւն մեր ի ճշմարիտ կրօնաւորական Ընկերութիւն հաւանեալ եւ հաստատեալ Քահանայապետական համառօտագրով, եւ ետ մեզ Սահմանադրութիւն եւ կանոնս:

Արքին են մեզ այսուհետեւ շաւիղ անմուր, ընդ որ պարտիմք գնալ ամենեքին առ ի հասանել ի կէտ նպատակի կոչման մերոյ: Սովին հոգւով եւ մեք ահաւասիկ առաքեմք առ մէն մի ի սիրելի Արդւոց մերոց ի Քրիստոս ուրոյն ուրոյն օրինակ մի դրոշմեալ ի Սահմանադրութեանէ անտի, եւ զիտեմք եթէ եւ Գուրք նովին նմանագոյն եռանդամք եւ ուրախութեամք եւ շնորհակալութեամք ընկալիք զայն, իբրեւ արժանաւորք ընդունելոյ զշնորհագ պարգևեալս ի Տեառնէ, ի Ս. Արևսն եւ ի Փոխանորդէ Քրիստոսի ի Ս. Քահանայապետէն:

Սակայն նշան մեծագոյն շնորհակալու մտաց այն լինիցի, եթէ բովանդակ պահեսցուք եւ կատարեսցուք զամենայն հաստատութիւնս, զկանոնս եւ զկարգս որ ի Սահմանադրութեան անդ իցեն բովանդակեալ, եւ անտուածատուր շնորհքն յամենայն սրտէ եւ ի զօրութենէ գուն եղեալ ջանացուք ընդ զամենայն կատարելագէտ: Քանզի յայսմ իսկ կայ կատարումն վարուց մերոց եւ օգուտ մեր, եւ եթէ զայս առնիցեմք՝ վանականք ազնիւք լինիցիմք, ապա թէ լի կատարեալ կատարելագոյնք գտանիցիմք: Աւերացաւ բարձրացաւ այս Միաբանութիւնս սղջոյն առաքելական հաստատութեամբն. այլ ճշմարիտ բարձրութիւն անդամոց Միաբանութեանս հաստատեալ կայ ի ճշգրիտ պահպանութեան կանոնաց, յորոց ի դարձ փոխարինի ընդունիցիմք յաշտարհիս յայսմիկ խաղաղութիւն՝ ըստ բանի Առաքելոյն՝ թէ Ար միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին, խաղաղութիւն ի վերայ նոցա², եւ ի ժամու մահուան աներկեղ վստահութիւնս, եւ ի հանդերձեալ կեանսն՝ անանց փառս:

Քանի՛օն մխիթարութիւն լինիցի ընդհանուր Եկեղեցւոյ եւ մեծարեալ Գլխոյ նորս, որպիսի շինութիւն հաւատացելոց, որչափ պարձանք Միա-

¹ Յակ. Ա. 17:
² Գաղ. 2. 16:

բանութեան եւ քանի՛ խնդութիւն սրտից մերոց, յորժամ ամենայն ուրեք եւ յամենեցունց կանոնքս մեծարոյ համարեսցին եւ նախանձաւոր ճշգրութեամբ պահեսցին: Ասան որոյ, ընդ Ս. Բեռնարդոսի, աղաչեմք զՁեզ, Մեծարոյ Հարք եւ Սիրելի Երարք, եւ փարելի սակմք, այսպէս գործեալիք եւ այսպէս կացիւք, Սիրելիք ի Տէր, փոյթ ունիչիք զպահպանութենէ կարգիդ, զի եւ կարգդ պահեսցէ զՁեզ:

Այլ մինչ չեւ զբանս հանգուցեալ, արժան համարիմք առանձինն խնամովք յանձն առնել Առաջնորդաց՝ սկիւ պահպանութեան կրօնաւորական բարեկարգութեան. զի եթէ այս հանապազօրեաց տքնութիւն չգուցէ, տակաւ տակաւ եղձանին կարգք եւ կանոնք, եւ սարգեալ մտանեն ի ներքս զեղձութիւնք եւ անկարգութիւնք, որոց ապա դարման տանել դժուարին լինիցի: Յանձն առնեմք դարձեալ Առաջնորդաց սէր առ իւրեանց հպատակեալսն, եւ հոգ մեծ ի սրտի՝ ի հոյթայթեալ զպէսս նոցա յամենայնի, որչափ հանդամանք իրացն եւ ժամանակին թոյլ տացեն. զի յայնժամ թէեւ դժուարին ինչ նոցա հրամայեցի կամ պահանջեցի ի նոցանէ, եւս յօժարագոյնս հրամանացն անսայցեն եւ սրտի մտօք կատարեցեն զպահանջեալսն: Հուսկ ուրեմն, որպէս Առաքեալն առնէ, զԱռաջնորդս աղաչեմք՝ խրատել զստահիս, մխիթարել զկարճամիտս, պատասպարան լինել տկարաց եւ երկայնամիտ լինել առ ամենեւին¹: Գարձեալ՝ Օրինակ լինեմք²: Նոյնպէս եւ հպատակելոց յանձն առնեմք առանձինն, հանդերձ փութովն եւ ջանիւք առ ճշգրիտ պահպանութիւն կանոնաց եւ ի կատարումն պարտուց, ունել միանդամայն սէր եւ մեծարանս առ իւրեանց Առաջնորդս, եւ հրամանացն նոցա պատկառ կալ հլուական հպատակութեամք, զի ասէ իսկ Առաքեալ. Անկնդիր լերուք Առաջնորդաց ձերոց եւ հպատակ կացէք նոցա. զի նոքս տքնին վասն ոգւոց ձերոց, որպէս թէ համարս տալոց իցեն ընդ ձեր, զի խնդութեամբ արացեն զայն եւ մի յոգւոց հանելով. զի այն ոչ յօգուտ ձեր է³:

Յետ Հնազանդութեան պարսին մեծարել եւ սէր ընդ Աղքատութիւն ունել, որ Մայրն է Կրօնից: Այս կրկին Աւետք են գլխաւոր հիմունք եւ ամբութիւն՝ բարոյական եւ նիւթական շինուածոյ կրօնաւորական կենաց, եւ կամաւոր վերապիք որ ընդդէմ հնազանդութեան եւ աղքատութեան գործիցին, ոչ խախտն միայն յառաջագիմութեան Միաբանութեանց լինին, այլ եւ զբովանդակ շինուածն վեր ի վայր հարեալ կործանեն:

¹ Ա. Թեո. Ե. 14:
² Ա. Տեո. Գ. 12:
³ Եբր. Ժ. 17:

Գիտացենք քաջ համօրէն անդամք Միաբանութեանս, զի վարչու-
թիւնն՝ իբրեւ Մայր գթած սիրէ զամենեւին, եւ զմի մի իւրաքանչեւ ի նո-
ցանէ գգուէ, խնամէ եւ մխիթարէ. մտացեալ զամենայն զնիւթական
հոգան՝ առաւել զօգուցն խաղաղութենէ ունի փոյթ եւ զանդորութենէ
մտացն. զի գոհութեամբ եւ խնդութեամբ արացեն զամենայն, եւ կարա-
ցեն զիւրաւ հասանել ի վախճան կոչման իւրեանց:

Եւ արդ զիրկս արկեալ փարիմք զամենեքումք մի ըստ միջէ ի սերտ
սեր Սրտին Յիսուսի, որ զանգին արիւն իւր վասն միոյ միոյ ի մէջ ետ, զի
զմեր սէրն յինքն ձգեացէ: Սոյնպէս հրաւիրեմք զամենեւեան եւ ի սեր եւ ի
գութ մայրական սրտին Մարեմայ Աստուածածնի հօր Պաշտպանի Միաբա-
նութեանս, յորոյ ի միջնորդութիւն ապաստան է շնորհն պատուիրանակա-
տար մշտակիր հանապազօրդութեան մերոյ ի կրօնաւորական կոչմանս եւ
վարձք անսխալք ի փառս արքայութեան, եթէ հաւատարիմ պահպա-
նութեամբ վանական կարգացս՝ յառաջ վարեալ զընթացս ի լաւութեան
կատարեցեմք: Եւ եւս հայցեմք ի վերայ համօրէն Միաբանութեան զբարե-
խօսութիւն սրբոյ Հարցն մերոյ Անտոնի եւ Բենեդիկտոսի, Առաջնորդացն
մերոյ ի շաւիղս միանձնական կենաց, զի զհետ երթեալ զվարուց նոցա՝ կա-
րացուք հասանել՝ ուր ինքեանք ժամանեցին, եւ զմեզ եւս անդր հրաւիրեն:

Ի վախճանի գլխաւորեմք զթուղթս բանիւ Առաքելոյն, որ ասէ. Այ-
սուհեանէ, Ե՛րբքք, ողջ լերուք, հաստատուն կացէք, մխիթարեցարուք,
միաբան լերուք, խաղաղութիւն արարէք, եւ Աստուած խաղաղութեան եւ
սիրոյ եղիցի ընդ ձեզ՝:

Ի վիեննա, 1885, յամենան Մայիսի,

ի Յօսի Գալստեան Հոգոյն սրբոյ:

ՎԱՐԿԱՆ ՅՈՎՍԷՓ Վ. ԸՍՏԿԱՐԵԱՆ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԵԼԻՄԲԵՐԵԱՅ ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՆ ԱՅԲԵՅ

ՄԻԻԹ. ՈՒՌՑԻՆ ՎԻԵՆՆԱՅ

CONSTITUTIONES

CONGREGATIONIS MECHITARISTARUM VIENNENSIIUM

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՅ ՎԻԷՆՆԱՅԻՈՅ

LEO PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam. Armenus vir nomine Petrus Mekitar spiritu Domini et suae gentis amore ductus, nonnullos sibi adscivit socios, ut una congregati sese confirmarent in catholica fide, assiduisque precibus propitiato Deo Armeni fratres sui ab erroribus ac tenebris, in quibus misere versabantur, ad Evangelii veritatem et lucem revocarentur. Vivendi ratio, quae a Monasticae vitae per orientem cultoribus servabatur, primaeva fuit eorum disciplina; deinde ex eorundem monachorum constitutionibus leges pro suis sociis, qui ab auctoris sui nomine Mechitaristae vocati sunt, idem Petrus deprompsit, easque iudicio Consilii Venerabilium Fratrum S. R. E. Cardinalium christiano nomini propagando praepositorum subiecit; quas interim servandas idem Consilium decrevit. Postmodum huiusmodi Societas in duas divisa est, et a loco in quo quaeque principem constituit Sedem mutuata est nomen; altera enim Veneta, altera Tergestina ac dein Vindobonensis appellata est. Vindobonensis Monachorum Mechitaristarum Abbas Aristaces Azarian titularis Archiepiscopus Caesariensis nonnullas ex dictis legibus Constitutiones seu regulas excerpit, quas fundamentales nominavit, illasque Apostolicae Sedi ad ejus approbationem detulit. Has regulas Apostolicis litteris sub Piscatoris Annulo die XXIII Januarii Anno MDCCCLII datis sa: me:

ԼԵՒՈՆ ՔԱՀԱՆԱՅԱԳԵՏ ԺԳ.

Ի ՄՇՏՆՋԵՆԱԽՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿ ԻՐԱՅՄ – Մխիթար Պետրոսեան՝ այր հայ յազգէ հոգւով Տեառն եւ սիրով իւրոյ զարմին ածեալ ձգեալ, ժողովեաց զԷրեւ ընկերս ոմանս, զի ի մի վայր եկեալ՝ զանձինս ի կաթողիկէական հաւատոն հաստատեցեն, եւ հանապազորդ աղօթիւք հաշտեցուցեալ զՄատուած՝ զեղբարս իւրեանց զՀայս ի մարրութեանց եւ ի խաւարէ՛ յորս թշուառագոյնս թարթափէին, ի ճշմարտութիւն եւ ի լոյս Լեւտարանին ածցեն: Օրինակ վարուց կարգաց՝ որով վարէինն որ միանգամ յարեւերս միանձնական կենաց պատկառկային, եղեն նոցա նախակարգ հրահանգք: Յետ այնորիկ ի սահմանադրութեանց նոցին իսկ միանձանցն քաղեալ հան նոյն այր Մխիթար օրէնս ինչ վասն իւրոց ընկերացն, որ յանուն առաջնորդին իւրեանց՝ Մխիթարեանք կոչեցան, եւ արկ գնոսին ընդ դատաստանօք ժողովոյ Մեծարգոյ Եղբարց՝ սրբոյ Հռոմէական Եկեղեցւոյ կարգինալաց՝ վերակացուաց տարածման քրիստոսական անուանն. զորս վճիռ ետ նոյն ժողովն պահել առ ժամանակ մի: Յետոյ ուրեմն ընկերութիւնս այս բաժանեցաւ յերկուս, եւ ըստ տեղոյն յորում մէն մի զԷր գլխաւոր Լթուոն եղ, առ իւր եւ անուն այլ. քանզի մին՝ Վենետական, իսկ միւսն Տերզեստեան եւ ապա Վիեննական կոչեցաւ: Եբբայն Վիեննական Մխիթարեան Միանձանց, Երիստակէս Եզարեան Երբեպիսկոպոս յորջորջանօք կեսարիայ, քաղեալ Սահմանադրութիւնս ինչ կամ կանոնս յօրինաց անտի վերագոյնն ասացելոց՝ զորս հիմնականս անուանեաց, եղ առաջի Եռաքելական

Pius IX Decessor Noster ea lege probavit, ut per illarum approbationem nihil de iis, quae universae Societatis hujus regimen per plura ejusdem Societatis Monasteria propagandum respicerent, statutum censeretur; decrevitque ut, ubi dicta Mechitaristarum Societas sex aperuisset Monasteria, quorum unumquodque sex Monachis choralibus constaret, Capitulo generali rite coacto liceret leges seu regulas, quae ad generale universae Societatis regimen facerent, condere, utque eae ita conditae ab eodem Capitulo Apostolicae Sedis examini subiicerentur. Quin tamen ad praefinitum numerum Monasteria praefatae Vindobonensis Mechitaristarum Societatis pervenissent plura ab eadem Societate generalia celebrata sunt Capitula, habitaque ipsa est Abbatis generalis electio licet nullae extarent ad ea celebranda et ad Abbatis generalis electionem definitae leges. Immo ab editis fundamentalibus regulis, alii veterum regularum seu legum vim auctoritatemque in dubium vocabant, alii etiam impetebant, multaque inde exorta sunt praesertim de assistentium generalium numero, deque officiis omnium Superiorum difficultates et dubia. Quibus dissolvendis dirimendisque oportuit Consilium propagandae fidei praepositum peculiaribus ex tempore providere rescriptis et declarationibus. Verum magistra omnium rerum experientia satis superque edocuit id neque incremento neque incolumitati istius Societatis esse ac futurum in dies, propterea idem Venerabilium Fratrum Consilium ipso ad-

Եթող ընդունել զհաւանութիւն նորին: Եւ յայ կանոնաց ետ հաւանութիւն բարեաց յիշատակաց արժանի Նախն Մեր Պիոս Թ. Եւաքելական Թղթովն կնքելով մատանեալ Չկնորսի ի 23 Յանուարիոս ամսոյ յամի 1852, պայմանաւ զի սովին հաւանութեամբ չհամարիցի ինչ սահմանեալ զայնմ ամենայնէ որ անկ իցեն ի համօրէն ինկերութեանն վարչութիւն՝ որ ի բազում Մենաստանս տարածեալ իցէ. եւ վճիռ եւս ետ, զի յորժամ այն ինկերութիւն Մխիթարեանց վեց Մենաստանս կանգնիցէ, յորոց մէն մի ի վեց վեց միանձանց դասու կազմեալ իցէ, օրէն լիցի Դոդով ընդհանրական ըստ օրինի գումարեալ՝ օրէնս կամ կանոնս, որ յընդհանրական վարչութիւն համօրէն ինկերութեանն ի դէպ իցեն, յօրինել, եւ զի յետ այնպէսն յօրինելոյ՝ արկցին ի նմին Դոդովոյ ընդ քննութեամբ Եւաքելական Գահուն: Եւ մինչ չեւ Մենաստանաց ինկերութեան Մխիթարեանց Վիեննացւոց ի սահմանեալն թիւ հասեալ, բազում ընդհանրական Դոդովք ի նմին ինկերութենէ գումարեցան, եւ կատարեցաւ իսկ ընտրութիւն ընդհանրական Աբբայի, թէպէտ եւ չգոյին ի միջի սահմանեալ ինչ օրէնք ի գումարել Դոդով ընդհանրական եւ յընտրել Աբբայ ընդհանրական: Նա աւանիկ անդէն յետ զհիմնական կանոնսն հրապարակելոյ, կէպք զգօրութենէ եւ զճոխութենէ հնոց կանոնացն եւ օրինաց յերկբայս իմն լինէին, եւ այլք եւս ընդդէմ դառնային, եւ անտի իսկ ծագէին բազում դժուարութիւնք եւ երկբայութիւնք, մանաւանդ զԵթող ընդհանրական առաջակայից եւ զպաշտամանց ամենայն Եւաջնորդաց: Եւ ի լուծանել եւ ի բաց պարզել զնոսին՝ հարկ լինէր Դոդովոյ Տարածման Հաւատոյ առանձինն հրա-

huc vitam agente Jacobo Bosagi Archiepiscopo titularis Ecclesiae Caesariensis postremo praedictae Societatis Abbate generali curas cogitationesque convertit ad opportunas leges seu regulas constituendas, quibus etsi sex Monasteria, uti cautum erat, nondum essent erecta, tum universi Vindobonensis Mechitaristarum instituti regimini, tum rectae officiorum ac singulorum Monachorum ordinationi consuleretur. Itaque Nobis annuentibus actum est de novis legibus concinnandis habita ratione priorum regularum ac praesertim fundamentalium, quae a Decessore Nostro per supradictas litteras probatae fuerunt, neque neglectis iis, quae in generalibus Capitulis fuerant statuta. Hisce peractis novae Constitutiones in generali Vindobonensis Mechitaristarum Societatis Capitulo mense Julio superiore anno expensae ab eorumdem Venerabilium Fratrum Nostorum S. R. E. Cardinalium Orientalibus negotiis propagandae fidei praepositorum Congregatione probatae sunt. Nos autem ut novae hae Constitutiones, quarum exemplar typis editum et a dilecto filio Seraphino Cretoni Antistite Urbano Secretario Congregationis propagandae fidei pro negotiis ritus Orientalis die XXII Decembris superiore anno MDCCCLXXXIV collatum et recognitum ejusdemque Antistitis manu signatum et subscriptum in tabulario Secretariae Brevium asservari jussimus, integre inviolateque ab universis Vindobonensis Mechitaristarum Congregationis Monachis serven-

մանազրովք եւ յայտարարութեամբք ըստ ժամանակին դարման իրացն տանել: Այլ որ ամենայն իրաց վարդապետն է փորձն՝ եցոյց ըստ արժանի, եւ առաւելագոյն եւս, եթէ չէ այն եւ չլինիցի իսկ առ յապա ի դէպ՝ յաճումն եւ յողջանդամն պահպանութիւն այդր ինկերութեան. նմին իրի նոյն խորհուրդ Մեծարգոյ Եղբարց, առ կենդանեալ իսկ Յակովբայ Պոզաճեանց, Աբբեպիսկոպոսի յորջորջանօք Եկեղեցւոյն Աեսարացոց, որ ի վերջին ժամանակս եկաց ընդհանրական Աբբայ ինկերութեանն այնորիկ, աճ դարձոյց զհոգան եւ զինամն՝ կարգել զիպող օրէնս կամ կանոնս, որք թէպէտ Մենաստանք վեց, որպէս սահմանեայն էր, չեւ եւս իցեն կանոնեալ, նպաստամատոյց լինիցին եւ ի վարչութիւն համօրէն Աւխտի Մխիթարեանց Ա իէննացոց, եւ յուղիկ յօրինուածութիւն պաշտամանց Միանձանց իւրաքանչիւր: Յայն սակս հաւանութեամբ Մերով՝ ձեռն ի գործ արկաւ կարգել նոր օրէնս, կալեալ առաջի աչաց զյառաջ ընծայ կանոնն եւ մանաւանդ զհիմնականն որ ի Նահնոյն Մերմէ թղթովն վերագոյնն յիշելով հաստատեալ էին, ոչինչ անփոյթ արարեալ եւ զորոց յընդհանրական ժողովս էին սահմանեալ: Իբրեւ ել այս ի գլուխ, նոր Սահմանադրութիւնն՝ զորս ընդհանրական Ժողով ինկերութեան Ա իէննական Մխիթարեանց հերուն ի Յուլիոս ամսեան հաւատեալ ի քնին առեալ էր, ի Ժողովոյ անտի Մեծարգոյ Եղբարց Մերոց սրբոյ Հռոմէական Եկեղեցւոյ կարգինալաց՝ վերակացուաց տարածման հաւատոյ զիրաց Արեւելեայց՝ հաստատեցան: Եւ Մերք, զի ի համօրէն Միանձանց Միաքանութեան Մխիթարեանց Ա իէննացոց ողջ բովանդակ պահեսցի այս նոր Սահմանադրութիւն՝ զորոյ զօրինակն զառաջի ընծայեցուցեալ եւ

tur, Apostolica auctoritate Nostra roboramus, easdemque veluti de verbo ad verbum hisce litteris insertas ratas habemus, probamus et confirmamus. Decernentes has litteras firmas, validas et efficaces existere et fore suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in posterum spectare poterit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, et non obstantibus licet speciali et individua mentione ac derogatione dignis in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die XXIII Ianuarii MDCCCLXXXV, Pontificatus Nostri anno septimo.

Pro Domino Cardinali Chisio

A. Trinchieri Substitutus.

(L. S.)

զքննեալ ի ձեռն սիրելոյ որդւոյ Սերովբէի Արեւոտնեայ՝ Ապարանից Երիցու, քարտուղարի Դոզովոյ Տարածման Հաւատոյ զերաց Արեւելեան ծիսից, եւ զկնքեալն եւ զձեռնագրեալ ի նմին Երիցուէ, ի 22 Վեկեմբեր ամսոյ 1884 ամի, հրամայեցաք պահել ի դիւանի քարտուղարութեան Համառօտագրոց. եւ Սերով Առաքելականն ճոխութեամբ զօրացուցանեմք, եւ զայնոսիկ բան առ բան որպէս ինչ ի հրովարտակիս յայսմիկ կարգեալ իցեն, վաւերականս գործեմք, ընդունիմք եւ հաստատեմք: Սահմանեմք, զի իցէ եւ լիցի հրովարտակս այս հաստատուն, զօրեղ եւ արդիւնագործ, եւ վիճակեալ ունիցի զիւր արգասիան լի բովանդակ, եւ նոցա՝ առ որս հայիցի եւ առ յապա ժամանակս հայել մարթայցէ, յամենայնի եւ ամենայնիւ լիցի լիուլն նպաստաւոր: Եւ այսպէս իսկ պարտին դատել եւ հատանել վճիռ զվերագոյն ասացելոցն ո եւ պէտ դատաւորք՝ կարգաւորք եւ ուրոյն սահմանեալք. եւ եթէ որ ուրեք որով իշխանութեամբ եւ իցէ, թէպէտ գիտութեամբ թէպէտ անգիտութեամբ, այլազոյն ինչ զայսց իրաց մտաբերել կամիցի, անհաստատ եւ ընդունայն համարեցի: Եւ այսմ՝ չկարիցեն ինչ լինել խափան այն ամենայն որ հակառակ ինչ ամին իցեն, թէպէտ եւ մանաւոր եւ առանձինն յիշատակաց եւ ցրման արժանի ինչ իբք իցեն:

Տուեալ ի Հռոմ՝ առ Ս. Պետրոսի եւ կնքեալ մատանեալ Չկնորսի ի 23 Երորդ աւուր Յանուարիոս ամսոյ, յամի 1885. յեւթներորդ ամի Վահանայապետութեան Սերոյ:

ՓՈՒՍԵՆԿ ՏԵՆՈՆ ԿԱՐԳԻՆՆԸՆ ԲԻՍՈՒՅ
Ա. ՏՐԻՆՔԻԵՐԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

(Ց. Կ.)

CONSTITUTIONES

CONGREGATIONIS MECHITARISTARUM VIENNENSIIUM

Cum omnem suam operam revocandis ad catholicam unitatem Armenis impendere constituisset Mechitar Petrus, presbyter, vir pietate ac religionis zelo praestans, atque de sua gente optime meritus, qui a primaeva aetate religiosae vitae se dediderat, nonnullos sibi socios adscivit. Et primo quidem eas tantum institutiones cum sociis ac discipulis suis tenuit, quae oretenus acceptae servari solebant per Orientem a monasticae vitae cultoribus; dein implorato prius Apostolicae Sedis patrocinio, scripto consignatas regulas iisdem proposuit, quas universi, eo superstite, observarunt. Verum nonnullis ab illius obitu annis elapsis, alumni ac discipuli, ab eo Mechitaristae nuncupati, in duas easque distinctas ac separatas societates divisi sunt, quarum altera a residentiae loco Tergestina primum, mox Vindobonensis appellata, praecipuos quosdam articulos a memorata regula excerptos, qui fundamentales dicti sunt, Sacrae Congregationi de Propaganda Fide proposuit, eosque saepe: Pius IX P. M. apostolicis litteris - *Monachorum societates* - die 23 Ianuarii 1852 datis adprobavit, ita tamen, ut nihil statutum censeretur quoad ea, quae Instituti generale regimen respiciunt. Verum experientia plusquam triginta annorum satis compertum est,

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԻԷՆՆԵՑ

Քանզի զամենայն զիցթ իւր եղեալ էր ի մտի ի կիր արհանել ի զարձուցանել ի կաթուղիկէ միութիւն զՀայս՝ Մխիթար Պետրոսեան, քահանայ, այր երեւելի աստուածաշարութեամբ եւ կրօնիցն նախանձու եւ երախտաւոր իսկ առ իւր ազգն, որ անդասին ի մանկութենէ տուեալ էր զանձն կրօնաւորական կենաց, ժողովեաց առ իւր ընկերս ոմանս: Աւ անդէն զառաջինն՝ զայն միայն կարգս հանդերձ ընկերօք իւրովք եւ աշակերտօք պահեաց, զոր ի բերանոյ ընկալեալ՝ սովոր էին պահել յԱրեւելս որք միանձնական կենաց՝ պատկառ կային: Ապա խնդրեալ նախ զԱռաքելական Եթոօյ զպաշտպանութիւնն, կանոնս ինչ հարեալ ի գրի եղ նոցա առաջի, զոր առ կենդանութեամբ նորա պահեցին ամենեքեան: Սակայն յետ ամաց ինչ ի վերայ անցանելոյ նորա վախճանին, ձեռասուկն եւ աշակերտք՝ որ ի նորին անուն Մխիթարեանք կոչեցան, բաժանեցան յերկուս Մխարանութիւնս ուրոյն եւ զառ ի միմեանց. յորոց երկրորդն ի տեղովն անտի բնակութեանն՝ նախ Տերգեստեան եւ յետ սակաւու Վիեննական կոչեցեալ, հասածս ինչ ի յիշատակեալ կանոնաց քաղեալ, որ Հիմնականքն անուանեցան, եղ առաջի սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ: Աւ սոցա ետ հաւանութիւն սրբոյ յիշատակաց արժանի Պիոս Թ. մեծ Քահանայապետ, առաքելական թղթովն Օգոստոս 1852. այլ այնպէս՝ զի մի ինչ համարեցի սահմանեալ զայնմ ամենայնէ որ անկ իցէ ի Մխարանութեանն ընդհանրական վարչութիւն: Սակայն փորձիւ աւելի քան երեսուն ամաց՝ շատ իսկ տեսաւ եթէ

Constitutiones distinctius expressas ad vitam religiosam nostrae Congregationis rationemque regiminis firmandam diutius differri non posse. Proinde, auctore SSmo. D. N., de iisdem actum est in Capitulis generalibus Vindobonae celebratis annis 1882 et 1884, ac tandem matura deliberatione sequentes Regulae constitutae et adoptatae sunt, ab omnibus Congregationis sodalibus sancte observandae.

CAPUT I.

De fine nostrae Congregationis.

1. Finis generalis et principalis nostrae Congregationis est perfectio religiosa et salus aeterna suorum membrorum per observationem consiliorum evangelicorum sub Regulis et Constitutionibus propriis a S. Sede approbatis; finis vero specialis est laborem et operam impendere ad salutem animarum praesertim in nostra Armena natione.

2. Studium ergo omnium monachorum nostrorum esse debet perfectio evangelica tum in vita contemplativa secundum nostram vocationem, tum in vita activa, ut magna diligentia ad eius ministeria sese praeparent, et deinde secundum uniuscuiusque vires cum divina gratia eisdem ad salutem proximorum sese impendant. Haec ministeria praecipua sunt 1. propagatio fidei catholicae et obedientiae Sanctae Romanae Ecclesiae, ut gens nostra Armena revocetur ad unitatem fidei et caritatis; 2. cura animarum inter fideles catholicos; 3. instructio et catholica educatio iuventutis; quae singula secundum superiorum dispositiones praestanda sunt. Ad haec omnia monachi nostri etiam scriptis libris plurimum conferre poterunt, cui labori secundum vires, quas Deus dederit, ad eius gloriam sese dicabunt.

չմարթի այլ եւս յապաղել զՍահմանադրութիւնն մանր մասամբ կարգեալ առ ի հաստատուն գործերոյ զկրօնաւորական կեանս մերոյ Միաբանութեանս եւ զօրինակ վարչութեանն: Վասն այնորիկ ըստ ակնարկելոյ Ս. Տեառն մերոյ՝ ճառեալ զերացս յընդհանրական Ժողովս գումարեալս ի Վիէննա յամեն 1882 եւ 1884, հասուն խորհրդով սահմանեալ եւ ընկալեալ եղեն յաջորդ կանոնքս, զորս պարտ է ամենայն անձանց Միաբանութեանս սուրբս պահել:

Գ Լ ՈՒ Մ Ա.

Թե՛ որ է կէտ նպատակի Միաբանութեանս մերոյ:

1. Բնդհանուր եւ զլիաւոր կէտ նպատակի Միաբանութեան մերոյ՝ է իւրաքանչիւր անդամոց նորա կատարելութիւն կրօնաւորական եւ յաւիտենական փրկութիւն՝ պահպանութեամբ աւետարանական խրատուց ընդ սեպհական Աննոնօք եւ Սահմանադրութեամբ հաստատելովք ի Ս. Գահէն: Իսկ մասնաւոր կէտ նպատակի այն է՝ փոյթ ի մէջ առնուլ եւ վաստակել ի փրկութիւն հոգւոց մանաւանդ ի մերում Հայ ազգի:

2. Ապա փոյթ եւ ջան լեցի ամենայն միանձանց մերոց բուն հարկանել զաւետարանական կատարելութենէ, եթէ ի տեսական կեանս ըստ մերոց կոչմանն, եւ եթէ ի գործականն, զի մեծափութով պատրաստեցեն զանձինս ի գործս պաշտամանն, եւ ապա շնորհօքն Աստուծոյ իւրաքանչիւր ըստ իւրում չափու պարագեցին ի փրկութիւն ընկերաց: Գլխաւոր գործք պաշտամանն են.

1. Քարոզութիւն ուղղափառ հաւատոց եւ հնազանդութեան սրբոց Հռոմէական Ակեղեցւոյ. զի Հայ ազգն մեր անցի վերստին ի միութիւն հաւատոց եւ սիրոյ. 2. Հոգ հոգւոց կաթողիկէ հաւատացելոց. 3. Արթութիւն եւ ուղղափառ Գաստիարակութիւն մանկանց. յորոց մէն մի ըստ հրամանաց առաջնորդաց արկցին ի գործ: Առ այս ամենայն՝ միանձուկք մեր կարող են բազում ինչ նպաստ լինել եւ մատենագրութեամբ եւս, յոր գործ ըստ իւրաքանչիւր զօրութեան տուելոյ նոցա Աստուծոյ պարագեցին ի նորին փառս:

3. Sicut clerici in his sacris ministeriis, ita fratres laici in laboribus manualibus et servitiis domesticis, quibus destinabuntur, perfectionem religiosam consequi studebunt.

4. Congregatio nostra ex nomine sui fundatoris piae memoriae vocata Mechitaristica, inde a suo exordio dedicata est patrocinio Beatissimae Virginis Mariae. Inde est, quod quivis monachus noster, sicut Mechitarista vocatur, ita pie et humiliter nomen assumit Filii adoptivi Virginis Mariae; ipsum quoque Congregationis sigillum, ad indicandam utramque partem vocationis nostrae contemplativae et activae, inscriptionem praefert: Filius adoptivus Virginis, Praedicator Poenitentiae. Insuper Congregatio nostra patrem et protectorem principalem veneratur ducem vitae coenobiticae in Oriente S. Antonium Abbatem, a cuius nomine etiam Mechitar fundator eam appellari voluit. S. Antonio coniunctus est pater monachorum Occidentis, S. P. Benedictus, in cuius regulis Constitutiones huius nostrae Congregationis suum habent fundamentum.

CAPUT II.

De votis, et religiosa disciplina.

1. Quia initium, fundamentum et norma divina religiosae vitae perfectionisque christianae continetur in Evangelio a D. N. J. C. per suos quatuor Evangelistas tradito ceterisque libris sacris, una cum apostolicis et ecclesiasticis traditionibus, nec ullum praeceptum habemus, quod in Scripturis, et traditionibus non sit expressum vel ipsis consonum, tenentur Abbates generales nedum praecepta evangelica suis subditis proponere, verum et consilia ipsis praecipere, non

3. Օրր օրինակ կղերականաց անկ է այսց նուիրական պաշտամանց պատկառ. կալ, նոյնպէս աշխատաւոր Աղբարց պարտ է զբարել ի ձեռագործս կամ ի սպասաւորութիւն տան, յոր ինչ եւ կարգեցին, եւ փոյթ յանձին կայցին հասանել նոքիմք ի կատարելութիւն կրօնաւորական:

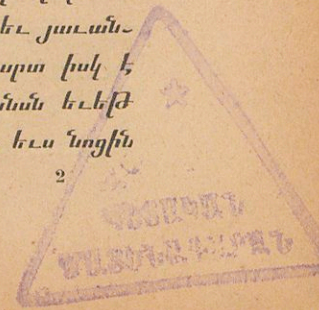
4. Միաբանութիւնս մեր անուանեալ յանուն բարեաց յիշատակաց արժանի Հիմնադրին իւրոյ՝ Մխիթարեան, անդստին ի սկզբանէ կայ ընդ պաշտպանութեամբ Արանեւոյ Կուսին Մարեմայ: Նմին իրի եւ մի մի ի միանձանց մերոյ՝ որպէս անուանեալ կոչե Մխիթարեան, նոյնպէս եւ բարեպաշտութեամբ եւ խոնարհութեամբ առնու իւր անուն՝ Որդեգիր Կուսի. եւ Կնիք Ուստիս ըստ կրկին կոչման իւրոյ, այն է՝ տեսականին եւ գործականին, կրէ նշանաբան «Որդեգիր Կուսի, Վարդապետ Ապաշխարութեան»,: Եւ դարձեալ ունի Միաբանութիւնս իւր Հայր եւ Պաշտպան զխաւոր զնախասկիզբն միանձնական կենաց յԱրեւելք՝ զՍ. Ենտոն Աբբայ, զորոյ եւ զանունն կամեցաւ Հիմնադրին մեր Մխիթար զի կոչեցի ի վերայ Միաբանութեան: Ընդ նմին եւ զՍ. Հայրն Բենեդիկտոս՝ զՀայր Հարանց Արեւմտեայց, յորոյ կանոնացն վերայ հիմնացեալ եւ հաստատեալ է Սահմանադրութիւն Միաբանութեանս:

33746

Գ Լ ՈՒ Ն Բ.

Վասն ուխտից եւ կրօնաւորական կրօնակարգաց:

1. Վանդի սկիզբն, հիմն եւ կանոն աստուածեղէն՝ կրօնաւորական կենաց եւ քրիստոնէական կատարելութեան բովանդակի յԱւետարանին՝ որ ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Վրիստոսէ ի ձեռն իւրոյ չորից Աւետարանչացն տուաւ, եւ յայլ եւս նուիրական Գիրս, որպէս եւ յառաքելական եւ յեկեղեցական աւանդութիւնս, եւ զի եւ ոչ մի ինչ պատուիրան է մեր՝ որ ոչ ի Գիրս եւ յաւանդութիւնս իցէ յայտնեալ եւ կամ նոցին միաբան, պարտ իսկ է ընդհանրական Աբբայից ոչ զաւետարանական հրամանն եւեթ իւրեանց հպատակացն զնել առաջե, այլ եւ զխրատան եւս նոցին

quia praecepta sunt, sed ut perfectionem evangelicam, ad quam sanctorum patrum nostrorum Antonii et Benedicti vestigia sequentes se tendere profitentur, adipiscantur.

2. In primis igitur dogmata et traditiones omnes, quas tenet et servat S. Romana Ecclesia, ab omnibus firmiter teneri et servari praecipimus, apocryphas vero omnino reiici, ut a Iesu Christi frumento inimici hominis zizania secernamus; ideoque quicumque nostram Congregationem ingrediuntur, omnium haereticorum et schismaticorum doctrinas horreant, et illi theologiae dogmaticae tantummodo studeant et adhaereant, quae a doctoribus S. Romanae Ecclesiae, praesertim a S. Thoma, ad salutem animarum tradita est et approbata.

3. Haereticorum et schismaticorum libros nemo retineat, nisi ab Apostolica Sede expressam licentiam impetraverit. Abbas generalis indicem librorum vetitorum omnino habeat, nec illos subditis legendos concedat, nisi prius facultatem obtinuerit a S. Sede Apostolica.

4. Monachi nostrae Congregationis quatuor votis simplicibus sint adstricti, quae adeo eos ligant, ut ab iisdem dispensatio soli Sedi Apostolicae reservata sit.

5. Haec vota simplicia solvi tamen poterunt ex parte Congregationis in actu dimissionis professorum, ita ut, data dimissione, professi ab omni dictorum votorum vinculo et obligatione eo ipso liberi fiant.

6. Haec vero dimissio a Congregationis superioribus decerni non poterit, nisi propter delicta, de quibus in capite *De incorrigibilibus* dicetur. Si quis aliter vel ex sua vel ex superiorum voluntate dimittendus sit, dimissio et solutio votorum non nisi a S. Sede impetrari poterit.

7. Quamvis Abbas possit singulos monachos in regulis nostris dispensare, causis iustis concurrentibus,

պատուիրել, իբր ոչ եթէ զի պատուիրանք իցեն, այլ զի ի կասարելութիւն աւետարանական, յոր՝ զհետ երթեալ զհետոյ սրբոց հարցն մերոյ զԱնտոնի եւ զԲենեդիկտոսի՝ հասանել ճգնին, ժամանեցեն:

2. Ամին իրի յառաջ քան զամենայն՝ զհրամանակարգ վարդապետութիւնս եւ զամենայն աւանդութիւնս զոր ունի եւ պահէ Հռոմէական Ս. Ակեղեցի, պատուիրեմք ամենեցուն հաստատութեամբ պահել եւ պահպանել, իսկ զանկանոնականն ամենեւին մերժել. զի ի ցորենոյ Յիտուսի Վրիտտոսի՝ զառնն թշամեոյ զորոմն ի բաց քաղցուք: Վասն որոյ որ միանգամ ի մեր Միաբանութիւնս մտանիցեն ի համօրէն հերետիկոսաց եւ հերձուածողաց վարդապետութեանց խորշնացին եւ զարշնացին, եւ զայնք հրամանակարգ աստուածխօսութեան եւեթ ուշ եղեալ զհետ երթիցեն, որ ի վարդապետաց սրբոց Հռոմէական Ակեղեցոյ, եւ մանաւանդ ի սրբոյն Թովմայէ, ի փրկութիւն հոգեոց աւանդեալ իցէ եւ հաստատեալ:

3. Գհերետիկոսաց եւ զհերձուածողաց զիրս մի որ առ իւր պահեցէ, բայց այն միայն՝ որոյ յայտնի իսկ հրաման յԱռաքելական Աթոռոյ ընկալեալ իցէ: Պարտ է ընդհանրական Աբբայի ունել առ իւր զցանգ զորոց արգելելոց, եւ չտալ հպատակացն զնոսին ընթեռնուլ՝ եթէ ոչ յառաջագոյն ընկալեալ իցէ իշխանութիւն ի սրբոյ Առաքելական Աթոռոյ:

4. Միանձուկք մերոյ Միաբանութեանս չորիւք պարզ ուխտիւք իցեն պարաւանդեալք, որ այնպէս կապեցեն զնոսա, զի Առաքելական Աթոռոյ եւեթ պահեալ իցէ անօրինումն նոցին:

5. Սակայն մարթի այս պարզ ուխտից լուծանել ի կողմանէ Միաբանութեան՝ գործով արձակելոյ ի բաց զուխտեալսն. այնպէս զի յորժամ արձակիցին ի բաց՝ նովին իսկ ազատ լինիցին ուխտեալք յամենայն կապանաց եւ ի պարտուց նոցին ուխտիցն:

6. Բայց չեն կարող առաջնորդք Միաբանութեանս տալ զայս արձակուրդ, բայց միայն վասն յանցանաց՝ զորոց աստացի ի Վրլուին որ ՂԱՆՈՒՂԱՅԻԿ: Ապա թէ այլազգ ինչ որ՝ կամ իւրովքն կամք եւ կամ առաջնորդացն ի բաց արձակելոյ իցէ, զարձակուրդն եւ զուխտիցն լուծումն ի սրբոյ Վահէն եւեթ հար է ընդունել:

7. Թեպէտ եւ կարող է Աբբայն զմի մի ի միանձանց անօրինել ի կանոնաց մերոյ՝ եթէ զացին արդար պատճառք. սակայն

in votis et in his, quae pertinent ad praecepta ecclesiastica, nullam habet auctoritatem, nisi quam specialem a S. Sede impetraverit; sed onus eidem incumbit curandi, ut ab omnibus sancte et religiose observentur.

8. Primum et praecipuum nostrae Congregationis votum consistit in obedientia, quae nedum extenditur ad superiores nostros, verum principaliter respicit Summum Pontificem; et ideo monachi duas partes illius voti observare iubentur.

9. Iure igitur divino et positivo tenemur Pontificem Romanum tamquam verum Iesu Christi Vicarium, D. Petri successorem, totius Ecclesiae caput et magistrum profiteri, et etiam religionis voto eidem adstringimur obedire; ea vero in ipsum obedientia talis sit oportet, ut Abbas generalis et omnes monachi, cuiuscumque gradus aut dignitatis sint, ad Summi Pontificis nutum regulas, constitutiones, decreta, et quascumque ordinationes amplectantur, ac ad amussim exequantur.

10. Superioribus vero respectivis nostrae Congregationis omnes monachi, cuiuscumque sint honoris, gradus ac dignitatis, omnino obtemperent; omnes enim sunt filii Congregationis viventes sub obedientia.

11. Nutibus et verbis superiorum est obedientia praestanda; nec ullo modo praetermittenda sunt eorum mandata, quae ad perfectionem sunt imposita, nec a subditis examinanda sunt, quae praecipuntur. Submittant igitur suas voluntates superioribus, et Dominus diriget spiritum consilii et sanctitatis. Dicit enim Apostolus: obedite praepositis vestris, et subiacete eis; ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes.

12. Sit igitur principaliter obedientia Deo, servando Iesum Christum in cordibus nostris. Deinde

յուխտան եւ յայն՝ որ յեկեղեցական պատուիրանս պատշաճիցին, չէք նորա այլ իշխանութիւն՝ եթէ ոչ այն՝ զոր առանձինն իմն խնդրեալ եւ ընկալեալ իցէ ի սրբոյ Վահէն. այլ պարտք են նորա խնամ՝ տանել՝ զի (ամենայն իսկ կանոնք) յամենեցունց սրբութեամբ եւ ճշդութեամբ պահեսցին:

8. Առաջին եւ զլսաւոր ուխտ մերոյ Միաբանութեանս ի հնազանդութեան կայ, որ ոչ միայն յառաջնորդս մեր ձգտիցի, այլ առաւելագոյն հայիցի ի մեծ Վահանայապետն. եւ նմին իրի իսկ հրամային միանձունք զերկոսին մասունս նորին ուխտի պահել:

9. Ապա աստուածեղէն եւ դրական իրաւամբք պարտիմք զՎահանայապետն Հռոմէական իբրեւ ճշմարիտ Փոխանորդ Յիսուսի Վրիստոսի, յաջորդ սրբոյն Պետրոսի, համբոյն Արեղեցոց զըւխ եւ ուսուցիչ խոստովանել, նա եւ ուխտիւ իսկ կրօնից պարտանդիմք հնազանդ նմին լինել: Աւ այնպէս իմն իցէ առնա հնազանդութիւնն, զի Աբբայն ընդհանրական եւ ամենայն միանձունք, յորում աստիճանի եւ յարժանաւորութեան եւ իցեն, ըստ ակնարկել մեծի Վահանայապետին՝ զկանոնս, զաստուածաբանութիւնս, զվճիռս եւ զընաւ կարգաւորութիւնս զրկատարած ընկալցին եւ կատարեսցեն որպէս պատշաճն է:

10. Իսկ Միաբանութեան մերոյ իւրաքանչիւր առաջնորդաց՝ ամենայն միանձունք յինչ պատուի, յաստիճանի եւ յարժանաւորութեան եւ իցեն, ամենայնիւ հպատակ կացցեն, զի ամենքեան որդիք Միաբանութեան են՝ կեցեալք ընդ հնազանդութեամբ:

11. Անարկութեանց եւ բանից առաջնորդացն պարտ եւ պատշաճ է հնազանդ լինել, եւ ոչ իւրք ինչ իրօք արժան է զանց առնել զնոցին հրամանօքն՝ որ ի կատարելութիւն ուրեմն են հրամայեալ, եւ չէ օրէն չէ ի դէպ հպատակաց զհրամայեալն քննել: Ապա զիւրեանց կամն ընդ կամօք առաջնորդացն նուաճեսցեն, եւ Տէր յաջողեսցէ զհոգի խորհրդոյ եւ սրբութեան: Վրանդի ասէ իսկ Առաքեալ. Ունկնդիր լերուք առաջնորդաց ձերոց եւ հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա արնին վասն ողւոյ ձերոց որպէս թի համարս տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արացին զայն, եւ մի յոգւոց հանելով:

12. Արդ՝ նախ իսկ եւ առաջին լիցի հնազանդութիւնս առ Աստուած, պահելով զՅիսուս Վրիստոս ի սիրտս մեր: Ապա պարտ

obedientia praestetur superioribus non gemendo, sed Christum sequendo in passione sua, qui tamquam agnus ad occisionem ductus est non aperiens os suum.

13. In ordinationibus edendis prae oculis habeant superiores monachorum necessitates, et super omnia charitatem in cordibus habeant; meminerint et ipsi Iesum Christum, qui hunc amorem ita in discipulos ostendit, ut eos fratres et amicos nominare voluerit. Qui praesunt in nostra Congregatione, non se existiment potestate dominante, sed charitate serviente felices. Erga omnes bonorum operum praebeant seipsos exemplum; corripiant inquietos, consolentur pusillanimes, suscipiant infirmos, patientes sint ad omnia; disciplinam severe custodiant, ita tamen, ut magis a suis subditis amari appetant quam timeri, semper cogitantes se pro illis Deo reddituros esse rationem.

14. Secundum votum consistit in paupertate, atque ideo nulli monachorum frigido illo verbo liceat uti, meum ac tuum; et non solum nec civitatem, nec monasterium, locum vel domum permanentem habeant, verum nec sibi quae ad vestitum ac supellectilem spectant, approprient.

15. Nullus, etiamsi superior sit, bona immobilia vel mobilia, pecuniam, proventus, census, eleemosynas, sive ex concionibus, sive ex lectionibus, sive pro Missis celebrandis, aliove iusto labore et causa acquirantur, etiamsi subsidia consanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tam proprio, quam etiam praetenso nomine monasterii possidere possit; sed omnia statim Superiori tradantur, ut monasterio addicantur, quo communis inde victus et vestitus omnibus suppeditari valeat. Nemini enim licet suo arbitrio sibi quidquam reservare, etiamsi oboli valorem non excedat.

է հնազանդ լինել առաջնորդաց՝ մի յողուոց հանելով, այլ զՎրիստոսի զհետ երթեալ ի չարչարանս իւր, որ իրբեւ գառն ի սպանդ վարեցաւ, եւ ոչ եբաց զբերան իւր:

13. Յորժամ կարգաւորութիւնս ինչ առնել առաջի կայցէ, առաջի աչաց ունիցին առաջնորդք զկարեւոր պիտոյս միանձանց, եւ ի վեր քան զամենայն՝ սէր ի սրտի ունիցին. յիշեցեն եւ ինքեանք զՅիսուս Վրիստոս, որ այնպիսի իմն սէր յաշակերտան եցոյց, որպէս զի եղբարս եւ բարեկամն անուանել զնոսա: Որ պիտաւորքն կան ի մերում Միաբանութեան, երանելիս զանձինս՝ ոչ եթէ իշխանաբարն տիրելով, այլ սիրովն ծառայելով, համարեցին: Չանձինս օրինակ առ ամենեսեան կացուցեն բարեացն գործոց, զսովարարն կշտամբեցեն, մսխթարեցեն զկարծամիտն, ընկալցին զտկարսն, համբերողք առ ամենեսեան իցեն. զհրահանգսն խստիւ պահեցեն, այլ այնպիսի իմն օրինակաւ՝ զի առաւել ցանկացցին սիրելի հպատակացն լինել, քան ահ ի նոսին արկանել: Յիշեցեն հանապազ զի ընդ նոցա համարս տալոց են Աստուծոյ:

14. Արկորդ ուխտն եղեալ կայ յաղքատութեան. նմին իրի իսկ չէ համարձակ եւ ոչ միում ումէք ի միանձանց զցուրտ զայն բան իմ եւ Վր ի կիր արկանել, եւ ոչ միայն քաղաք կամ մենաստան կամ տեղի կամ տուն հաստատուն ոչ ունիցին, այլ եւ ոչ իսկ զայն ամենայն՝ որ ինչ յազանելիս կամ ի կահս պատշաճիցին՝ անձանց սեպհականեցեն:

15. Ոչ որ թէպէտ եւ առաջնորդ եւս իցէ, ինչս անշարժս կամ շարժականս, արծաթ, եկամուտս, վարձս, ողորմութիւնս՝ թէպէտ ի քարոզից, թէպէտ ի համարոց, եթէ վան մատուցանելոց պատարագս եւ եթէ յայլոց արդար վաստակոց եւ պատճառաց ժողովեալ իցեն, նա եւ ոչ յորժամ օգնութիւնք ազգականաց կամ բարեպաշտիցն տուրք իցեն կամ թէ ժառանգութիւնք եւ պարգեւք, ստանալ կարող է, ոչ յիւր ինչ ի սեպհական անուն եւ ոչ պատրուակեալ անուամբ մենաստանի: Այլ զամենայն պարտ է անդէն վարվարակի տալ Առաջնորդին, զի գրեցի ի ստացուած մենաստանին, առ ի կարող լինելոց հողալ այնու զհասարակաց ամենեցուն զիրակուր եւ զհանդերձ: Վանդի չէ օրէն ումէք ըստ հաճոցից՝ ինչ մի իւր պահել, թէպէտ եւ իցէ զի ոչ աւելի ինչ քան զխերեւէշ մի արժիցէ:

16. Neque liceat superioribus bona stabilia alicui religioso concedere, neque ad usumfructum, aut administrationem; sed administratio omnium bonorum ad solos officiales ad id deputatos pertineat.

17. In nostra Congregatione omnia communia sint, et distribuatur unicuique a superiore victus, et vestitus, sicut cuique opus fuerit; quemadmodum legitur in Actibus Apostolorum: habebant omnia communia, et dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat.

18. Monachorum nostrorum vestitus, et supellex cellarum omnino uniformis sit ac desponsatae paupertati conveniat, ita ut nihil superflui admittatur, et nihil necessarii alicui denegetur.

19. Vestes et suppellectilia, quae non sunt iam singulorum usui concessa, in loco apto monasterii custodiantur ab officiali ad hoc munus destinato, ut inde Superioris arbitrio, prout unicuique opus fuerit, subministrari opportune possint.

20. Cellae Abbatis vel Superioris arbitrio sint expositae, et eas ingrediendi facultas quacumque hora ipsi sit libera. Nemini vero, qui superior non sit, cellas aliorum monachorum his absentibus intrare fas est sine speciali ipsius Superioris licentia; nec etiam ingrediatur, nisi postquam pulsatis foribus audierit inhabitantis monachi responsum permissivum.

21. Cellae, ut pauperes decet, sint instructae; lectulus decentibus anacliteriis sit stratus, caetera ornamenta paupertatis voto respondeant.

22. Monasteria nostrae Congregationis possidendi privilegium habent, et de perceptis Superior necessaria subditis administret. Nullus tamen ex superioribus administrationem bonorum et reddituum suorum monasteriorum per se ipsum habere vel exercere valeat; sed per procuratorem, aliosque ministros ad id deputatos.

23. Quaecumque bona immobilia vel mobilia do-

16. Չէ օրէն եւ առաջնորդաց խակ շնորհել վանականի ումեր ինչս անշարժս, եւ ոչ խակ ի վայելումն պտղոց (շահուց) կամ ի տնտեսութիւն. այլ տնտեսութիւն ամենայն համօրէն ընչից անկանի ի պաշտօնատեսարան եւեթ՝ որ ի նոյն կարգեալ իցեն:

17. Ամենայն ինչ հասարակաց իցէ ի Միաբանութեան մերում, եւ յառաջնորդաց անտի բաշխեսցի առն առն իւրաքանչիւր՝ կերակուր եւ հանդերձ որպէս զխարդ անցնիւր պիտոյ ինչ լինիցի. զոր օրինակ զրեալ կայ ի Գործս Առաքելոց՝ թէ Ունեին զամենայն ինչս հասարակաց, եւ բաշխէին զայն ամենեցուն՝ ում զխարդ պիտոյ ինչ լինէր:

18. Միանձանց մերոց հանդերձք եւ սենեկացն կահք ամենեւին խակ զմի օրինակ իցեն, եւ աղքատութեան՝ որում խօսեալն են, պատշաճաւորք. որպէս զի մի ինչ յաւերջորդաց ի ներքս սպրդեալ մտանիցէ, եւ մի ինչ ի կարեւորացն ումէք զլասցի:

19. Հանդերձք եւ կահք՝ որք չիցեն արդէն տուեալ ի պէտս ոմանց ոմանց, եղեալ պահեսցին ի զիպան սեղուջ ուրէք մենաստանին ընդ վերակացութեամբ պաշտօնատեսառն՝ որ ի նոյն պաշտօն կարգեալ իցէ, զի ըստ Առաջնորդին հրամանի, որպէս ինչ ումէք պիտոյ իցէ՝ կարող լիցի ըստ օրինի մատակարարել:

20. Սենեակք բաց իցեն հաճոյից Աբբային կամ Առաջնորդին, եւ յամենայն խակ ժամու աղատ եւ իշխան իցէ նա ի ներքս մտանել: Բայց ոչ ումէք՝ որ չիցէ առաջնորդ, օրէն է մտանել ի սենեակս այլոց միանձանց ի հեռաւորութեան նոցա, առանց մասնաւոր հրամանի Առաջնորդին. եւ ոչ խակ որ մնոցէ ի ներքս՝ մինչ չեւ բախեալ զդռունն եւ ըւեալ զպատասխանի միանձինն բնակելոց անդէն՝ որ թոյլ տացէ նմա մտանել:

21. Սենեակք յարդարեալ այնպէս իցեն՝ որպէս ինչ վայել է աղքատաց, մահիձք՝ հանդերձեալ վայելուչ սպասուք, այլն ամենայն զարդք եւ կարմաճք միաբան իցեն աղքատութեանն ուխտի:

22. Մենաստանաց մերոց Միաբանութեանս իշխանութիւն է ստանալոյ ինչս, յորոց մտիցն Առաջնորդն զպիտոյս հպատակացն մատակարարեսցէ: Սակայն չէ պարտ ումէք յառաջնորդաց ինքնին անձամբ զընչից եւ զմոից իւրեանց մենաստանաց զմատակարարութիւն ունել կամ վարել, այլ ի ձեռն զործակալի եւ այլոց պաշտօնատեսարց՝ որ ի նոյն կարգեալ իցեն:

23. Որպիսի եւ իցեն ինչք անշարժք եւ շարժականք՝ զոր ի

natione vel quovis alio iusto titulo alicui monasterio vel domui nostrae acquiruntur, ea omnia ipsius monasterii, non autem totius Congregationis propria censenda sunt, nec proinde a quocumque superiore, nisi ex mandato vel expressa facultate S. Sedis alio transferri possunt, ita tamen ut, si huiusmodi domum forte dissolvi contingat, Abbas generalis per se vel per alios omnia eius bona nomine Congregationis vindicare teneatur.

24. In quovis monasterio arca sit, in qua tum syngraphae obligationum, ut vocant, seu aeris monasterio debiti, tum pecunia numerata, quae non sit in usum quotidianum impendenda, aliaque si quae sunt pretiosa, asserventur. Arca sit obserata duabus clavis diversis, quarum una a gravi monacho, cui Superior ex consensu Assistantium seu consiliariorum id commiserit, altera a Procuratore custodiatur, ita ut nihil inde extrahi queat nisi utroque consentiente et rationem reddituro, quoties haec legitime postulabitur.

25. Quia Deo iusto iudici Superior rationem redditurus est de villicatione sua, semel in mense cum suis Adsistentibus vel consiliariis rationem exigat a supradictis ministris de expensis, et rebus monasterii, librosque computorum dati et accepti accurate recognoscat, ac superflua aequo moderamine demat.

26. Qui vero monachi ratione proprii officii pecunias, vel alia quaecumque bona ad monasterium aut ad Congregationem pertinentia prae manibus habuerint, sciant se teneri ad ea fideliter conservanda et custodienda, non esse in eorum potestate nedum eadem sibi appropriare, verum neque adhibere ad proprium aut aliorum commodum absque superiorum respectivorum permissione; item praedicti monachi sciant sibi omnino vetitum esse eadem bona applicare negotiationibus, mutuo dare, aut alicui donare; circa quae servandae

պարզեւ կամ այլով որով եւ պէտ արդար անուամբ ստանայցի մին ի մենաստանաց կամ ի տանց մերոց, այն ամենայն համարեացի առանձին ստացուած նորին մենաստանի, եւ ոչ եթէ բովանդակ Միաբանութեան. վասն այնորիկ ոչ որ յառաջնորդաց կարող է այլուր փոխել զայն եթէ ոչ հրամանաւ կամ յայանի իշխանութեամբ սրբոց Վահան: Սակայն եթէ ուրեք երբեք զէպ տացէ լուծանել տանն այնմիկ Աբբայն ընդհանրական ինքնին կամ ի ձեռն այլոց զամենայն ինչս նորին պարտի առնուլ յանուն Միաբանութեան:

24. Յիւրաքանչիւր մենաստանի իցէ արկղ՝ յորում պահեսցին արժէթ ու զձք կամ պարտանուրհակք զումարոց որ պարտիցին մենաստանին եւ զրամբ իսկ որ ոչ պիտոց իցեն յորլստորեաց պէտս եւ այլ եւս իրք մեծազինք: Այլ արկղ փակեալ իցէ երկու այլեայլ փականօք, յորոց զմիոյն բանալի յանձնեացէ Առաջնորդն հաւանութեամբ Առաջակացից կամ խորհրդականաց իւրոց միանձին ումեք ծանու, իսկ զմիւսոյն՝ Պործակալի, այնպէս զի չեցէ հնար առնուլ ինչ անախ ի բաց՝ եթէ ոչ հաւանութեամբ երկուցուն, որոց եւ պարտ է տալ համարս՝ քանիցս անգամ թէ օրինօքն պահանջեցին:

25. Վանդի Աստուծոյ արդար դատաւորի համարս տարոց է Առաջնորդն զիւրոց անտեսութեանն, մի անգամ յամենան իւրովք Առաջակացիւքն կամ խորհրդականօք համարս պահանջեացէ ի պաշտօնից անախ՝ զոր ի վերոյն նշանակեցաք, զծախուցն եւ զիւրաց իրաց մենաստանին, եւ զմատենս հաշուոցն առ ի եւ արոց ճշգիւ գտակաւ ի խոյզ արկեալ քննեացէ եւ զաւելորդսն պատշաճ չափու կարճեացէ:

26. Իսկ որ ի պատճառս սեպհականն պաշտաման արծաթ կամ այլ ինչս որ առ մենաստանն կամ առ Միաբանութիւնն անկ իցեն՝ ունիցին ի ձեռին միանձուքն, զիտացեն եթէ պարտ եւ պատշաճ է նոցա զայն ամենայն հաւատարմութեամբ պահել եւ պահպանել, եւ թէ ոչ միայն չէ նոցա իշխանութիւն մի ինչ յայնցանէ անձանց սեպհականել, այլ եւ ոչ իսկ ի պէտս անձանց կամ այլոց ի կիր արկանել՝ եթէ ոչ հրաման առնուցուն յիւրաքանչիւր առաջնորդաց: Վասն այնորիկ զիտացեն միանձուքն այնորիկ թէ ամենեւին իսկ արգելեալ է նոցա վարել նորօք ի գործս շահավաճառի, փոխ տալ այլոց եւ կամ պարզեւել ումեք: Վասն

omnino erunt constitutiones apostolicae, praesertim Clementis VIII quae incipit — *Religiosae congregationes* — edita 18 Iunii 1594, et eius declaratoria Urbani VIII, quae incipit — *Nuper e congregatione* — edita 16 Octobris 1640.

27. Si quis monachus ob aliquam iustam ac rationabilem causam a S. Congregatione de Prop. Fide probatam, et eiusdem S. C. permissu extra claustra commoretur; aut si in aliqua statione vel missione de mandato Superioris solus sit, meminerit sese ligari voto paupertatis, ac proinde non posse velut propria habere, quae suis necessitatibus conceduntur, neque de ulla re aut pecunia posse disponere absque sui Superioris licentia. Quare monachi extra claustra commorantes, aut soli in statione viventes librum suae administrationis habeant, in quo fideliter adnotentur omnia, quae ab ipsis recipiuntur aut expenduntur, et saltem singulis annis, vel quoties a Superiore fuerint requisiti, rationem exactam eiusdem administrationis suo Superiori reddant. Si superflua aliqua habuerint, haec Superiori consignent, ut in bonum Congregationis cedant. Sciant insuper ratione voti se teneri ita de rebus, quas habent, disponere, ut omnium proprietates et possessio certa et tuta reddatur pro nostra Congregatione.

28. Meminerint omnes, monachos sine legitima licentia superiorum contrahentes debita non solum peccare contra votum paupertatis, sed etiam Congregationem huiusmodi debita nullatenus agnoscere ut sua, nec iis ullo modo teneri. Huiusmodi vero debitorum contrahendorum licentia a superioribus nemini nisi ob iustas et graves causas, et si de maiori summa agatur, a solo Abbate generali cum consilio Assistentium concedi potest, servatis constitutionibus apostolicis.

29. Caeterum omnes sive superiores sive admini-

այսր ամենայնի պարտ է խնամով պահել զառաքելական սահմանադրութիւնս, մանաւանդ զՎղեմայ Բ.ի, որոյ սկիզբն է՝ Աբու-նա-որական Միաբանութիւնս, որ հրապարակեցաւ յ18 Յունիսի 1594, եւ զմեկնութիւնս նոցին՝ տուեալս յԱւրբանոսէ Բ.է, որոյ սկիզբն է՝ Նորոգապէս ի Ժողովոյ, որ հրապարակեցաւ ի 16 Հոկտեմբերի 1640:

27. Աթէ որ ի միանձանց վասն արդար եւ բանաւոր պատճառաց, ընդ որ հաւանեալ իցէ Ս. Ժողովն Տարածման Հաւատոյ, նորին իսկ սրբոյ Ժողովոյն հրամանաւ արտաքս քան զմենաստանն բնակիցէ, կամ թէ առանձինն որ գտանկցի ի կայս ուրեք կամ յառաքելութեան հրամանաւ Առաջնորդին, յիշեացէ եթէ ուխտիւ աղքատութեան պարաւանդեալ է, եւ թէ վասն այսորիկ չէ կարող իբրեւ իւր սեպհական ունել զոր ինչ վասն իւրոց պիտոցից շնորհի նմա. եւ ոչինչ իւր կամ արծաթով օրէն է նմա վարել առանց իւրոց Առաջնորդին հրամանի: Ամին իրի իսկ միանձուկք որ արտաքոյ մենաստանին բնակեն կամ կան ի կայս ուրեք առանձինն, ունիցին գիրս զըւրեանց անտեսութեանն, յորում հաւատարմութեամբ նշանակեցեն զամենայն զոր ընդունին կամ ծախեն, եւ գոնեայ մի անգամ ի տարւոյ, կամ քանիցս թէ յԱռաջնորդէն պահանջիցին, տացեն իւրեանց Առաջնորդին զձիշդ համար նորին անտեսութեան: Աւ եթէ յաւելուցու ինչ, յանձնեցեն Առաջնորդին, զի յօգուտ Միաբանութեանն արկցի ի կիր: Գիտացեն եւ եւս՝ եթէ ի պատճառս ուխտի պարտ է նոցա այնպէս իմն կարգել զերացն զոր ունին, զի տեսութիւն եւ ստացուած ամենայնի հաստատուն եւ յապահովս լիցի վասն մերոյ Միաբանութեանս:

28. Յիշեցեն ամենեքեան, զի միանձուկք՝ որ առանց օրինաւոր հրամանի առաջնորդաց արացեն պարտս, ոչ միայն մեղանշեն ընդդէմ ուխտի աղքատութեան, այլ զի եւ Միաբանութիւնն ոչինչ իւր ճանաչէ զպայտի պարտս իբրեւ զըւրս, եւ ոչ իսկ ամենեւին պարտական է ի հատուցումն նոցին: Իսկ հրաման այսպիսի պարտս առնելոյ՝ ոչ ումեք տացեն առաջնորդք եթէ ոչ վասն արդար եւ ծանր պատճառաց. եւ յորժամ զմեծազումար պարտուց իցեն բանքն՝ Աբբայն ընդհանրական եւեթ խորհրդով Առաջակայցին շնորհել մարթի, պահեալ զառաքելական սահմանադրութիւնս:

29. Գարձեալ ամենեքին եթէ առաջնորդք իցեն կամ թէ

stratores in nostra congregatione tenentur omnino observare omnes constitutiones apostolicas, quibus prohibentur alienationes bonorum ecclesiasticorum, hypothecae, aliaeque de bonis monasteriorum dispositiones absque beneplacito Sedis Apostolicae, praesertim Pauli II, diei 1 Martii 1468, quae incipit — *Ambitiosae* — et alteram editam a S. Congregatione Concilii iussu Urbani VIII, die 7 Septembris 1624; nec non omnia decreta hac de re publicata a Concilio Tridentino, Sess. 22, Cap. 11.

30. Tertium votum obligat ad castitatem, qua omnes monachi in puritate mentis et corporis illibatam vitam ducant, eam quidem, quae de coelo fluxit, quae animas Deo copulat, quam sequuti sunt omnes Apostoli, quaeque nos a quamplurimis huiusce saeculi curis liberat. Mulierum proinde colloquia non necessaria evitent, in necessariis vero religiosam modestiam adhibeant custodem virtutis et reverentiae conciliatricem; nec in itinere ad saecularium domos divertant. Quando urgente necessitate id acciderit, sint religiosa et castigata eorum verba, ac de rebus ad christianam virtutem vel certe ad aliquem proximorum fructum attinentibus loquantur. Cum per civitates circuire opus fuerit, habeant in corde suo verba psalmi: averte oculos meos, ne videant vanitatem, in via tua vivifica me.

31. In singulis monasteriis, hospitiiis, ac domibus nostrae Congregationis clausura perpetuo ac diligenter servetur. Propterea a Superiore ianitor constituitur, diligentia et morum integritate probatissimus, qui ianuae custodiendae semper assistat.

32. Nemo e monasterio egredi audeat, nisi ex causa ac benedictione licentiaque singulis vicibus a Superiore accepta, et, quantum fieri poterit, cum socio. Qui licentiam nonnisi causa probata concedat, sociumque exituro adiungat, si fieri possit, non petentis rogatu sed arbitrio suo, neque eundem saepius. Licen-

անտեսք ի մերում Միաբանութեան, պարտին պահել ամենայն իրօք զենաւ առաքելական սահմանադրութիւնս, որովք արգելեալ է օտարացուցանել զեկեղեցական ինչս, զնել ի զրաւ կամ այլ ազգ ինչ կարգել զընչեց մենաստանին՝ առանց հաճութեան Առաքելական Վահուան, մանաւանդ զսահմանադրութիւնս Պաւլոսի Բ. ի, յ1 աւուր Մարտի 1468, որոյ է սկիզբն Փաստաւէր, եւ զմեւն հրատարակեալ ի սրոյ ժողովոյ Սիւնհոգոսի հրամանաւ Ուրբանոսի Բ. ի, յ7 աւուր Սեպտեմբերի 1624, եւ զհամօրէն վճիռս որ զայցոյ իրաց հրատարակեցան ի Տրիդենտեան Սիւնհոգոսէ, Վուսմ. ԻԲ. ՎԼ. 11:

30. Արրորդ ուխտ պարտս ի վերայ զնէ ողջախոհութեան, որով ամենայն միանձուեք պարտին սրբութեամբ մտաց եւ մարմնոց վարս անբիծս ընծայեցուցանել, զայն՝ որ յերկնիցն էջ, որ զհոգիսն ընդ Աստուծոյ միաւորէ, զորոյ զհետ չոքան ամենայն Առաքելաք, որ եւ զմեզ ի բազմապատիկ հոգոց աշխարհիս այսօրիկ ազատս կացուցանէ: Վմին իրի իսկ յանօգուտ խօսից ընդ կանայս խուսեցեն. իսկ յորժամ հարկ ի վերայ կայցէ խօսելոյ, զկրօնաւորականն պարկեշտութիւն ի ձեռն առնուցուն՝ որ պահապանն է առաքիլութեան եւ յանկուցիչ մեծարանաց. եւ ի ճանապարհի յաշխարհականաց տունս մի ազանիցին: Իսկ յորժամ հարկն կարեւոր յայն իմն ստիպիցէ, զկրօնից եւ զզգաստութեան բանս խօսիցին, եւ կամ զերաց իրաց որ ի քրիստոնէական առաքիլութիւն եւ կամ ի շահ օգտի ընկերացն անկ իցեն: Յորժամ ընդ քաղաքն շրջել հասանիցէ նոցա, ի մտի կայցին զբանս Սաղմոսին. Վարձո զաչս իմ, զն մի տեսից զնանրութիւն, ի ճանապարհս քո կեցո զես:

31. Յիւրաքանչիւր մենաստանս, ի վանատունս եւ ի տունս Միաբանութեան մերոյ միշտ իսկ եւ հանապազ զգուշութեամբ պահեցի Փակարան: Վմին իրի իսկ կացուցի Առաջնորդէն դռնապան՝ որ ամենայնիւ փորձ իցէ փութովն եւ վարուցն անարատութեամբ, եւ ցանկ իսկ մօտ կայցէ ի զրանցն պահպանութիւն:

32. Մի ոք իշխեսցէ ելանել արտաքս ի մենաստանէ, եթէ չիցեն նմա պատճառք, եւ յերանելն յիւրաքանչիւր նուազի ընկալի օրհնութիւն եւ հրաման Առաջնորդէն, եւ որչափ ինչ մարթ է լինել՝ ելցէ ընկերաւ հանդերձ: Առաջնորդն մի շնորհեցէ հրամանն եթէ ոչ պատճառացն հասու լեալ արտաքս ելանելոցն, եւ տացէ ընկեր որում ելանիցէն՝ եթէ հնար իցէ՝ մի

tiae vero generales exeundi nulli omnino concedantur, nisi forte ratio officii id exigat. Contravenientes poena gravi ad Superioris arbitrium plectantur.

33. Noctu et saltem hora octava tempore aestivo, hora sexta tempore hiberno omnes monachi domi reperiuntur. Si quem tardius domum redire contigerit, is statim a Superiore veniam petere teneatur, ab eoque admonitionem et praesertim, si saepius deliquerit, poenitentiam, pro gravitate culpa, accipiat. Hora nona porta monasterii seu domus omnino obseretur, nec saeculares domum nostram adire aut in ea versari ultra sinantur. Claves a superiore vel a Patre ad eius vices gerendas designato custodiantur, nec ad portam aperiendam tradantur ante auroram. Si quibus ob s. ministerium vel causam necessariam iis temporibus extra domum versandum sit, id ne fiat nisi permittente et disponente Superiore, qui etiam socium, quantum fieri potest, assignabit. Eo modo quo porta domus, etiam ianua conclavis extra clausuram a mulieribus quoque adeundi, in solis occasu omnino claudatur, nec aperiatur ante ortum solis.

34. Monachis nostrae Congregationis vetitum est domos saecularium adire, nisi ratione sacri ministerii. Si vero aliquando vel necessitas vel convenientia contrarium exigat, superiores omnino provideant, ut socius addatur, nec sint faciles ad tales licentias concedendas, sed accurate prius cognoscere satagant qualitates personarum, rationem ac scopum huiusmodi visitationum. Eo etiam rarius concedetur, et ex graviore causa, permissio ad saecularium prandia vel coenas accedendi.

35. In quolibet monasterio, hospitio aut domo nostrae Congregationis, prope portam principalem vel in alio loco apto, habeatur conclave decenter paratum, pro

զոր նայն խնդրիցէ, այլ ըստ իւրոյն հաճոյից, եւ մի գնոյն եւ զմի որ յաճախագոյնս: Իսկ հրամանն ընդհանուր արտաքս ելանելոյ՝ ամենեւին ումեք մի տացի, եթէ ոչ թերեւս հանգամանք պաշտամանն զայն պահանջիցեն: Որ անասախցիեն՝ ըստ հաճոյից Առաջնորդին ծանր պատժովք պատժեացին:

33. Ի գիշերի եւ դռնեայ յութ ժամու յամարան եւ ի վեց ժամու ի ձմերան, գոցին ի տան ամենայն միանձունք: Աթէ դէպ տայցէ ումեք անագանագոյն դառնալ ի տուն, պարս է նմա վաղ վաղակի խնդրել ներել թողութեան յԱռաջնորդէն, յորմէ ընկալի ազգարարութիւն եւ ապաշխարանս իսկ՝ մանաւանդ եթէ ստէպ ստէպ ի նոյն յանցանս անկեալ իցէ, ըստ ծանրութեան յանցանացն: Յինն ժամու դուռն մենաստանին կամ տանն ամենեւին իսկ փակեացի, եւ այնուհետեւ մի լիցի աշխարհականաց մտանել ի տուն մեր կամ դեղերել կալ անդէն: Փականք պահեցին առ Առաջնորդին կամ առ Զօրն որ սահմանեալ իցէ զնորա տեղին ունել եւ մի յառաջ քան զայգն տացին ի բանալ զդուռն: Աթէ ի նոյն ժամանակս հարկ լիցի ոմանց մնալ արտաքս քան զտունն վասն սրբոյ պաշտամանն կամ վասն այլոց կարեւոր պատճառաց, ոչ երբեք լիցի այն՝ եթէ ոչ հրամանաւ եւ կարգերով Առաջնորդին, որ որչափ մարթ իցէ լինել՝ սահմանեացէ եւ ընկեր: Աովին օրինակաւ որ զգրանէ տանն ասացաւ, եւ դուռն եւս սենեկին՝ որ արտաքոյ քան զփակարանն է, յոր եւ կանայքն եւս մտանեն, ընդ արեւուն մտանել ամենեւին իսկ փակեացի, եւ չբացցի յառաջ քան զծագել արեգական:

34. Միանձանց մերոյ Միաբանութեանս արգելեալ է երթալ ի տունս աշխարհականաց, բայց միայն ի պատճառս նուիրական պաշտամանն: Իսկ եթէ ուրեք երբեք հարկն կարեւոր կամ վայելութիւն զհակառակն պահանջիցէ, խնամ տարցին ամենայնիւ առաջնորդք զի տացի նոցա ընկեր, եւ ոչ իսկ զիւրաւ զայնպիսի հրամանս չնորհիցեն, այլ փոյթ տարցին հաւատտեաւ զիտել՝ ճանաչել յառաջագոյն զհանգամանս անձանց, զպատճառս կամ զկէտ նպատակի նոյնպիսի այցելութեանց: Վարձեալ դուռն ուրեք չնորհեացի եւ ի ծանրագոյն պատճառաց աղաքս, հրաման երթալոյ ի ճաշ կամ յրնթրիս աշխարհականաց:

35. Յամենայն մենաստանս, ի վանատունս կամ ի տունս Միաբանութեան մերոյ, մօտ ի գլխաւոր դուռն կամ յայլում պատեհ տեղոջ գոցի սենեակ փակեալ վայելուչ յարդարեալ,

recipiendis saecularibus, qui ad monachos invisendos, vel de negotiis alloquendos veniunt. In istud conclave extra clausuram positum, nunquam vero intra clausuram, etiam mulieres poterunt admitti; sit illud ita dispositum, ut qui in eo conversantur, videri, non tamen audiri possint eorum colloquutiones, quae ultra quam par est et necessitas postulat, ne protrahantur.

36. Nullus monachus secreta habeat litterarum commercia; sed omnes epistolae quae mittuntur aut recipiuntur, in manus Superioris veniant, qui pro sua prudentia poterit eas aperire, et deinde vel mittere, vel consignare, prout expedire in Domino censuerit. Excipiuntur litterae, quae scribantur sive ad S. Congregationem sive ad superiores maiores nostri Instituti, vel ab eisdem recipiantur; in his enim communicatio semper omnino libera sit oportet.

37. Quartum denique votum nostrae Congregationis proprium et speciale consistit in parata voluntate effundendi etiam sanguinem in praedicatione pro fide catholica S. Romanae Ecclesiae, imitatione et exemplo Apostolorum Christi, et ss. patrum monachorum et praecipuae S. P. N. Antonii Abbatis. Hoc quartum votum Congregationis nostrae est peculiariter ordinatum ad spirituale bonum Armenorum gentis. Impune enim grassantibus haeresibus in nostra gente, hac praesertim tempestate, praedictum votum addere necessarium duximus, tum pro extirpandis haeresibus, tum pro conservanda et propaganda sancta fide catholica romana, erectis tot ipsius propugnaculis, quot sunt monachi in nostra Congregatione professi.

38. Vi huiusmodi voti singuli nostrae Congregationis monachi tenentur ad suorum superiorum nutum et mandatum ire ad ss. missiones exercendas, ita ut nequeant sese recusare. Non poterunt tamen monachi exigere, ut a superioribus ad missiones deputentur; huius quippe voti exsecutio subiicitur beneplacito superiorum, quae tunc solum urget, quando ab ipsis im-

յընդունելու թիւն աշխարհականաց՝ որ զայցեն յայց ելանել միանձանց եւ կամ խօսել զգործոց ինչ: Ի նոյն սենեակ՝ որ արտաքոյ փակարանին իցէ, եւ ոչ երբեք ի ներքս ի փակարանի անդ, օրէն իցէ եւ կանանց եւս մտանել. այլ այնպէս իմն կարդեալ տեղին իցէ, զի զորս ի ներքան կան՝ մարթ իցէ տեսանել, այլ ոչ լսել զոր խօսիցինն. եւ այս խօսք մի առաւել քան զպատշաճն եւ քան զոր հարկն պահանջեսցէ, յերկարեսցին:

36. Մի որ ի միանձանց ունիցի գաղանի հաղորդութիւն թղթոյ. այլ ամենայն թուղթք որ առաքինն եւ որ գան, եկեսցեն ի ձեռս Առաջնորդին, որ ըստ իւրումն զգնութեան կարող իցէ բանալ զայնուիկ, եւ ապա կամ առաքել կամ տալ ի ձեռս, որպէս ինչ արժան համարեսցի ի Տէր: Ի բաց առնուլ պարտ է զթուղթան որ գրիցին առ Ս. Ժողովն եւ կամ առ մեծագոյն առաջնորդս Միաբանութեանս մերոյ, եւ կամ զորս ի նոցանէ գան հասանեն. զի յայտ՝ ամենայնի հարկ է եթէ լիով ազատ հաղորդութիւնն լինիցի:

37. Հուսկ ապա չորրորդ սեպհական եւ առանձինն ուխտ մերոյ Միաբանութեանս կայ ի պատրաստական կան հեղոյ զարին վան Վարդղութեան հաւատոց կաթողիկէ սրբոյ Հռոմէական Ակեղեցոյ, ըստ նմանութեան եւ օրինակի Առաքելոյն Վրխատուի եւ սրբոյ հարց միանձանց եւ մանաւանդ սրբոյ Հօրն մերոյ Անտոնի Աբբայի: Ոյն այս չորրորդ ուխտ մերոյ Միաբանութեանս առանձինն իմն ի հոգեւորական օգուտ ազգիս Հայոց է կարդեալ եւ սահմանեալ: Վանդի ի ճարակել հերետութեանց համարձակ յազգիս մերում մանաւանդ առ մերովք ժամանակօք, զայս չորրորդ ուխտ հարկ համարեսցաք յաւելուլ, եւ վան զհերետութիւնս արմատաքի խլելոյ եւ վան պահելոյ եւ տարածանելոյ զուրբ կաթողիկէ հռոմէական հաւատս, կանգնեալ նմա մարտկոցս նոյնչափ՝ որչափ միանձուրբ ուխտեալք ի մերում Միաբանութեանս իցեն:

38. Չօրութեամբ այսր ուխտի մի մի իւրաքանչիւր միանձն մերոյ Միաբանութեանս պարտական է՝ յախարակել եւ ի հրամանն տալ իւրոց առաջնորդաց՝ երթալ կատարել զգործ սրբոց առաքելութեանց, որպէս զի չլինել նմա օրէն՝ յայնմանէ հրաժարել: Այլ չեն իշխան միանձուրբ պահանջել զի առաքեսցեն զնոսա առաջնորդք յառաքելութիւնս. զի եւ կատարումն ուխտիս այսորիկ կախեալ կայ զկամաց եւ զհաճոյց առաջնորդաց, որ

ponitur. Caetera ad missiones ac missionarios nostrae Congregationis spectantia exponuntur infra in capite speciali *De missionibus*.

CAPUT III.

De modo recipiendi postulantes.

1. Quanti referat ad divinum servitium et nostrae Congregationis profectum, ut conveniens habeatur delectus eorum, qui in nostram Congregationem ingredi volunt, neminem latere potest, cum ex hoc pendeat Congregationis ipsius nedum prosperitas, verum etiam existentia. Quare ante omnia sancte observanda sunt tam in admissione postulantium ad habitum nostrae Congregationis, quam in novitiorum educatione et regimine, eorumque professione, decreta S. Concilii Tridentini et Romanorum Pontificum circa hanc rem edita.

2. Itaque nemo ad habitum in nostra Congregatione admittatur, qui aetatem quindecim annorum expletorum non attigerit, si uti clericus recipi postulaverit, et viginti annorum, si tamquam conversus admitti voluerit.

3. Qui in nostram Congregationem admitti petierint, singuli a tribus patribus quos Abbas generalis gravitate et prudentia sibi notos cum consilio suorum Assistentium deputaverit, diligenter et, quantum fieri potest, requisitis authenticis documentis, examinentur de natalibus, aetate, moribus, vita, fama, conditione, educatione, scientia; an candidatus de quo agitur, sit inquisitus, an aliqua censura, irregularitate aut alio canonico impedimento irretitus, aere alieno gravatus, vel reddendae alicuius administrationis rationi obnoxius. A postulante diligenter exquirendum erit, quo

յայնժամ եւեթ ստիպէ՛ յորժամ ի նոցունց զնիցի ի վերայ: Չայն ամենայն որ ինչ յառաքելութիւնս եւ յառաքեալս Միաբանութեանս մերոյ անկ իցէ, յայտ արասցուք ասպա յառանձինն Վարչան որ Վարչութեանն:

Գ Լ Ո Ւ Ն Գ.

Թե՛ գիտրդ պարտ իցէ զնետասնորսն ընդունել:

1. Վաջ իսկ զիտէ ամենայն որ՛ եթէ քանի՛ն նպաստ ի սպասաւորութիւն Աստուծոյ եւ ի մերոյ Միաբանութեանս յագուտ եւ ի յառաջադիմութիւն լինիցի բարւոքն ընտրութիւն այնոցիկ որ հետամուտ լինիցին մտանել ի Միաբանութիւն մեր. քանզի յայտ իսկ է սորա ոչ յաջողութիւնն եւեթ, այլ եւ գոյութիւն եւս: Վիին իրի յառաջ քան զամենայն ինչ սրբութեամբ պահեսցին՝ յընդունելութեան անդ որոց խնդրենն զզգեստ Միաբանութեան մերոյ, եւ ի դաստիարակութեան եւ ի վարչութեան նորընծայից եւ յուստաւորութեան նոցա՝ վճիռք սրբոյ Տրիդենտեան Դոգովոյն եւ Վահանայապետիցն Հռոմայ որ զնոցին իրաց:

2. Ապա մի ումէք տացի զզեստ Միաբանութեան մերոյ որոյ չեցեն լցեալ հնգետասան ամբ հասակի, եթէ ի կարգ կղերական խնդրիցէ մտանել. ասպա թէ իրբեւ եղբայր աշխատաւոր, պարտ է նմա լինել քսանամեայ:

3. Չորս խնդրենն մտանել ի Միաբանութիւն մեր՝ բազում հաւաստեալ եւ ուրոյն ուրոյն մի առ մի քննեցեն երեք ոմանք ի Հարց՝ զորս ընդհանրական Արքային ի նոյն գործ կարգեալ իցէ խորհրդով իւրոյ Առաջակայիցն, արս ծանրաբարոյս խմաստունա խորհրդականութեամբ. եւ սորա ըստ մարթելոյն պահանջեցեն զիրս վկայութեան վաւերականս, եւ տեղեկացին վասն ծննդեան նոցա եւ հասակի, վարուցն եւ բարուց, համբաւոյն եւ կարգի կենաց, դաստիարակութեան եւ գիտութեան. թէ նորամուտն զորմէ բանք են՝ խնդրեալ ուստեք իցէ, կամ թէ ընդ դատակնքով իւրք կամ ընդ անկանոնականութեամբ անկեալ, թէ ունիցի ինչ արգելս կանոնականս, թէ ումէք ինչս եւ փոխ պարտիցի, կամ

spiritu, qua mente et voluntate id regularis vitae genus elegerint, num perfectioris vitae studio, ut Deo liberius famulentur; an potius levitate vel humano aliquo affectu, et an parentes ope et subsidio eorum indigeant.

4. Nullus itaque in nostra Congregatione admittatur ex sectis haereticis vel schismaticis, nisi longiori aliquo tempore antea, quod determinare Abbatis generalis eiusque Assistentium prudentiae relinquatur, eiuratis erroribus a legitima potestate in foro etiam externo absolutus et in Ecclesiam catholicam rite receptus, atque (si admittendus inter clericos) ab irregularitate secundum canones dispensatus fuerit. Nemo etiam admittatur aere alieno gravatus, vel iussu principis ob aliquod crimen exulare coactus: illegitimus si admitteretur ab Abbate generali, is ad gradus Congregationis non possit ascendere, nisi obtenta prius a S. Sede Apostolica facultate; illiterati ad clericatum non recipiantur, sed in filios religionis ad servitia adoptentur in statu conversorum.

5. Qui pro statu clericali postulant admitti, ea saltem litterarum scientia sint praediti, aut illius adipiscendae spem indubiam praeseferant, ut minores et suis temporibus maiores Ordines suscipere, nec non sacra ministeria ac missiones exercere valeant.

6. Facultas recipiendi postulantes Abbati generali reservata est, nec ulli alii nisi eiusdem Abbatis facultate obtenta novitios admittere fas est. Examinatores igitur deputati de omnibus, quae circa candidatos competerint, relationem integram una cum documentis collectis ad Abbatem generalem transmittant, et sub fide religiosa testari teneantur, sese in illo negotio non aliud quam Dei gloriam et maius nostrae Congregationis bonum spectasse.

Թէ զանտեսութեան իրիք համարս տալոյ պարտազան իցէ: Պարտ եւ արժան է ճշդիւ գտակաւ առնել հարցուածս հետամտիցն՝ Թէ որով հոգւով եւ յոր միտս եւ յինչ կամն եկին ընտրել իւրեանց զայս ազգ կանոնաւոր կենաց. Թէ առ փոյթ սիրոյ կատարելագոյն կենաց արդեւք, զի ազատագոյնս ծառայեսցեն Աստուծոյ, եթէ՛ առ Թեթեւութեան կամ մարդկօրէն ինչ մտօք. եւ զարձեալ՝ Թէ ոչ արդեւք նոցա օղնականութեան եւ արբանեկութեան ունիցին պէտս ծնողքն:

4. Արդ մի ումէք որ յազանդոյ հերետիկոսացն եւ հերձուածողաց իցէ՝ շնորհեսցի մնւա ի Միաբանութիւն մեր, եթէ ոչ երկարագոյն ինչ ժամանակաւ յառաջագոյն, զոր սահմանել՝ իմաստութեան ընդհանրական Աբբային եւ Առաջակայցն նորս է սարստան, երգմամբ ի բաց կայեալ իցէ ի մոլորութեանցն, եւ յօրինաւոր իշխանութենէ՝ անտի եւ յարտաքին ատնի եւս արձակեալ եւ ի կաթողիկէ Աղեղեցի ընկալեալ իցէ ըստ օրինի, եւ եթէ (որ ի կղերիկոսութիւնն մտաներոյ է) յանկանոնութենէ անտի ըստ կանոնաց տնօրինեալ իցէ: Մի շնորհեսցի մնւա եւ այնոցիկ որ ընդ պարտուք իցեն, կամ իշխանաց հրամանաւ յաքսորս պարտաւոր լեալ: Խորթն՝ եթէ տացի նմա մնւա յընդհանրական Աբբայէ, յաստիճանս ինչ Միաբանութեան մի մասուցի, բայց միայն ընկալեալ կանխաւ իշխանութիւն ի սրբոյ Առաքելական Աթոռոյ: Անուամուկ եւ անդրադէտք ի կղերական կարգ մի ընկալցին, այլ յորդիս Արօնի, եւ կացուցին ի գործս ծառայութեան ի կարգի եղբարց աշխատաւորաց:

5. Որք ի կարգ կղերական մտանել հետամուտ լինիցին՝ գոնեայ այնչափ ինչ զիտութիւն զպրութեանց ունիցին, կամ Թէ յոյս աներկբայ կայցէ զնոցանէ ուսանելոյ, զի զփոքր Աստիճանն եւ ապա զմեծս յիւրեանց ժամանակի ընդունել մարթայցեն, եւ կատարել զուրբ պաշտամունան եւ զառաքելութիւնս:

6. Իշխանութիւն զհետամուտան ընդունելոյ՝ ընդհանրական Աբբայի մնաց պահեալ, եւ չէ օրէն այլում ումէք ընդունել նորընծայս՝ բայց միայն նորին Աբբայի հրամանաւն: Վննիչքն որ վասն նոցա կարգեալ իցեն՝ տացեն ընդհանրական Աբբայի զոցոյ լն բովանդակ զամենայնէ զոր զնոցանէն զիտացեալ իցէ՝ հանդերձ պաշտօնական գրուածովքն հաւաքելովք: Աւ պարտ է նոցա ըստ խղճի առն կրօնաւորի տալ վկայութիւն՝ եթէ ոչ այլում իմիք բնաւ ուշ եղին յայս գործ՝ այլ ի փառաւորութիւն Աստուծոյ եւեթ եւ յառաւելագոյն օգուա Միաբանութեան մերոյ:

7. Abbas generalis relationem examinatorum et adnexa documenta communicabit suis Adsistentibus, ut de omnibus singuli informentur. Statuta die ipse Abbas et eius Adsistentes conveniant, ut primum inter se deliberent, utrum candidatis propositis admissio concedenda an neganda videatur, vel etiam an ulteriora de iisdem testimonia aut documenta sint requirenda; deinde vero post hanc discussionem tam ipse Abbas generalis, quam singuli Adsistentes, prout in conscientia coram Deo iudicaverint, suffragium secretum dabunt, nisi forte deliberatum fuerit, ante suffragationem ulteriora testimonia esse expectanda.

8. Postulantes qui in hoc scrutinio unum suffragium super medietatem suffragantium retulerint, erunt approbati; secus reputentur exclusi.

9. Caveat omnino Abbas generalis, ne examinatores eligat proxime consanguineos aut affines eorundem postulantium; imo sciat, quod si inter Adsistentes quis sit ex huiusmodi consanguineis aut affinibus alicuius postulantis, is non possit admitti ad ferendum votum pro istius candidati approbatione.

10. Tali modo admissione probata, Abbas generalis postulantes mittat ad monasterium, in quo est novitiatus, simulque Superiori monasterii eiusdem mandet, ut illos ad novitiatum incipiendum admittat.

11. Recipiendus ad novitiatum pro statu clericali maneat in monasterio sine habitu regulari saltem per decem dies, intra quos spiritualia exercitia peragat, animam suam purget confessione generali, seseque corroboret sacrosanctae Eucharistiae refectione. Laici vero ante receptionem ad novitiatum anno integro probentur in monasterio, post quod tempus, si idonei reperti fuerint, admittantur eo modo, quo de clericis praescriptum est.

12. In admissione novitiorum, Superior monasterii

7. Չայն ամենայն տեղեկութիւնս զոր ի քննչաց անտի ընկալեալ իցէ հանդերձ պաշտօնական գրուածովքն որ կից ընդ նոսին տուեալ իցեն՝ Աբբայն ընդհանրական յայտնեացէ Առաջակայցին իւրոց, զի իրազեկ լիցի իւրաքանչիւր որ զամենայնէ: Դամ եղեալ որ մի Աբբայն եւ Առաջակայք նորա ի մի վայր եկեացեն՝ խորհել եւ տեսանել եթէ ընդունել արժան իցէ զնորամուտան՝ եթէ մերժել, կամ թէ այլ եւս վկայութեանց եւ պաշտօնական գրուածոց պէտք իցեն խնդրելոյ: Աւ յետ այս խորհրդոյ խուզարկութեան Աբբայն ընդհանրական եւ ամենայն Առաջակայք՝ որպէս զկարգ իւրաքանչիւր ի խղճի մտաց առաջի Աստուծոյ արժան համարեցին՝ արկցեն զազանի քուեացս. եթէ ոչ թերեւս սահմանեալ իցեն յառաջ քան զքուէարկութիւնն մնալ այլոց եւս վկայութեանց ուստեք հասանելոյ:

8. Հետամուտք որոց ի քուէարկութեան աստ մի ձայն աւելի քան զկէս քուէարկուացն ելեալ իցէ՝ լիցին ընդունելք. ապա թէ ոչ՝ մերժեալք համարեցին:

9. Չգոյշ լիցի Աբբայն ընդհանրական մի բնաւ ընտրել քննիչս որ կարի մերձաւոր ազգականք կամ խնամիք իցեն հետամուտին. մանաւանդ թէ եւ գիտացէ իսկ զի թէ իցէ որ յԱռաջակայց անտի մերձաւոր ազգական կամ խնամի հետամուտին, ոչ կարացէ մտանել ի քուէարկութիւն վասն նորա:

10. Իբրեւ զայս օրինակ կատարեցի ընդունելութիւն հետամուտին, Աբբայն ընդհանրական առաքեացէ զնոսս ի մենաստանն ուր նորընծայարանն է. ընդ նմին յլեացէ եւ պատուէր առ Առաջնորդ մենաստանին՝ ընդունել զնոսս եւ սկիզբն առնել նորընծայութեան նոցա:

11. Որ մտանելոցն իցէ ի նորընծայութիւն վասն կղերական կարգի՝ մնացէ գոնեաց աւուրս տան ի մենաստանի անդ առանց վանական զգեստուց. եւ ի նոցն աւուրս հանցէ ի գլուխ զհոգեւորական կրթութիւնս, սրբեաց, զհոգի իւր ընդհանրական խոստովանութեամբ եւ կազդուրեցի սրբոյ Հաղորդութեանն ընդունելութեամբ: Իսկ աշխատաւոր եղբարք՝ մինչ չեւ ընկալեալ ի նորընծայութիւն՝ զամ մի ողջոյն փորձեցին ի մենաստանի, եւ յետ այնորիկ եթէ ատակ գտցին, ընկալցին նովին օրինակաւ՝ որ վասն կղերականացն կարգեցաւ:

12. Յընդունելութեան նորընծայից՝ Առաջնորդ մենաստաւ

vel alius ab eo delegatus, Missam celebret, cui etiam familia religiosa assistat; ipse vero candidatus sacra Communione refectus, ante altare genuflexus, religionis habitu induatur modo ac ritu in nostra Congregatione recepto.

13. Sit in archivio monasterii vel apud ipsum magistrum novitiorum liber, in quo acta notentur ab ipso magistro hoc modo:

Anno Domini N. die N. mensis N. indutus est habitu nostrae Congregationis N. (hic describuntur nomen, cognomen, patria, et parentes novitii) more solito iuxta nostras Constitutiones, cui impositum fuit nomen N. et ab ipso die probationis annus sumit initium. In quorum etc. Ego N. magister novitiorum propria manu scripsi, ac monasterii sigillo munivi.

14. Novitiatus constituatur in monasterio, in quo saltem sex monachi sacerdotes commorentur, et perfecta disciplina regularis vigeat. Determinare monasterium pro novitiatu pertinet ad capitulum generale.

15. Novitiatus ab ea monasterii parte, in qua degunt professi, segregatus sit propria clausura; habeatque pro novitiorum numero cellulas separatas, vel dormitorium singulorum lectulis instructum; in quo etiam cellula, vel determinatus locus pro magistro eiusque socio habeatur.

16. Adsit locus aptus ad spirituales collationes ac lectiones, instructionesque magistri audiendas, et in quem recreationis tempore se recipiant novitii.

17. Oratorium insuper seu capella ad novitios in spiritualibus, praesertim in ceremoniis ecclesiasticisque functionibus exercendos; hortus quoque ad honestam recreationem bene conclusus habeatur. Si hortus communis usui sit novitiis, curabit magister, cum monasterii Superioris auctoritate, ne eodem tempore ad eum quisquam alius accedat.

18. Ad novitiatus locum nemini, licet monasterii

նին կամ այլ որ կարգեալ ի նմանէ, մատուցէ պատարագ, որում առաջիկայ գտցին եւ այլքն ամենայն որ ի տանն իցեն. եւ ինքն նորամուտն ընկալեալ զհարրդութիւնն սուրբ, եւ ծուեր եղեալ առաջի սեղանոյն՝ ընկալցի զզգեստ կրօնաւորութեան ըստ օրինին եւ ըստ կարգի որ պաշտի ի մերում Մխարանութեան:

13. Ապցէ ի զիւանի մենաստանին կամ առ նմին իսկ վերակացուի նորընծայից մատեան՝ յորում վերակացուն ինքնին զարձանագիրսն նշանակեսցէ, զայս ձեւ օրինակի.

Յամի Տեառն... (յայս նիշ) աւուր Ա. ամոց՝ զզեցաւ զզգեստ մերոյ Արօնիս Ա. (եւ յայսմ վայրի զիցին անուն եւ յորջորջումն եւ հայրենիք եւ ծնողք նորընծային) ըստ օրինի որպէս ինչ պաշտի առ մեզ ըստ մերում սահմանադրութեան. եւ անուն եղաւ նմա Ա. եւ յայսմ օրէ լինի սկիզբն ամի փորձութեան նորա: Ի հաստատութիւն ասացելոցս, այլովքն հանդերձ: — Աս Ա. Ա. վերակացու նորընծայից զրեցի իմով ձեռամբ, եւ կնքով վանացս կնքեցի:

14. Նորընծայարան հաստատեսցի ի մենաստանի ուր բնակեալ իցեն քահանայք վանականք զոնեայ վեց թուով, եւ ուր վանական հրահանգք լին կատարեալ պահիցին: Սահմանել մենաստան վան նորընծայարանի անկ է ընդհանուր ժողովոյ:

15. Նորընծայարանին պարտ է զատեալ փակեալ եւ մեկուսի լինել ի մասնէ մենաստանին ուր ուխտեալքն բնակին, եւ ըստ թուոյ նորընծայիցն եղեցին առանձինն խցիւունք, կամ ննջարան ուրոյն ուրոյն անկողնովք պատրաստեալ, յորում իցէ եւ սենեակ կամ տեղի առանձինն վան վերակացուն եւ վան ընկերի նորա:

16. Աղիցի եւ տեղի պատշաճաւոր վան հոգեւորական բանակցութեանց եւ ընթերցուածոց եւ լսելոյ զխրատս վերակացուն. ուր եւ ի հանդատեան ժաման ժողովեսցին նորընծայք:

17. Ունիցին դարձեալ եւ աղօթարան կամ մատուռն, ուր նորընծայք զհոգեւոր պաշտամունան կատարիցեն, եւ մանաւանդ ի կարգս եկեղեցական սպասաւորութեանց կրթեսցին: Եցէ նոցա նոյնպէս եւ պարտեզ քաջ փակեալ՝ ի վայելուչ զբօսանս իւրեանց: Ապա թէ պարտեզն հասարակաց ի պէտս նորընծայիցն եւս կարգեալ իցէ, փոյթ ասորցի վերակացուն՝ հրամանաւ Առաջնորդի մենաստանին, զն մի այլ որ մերձեսցի անոր ի նոյն ի նմին ժամու:

18. Մի ումեք երբեք՝ (թէպէտ եւ ի պաշտօնատեարց որ

officiali, ullo umquam tempore sub quovis praetextu aditus pateat, praeterquam magistro eiusque socio, ac etiam monasterii Superiori.

19. Novitiatus clavis apud magistrum semper aservetur, illique soli liceat, ex rationabili causa, alicui ingressum illuc permittere. Pro necessitatibus tamen, quae accidere possunt, absentibus magistro eiusque socio, ianae custodia, sicut etiam rerum levioris momenti provisio intra novitiatum committi poterit uni ex novitiis ipsis, qui aetate moribusque provector sit.

20. Novitii nemini externo, nisi magistro praesente, colloquantur; litteras neque mittant neque recipiant, nisi per magistrum, qui illas legere debebit, et postea pro suo arbitrio et prudentia eas aut mittet aut consignabit, vel illas retinebit aut destruet.

21. Magister novitiorum in ordine sacerdotali sit constitutus, atque tricesimum aetatis suae et decimum professionis annum supergressus. Sit doctrina et antea vitae exemplo praestans, orationis et mortificationis operibus addictus, prudentia, charitate, affabilitate, zelo Dei cum mansuetudine refertus; ab omni animi perturbatione, irae praesertim et indignationis, quae charitatem erga alios impedire consueverunt, alienus; ac demum bonorum operum exemplar praebens, ut eius curae subiecti illum non tam metuant quam vereantur, nec de illo umquam minus bonam aestimationem concipere possint. Similes qualitates requiruntur etiam pro socio, magistro novitiorum designando, etiamsi is forte aetate et professione magistro sit inferior.

22. Tam magistri novitiorum quam eiusdem socii electio fiat ab Abbate generali de suorum patrum Assistentium consensu, ut suo loco dicitur.

մենաստանին իցէ՝) որով եւ պէս պատրուակաւ բաց իցէ մուտ ի նորընծայարան անդր, բաց միայն վերակացուն եւ ընկերի նորա, որպէս եւ Առաջնորդի մենաստանին:

19. Բանալի նորընծայարանին պահեցի միշտ առ վերակացուն, եւ նմա միայն հրաման իցէ՝ այլում ումէք թոյլ տալ ի ներքս մտանել, եւ այն՝ վասն բանաւոր ինչ պատճառաց եւեթ: Այլ վասն իրիք իրիք կարեւոր պիտոյից որ մարթիցին դիպել, յորժամ չիցեն անդ վերակացուն եւ ընկեր նորա, զգրանցն պահպանութիւն եւ զմանունց ինչ իրաց հոգաբարձութիւն անդէն ի ներքս ի նորընծայարանին մարթ է յանձն առնել միում ումէք ի նորընծայից անտի՝ որ հասակաւ եւ բարուց լաւութեամբ առաւել քան զայլն իցէ:

20. Նորընծայք ընդ օտարի ումէք մի խօսեցին՝ բաց միայն առաջի իւրեանց վերակացուն: Թուղթս ուրեք մի առաքեցին եւ մի ուսանք ընկալցին, բաց միայն ի ձեռն վերակացուն. եւ ամա պարտ է նախ ընթեռնուլ զնոսա, եւ ապա որպէս ինչ ինքն արժան եւ ի դէպ համարիցի՝ առաքել կամ տալ, կամ թէ առ իւր պահել կամ բնաւ եւ բառնալ իսկ ի միջոց:

21. Վերակացու նորընծայից ի քահանայից անտի իցէ, անցեալ զերեսնմենիւք, եւ ունիցի ամա առաւել քան զտան զուխտաւորութեան իւրոյ: Իցէ գիտութեամբ առաւելեալ եւ իւրոց վարուց կարգօքն ցայն վայր լեալ օրինակ բարեաց, պարսպեալ յաղթս եւ ի հանապազօրդ ճգունա մեռուցմանց եւ փայլեալ խմաստուն ընտրողութեամբն եւ սիրով եւ քաղցրութեամբ եւ նախանձու Տեառն՝ հեղութեամբն հանդերձ. յամենայն եւ ի բնաւ ոգւոցն գրգռութենէ ազատ, մանաւանդ ի յուզելոյ ցասման եւ սրտմտութեան, որք խոչընդոտն են եղբայրսիրութեան. եւ օրինակ զործոց բարութեան ընծայեցուցէ զանձն, որպէս զի ոչ այնչափ ահ արկանել նմա յիւր հպատակեալն՝ որչափ մեծարոյ լինել նոցա, եւ մի իւրիք իրօք երբեք նուազել մեծարոյ կարծեաց նոցա զմաննէն: Նոյնպիսի ինչ հանգամանք ինդրին եւ վասն ընկերին որ տացի վերակացուի նորընծայից, թէպէտ եւ սա թեւրեւս ամբք հասակի եւ ուխտաւորութեան նուազեալ գտցի քան զվերակացուն:

22. Օվերակացու նորընծայից եւ զընկեր նորա ընտրեցէ Աբբայն ընդհանրական՝ հաւանութեամբ իւրոց Հարցն Առաջակայից, որպէս ասասցի յիւրում տեղուջ:

23. Magister plenam potestatem habeat circa novitiorem institutionem et novitiatu regimen, ita ut in illis nemini, exceptis Abbate generali, Visitoribus, atque Abbate locali, sese ingerere liceat; ipse socius magistro immediate subiectus in novitiatu gubernio existat.

24. Magister curam adhibeat diligentem, ut novitii in regulari disciplina sedulo exerceantur, agnoscantque divinae vocationis excellentiam; quae vera sit, perfecta, et necessaria votorum, et suae Congregationis Constitutionum observantia; nec non modum addiscant in oratione tum vocali tum mentali fructuose persistendi, inordinatos appetitus et vitia cohibendi per sensuum custodiam et mortificationem, per austeritatem et ieiunia; curent et conservent conscientiae puritatem per crebram illius discussionem, sacramentorum frequentiam, confessionis praesertim semel in hebdomada peragenda, aperiitionem motuum internorum cordis et tentationum, per exercitium humilitatis, modestiam, religiosumque silentium.

25. Novitii sunt a magistro iuxta singulorum capacitatem speciatim exercendi in oratione vocali et mentali, atque in fructuoso conscientiae examine bis in die instituendo. Quotidie Missae sacrificio intersint, et statutis horis in choro divinis officiis assistant.

26. Tempus iisdem assignetur, quo attendant singulis diebus lectioni spirituali, instructioni a magistro faciendae, studio et aliis occupationibus utilibus, ne umquam otiosi sint.

27. Novitii sive in novitiatu sive extra ipsum semper silentium servabunt, excepto recreationis tempore; tunc, obtenta a magistro licentia, sine clamore

23. Վերակացուն լինելու հասարեալ իշխանութիւն իցէ ի վարժա նորընծայից եւ ի վարչութեան նորընծայարանին, այնպէս զի մի այլում ումեք բնաւ համարձակ իցէ յայտարարել միջամուխ լինել, բայց միայն ընդհանրական Աբբայի եւ Այցելուաց եւ անդահան Աբբային. այլ եւ ինքնին ընկեր վերակացուն՝ ընդ նորին վերակացուի անմիջնորդական հպատակութեամբ կացցէ ի վարչութեան նորընծայարանին:

24. Փոյթ մեծ լիցի վերակացուի նորընծայից՝ զի հանապազօր հրահանգեցին նորա ի պահպանութիւն վանական կարգաց, եւ ծանիցեն զաստուածեղէն սրբոյ կոչմանն զբարձրական պատիւն. եւ ի միտ առեալ զխոտացեն թէ որ իցէ ճշմարիտ եւ կատարեալ եւ կարեւոր պահպանութիւն ուխտից եւ Սահմանադրութեան իւրեանց Մխարանութեանն. ուսցին թէ որով օրինակաւ մարթայցեն պարապել յաղօթս ձայնաւորս եւ ի մտաւորս, զի շահեկանք եւ արդիւնարեւր լիցին նոցա. ուսցին եւ զանկարգ յօժարութիւնն եւ զկարիս ընդ բռամբ նուաճել՝ զգայնոցն պահպանութեամբ եւ մեռուցմամբ, խտամբերութեամբ եւ պահոց պնդութեամբ. փոյթ տարցին պահել զխղճի մտացն սրբութիւն՝ նորին յաճախագոյն քննութեամբ, ստէպ ստէպ ի սուրբ խորհուրդս մատչելով, եւ մանաւանդ մատչելով ի խոտովանութիւն գոնեայ մի անգամ ի շաբաթու. եւ յայտնելով զոչոյս շարժմանցն զներքինս զսրտին եւ զփորձութեանցն, եւ կրթելով զանձինս ի խոնարհութեան, ի ցածութեան եւ ի կրօնաւորական լուծեան:

25. Օ նորընծայս պարտի վերակացուն ըստ իւրաքանչիւր կարողութեան առանձինն իմն հրահանգել ի ձայնաւոր եւ ի մտաւոր աղօթս, եւ ի կատարումն շահաւէտ քննութեան խղճի մտաց երկիցս յաւուրն: Օր ըստ օրէ առաջիկայ դոցին Պատարագի, եւ ըստ ժամուցն սահմանելոյ մօտ կացցեն աստուածեղէն պաշտամանց ի դասու:

26. Նշանակեցի նոցա ժամանակ պարապելոյ օրըստօրէ ի հոգեւոր ընթերցուածս եւ լսելոյ խրատ ի վերակացուէ, եւ զուսմամբ եւ զայլովք օգտակար գործովք զբաղելոյ, զի մի երբեք դատարկք իցեն:

27. Նորընծայք ցանկ իսկ պահեցեն լուծիւն եւ ի նորընծայարանի եւ արտաքոյ, բայց միայն ի հանգստեան ժամանակէ. եւ յայնժամ առեալ հրամանն ի վերակացուէն՝ խօսեցին մի բար-

loquentur, ut religiosae in loquendo modestiae assuescant. E monasterio ne egrediantur sine magistro vel eius socio; nec superiores permittant solis egredi.

28. Magister novitiorum sicut iis spiritualia ministrat, ita apud Superiorem vel procuratorem et necessaria temporalia procuret, matremque se illis exhibeat, benignitatem ostendendo, ut in omnibus ad ipsum cum confidentia recurrant.

29. Si novitius aliquis, dum in probatione fuerit, non recte se gesserit, magister illum moneat cum charitate; si monitionibus non obtemperaverit, illum corrigat, et etiam puniat. Si non obstantibus monitionibus et etiam punctionibus sese minimè emendaverit, omnia referat ad Superiorem generalem, ut cum consilio Assistantium illum dimittere, vel quid factu opus sit, dispicere possit.

30. Prope terminum cuiusque trimestris novitiatu, magister Abbati generali de agendi ratione cuiusque novitii scripto referat; et harum relationum ratio est habenda in novitiis ipsis ad professionem admittendis.

31. Quanvis novitii tempore novitiatus praesertim vacare debeant studio religiosae vitae, ceremoniarum, et functionum ecclesiasticarum; tamen, salvis vitae spiritualis exercitationibus, aliquid temporis in studio litterarum ex. gr. alicuius linguae, impendi poterit. Quare Abbas generalis novitiatus providebit de aliquo idoneo magistro, qui novitios litteras doceat; hic tamen neque in novitiatu habitet, nec alio quam tempore lectionis ibidem conversetur.

32. Novitii penes suum magistrum confessiones sacramentales peragent; attamen Abbas generalis aliquoties in anno pro novitiis confessarium extraordinarium deputabit.

ձրածայն աղաղակաւ, զի այնու խի ընդելցին ընդ կրօնաւորական ցածութիւն ի խօսելն: Ի մենաստանէ մի ելցեն արտաքս անց իւրեանց վերակացուին կամ ընկերի նորա. եւ առաջնորդը իսկ մի տացեն նոցա թոյլ՝ միայն ելանել արտաքս:

28. Վերակացու նորընծայից՝ զոր օրինակ զհոգեւորան հայթայթէ նոցա, նոյնպէս եւ զնոցին ժամանակաւոր պիտոյս հոգացի առ Առաջնորդին կամ առ գործակալին. եւ իբրեւ զմայր խնամտ զանձն ընծայեցուցէ նոցա՝ ցուցեալ մարդասիրութիւն առ ամենեւին, զի յամենայնի համարձակութեամբ առ նա ընթանայցեն:

29. Եթէ որ նորընծայ՝ մինչ զեռ ի փորձութեան ամին իցէ՝ խեղածիւր գնացս ցուցանիցէ, վերակացուն խրատեցէ զնա սիրով. եւ եթէ խրատուցն ոչ անայցէ, կշտամբեցէ զնա եւ պատժեցէ եւս: Ապա թէ եւ ոչ խրատուքն եւ պատժովք եւս պայցէ յուղղութիւն, զամենայն ինչ զգացուցէ ընդհանրական Առաջնորդին, զի հաւանութեամբ Առաջակայիցն ի բաց արձակել զնա կամ թէ զոր ինչ պէտք ընկիցին՝ սահմանել մարթայցէ:

30. Ի կատարած կոյս իւրաքանչիւր երեքամեայ ժամանակի նորընծայութեան, տացէ վերակացուն զիր անդեկութեան առ Աբբայն ընդհանրական՝ զընթացից միոյ միոյ ի նորընծայիցն: Եւ այց անդեկութեանց հանդէս լիցի սպա յընդունել անդ զնորընծայս յուխտաւորութիւն:

31. Թէպէտ եւ պարտ իցէ նորընծայից զժամանակ նորընծայութեանն հանել մանաւանդ ընդ հրահանգս հոգեւորական կենաց եւ եկեղեցական կարգաց եւ պաշտամանց. բայց սակայն օրէն իցէ նոցա՝ պահեալ ողջ բովանդակ զամենայն զհոգեւորական կրթութիւնն, եւ զմասն մի ժամանակին ծախել յուսումն դպրութեանց, օրինակ իմն՝ ի լեզուի իրիք ուսումն: Եւ մին իրի պարտ է ընդհանրական Աբբայի կացուցանել նորընծայարանի վարդապետ զոր յաջողակ՝ առ աւանդելոյ անդէն զուսումն դպրութեանց. բայց մի լիցի ամա բնակել ի նորընծայարանի անդ եւ մի բնաւ արտաքոյ համարոցն ժամանակի անդէն զեղերել:

32. Օխորհրդական խոստովանութիւն կատարեցեն նորընծայք առ վերակացուին իւրեանց. սակայն Աբբայն ընդհանրական երբեք երբեք ի տարւոջ կարդեացէ խոստովանահայր արտաքոյ կարգի վան նորընծայից:

33. Tempus probationis seu novitiatus ad normam sacrosanctae Tridentinae synodi est annus integer; protrahi tamen hoc tempus poterit ad alios sex menses, quos concedere arbitrio Abbatis generalis reservatum intelligatur. Transactis autem sex istis mensibus, novitius aut admittatur ad professionem faciendam, aut omnino a Congregatione dimittatur. Laicorum vero conversorum novitiatus sit integro biennio, post quod admittantur ad nuncupationem votorum; licebit tamen Abbati generali ex iustis causis horum novitiatum protrahere ad alium adhuc annum, post quem si digni admissione non sint, omnino excludantur.

34. Duobus mensibus ante professionem Abbas generalis, sive per se sive per alium idoneum monachum novitii voluntatem diligenter exploret, an coactus sit, an male persuasus ab aliis, quo spiritu ad religiosum statum ductus, an sciat quid agat, an obligationes status religiosi et propriae regulae cognoscat; secreto audiat tum magistrum novitiorum, tum alios viros religiosos domus novitiatus circa illum ad professionem admittendum. Deinde capitulum conventuale convocetur, ut capitulares per secreta suffragia declarent, an novitius ad professionem admitti possit.

35. Omnes collectae informationes, nec non resolutio capituli conventualis ab Abbate generali referantur Patribus Adsisistentibus, et cum ipsis, si resolutio capituli affirmativa fuerit, ratione habita tum relationum trimestralium a magistro novitiorum datarum, tum ultimae eiusdem magistri relationis, tum voti capituli conventualis, tum denique informationum susceptarum, ut in numero praecedenti, per secreta suffragia decidet de admissione ad professionem, emisso prius iuramento ad sacra Dei Evangelia, se quacumque humana affectione postposita fideliter munus executuros.

33. Երանանակ փորձութեան կամ նորընծայութեան է ամ մի ողջոյն ըստ սահմանելոյ սրբոյ Տրիդենտեան Սինոդոսի. սակայն մարթի զայս ժամանակ յերկարեալ ձգել յայլ եւս ամիսս վեց, զորս ընդհանրական Աբբայի եւեթ իշխանութիւն իցէ շնորհել՝ որպէս ինչ ինքն արժան համարիցի: Այլ ի կատարել այսր վեցամնեայ ժամանակի՝ կամ ընդունել պարտ է զնորընծայն յուխտաւորութիւն եւ կամ ամենեւին ի բաց արձակել ի Միաբանութենէ: Իսկ աշխատաւոր եղբարցն նորընծայութիւն տեւեսցէ զերկեամ մի բովանդակ, եւ յետ այնորիկ ընկալցին յուխտաւորութիւն. բայց ներեալ է ընդհանրական Աբբայի վասն արդար պատճառաց զնորընծայութիւն նոցա այլ եւս ժամանակս յերկարել մինչեւ յամ մի. եւ յետ այնր ամի՝ եթէ չիցեն արժանի ընդունելութեան՝ ամենեւին իսկ ի բաց արձակեցին:

34. Արկուք ամովք յառաջ քան զուխտաւորութիւնն հաւաստեալ քննեցէ Աբբայն ընդհանրական ինքնին կամ ի ձեռն այլոյ ուրուք ի միաբանից որ բաւական իցէ ի նոյն գործ, զկամն նորընծային, տեսանել թէ բռնադատեալ յուժեքէ իցէ, կամ յուրուք ի չարաչար թերադրութենէ, կամ յորմէ հոգեոյ վարեալ դացցէ յանձն առնուլ զկարգ կրօնաւորութեան. թէ զիտիցէ զոր գործէն, թէ խեղճուտ իցէ պարտուց կրօնաւորականն կենաց եւ իւրոց կանոնացն: Աւելցէ ի ծածուկ եւ զվերակացու նորընծայից եւ զայլ միանձուես նորընծայարանին՝ զայնմանն որ յուխտաւորութիւն իցէ ընդունելոց: Յետոյ ուրեմն զուժարեացի ժողով վանական, զի անդէն ժողովականք զաղանի քուէիւք յայտ արասցեն թէ իցէ մարթ զնորընծայն ընդունել յուխտաւորութիւն:

35. Զամենայն տեղեկութիւնս զոր ընկալեալ իցէ, եւ զորուշումն վանական ժողովոյն զիցէ Աբբայն ընդհանրական առաջին Հարցն Առաջակայից. եւ ընդ սոսա, եթէ հաստատական իցէ ժողովոյն որոշումն՝ առաջին աչաց կալեալ զերեքամնեայ տեղեկութիւնն տուեալս ի վերակացուէ նորընծայից, եւ զվերջին տեղեկութիւն նորին վերակացուի, եւ զթիւ ձայնից վանական ժողովոյն՝ հանդերձ այլովք տեղեկութեամբն, որպէս յ34^{րդ} համարի անդ ասացաւ, զաղանի քուէիւք տացէ վճիռ թէ արժան իցէ ընդունել յուխտաւորութիւն զնորընծայն: Բայց նախ պարտ է նոցա երդնուլ ի սուրբ Աւետարանն Աստուծոյ՝ թէ ի բաց եղեալ զամենայն զմարդկեղէն խորհուրդս՝ հաւատարմութեամբ զգործն վճարելոց իցեն:

36. Novitius ad professionem emittendam censebitur probatus, qui saltem unum suffragium retulerit supra medietatem suffragantium.

37. Pro admissione ad professionem audiri quidem debet capitulum conventuale ad instructionem animi superiorum, minime vero Abbati generali cum suis Assistentibus stare necesse est resolutioni eiusdem capituli.

38. His peractis a Superiore moneatur de sua admissione aut repulsione. Si ad professionem fuerit approbatus, moneatur ut de rebus suis disponat, seque praeparet ad professionem statuto tempore emittendam.

39. Professioni praemittantur exercitia spiritualia per decem dies, et hoc tempore a magistro novitorum, vel a direttore spirituali serio moneatur novitius de gravitate actus emittendi, nec non de eius consecrariis.

40. Si peractis exercitiis spiritualibus firmus in suo proposito permanserit, praevia sacramentali confessione, atque ss̄mae Eucharistiae sumptione, ad professionem faciendam vocetur, et ante altare genuflexus coram Superiore sedente, caeteris monachis adstantibus, ritum statutum servet.

41. Formula autem votorum, quae ex parte voventis perpetua, non tamen solemnna, sed simplicia esse declarantur, haec est: — Ego N. N. coram B. Maria semper virgine, B. Antonio et omnibus Sanctis, voveo Deo omnipotenti me toto tempore vitae meae servaturum paupertatem, castitatem et obedientiam secundum Constitutiones nostrae Congregationis Mechitaristicae, et iturum ad praedicationem fidei catholicae S. R. E. cum mittar ab obedientia. — Superior subiungat: — Et ego ex parte Dei omnipotentis ipsiusque firma ordinatione, si ita observaveris, vitam aeternam tibi promitto.

36. Արժանի ուխտաւորութեան համարեցի նորրնձայն եթէ զոնեայ միով աւելի քան զկէս թուոյ քուէարկուացն ելեալ իցեն նմա քուէայք:

37. Վասն ընդունելութեան յուխտաւորութիւն արժան է լել զժողովն վանական ի լուսաւորութիւն մտաց առաջնորդաց. սակայն ոչինչ հարկ ի վերայ կայ ընդհանրական Աբբայի եւ նորին Առաջակայից կալ մնալ յորոշման ժողովոյն այնորիկ:

38. Յետ այնորիկ Առաջնորդն ծանուացէ նորրնձային զընդունելութիւն նորա կամ զմերժումն: Աթէ ընկալեալ իցէ, պարտ է ազդ առնել նմա՝ զի զիցէ ի կարգի զերս իւր, եւ պատրաստեցէ զանձն մտաչել յուխտաւորութիւն ի սահմանեալ ժամանակի:

39. Յառաջ քան զուխտաւորութիւնն կատարեցէ հուգեւորական կրթութիւնս զաւուրս տասն. եւ ի նոյն աւուրս տացէ նմա խրատ վերակացուն իւր կամ Հայրն հոգեւոր քաջ միտ զնել թէ քանի ծանր իցէ զործն յոր ձեռն արկանէ, եւ թէ զինչ զայնր զհետ գալ մարթիցի:

40. Աթէ յետ կրթութեանցն կատարելոյ տակաւին ի նոյն միտս կայ մնայ հաստատութեամբ, մտաիցէ ի խորհուրդ խոստովանութեան, եւ ընկալեալ զՀաղորդութիւնն սուրբ՝ կոչեցի առնել զուխտաւորութիւն իւր. եւ ծունր եղեալ առ ոտս սրբոյ սեղանոյն առաջի Առաջնորդին որ անդէն բազմեալ իցէ եւ առաջի այրոյ միանձանց, պահեցէ զկարգ արարողութեանն որպէս ինչ սահմանեալ է:

41. Աւ այս իսկ է բանից ձեւ ուխտիցն, զորոյ յայտ առնեմք թէ մշտնջենաւորք են յուխտադրին կուսէ, սակայն ոչ եթէ հանդիսականք են այլ պարզք: — Աս Ա. Ա. առաջի Աբրանելոյ Մարեմայ միշտ կուսին, Աբրանելոյն Անտոնի եւ ամենայն Աբբոյ, ուխտեմ Աստուծոյ ամենակալի պահել զամենայն ժամանակս կենաց իմոց զաղքատութիւն, զողջախոհութիւն եւ զհնազանդութիւն, ըստ Սահմանադրութեան Մխիթարեան Մխարանութեան մերոյ, եւ երթալ ի քարոզութիւն կաթուղիկէ հաւատոյ սրբոյ Հոովմէական Ակեղեցւոյ՝ յորժամ առաքեցայց ի հնազանդութենէ: — Յոր յաւելցէ Առաջնորդն. — Աւ ես ի կողմանէ Աստուծոյ ամենակալի եւ նորա հաստատուն կարգաւորութեամբն, եթէ զայր պղպես պահեցես, զկեանս յաւիտենականս քեզ խոստանամ:

42. Observatu dignum est, ut in facienda professione tam clericis quam conversis idem sit modus, hoc tamen excepto, quod conversi ad quartum votum missionum non sunt adstricti.

43. Habeatur liber diligenter custodiendus, in quo quilibet professus manu propria suam professionem consignet, integre scribendo formulam professionis.

44. Qui professionem emisit, sciat se in Congregatione usque ad mortem permanere debere, et numquam ab eadem egredi posse, neque ut in aliam religionem ingrediatur, sine speciali facultate obtenta a Summo Pontifice, cuius solummodo est in praedicta professione dispensare.

45. Si quis vero professus instigante inimico monasterium deseruerit absque Superioris licentia, aut habitum dimiserit cum animo non redeundi ad monasterium, si post octo dies, quos tamquam terminos canonicos assignamus, non comparuerit, in apostasiam incurrisse se sciat, a qua non poterit absolvi nisi a Superiore generali.

46. Si quis monachus incorrigibilis inveniatur, ut post multas correctiones resipiscere noluerit, Abbas generalis cum consensu suorum Adsistentium auctoritatem habeat illum expellendi a Congregatione, ne tamquam pestiferum pecus alia inficiat, ut infra dicetur.

CAPUT IV.

De habitu et indumentis monachorum.

1. Sicut oportet nostrae Congregationis monachos interius esse unius fidei, spei, et charitatis, ita oportet eosdem exterius uniformes esse in habitu et indumentis, quae sint eiusdem panni et coloris. Videlicet nostrae Congregationis habitus sit ex nigri coloris panno sive sago, nec ulli neque Abbati generali sit facultas

42. Միտ գնել արժան է՝ զի յուխտաւորութեան անդ եւ կղերականացն եւ եղբարց աշխատաւորաց՝ մի եւ նոյն է ձեւ բանիցն. բայց միայն զի աշխատաւորացն ոչ գոն պարտք չորրորդ ուխտին երթալոյ յառաքելութիւնս:

պիտի գրայ ին 5

43. Աղիցի մատեան պահեալ զգուշութեամբ, յորում ամենայն որ ուխտադիր լինի՝ զրոշմեացէ իւրով ձեռամբ զուխտաւորութիւն իւր, գրեալ ողջ բովանդակ զբանից ձեւ ուխտիցն:

44. Որ միանգամ զուխտան եղ՝ զիտացէ զի պարտ է նմա մինչեւ ի մահ կալ մնալ ի Միաբանութեան աստ, եւ ոչ եւս այլ կարող է ելանել ի բաց, նա եւ ոչ վասն յայլ կրօն մտանելոյ՝ բայց միայն առանձինն հրամանաւ Ս. Վահանայապետին, զի նորա միայնոյ է յայսմ ուխտաւորութենէ անօրինել:

45. Ապա թէ որ ուխտեալ՝ ի թշնամոյն թերազրութենէ զրդեալ՝ թողուցու զմենաստանն առանց հրամանի Առաջնորդին, կամ թէ զքեմն ի բաց մերկանայցէ՝ եղեալ ի մտի ոչ եւս դառնալ անդրէն, եթէ ոչ յետ ութ աւուրց յանդիման լիցի, — զոր նշանակեմք իբրեւ ժամանակակէտ կանոնական, — համարեացի թողեալ զկարգ վանականութեան, եւ ոչ ումեք իցէ իշխանութիւն արձակել զնա ի յանցուածոցն՝ բայց միայն ընդհանրական Առաջնորդի:

46. Աթէ գտցի որ միանձն անուղղայ՝ որ յետ բազում խրատուց եւ ջանից առաջնորդացն չիցէ կամեցեալ զգաստանալ, իշխանութիւն իցէ ընդհանրական Աբբայի մերժել զնա ի Միաբանութենէ հաւանութեամբ իւրոց Առաջակայիցն, զի մի իբրեւ ոչ խար ժանտաբեր եւ զայս ապականիցէ, որպէս ասացի ի խոնարհ:

Գ Լ ՈՒ Խ Դ.

Վասն զգետտուց տն ազանկերաց միանձնաց:

1. Չոր օրինակ հարկ է զի միանձուք Միաբանութեան մերոյ իցեն ի ներքուստ մի հաւատովք, յուսով եւ սիրով, նոյնպէս պարտ է զի եւ արտաքուստ միակերպք իցեն ի հանդերձն եւ յազանկիս, որոց նիւթքն եւ զոյնք լիցին նոյն եւ մի: Այս ինքն հանդերձք անձանց Միաբանութեանս մերոյ լիցին սեաւ գունով յասուէ կամ ի ցփոյ. եւ մի իցէ ումեք, եւ մի իսկ ընդհանրա-

illum generatim pro Congregatione mutandi. Pro specialibus tamen necessitatibus itinerum vel missionum poterunt superiores singulis permittere alias vestes, dummodo semper pro regionum more viris ecclesiasticis convenientes sint et paupertati, quam profite-mur, conformes. Si quis habitum mutare voluerit, per hoc ostendit sese ab unitate esse alienum et discordiae fautorem.

2. Omnes itaque monachi unam tunicam talarem habeant, corrigia ex corio nigro circumligatam, et a corrigia pendeat corona B. M. V. Super hanc tunicam aliam vestem talarem, et super hanc pallium gestent fere eiusdem mensurae, cum caputio ad normam eremitarum, exceptis conversis, quibus deferre pallium cum caputio permissum minime erit.

3. Abbas generalis omnesque superiores servan-dam curent vestium tam exteriorum quam interiorum aequalitatem in materia, colore, et forma, quae pau-pertati, gravitati, et modestiae religiosae convenient remoti quovis ornatu et cultu mundano.

4. Vestes quaevis sericae, aut alterius materiae, quae pretiosa reputetur iuxta mores regionum, penitus excludantur; sicut excludenda omnino erunt superflua omnia et pretiosa, quae cum voto paupertatis minime componantur.

5. Uniformitas servanda in vestibus non impedit, quominus superiores, servata semper forma praescrip-ta, ac materia, suis subditis aliquibus concedant vesti-menta, quae aliis non conceduntur; imo necesse est, ut superiores in vestimentorum concessione ac distri-butione rationem habeant necessitatum singulorum monachorum, attenta ipsorum constitutione, aetate, et regione in qua versantur.

6. Nulli in nostris monasteriis aut domibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, aut conditionis fuerit, liceat vestimenta sive exteriora sive interiora sibi per

կան Աբբայի, իշխանութիւն փոխել զայն առհասարակ վասն Միաբանութեան: Սակայն վասն առանձինն ինչ պիտոյից ճանա-պարհորդութեան եւ առաքելութեանց՝ կարացեն առաջնորդք տալ հրաման ոմանց ոմանց կրել այլ ինչ զգետտ. միայն թէ ըստ սովորութեան դաւառաց դաւառաց պատշաճականք իցեն արանց եկեղեցականաց, եւ միաբան աղքատութեանն՝ զոր դաւանիմք: Որ կամիցի ոք փոփոխել զպքեմ՝ նովին իսկ յայտ առնէ եթէ օտար է ի միութենէ եւ երկպառակութեան տաճիչ:

2. Ապա ամենայն միանձանց եղիցի մի պարեգօտ պճղնաւոր, եւ զնովաւ ածեալ գօտի սեաւ մաշկեղէն, եւ զգօտոցն կախեսցեն զՊսակ կամ զՎ շարարան Արանեւոյ Առաքին Մարեմոյ: Ի վերայ այսր պատմութեանի զգեցցին մեւս այլ վերարկու պճղնաւոր, եւ յայնր վերայ արկցեն փիլոն՝ զրեթէ նովին չափով, հանդերձ կնգզաւ ըստ օրինակի անապատաւորաց. բայց միայն աշխատաւոր եղբարց չեցէ օրէն կրել փիլոն հանդերձ կնգզաւ:

3. Խնամ տարցին Աբբայն ընդհանրական եւ ամենայն առաջնորդք զն ազանելք եւ արտաքինք եւ ներքինք զմի օրինակ իցեն՝ նիւթովն եւ գունովն եւ ձեւով, եւ համեմատ աղքատու-թեան եւ վանական ծանրութեան եւ պարկեշտութեան, ամե-նեւին առանց պճնասիրութեան եւ աշխարհական նորաձեւու-թեանց:

4. Իսկ ի մետաքսեից եւ յայլոց նիւթոց՝ ոքք ըստ աշխարհի սովորութեան ազնուագոյնք եւ ծանրագինք համարիցին, ամե-նեւին իսկ հրաժարեսցին: Աոյնպէս խորշեսցին եւ յամենայն աւելորդաց եւ ի պատուականաց՝ որ ընդ ուխտին աղքատութեան չեցեն միաբան:

5. Միօրինակութիւն՝ զոր պարտ է պահել յազանելիս, ոչ ինչ արգելու՝ զն առաջնորդք, պահեալ միշտ զասհմանեայն ձեւ եւ զնիւթ, կարիցեն շնորհել հպատակաց իւրեանց զգետտ ինչ՝ զորս այլոց ոչ շնորհեն. նա աւանիկ հարկ իսկ է՝ զն առաջնորդք ի շնորհել եւ ի բաշխել զազանելին, կարօտութեան միոյ միոյ ի միանձանց միա դնիցին, զմտաւ ածեալ զնոցս բնածին կազ-մածն եւ զտիս հասակի եւ զգաւառս՝ յորս բնակին:

6. Ոչ ումեք օրէն իցէ ի մենաստանս մեր կամ ի տունս՝ յորում կարգի եւ յաստիճանի կամ ի պաշտաման եւ իցէ, ինքնին զիւր ազանելին՝ եթէ զարտաքինսն եւ եթէ զներքինս՝ անձամբ

semetipsum procurare, sed omnes debent eadem recipere a Superiore per officialem ad hoc munus deputatum.

7. Singulis hebdomadis et quoties opus iuxta singulorum indigentias fuerit, monachis suppeditentur, quae ad corporis munditiam erunt necessaria, immunda restituantur depositario, ut mudentur, et reparentur.

8. Vestimenta lacera vel consumpta, quantum decenter fieri potest, resarciantur, et quatenus sacerdotibus minus convenient, conversis dentur, qui ruri vel in monasterii officinis occupantur. Omnes prae oculis habeant Iesum Christum, in praesepio natum et pauperrimum in cruce mortuum.

9. Nemo monachorum laceras aut sordidas deferat vestes, sed in his quoque refulgeat illa puritas et mundities, quam in anima ferre debent.

CAPUT V.

De ieiunio et abstinentia.

1. Omnes nostrae Congregationis monachi tenentur servare per annum abstinentias et ieiunia a S. Ecclesia statuta iuxta leges et legitimas consuetudines existentes in locis, in quibus commorantur; ubi tamen a nostris strictior aliqua abstinentia quam a caeteris fidelibus huc usque observata est, haec omnino retineatur. Ab his ieiuniis et abstinentiis nullus Superior, neque Abbas generalis, sine speciali a S. Sede impetrata facultate, potest dispensationes concedere, siquidem Superior regularis facultatem non habet super leges communes Ecclesiae, vel a dioecetano Episcopo latas.

2. Praeterea omnes tenentur ieiunare in pervigiis nativitatis B. M. V., festi S. Gregorii Illuminatoris

անձին հայթայթել, այլ ամենեցուն պարտ է ընդունել զնոսա յԱռաջնորդէ ի ձեռն պաշտօնատեառն որ ի դոյն կարգեալ իցէ:

7. Յամենայն շաբաթու, եւ քանիցս անգամ թէ ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից հարին պահանջիցէ՝ մատակարարեսցի միանձանցն որ ինչ պիտոյ իցէ նոցա առ ի մարմնոյ մաքրութիւն. եւ աղտեղէքն տացին անդրէն հանդերձապեալին, որպէս զի լուսացին եւ նորոգեսցին:

8. Ծգեստք պատառեալք եւ մաշեալք կարկառեսցին ըստ կարի վայելուչա. եւ եթէ քահանայից կրօնաւորաց ոչ եւս պատշաճ թուիցի տալ, տացին եղբարց աշխատաւորաց՝ որք ի գեղջ ուրեք եւ կամ ի վաստակս մենաստանին զբազնուցուն: Մտենքին առաջի աչաց ունիցին զՅիսուս Վրիստոս՝ որ ի մտուն ծնաւ եւ ի խաչի մեռաւ աղքատութեամբ ամենեւին:

9. Մի ումեք ի միանձանց լիցի պատառատուն եւ աղտեղի զգեստուք շղէլ, այլ՝ եւ ի զգեստս եւս վայլեսցէ սրբութիւնն եւ մաքրութիւն՝ զոր ի հոգւոջ պարտ է նոցա ունել:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե .

Վասն ծոմոց եւ Պահոց:

1. Մտենայն միանձունք Միաբանութեան մերոյ պարտին պահել ընդ ամն ողջոյն զպահսն եւ զծոմնպահս կարգեալս ի Ս. Ակեղեցւոյ, ըստ օրինաց եւ ըստ օրինաւոր սովորութեանց անղեացն յորս գտանին. իսկ ուր ուրեք մինչեւ ցայժմ՝ մերքն խստագոյն եւս պահս ինչ քան զայլ հաւատացեալս պահէին, այն եւս կացցէ մնացէ: Ի պահոց եւ ի ծոմոց աստի ոչ ումեք յառաջնորդաց օրէն է ազատ կացուցանել զոք, նա եւ ոչ ընդհանրական Աբբայի, եթէ չիցէ ինդրեալ եւ առեալ առանձինն ի խանութիւն ի սրբոյ Աթոռոյ. զի կրօնաւոր առաջնորդաց չեք իշխանութիւն ի վերայ հասարակաց օրինաց Ակեղեցւոյ եւ կամ ի վերայ կարգացն եղերոյ ի թեմական Ապիսկոպոսէ:

2. Գարձեալ ամենեքին պարտին պահել ծոմ միով աւուրբ յառաջ քան զտօն ծննդեան սրբոյ Վուսին Մարիամու,

ac S. P. Antonii Abbatis. Nullus Superior, neque Abbas generalis, haec ieiunia potest abolere, potest tamen ex iusta et rationabili causa ab eis aliquos privatos monachos dispensare.

3. Diebus ieiunii et abstinentiae nostri monachi uti poterunt illis cibis, qui pro ieiunii et abstinentiae temporibus ab Ecclesia permittuntur in singulis locis.

4. Quamvis aliae poenitentiae et corporis afflictiones ex obligatione subeundae non praescribantur, poterit tamen illas quivis assumere, quae sibi videbuntur, cum approbatione Superioris vel directoris spiritualis, ad maiorem sui spiritus profectum convenire, et quas propter eundem finem superiores ei poterunt imponere.

CAPUT VI.

De labore et piis exercitationibus.

1. Cum saepe homines otiosi in vitiorum labem incidere soleant, idcirco statuitur, ut otium omnino vitetur, sed omnes ad aliquod exercitium incumbant. Conversi operibus sint addicti, ad quae Superior eos destinaverit; sacerdotes vero et clerici studio et s. ministerio vacent, et in orationibus sint assidui.

2. Sacerdotes omnes et clerici officium divinum in choro communiter recitare tenentur, in qua recitatione ritus Armenorum a S. Sede Apostolica probatus sequendus omnino erit. Ideo in nostra Congregatione nullo breviario, aut alio libro liturgico quis utatur, qui ab ecclesiastica auctoritate catholica non fuerit approbatus.

3. Omnes monachi ter in die ad recitandum offi-

եւ սրբոյն Գրիգորի Առաւորչի եւ սրբոյ Հօրն Անտոնի Աբբայի: Ոչ որ յառաջնորդաց, եւ ոչ իսկ Աբբայն ընդհանրական, կարող է խափանել զճոմնագահս զայստիկ. բայց օրէն է նմա զոմնս ոմնս միանձանց վասն արդար եւ իրաւացի պատճառաց ազատ կացուցանել:

3. Յաւուրս պահոց եւ ճոմնագահոց օրէն իցէ միանձանց մերոց ճաշակել կերակուրս՝ զորոց ըստ իւրաքանչիւր տեղեաց հրամանս տուեալ է Ակեղեցի՝ զի ճաշակեցին յաւուրս պահոց եւ ճոմնագահոց:

4. Թէպէտ եւ ոչ ինչ այլ ինչ պարտիք զապաշխարութենէ եւ զմարմնոց վշտամբերութենէ ի վերայ եղեալ իցեն, սակայն եւ այնպէս մարթ է առն առն իւրաքանչիւր՝ հաւանութեամբ Առաջնորդի կամ հոգեւոր Հօր, առնուլ իւր ապաշխարութիւնս որպէս ինչ ի գէպ թուեցի նմա ի մեծ եւս յառաջադիմութիւն անձին, զոր եւ մարթիցին առաջնորդքն ի վերայ դնել ի նոյն վախճան:

Գ Լ Ո Ւ Խ Զ.

Վասն աշխատութեանց եւ խարեպաշտ կրթութեանց:

1. Քանզի դատարկութիւն զբազումս բազում անգամ ի խորս ախտից չարաց սովոր է արկանել, վասն այնորիկ հրամայի զեւմենեւին իսկ փախիցեն ի դատարկութենէ, եւ ամենեքին ի գործս ինչ պարսպեցին: Աշխատաւոր եղբարք այնմ իմիք պատկառ կայցեն՝ յոր ինչ Առաջնորդին կարգեալ իցէ զնոսս. իսկ քահանայք եւ կղերիկոսունք ուսման միտ դիցեն, եւ ի պաշտօնս սուրբ կանխեցեն եւ յաճախեցեն յաղօթս:

2. Քահանայք եւ կղերիկոսունք պարտին զժամս պաշտաման ի դասու միաբան ի միասին կատարել, պահեալ ի սմին ճշդիւ զկարգ օրինի Հայաստանեայց ըստ հաւանութեան սրբոյ Առաքելական Աթոռոյ: Վասն որոյ մի որ ի մերում Մխարանութեան այլ ինչ ժամակարգութիւն եւ կամ այլ ինչ դիրս պաշտամանց արկից ի կիր, ընդ որ չիցէ հաւանեալ ուղղափառ եկեղեցական իշխանութիւն:

3. Ամենայն միանձունք պարտին երիցս յաւուրն ի մի վայր

cium convenire debent, mane, circa meridiem, et vespere; et in unaquaque hora respectiva pars divini officii recitanda est.

4. A communi recitatione divini officii, horis statutis, nullus cuiusque dignitatis, gradus, aut conditionis existat, sit exemptus. Lectores autem et praedicatores Superior iis tantum diebus, quibus eos legere aut praedicare contigerit, dispensare potest, quod idem praestari poterit aliis, qui legitima causa fuerint impediti. Qui vero choro interesse legitime impediti fuerint, privatim intra diem officium integrum recitare utique tenentur, si in Ordinibus sacris sint constituti.

5. Similiter omnes monachi quotidie convenient ad mentalem orationem faciendam per dimidiam horam in choro ecclesiae vel in oratorio monasterii. Superior neminem dispensabit, nisi fuerit aegrotus, aut tali occupatione detentus, quae moram aut dilationem non patiat. Hic vero meditationem alio tempore opportuno antea vel postea suppleat.

6. Unusquisque saltem horae quadrantem quotidie lectioni libri spiritualis impendat.

7. Cubitum iturus unusquisque seorsim per horae quadrantem examen conscientiae faciat, et de peccatis commissis quo melius potest, poenitentiam agat, veniam humiliter a Deo petendo.

8. Quotidie celebretur in nostris monasteriis Missa conventualis, cui omnes monachi intersint. Haec Missa in domo matrice quotidie, in aliis domibus semel per hebdomadam pro monasterio, eiusque benefactoribus applicetur.

9. Omnes nostri monachi quotidie Rosarium B. M. V. cum aliis precibus modo quo longa consuetudine observatum est, vel in communi vel saltem privatim singuli pie persolvant.

10. Semel in anno in singulis nostrae Congrega-

ժողովել ի կատարել զպաշտօն ժամու. յառաւօտու, զմիջաւորը եւ ընդ երեկս. եւ ըստ իւրաքանչիւր ժամուց պարտ է զպատշաճական մասն աստուածեղէն պաշտամանն կատարել:

4. Ի հասարակաց պաշտամանէ աստի ըստ ժամուց սահմանելոց՝ ոչ որ ազատ իցէ, յորում պատուի եւ յաստիճանի կամ ի պաշտաման եւ զտանիցի: Իսկ զուսուցիչս եւ զքարոզիչս օրէն է Առաջնորդին յայն աւուրս միայն ազատ կացուցանել՝ յորս անկ իցէ նոցա տալ համարս կամ քարոզել. զնոյն մարթի եւ այլոց շնորհել՝ որ օրինաւոր պատճառաւ արգելեալք իցեն: Իսկ որք միանգամ օրինօք արգելեալ իցեն առաջիկայ լինել հասարակաց պաշտամանն, պարտին ի նմին աւուր զըովանդակ պաշտօն առանձինն կատարել, եթէ ի սուրբ Աստիճանն իցեն:

5. Նոյնպէս ամենայն միանձուկք աւուր աւուր ժողովեացին ի միասին՝ կատարել զկէս ժամ ի գատու անդ եկեղեցւոյ եւ կամ յաղօթարանի մենաստանին զմտաւոր աղօթս կամ զմտածու թիւն: Մի զոք աստի ազատ կացուցէ Առաջնորդն՝ բայց եթէ հիւանդ որ իցէ կամ ի գործոյ խնքէ, զոր չիցէ մարթ յապաղել կամ յայլ ժամ սահմանել՝ արգելեալ իցէ: Սակայն պարտ է այնպիսուն յայլում ի դէպ ժամանակի կատարել զմտածութիւնն յառաջ կամ յետոյ:

6. Իւրաքանչիւր որ պարսպեցի աւուր աւուր ի հոգեւորական ընթերցուածս զէթ զըրիր մասն ժամու:

7. Մինչ չեւ մտեալ ի մահիճս՝ այր իւրաքանչիւր առանձինն արասցէ քննութիւն խղճի մտաց իրրեւ չորիր մասն ժամու, եւ զզատացի ի սրտէ ի վերայ մեղացն՝ զորս գործեալ իցէ, եւ խնդրեցէ խոնարհութեամբ թողութիւն յԱստուծոյ:

8. Մասիցէ ի մենաստանս մեր հանապազօր Պատարազ վանական՝ որում առաջիկայ գտցին ամենայն միանձուկք: Այս Պատարազ, ի մայր վանս՝ աւուր աւուր, յայլ տունս՝ մի անգամ ի շաբաթու, մատուցի վան մենաստանին եւ վան բարերարաց նորին:

9. Ամենայն միանձուկք մեր օրըստօրէ ասացեն բարեպաշտութեամբ զՎարդարան սրբոյ Առաքին Մարիամու ընդ այլ եւս աղօթան՝ զոր ի բազում ժամանակաց հետէ սովորութիւն է ասել, կամ ամենեքին միաբան եւ կամ գոնեայ իւրաքանչիւր առանձինն:

10. Մի անգամ ի տարւոջ յամենայն մենաստանս եւ ի

tionis monasteriis et hospitiiis per octo dies integros spiritualia exercitia peragantur in communi, quo tempore nonnisi cum direttore spirituali loqui poterunt monachi, aliam quaecumque occupationem relinquunt, et solummodo in propriae salutis et aeternorum cura toti versentur. Tempus, quo spiritualia haec exercitia fieri debent, determinabitur a Superiore monasterii cum suo consilio.

11. Quando monachus aliquis, quicumque ipse fuerit, ex hac vita migraverit, omnes sacerdotes nostrae Congregationis Missam pro eiusdem anima celebrent; clerici vero et conversi recitent Coronam B. M. V., iugiter Dominum deprecantes pro illius anima.

12. Funeralia item a communitate celebrentur iuxta ritum nostrae nationis, in reliquis servando etiam mores locorum, in quibus obitus contigerit.

13. Quolibet anno infra octavam commemorationis fidelium defunctorum anniversarium solemne celebretur pro omnibus monachis defunctis ex nostra Congregatione. Hoc anniversarium in omnibus monasteriis, hospitiiis, et stationibus erit celebrandum; qui sacerdotes non sunt, ea die in suffragium nostrorum defunctorum Coronam B. M. V. recitabunt, et s. communionem recipient.

14. In domo matrice pro unoquoque defuncto nostrae Congregationis per septennium singulis annis commemorabitur dies anniversarius applicatione unius Missae et Officio defunctorum pro requie eius animae.

CAPUT VII.

De studiis.

1. Quamvis curandum sit, ut qui in nostra Congregatione recipiuntur, iam studia humaniorum litterarum compleverint, tamen gymnasium meliori, quo

վանատունս Միաբանութեան մերոյ կատարեսցին հոգեւորական կրթութիւնք հասարակաց զաւուրս ութ բովանդակ: Ի նոյն աւուրս՝ միայն ընդ հոգեւոր Հօրն օրէն իցէ խօսել միանձանց. զայլ ամենայն զբաղմունս ի բաց զիցեն, եւ զանձանց փրկութենէ եւեթ եւ զյաւիտենականացն հոգ ի մտի ունիցին ամենեքին: Օժամանակ հոգեւորական կրթութեանցս սահմանեսցէ Առաջնորդ մենաստանին հանդերձ իւրովք խորհրդականօքն:

11. Հորժամ մի ոք ի միանձանց, ո ոք եւ իցէ, յաստեացս փոխեսցի, ամենայն քահանայք Միաբանութեան մատուցեն մի մի Պատարագ ի հանդիստ հոգւոյ նորին. իսկ կղերիկոսունք եւ աշխատաւոր եղբարք ասացեն զՊսակ ամենասուրբ Առսին, եւ անպակաս աղաչեսցեն զՏէր վասն հոգւոյ նորա:

12. Օկարգ յուղարկաւորութեան կատարեսցէ ժողով միանձանցն ըստ արարողութեան մերոյ ազգիս. իսկ յայլում ամենայնի պահեսցին եւ սովորութիւնք տեղեացն ուր մահն գիպեալ իցէ:

13. Ամի ամի յաւուրս ութօրէից յիշատակի հաւատացեալ ննջեցերոյ կատարեսցի տարեկան Պաշտաման վասն ամենայն միանձանց վախճաներոյ Միաբանութեանս մերոյ: Այս տարեկան կատարեսցի անպատճառ յամենայն մենաստանս եւ ի վանատունս եւ ի կայանս Միաբանութեանս. իսկ այլքն՝ որ չիցեն քահանայ, ի նմին աւուրս ասացեն զՊսակ ամենասուրբ Առսին եւ ընկալցին զուրբ խորհուրդն Հաղորդութեան:

14. Ի մայր վանս վասն իւրաքանչիւր Հանդուցերոյ Միաբանութեան մերոյ պաշտեսցի օր յիշատակի հանդատեան նորա զամն եւթն, մատուցեալ մի Պատարագ եւ կատարեալ զՊաշտօն հանդրատեան ի նպատտ հոգւոյ նորին:

Գ Լ Ո Ւ Ն Է

Վասն ուսմանց:

1. Ի իսկ արդարեւ ցանկալի, զն որոց միանգամ ի մեր Միաբանութիւնս չնորհի մնաւ՝ վաղ իսկ կատարեալ իցէ նոցա զառաջին հրահանգս դպրութեանց, սակայն հարկ է զն կրթա-

fieri poterit, modo ordinatum habeatur, in quo nostri alumni haec litteraria studia aut faciant, aut perficiant.

2. In hoc gymnasio praesertim tradantur quae ad litteras armenas et latinas pertinent; illud primum quidem, ut nostri alumni qui specialiter deputantur ad Armenos evangelizandos et excolendos, culturam propriae nationis habeant, hoc secundum vero ut idonei reddantur interpretandis canonibus Ecclesiae Romanae, nec non auctoribus philosophiae et theologiae intelligendis, et ita percipere valeant uberrimos fructus scientiarum, quae inter Latinos praecipue florere; et etiam ut hac latina lingua communicare valeant cum supremis Ecclesiae auctoritatibus, Romae residentibus.

3. Expleto curriculo litterario, alumni subiiciantur rigoroso examini, et illi qui apti fuerint reperti, ad studia philosophica admittantur; qui vero nondum in re litteraria satis idonei probati fuerint, ad philosophiae studium non recipiantur, sed ulterius in eadem re litteraria exerceantur.

4. Cursus philosophiae ad duos annos protrahatur, comprehendens non solum philosophiam rationalem, hoc est logicam et metaphysicam et ethicam cum iure naturali, sed etiam elementa saltem mathematices, physicae, et chimiae.

5. Expleto cursu philosophiae ex ipso examine, de quo inferius dicetur, iudicium ferendum est, an et ad quem cursum theologiae alumni sint promovendi.

6. Cursus theologiae saltem ad quatuor annos protensus complectatur theologiam dogmaticam, theologiam moralem, institutiones biblicas, et ecclesiasticam historiam. Ultimo biennio theologiae vacent alumni etiam studio iuris canonici sive communis, sive specialis pro Ecclesia Armenorum.

բան ըստ կարի պատշաճական կարգեալ եւ յարդարեալ դասի առ մեզ, ուր ուսանողք մեր ի նոյն հրահանգս դպրութեանց պարապեցին՝ կամ զի ուսցին եւ կամ զի ի կատարումն անցին:

2. Յայսմ կրթարանի աւանդեացի մանաւանդ ուսումն հայ եւ լատին դպրութեանց. առաջինն, քանզի ի դէպ է զի ուսանողք մեր՝ որ յառաքելութիւն Հայոց սահմանեալ են՝ քարոզել նոցա զաւետարանն եւ հրահանգել զնոսա, քաջ վարժեալք յիրս ազգին իւրեանց իցեն. իսկ երկրորդն՝ որպէս զի յաջողագոյնք գտանիցին մեկնել եւ թարգմանել զկանոնս Հռոմէական Նիկեղեցւոյ, միանգամայն զի եւ զմատենագիրս փիլիսոփայութեան եւ զաստուածխօսութեան քաջ ի միտ առնուցուն, եւ այնպէս կարողք իցեն պտուղս առատս ի գիտութեանց անսի քաղել, որ առ լատինս մանաւանդ պայծասացեալ ծաղկեցան. եւ դարձեալ՝ զի սովին լատին լեզուաւ կարացեն հաղորդել ընդ բարձրագոյն իշխանութիւնս Նիկեղեցւոյ որ ի Հռոմ:

3. Ի կատարել ուսանողացն զընթացս դպրութեանց՝ խստիւ հարցափորձ քննութեան արացի նոցա, եւ որք միանգամ բաւականք իցեն ի նոսա՝ յառաջ մատուցին յուսումն փիլիսոփայութեան. իսկ որք ոչն յաջողակք ի հրահանգս դպրութեանց իցեն բաւականն, մի մնոցեն յուսումն փիլիսոփայութեան, այլ՝ այլ եւս ի նոյն ուսմունս դեղերեցին:

4. Յերկուս ամն ձգեցին ընթացք փիլիսոփայութեան, որ բովանդակիցէ ոչ միայն զտեսականն փիլիսոփայութիւն, այս ինքն է զբանականն եւ զբնագանցական եւ զբարոյական՝ հանդերձ բնական իրաւամբք, այլ գոնեայ եւ զսկզբունս ուսողութեան եւ զբնագիտութեան եւ զտարրալուծութեան:

5. Ի կատարել ընթացից փիլիսոփայութեան՝ ի քննութենէ անսի զորմէ ստորեւն ասացուք, պարտ է դատաստան առնել եթէ յառաջ մատուցին աշակերտք յուսումն աստուածխօսութեան, եւ թէ յոր կարգ մուծցին:

6. Ընթացք աստուածխօսութեան գոնեայ ի չորս ամն ձգեալք, բովանդակեցեն զհրամանականն աստուածխօսութիւն եւ զբարոյականն, զաստուածաշունչ զրոյն զհրահանգս եւ զեկեղեցական պատմութիւն: Յերկուս վերջին ամն աստուածխօսութեան պարապեցին աշակերտք եւ յուսումն եւս կանոնական իրաւանց հասարակաց եւ մասնաւոր իրաւանց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ:

7. Si qui iuvenes tardioris ingenii sint, qui omnibus praedictis studiis attendere non valeant cum profectu, isti post studium philosophiae studio theologiae moralis deputentur, quin tamen brevior in theologia dogmaticantii stutio praetermittatur.

8. Studentes sive philosophiae, sive theologiae, sive iuri canonico per anni decursum intersint lectionibus, et inter se collationes habeant super materiis lectionum explicatarum ita, ut bis in mense conclusiones privatas habeant sub directione priorum magistrorum de materia, quae tunc addiscitur, ad quas conclusiones tenendas tam is qui thesim defendat, quam ii, qui argumentis illam impugnent, in antecessum a magistro designabuntur. Item semel in hebdomada loco et tempore a magistris designandis habeatur repetitio omnium eorum, quae infra ipsam hebdomadam explanata fuerunt.

9. Durante cursu philosophiae et theologiae alumni exerceantur etiam in re litteraria, ne quae iam sibi comparaverant, amittant, imo ut per exercitium ea melius addiscant, et in praxim deducant. Maxime tum scriptione tum recitatione tam privata inter se quam magis publica coram tota communitate ad sacram eloquentiam excolantur.

10. In fine anni scholastici, alumni singularum facultatum examinandi erunt, ut iudicari possit, utrum ad ulteriora valeant transire.

11. Studentes philosophiae in fine secundi anni examinentur rigoroso modo super omnibus, quibus biennio praecedenti studuerunt; numerus thesium defendendarum nec iusto maior nec minor ipsis proponatur, contra quas examinatores ipsi difficultates solvendas moveant; et etiam ab iisdem examinadoribus interrogentur quoad universam materiam. Qui in isto examine optime sese probaverint, magistri philosophiae declarabuntur.

7. Եթէ իցեն պատանիք՝ որոց յամբ հանձարն իցէ, եւ որ չիցեն բաւական յաջողել յամենայն իսկ հրահանգս միանգամայն՝ զորս վերագոյն յիշեցաք, այնպիսիքն յետ փիլիսոփայութեան անցցեն յուսումն բարոյական աստուածխօսութեան, այլ ոչ եթէ ի սպառ զանց արարեալ զհամառօտագոյն իւրք հրահանգօք հրամանականն աստուածխօսութեան:

8. Աշակերտք փիլիսոփայութեան եւ աստուածխօսութեան եւ կանոնական իրաւանց՝ յընթացս տարւոյն առաջիկայ դասին համարոյ ուսուցչացն. այլ եւ ի միջի իւրեանց վիճեցին զնիւթոցն՝ զորոց զմեկնութիւնն լուեալ իցէ ի համարս անդ. այնպէս զի երկիցս յամենանն առանձնական հարցափորձս միմեանց արասցեն առաջի իւրեանց ուսուցչացն զայնմանէ՝ զոր ի ժամունն ուսանիցին, եւ առ նոյնպիսի հարցափորձս յառաջագոյն յականէ յանուանէ սահմանեալ իցեն յուսուցչէ անտի եւ այն՝ որ պաշտպանն իցէ խնդրոյն, եւ այնորիկ՝ որ ընդդէմն մաքառիցին հանդիսիւք ցուցմանց: Նոյնպէս մի անգամ ի շաբաթու ի տեղող եւ ի ժամուն՝ զոր ուսուցիչքն սահմանիցեն, արասցեն քաղուածս կամ կրկնումն ամենայնի որչափ ինչ ի նմին շաբաթու անցեալ իցէ ի հանդիսի:

9. Յընթացս փիլիսոփայութեան եւ աստուածխօսութեան վարժեցին աշակերտքն եւ ի հրահանգս զպրութեանց. զի մի զոր յառաջագոյնն շահեցան՝ կորուսցեն, այլ մանաւանդ՝ զի յաճախագոյն կրկնութեամբ լաւ եւս մարդեացին եւ յարդիւնս եւս ածցին: Առաւել եւս կրթեացին ի նուիրական ճարտարխօսութեան՝ եթէ ի դրել եւ եթէ յասել ճառս եւ առանձինն ի միջի իւրեանց եւ մանաւանդ հրապարակաւ առաջի ժողովոյ եղբարց:

10. Ի կատարածի զպրոցական տարւոյն պարտ է քննել զաշակերտս իւրաքանչիւր բարձրագոյն գիտութեանց առ ի գիտելոյ թէ մարթ իցէ եւս յառաջ մասուցանել զնոսս:

11. Աշակերտաց փիլիսոփայութեան եղիցի խատիւ քննութիւն ի վախճանի ամին երկրորդի՝ զամենայնիւ զոր ի վերջն յերկուս ամնն ուսեալ իցէ: Մի ինչ աւելի քան զարդարն չափ եւ մի նուագագոյն ինչ Պայքարական խնդիրք առաջի դիցին նոցա ի պաշտպանել. եւ քննիչքն ինքնին յարուսցին զգիտարութիւնն առ ի լուծանել. եւ զարձեալ նոքին քննիչք հարցուածս արասցեն նոցա զինորոց որ ի նոյն յընդհանուր նիւթ անդր պատշաճիցին: Արք միանգամ յայամ քննութեան քաջագոյնք դասին՝ Ուսուցիչք փիլիսոփայութեան անուանեացին:

12. Item in fine postremi anni curriculi theologici alumni examinabuntur super universam theologiam, atque in praecipuis materiis examen scripto et oraliter habeatur. Qui in singulis examinibus approbationem retulerint, lectores theologiae declarentur; qui vero talem approbationem non obtinuerunt, nullum gradum acquirant.

13. Qui suo tempore gradum magistri philosophiae obtinuerunt, et lectoratum theologiae, simulque religiosae vitae ac morum integritate praefulserint, laurea doctorali poterunt condecorari, pro qua conferenda Armenae Ecclesiae consuetudo servetur.

14. Ex his laureatis seligantur professores pro nostrorum alumnorum instructione, ita ut nonnisi ex gravi necessitate alii non laureati possint ad munus docendi deputari.

15. Studiis nostris praesit unus ex Doctoribus ab Abbate generali, requisito consensu suorum Assistentium, deputatus, qui titulo Praefecti studiorum omnia disponat et dirigat, quae ad studia ipsa referuntur. Ab huius Praefecti auctoritate non tantum studentes omnes dependeant, sed etiam omnes professores, qui consequenter tenebuntur singulis eiusdem dispositionibus obtemperare.

16. Praefectus studiorum cum singulis professoribus examina annua studentium instituet, et ad ipsum pertineat licentiam dare transeundi ex una ad aliam scholam. Pro examinibus vero habendis sive postremo anno philosophiae, sive in fine curriculi theologici, examinatores erunt deputandi ab Abbate generali, et ille praesidebit, quem ipse praesidem destinaverit, nisi ipse Abbas generalis per semetipsum hoc munus voluerit exercere.

17. Quoties agatur de examinibus ad gradum consequendum institutis, examinatores tenentur referre accurate omnia ad Abbatem generalem, qui convocatis

12. Նոյնպէս եւ ի կատարածի վերջնոյ ամին աստուածխօսութեան ընթացիցն քննեցին աշակերտք զըզմանդակ աստուածխօսութեամբ. իսկ վասն զխաւոր նիւթոյ՝ լիցի քննութիւնն զրով եւ ի բերանոյ: Որք միանգամ յամենայն ի քննութիւնս զրուատեօք երանիցեն՝ Ուսուցիչք աստուածխօսութեան կոչեսցին. իսկ որք չեցենն նոյնպիսի ինչ զրուատեաց արժանաւորք՝ մի ինչ աստիճան ընկալցին:

13. Որք յիւրում ժամանակի զաստիճան ուսուցչի փիլիսոփայութեան եւ զուսուցչի աստուածխօսութեան ընկալեալ իցեն, ընդ նմին եւ կրօնաւորական վարուքն եւ բարուցն լաւութեամբ նշանաւորք գտանիցին, մարթ է զնոսս վարդապետական պատիւ պատկել. որոյ տուչութիւնն պաշտեցի ըստ սովորութեան Հայաստանեայց եկեղեցւոյ:

14. Ի վարդապետաց աստի ընտրեցին վարժապետք ի հրահանգս վասն մերոյ աշակերտելոց, այնպէս զի մի բնաւ երբեք՝ բայց միայն առ մեծի կարօտութեան՝ զայլ ոք որ չեցէ վարդապետ՝ օրէն իցէ կարգել ի պաշտօն ուսուցանելոյ:

15. Ուսմանց մերոյ վերակացու կացցէ մի ոմն ի Վարդապետաց յընդհանրական Աբբայէ անտի ի նոյն զործ կարգեալ հաւանութեամբ իւրոց Առաջակայիցն. եւ նա՝ անուամբ Վերակացուի ուսմանց՝ զամենայն ինչ յարդարեալ կարգեցէ, եւ վարիչ լիցի ամենայնի որ ինչ յուսմունս պատշաճիցի: Ընդ այսր Վերակացուի իշխանութեամբ իցեն՝ ոչ աշակերտք միայն, այլ եւ ամենայն իսկ վարժապետք, որոց պարտ է ամենայն կարգաւորութեանց նորա հպատակ կալ:

16. Վերակացուն ուսմանց ընդ միում միում ի վարժապետացն՝ սահմանեցէ զտարեւոր քննութիւնս աշակերտացն. նմին Վերակացուի անկ է եւ տալ հրաման գասէ ի դաս անցանելոյ: Այլ վասն քննութեանց վերջնոյ ամին փիլիսոփայութեան եւ ի կատարածի ընթացից աստուածխօսութեան՝ քննիչքն կարգեցին յընդհանրական Աբբայէ, եւ գահերէց բազմեցի այն զոր նորա նշանակեալ իցէ, եթէ ոչ ինքնին անձամբ զայս պաշտօն գահերիցութեան կամիցի առնուլ յիւր վերայ:

17. Վրանիցս անգամ թէ քննութիւնք լինիցին վասն աստիճան ինչ աւագութեան ումէք տալոյ՝ պարտ է քննչայն զամենայնէ ճշդիւ գտակաւ համարս տալ ընդհանրական Աբբային, որոյ

suis Assistentibus, una cum ipsis relationem perpendat ac iudicet, an et quibus gradus sint concedendi.

18. Diplomata pro gradibus nonnisi ab Abbate generali, praemissa fidei professione, poterunt concedi, qui nulli dare ea poterit, nisi prius probatus fuerit modo supra descripto.

19. Ad Abbatem generalem spectabit designare, vel saltem approbare libros adhibendos in scholis, qui caveat omnino, ne quis introducatur suspectus aut ab ecclesiastica auctoritate non probatus. Simul curabit, ut tales libri adhibeantur in qualibet disciplina, qui summam omnium ad eandem spectantium contineant, ut professores ea explanent et declarent.

20. Praefectus studiorum invigilet cum omni diligentia ne professores aliquid doceant vel insinuent, quod conforme non sit non solum dogmatibus S. M. Ecclesiae catholicae, sed etiam illis sententiis, quae communiter in scholis catholicis propugnantur. Non permittat umquam, ut novae opiniones et theoriae inducantur, nisi constiterit eas omnino innocuas esse. Si quem professorem invenerit in hac re peccantem, statim corrigat; et si sese emendare detrectaverit, illum denuntiet Abbati generali, qui eundem, re prudenter examinata et veritate perspecta, a munere docendi removeat.

21. Praefectus studiorum et professores quamdiu in munere docendi manebunt, nullo alio officio occupentur in monasterio vel Congregatione, quod eos a munere proprio adimplendo impediatur.

ի մի վայր դուժարեալ զԱռաջակայս իւր՝ խորհեցին ի միասին եւ կշռեցեն ըստ տեղեկութեանն տուելոյ, առ ի վճիռ առնելոյ թէ շնորհեցին արդեւք եւ որոց շնորհեցին աստիճանքն:

18. Էրովարտակա վասն աստիճանաց՝ ընդհանրական Աբբայի եւեթ իցէ տալ, առեալ յառաջագոյն դաւանութիւն հաւատոյ. եւ մի ումք երբեք տացէ՝ եթէ ոչ կանխաւ քննեալ եւ փորձեալ իցէ ըստ օրինակին որ ի վերոյն ասացաւ:

19. Ընդհանրական Աբբայի անկ է նշանակել զմատենանն, կամ գոնեայ հաճեալ հաւանել ընդ այնոսիկ որ ի դպրոցն արկանիցին ի կիր. եւ զգոյշ կացցէ զն մի մատենան՝ որ կասկածանօք ինչ իցէ, կամ որ չիցէն յեկեղեցական իշխանութենէ հաւանեալ՝ տացի ի ձեռս աշակերտերոցն: Ընդ նմին փոյթ կալցի՝ զն վասն իւրաքանչիւր ուսման գիրք այնպիսիք լինիցին՝ որ բովանդակութիւն իմն իցեն ամենայնի որ ինչ ի նոյն ուսումն պատշաճիցի, զորս եւ վարժապետքն պարզեցեն եւ մեկնեցեն:

20. Վերակացուն ուսմանց փոյթ լիցի արթուն կալ եւ տեսանել ամենայն զգուշութեամբ, գուցէ թէ վարժապետք այնպիսի ինչ ուսուցեն կամ դիցեն յականջս աշակերտաց, որ չիցէ համեմատ հրամանակարդ վարդապետութեանց սրբոյ Մօր կաթողիկէ Ակեղեցոյ, կամ այլոց կարծեաց՝ որոց պաշտպան կան ուղղափառ դպրոցք առ հասարակ: Մի երբեք թոյլ տացէ նորոց կարծեաց եւ նորամուտ տեսութեանց ի ներքս սպրդել, բայց եթէ անկասկած իցէ՝ թէ անվնասք են ամենեւին: Աթէ գտանիցէ զոք ի վարժապետաց անտի յանցուցեալ յայսմ խմբ, ուղղեցէ վաղ վաղակի. եւ եթէ չկամիցի անսալ եւ գալ յուղղութիւն, գուշակեցէ զնմանէ առ ընդհանրական Աբբային, որոց իմաստութեամբ քննեալ զերսն եւ ստուգեալ թէ ճշմարիտ է՝ ի բաց կացուցէ զայնպիսին ի պաշտամանէ անտի ուսուցանելոյ:

21. Վերակացուն ուսմանց եւ վարժապետք ցորչափ ի պաշտամանն ուսուցանելոյ կացեն, մի յայլ ինչ սպասաւորութիւն զբաղեցին ի մենաստանին կամ ի Միաբանութեան՝ որ արդելուցու զնոսա ի կատարմանէ իւրեանց պաշտամանն:

CAPUT VIII.

De missionibus et missionariis.

1. Quum nostrae Congregationis specialē sit ministerium sacras missiones peragere, praesertim inter Armenos, ut ab haeresi et schismate revocentur, atque ad unitatem salvificae fidei catholicae adducantur, ideo necessarium visum est, speciales regulas tradere a nostris monachis missionibus addictis omnino servandas.

2. Solus Abbas generalis facultatem habet monachos mittendi ad missiones peragendas iis in locis, quae a S. Congregatione de Propaganda Fide nostrae Congregationi assignata fuerint.

3. Haec facultas ad missiones exercendas ab Abbate generali monachis in scriptis est danda iuxta formam sequentem.

Dilecto nobis in Domino P. N. N. salutem.

Praeter S. Concilii Tridentini sanctiones peculiare est nostrae Congregationi praeceptum, ne quis ad divinum verbum populis annuntiandum admittatur, nisi a superioribus, praevio diligenti examine tum de sacerarum intelligentia Scripturarum, tum de anteactae vitae integritate, ad tantum munus idoneus comprobetur. Haec quippe sunt duo talenta, quae in Evangelii concionatore maxime desiderantur; sermo enim tunc vivus est et efficax, cum praedicantis pura est sanctitas, et virtuosa perfectio; e contra vero, cuius vita despicitur, restat ut eius praedicatio contemnatur. Cum igitur de tua in sacris exponendis Scripturis eruditione, religione, vitae probitate, et ad divinum Evangelium fidelibus atque infidelibus annunciandum idoneitate, probato apud nos commenderis testimonio; ideo te divini verbi concionatorem et praedicatorem, ut non solum in ecclesiis nostrae Congregationis, sed

Գ Լ ՈՒ Ն Ը.

Վասն սուսրերութեանց և սուսրերոց:

1. Քանզի Միաբանութեանս մերոյ առանձինն իմն զործ է նուիրական առաքելութեանց պարապել, եւ առաւելապէս ի մէջ Հայոց, առ ի զարձուցանելոյ զնոսա ի Հերետիկութենէ եւ ի Հերձուածոյ, եւ ի միութիւն վրկութիւնաբեր կաթուղիկէ հաւատոց ածելոյ, նմին իրի կարեւոր թուեցաւ՝ առանձինն ինչ կանոնս աւանդել, զորս միանձուեր մեր յուղարկեալք յառաքելութիւնս՝ պարտին պահել ամենայն զգուշութեամբ:

2. Ընդհանրական Աբբայի միայն իցէ իշխանութիւն՝ առաքելոյ միանձուես յառաքելութիւն՝ ի տեղիս զորս ցուցցէ Միաբանութեան մերում Ս. Դողովն Տարածման Հաւատոց:

3. Չայս իշխանութիւն պաշտամանս առաքելութեան՝ Աբբայն ընդհանրական պարտի տալ իւրոյ միանձանցն զրով, զայս ձեւ օրինակի:

Սերեւոյ Որդոյ մերում ի Տէր, Հ. Ա. Ա. ողջոյն:

Առ վճռովք սրբոյ Տրիդենտեան Դողովոյն է եւ առանձինն պատուէր հրամանի առ Միաբանութիւնս մեր, զի մի որ կարգեսցի ի քարոզել ժողովրդոց զբանն Աստուծոյ, եթէ ոչ նախ յառաջնորդաց անտի բաղում խնամով քննեալ իցէ զինացուածոց Պարոյ սրբոց եւ զիւրոց վարուցն լաւութենէ, եւ վկայեալ թէ բաւական է առ այն ծանր պաշտօն: Չի ստբին իսկ են տաղանդքն երկու՝ որ ի քարոզէ Աւետարանին խնդրին հաւաստեաւ. քանզի յայնժամ իմն կենդանի իցէ բանն եւ ազդու, յորժամ քարոզին անբիծ իցէ սրբութիւնն, եւ առաքինաւոր՝ կատարելութիւն նորա. եւ նմին հակառակ՝ որոյ պարսաւեալ են վարքն, հարկ է թէ նորա եւ քարոզութիւնն խոտեալ արհամարհիցի: Առ քանզի վկայեալ ցուցաւ մեզ քո հանդէս զիտութեան ի մեկնել զՊիրս սուրբս, եւ կրօնասէր քաղաքավարութիւն, եւ վարուց քոց անարատութիւն, եւ յաջողութիւն ի քարոզել զԱւետարանն Աստուծոյ ի մէջ հաւատացելոց եւ անհաւատից, վասն այսորիկ սովին թղթովս կարգեմք եւ կացուցանեմք զքեզ քարոզիչ եւ ուսուցիչ աստուածեղէն պատգամաց, ոչ յեկեղեցիս Միաբանութեան

ubicumque requisitus, vel quocumque missus fueris, interveniente r̄morum catholicorum Antistitum, ubi ipsi fuerint, approbatione et consensu, S. Dei Evangelium fidelibus ac infidelibus annunciare, et iuxta catholicae fidei sacra dogmata, et sanctorum Patrum sensus exponere valeas, per praesentes deputamus et declaramus, cum facultate sacramentales utriusque sexus Christi fidelium confessiones, modo supradicto, audiendi, obtenta scilicet a catholicis Ordinariis dioecesanis facultate et iurisdictione; hoc unum imprimis tibi commendantes, ut monita nostrorum SS. Patrum, et praecipue S. P. N. Antonii Abbatis semper prae oculis habens proferas eloquia casta et examinata, ad maiorem Dei gloriam et animarum salutem, semper eis annunciando vitiorum fugam et virtutum acquisitionem, poenam et gloriam, cum brevitate sermonis. Ille enim, ex D. Hieronymi sententia, est doctor ecclesiasticus, qui lacrymas non risum movet, qui corripit peccatores, qui nullum beatum, nullum dicit esse felicem; sic igitur in hoc pio te munere geras, ut magnus in regno coelorum vocari dignus censearis. In quorum... Datum.

4. Qui ad missiones erunt mittendi, prius examinentur circa scientiam sacrarum litterarum, dogmatum catholicorum, et moralis theologiae, nec non sacrorum rituum adhibendorum in sacris functionibus; et nemo mittatur, qui bene in his omnibus instructus non sit. Similiter Superior accuratam inquisitionem instituat circa vitam mittendorum ita, ut tuto possit iudicari versaturos eos esse in missionum ministerio sine monasticae professionis detrimento.

5. Missionarii nostri nihil requirant nisi animarum fructum, et mercedem a Domino; manducant et bibant, quae sibi apponuntur ab eis, apud quos charitatis officiis vacaverint; si quibus indigeant, mendicare non erubescant. Eleemosynas non nisi nomine mona-

մերոյ միայն, այլ եւ ամենայն ուրեք ուր եւ խնդրեսցիս եւ յո ուրեք թէ առաքեսցիս հաւանութեամբ եւ հաճութեամբ մեծարեալ կաթողիկէայ Առաջնորդաց, եթէ գտանկցին. զի կարող իցես քարոզել զուրբ Աւետարանն Աստուծոյ՝ հաւատացելոց եւ անհաւատից, եւ մեկնել ըստ հրամանակարգ վարդապետութեան կաթողիկէ հաւատոցս, եւ ըստ մտաց սրբոց Հարցն. եւ տամք քեզ իշխանութիւն ընելոյ զխորհրդական խոստովանութիւնս հաւատացելոցն Քրիստոսի՝ զարանց եւ զկանանց, ըստ օրինակին որպէս վերագոյն ասացաւ, այս ինքն՝ զի խնդրեալ ընկալցիս հրաման եւ իրաւաբանութիւն յուղղափառ Կարգաւորաց թեմականաց: Չայս ինչ միայն խրատ տամք քեզ, ամենեւին յամենայն ժամ առաջի աչաց ունել քեզ զխրատս սրբոց Հարցն մերոց, եւ մանաւանդ զսրբոց Հօրն մերոյ Անտոնի Աբբայի, եւ խօսել բանս անբիծս եւ զզուշաւորս ի մեծ եւս փառս Աստուծոյ եւ ի վրկութիւն հոգւոց, ցանկ եւ հանապաղ ուսուցանել նոցա խորշել յախից չարաց եւ զառաքինութեանց զհետ պնդել, եւ պատմել նոցա գտանջանան եւ զփառս հակիրճ բանիւք: Չի ըստ բանից Արանելոյն Յերոնիմոսի՝ վարդապետ եկեղեցական այն է՝ որ յարտասուս եւ ոչ ի ծաղբ ածկցէ, որ կշամբէն զմեղաւորս, որ ոչ ումեք երանի տայ եւ ոչ զոք երջանիկ կարգայ: Արդ այնպէս իմն յայտմ ի սուրբ սպասաւորութեանդ զանձն քո ընծայեցուցես, զի արժանի լինիցիս կոչել մեծ՝ յարքայութեան երկնից: Ի հաստատութիւն ասացելոցս...: Տուեալ...:

4. Որք առաքելոցն իցին ի քարոզութիւն, նախ պարտ է զնոսս ի քննութիւն մատուցանել եթէ ունիցին զգիտութիւն ուղղափառ հրամանակարգ վարդապետութեանց եւ զբարոյական աստուածխօսութեան, եւ զնուիրական արարողութեանցն՝ որովք կարգք Ակեղեցւոյ պաշտին, եւ մի որ առաքեսցի՝ որ այսմ ամենայնի չեցէ հմտացեալ: Այնպէս զզուշութեամբ քննեսցէ Առաջնորդն զվարս առաքելացուացն, առ ի գիտել հաւաստեալ եթէ ի պաշտաման անդ առաքելութեանն առանց ինչ փնասու վանական կարգաց իցեն գեգերերոց:

5. Առաքելոց մերոց մի այլ ինչ լեցի խնդրել՝ բայց միայն զհոգւոցն շայեկանութիւն, եւ զվարձս իւրեանց վաստակոցն առ ի յԱստուծոյ: Աերիցեն եւ արբցեն զոր ինչ առաջի զնիցի նոցա յայնցանէ՝ առ որս վաստակենն ի գործս սիրոյ. եւ եթէ կարօտասցին իմիք՝ մի ամուսնացեն մուրանալ: Չողորմութիւնն յա-

sterii recipiant, nec sibi appropriare audeant, et ad amussim observent, quae de voto paupertatis dicta et constituta sunt.

6. Missionarii continuo litterarum commercio uniti maneant Abbati generali, vel Superiori illius monasterii, ad quod ipsi pertinent, vel quod vicinius est loco missionis. Obedientiam semper Abbati generali praestent, ita ut parati iugiter sint vel ad monasterium reverti, vel alio ire ad nutum superiorum.

7. Sollicite satagant singulis annis ad proprium monasterium per aliquod dies reverti ad spiritualia exercitia peragenda, et superiores curent res ita disponere ut absque missionum detrimento, missionarii hoc spirituali subsidio nunquam destituantur.

8. Nostri missionarii in omnibus, quae ad missiones referuntur, nec non ad curam animarum, ab Ordinario loci dependent et eiusdem mandatis humiliter obediunt. Ideo statim ac pervenerint ad locum, ad quem ab Abbate generali missi fuerunt, exhibeant Ordinario litteras proprii Superioris, et ab ipso petant facultates necessarias tam pro praedicando verbo divino, quam pro sacramentalibus confessionibus audiendis; circa quae observare omnino debent omnes leges dioecesis.

9. Si in loco missionum monasterium, hospitium, aut religiosa domus possit fundari, hoc quidem a Superiore generali fieri poterit; servanda tamen erunt, quae a S. Concilio Tridentino et apostolicis constitutionibus, praesertim Leonis XIII sancita sunt quoad monasteriorum et conventuum fundationem et erectionem de consensu Episcopi et S. Sedis.

նուն մենաստանին եւեթ ընկալին, եւ մի անձանց իւրեանց սեպհականել համարձակեցին, եւ ամենայն իսկ ճշգրտութեամբ պահեցեն զոր ինչ միանգամ զուխտէն աղքատութեան ասացաւ եւ սահմանեցաւ:

6. Ար առաքիլնն ի քարոզութիւն՝ ի հանապազորդ թղթոց հաղորդութեան իցեն ընդ ընդհանրական Աբբայի կամ ընդ Առաջնորդի իւրեանց մենաստանին կամ այնր որ մերձաւորագոյնն իցէ ի տեղին առաքելութեանն: Յանգ իսկ ի հնազանդութեան ընդհանրական Աբբայի կացցեն, որպէս զի միշտ եւ հանապազ պատրաստս եւ յօժարս լինել նոցա դառնալ ի մենաստան եւ կամ երթալ այլուր, ըստ առաջնորդացն ակնարկելոյ:

7. Փոյթ յանձին կալցին դառնալ ամ ըստ ամէ յիւրեանց ի սեպհական մենաստան անդր՝ առ սակաւ ինչ աւուրս, զի անդէն հոգեւորական կրթութեանց պարապեցին, եւ այնպէս իմն զերսն առաջնորդքն կարգեցեն, զի առանց իրիք վնասու առաքելութեանցն՝ մի երբեք վրիպեալ գտցին յայնպիսոց հոգեւորական օգնականութենէ առաքեալք:

8. Առաքեալք մեր յամենայնի որ յառաքելութիւնս եւ ի հոգւոցն հոգաբարձութիւն անկ իցէ, ընդ իշխանութեամբ կարգաւոր Ապիսկոպոսի տեղոյն իցեն, եւ նորա հրամանացն խոնարհութեամբ հպատակ կացցեն: Վասն որոյ ի հասանելն ի տեղին ուր առաքեցանն յընդհանրական Աբբայէ, իսկ եւ իսկ մատուցեն Ապիսկոպոսին զթուղթ Առաջնորդին իւրեանց, եւ ինդրեացն ի նմանէ զիշխանութիւնն՝ որ պիտոյ իցեն ի քարոզել զբանն Աստուծոյ եւ ի լսել զխորհրդական խոստովանութիւնս, եւ յայսմ ամենայնի պարտ է նոցա պահել ճշգրտիւ զամենայն օրէնս թեմին:

9. Հաստատել մենաստան կամ վանատուն եւ կամ տուն վանական ի տեղիս առաքելութեանց՝ ընդհանրական Առաջնորդին գործ լիցի. այլ պարտ է առաջի աչաց ունել որչափ ինչ Ս. Ժողովն Տրիդենտեան եւ առաքելական սահմանադրութիւնք, եւ մանաւանդ Ս. Քահանայապետն Սեբեոն ԺԳ. սահմանեցին վասն հաստատելոյ եւ կանգնելոյ մենաստանս եւ վանս հաւանութեամբ Ապիսկոպոսին եւ սրբոյ Աթոռոյն:

CAPUT IX.

De praedicatoribus.

1. Nullus monachus munus praedicatoris suscipiat absque licentia Abbatis generalis, et si non fuerit laureatus, antea examini subiiciatur, ut de eiusdem idoneitate constet.

2. Examen praedicatorum ab Abbate generali cum suis Assistentibus fiat, qui, si opportunum censuerit, alios etiam magistros poterit vocare. Examen autem instituendum erit circa intelligentiam SS. Scripturarum, et dogmatum catholicorum, nec non circa modum concionandi. Facultas vero praedicandi non concedatur nisi illis, qui requisitas in concionatoribus qualitates habuerint.

3. Necessae haud erit, ut examen singulis vicibus repetatur, imo Superior eos, quos idoneos repererit, concionatores generales constituere poterit. Facultas tamen generalis concionandi poterit semper revocari a Superiore, neque, qui eam obtinuerunt, poterunt ea uti nisi petita et obtenta venia Superioris.

4. Praeter licentiam a Superiore obtentam concionatores impetrare debent etiam licentiam ab Ordinariis locorum catholicis, in quibus praedicatio erit facienda. Si concio esset habenda in ecclesia nostrae Congregationis, facultas a Superiore est obtinenda, et simul petenda est ab Ordinario, prout S. Concilium Tridentinum praescripsit.

5. Nemo ad praedicandum ordinarie mittatur, qui idoneus non fuerit ad fidelium confessiones audiendas, aut noluerit hoc ministerium exercere; quare nostri concionatores periti etiam sint oportet in scientia theologiae moralis.

6. Si quis sine proprii Superioris licentia munus concionandi susceperit, graviter ab eodem Superiore

Գ Լ ՈՒ Խ Թ.

Վասն քարոզաց:

1. Մի որ ի միանձանց վարեցէ պաշտօն քարոզի անհրաժան յընդհանրական Աբբայէ. եւ եթէ չունիցի զատօրձան վարդապետութեան, արասցի նմա քննութիւն յառաջագոյն, զեւեացի թէ իցէ բաւական ի դործն:

2. Քննութիւն քարոզաց արասցի յընդհանրական Աբբայէ հանդերձ իւրովք Առաջակայիքն, եւ եթէ նմա պատշաճ թուիցի եւ զայլ եւս ուսուցիչս կարող է կոչել ի նոյն: Աւ իցէ քննութիւնն զեմացուածոց մասց սուրբ Վրոց, եւ կաթողիկեաց հրամանակարգ վարդապետութեանց, եւ թէ որով օրինակապարտ իցէ քարոզել: Այլ իշխանութիւն քարոզելոյ մի ումէք սացի բայց որոց ունիցին զկարեւոր հանգամանս քարոզի:

3. Չիք հարկ թէ յամենայն նուազի քննութիւնն կրկնեացի, նա աւանիկ կարող է Առաջնորդն զորս միանգամ յաջողակս ի քարոզութիւն համարիցի, կարգել յընդհանրական քարոզչա: Բայց զայն ընդհանուր իշխանութիւն քարոզելոյ՝ մարթի Առաջնորդն միշտ իսկ նահանջել յետս, եւ ոչ որ զայն ընդունիցին՝ կարասցեն ի կիր արկանել՝ բայց եթէ խնդրեալ եւ ընկալեալ հրաման յԱռաջնորդէն:

4. Թող զհրամանն՝ զոր քարոզչքն յԱռաջնորդէ անտի ունիցին, պարտին խնդրել հրաման եւ յուղղափառ Ապիսկոպոսաց տեղեացն, յորս քարոզութիւնն լինիցի: Աթէ յեկեղեցուջ Միաբանութեան մերոց հասանիցէ քարոզել, պարտ է ունել հրաման յԱռաջնորդէն, ընդ նմին պարտ է խնդրել եւ յԱպիսկոպոսէ տեղեցն, որպէս սահմանեաց Ս. Ժողովն Տրիդենտեան:

5. Ըստ հասարակաց կարգի՝ մի որ առաքեացի ի քարոզութիւն, եթէ չիցէ բաւական լսել զխոստովանութիւն հաւատացելոց եւ կամ չկամիցի զոյն պաշտօն վարել. վասն որոց հարկ է զե քարոզչք մեր կիրովք իցեն եւ ի գիտութեան բարոյական սուսուածութեան:

6. Աթէ որ սուանց հրամանի Առաջնորդի իւրոց յանձն առցէ զպաշտօն քարոզելոց, խափու պատժեացի ի նմին Առաջնորդէ, գար-

puniatur; item pro rei gravitate puniatur ille, qui tempore praedicationis aliquod scandalum produxerit, sive verbis, sive factis. Qui sese emendare detrectaverit, a praedicatione omnino interdicatur.

CAPUT X.

De confessoribus.

1. Confessarii nostrae Congregationis alii institui possunt pro confessionibus fidelium externorum audiendis, alii vero pro confessionibus monachorum, et eorum qui in monasterio degunt.

2. Confessarii pro fidelibus instituuntur ab Episcopis catholicis, quibus a superiore erunt praesentandi illi monachi, quos ipse censuerit ad tale munus deputandos. Episcopi exigere poterunt a praesentatis examen circa scientiam, eisque pariter ius est illos reiiciendi, seu non acceptandi, quos idoneos non esse merito possunt suspicari.

3. Ideo superiores nullum Episcopis praesentent, qui prius in monasterio examinatus non fuerit, vel de cuius vita laudabili ac dotibus ad hoc ministerium requisitis minime constet.

4. Confessarii vero pro monachis, et pro vere familiaribus in communitatibus nostris viventibus constituuntur ab Abbate generali, praevio examine ab aliquo ex Assistantibus, aut ab alio deputato instituendo. His confessariis Abbas generalis impertiatur pro casibus in Congregatione nostra reservatis talem facultatem, prout sibi melius videbitur expedire et quatenus locorum necessitas postulabit, praesertim ubi pauci sint monachi, ne reservatio in laqueum conscientiarum evadat.

5. Nemo monachorum copiam confessarii nostrae Congregationis habens sine Superioris licentia confessarios extraneos, sive aliorum Ordinum regulares

ձեալ ըստ ծանրութեան իրացն պատժեցի եւ այն՝ որ ի քարոզութեան ժամուն գայթաղութեան ինչ պատճառս տուեալ իցէ բանիւք կամ գործովք: Որ չկամիցին գալ յուղղութիւն, ամենեւին իսկ արգելի ի քարոզելոյ:

Գ Լ ՈՒ Խ Ժ.

Վասն խոստովանահարց:

1. Խոստովանահարս մարթ է կայուցանել ի Միաբանութեան մերում՝ զկէսս ի լսել զխոստովանութիւնս հաւատացելոց արտաքնոց, եւ զայլս ի լսել զմիանձանցն եւ զորոց ի մենաստանին բնակիցեն:

2. Սխոստովանահարս վասն հաւատացելոց կարգեն ուղղափառ Ապիսկոպոսուք, որոց առաջն առնէ Առաջնորդն զմիանձունսն՝ զորս ինքն արժանաւորս պաշտամանն համարիցի: Ապիսկոպոսաց օրէն է պահանջել յայնցանէ՝ որք նմա առաջն ընծայիցին, քննութիւն զգիտութեամբ նոցա. նոյնպէս ունին նոքա իրաւունս մերժելոյ զնոսս կամ ոչ ընդունելոյ, յորժամ իրաւամբք կասկածիցեն չլինել սոցա բաւականս առ պաշտօնն:

3. Վասն այնորիկ առաջնորդք մի զորք ընծայեցուցեն Ապիսկոպոսաց, որ չիցէ յառաջագոյն քննեալ ի մենաստանի, եւ զորոց զվարուցն լաւութենէ, եւ զբաւականութենէն առ պաշտօնն չիցէ վկայեալ:

4. Իսկ խոստովանահարք վասն միանձանց եւ վասն այնոցիկ՝ որ արդարեւ կենաց կցորդք են մեր, կարգին յընդհանրական Աբբայէ, արարեալ կանխաւ քննութիւն ի ձեռն միոյ ուրումն յԱռաջակայիցն եւ կամ այլոյ ուրուք առ այն կարգելոյ: Այս խոստովանահարց շնորհեցէ Աբբայն ընդհանրական վասն վերապահելոցն ի մերում Միաբանութեան՝ իշխանութիւն այնպիսի որպէս զկարդ բարեղք թուիցի նմա, եւ ըստ պիտոյից եւ հանգամանաց տեղեացն, մանաւանդ ուր ուրեք սակաւաւորք իցեն միանձուք, զի մի յորողայթ խղճի մտաց վերապահութիւնն ընիցի:

5. Մի որ ի միանձանց, որոց իցէ յաճախութիւն խոստովանահարց ի մերմէ Միաբանութենէ, իշխեցէ առանց հրամանի Առաջնորդին առ օտար խոստովանահարս՝ կրօնաւորս այլոց կրօնից

sive saeculares, pro sacramentali confessione adire praesumat; alioquin confessio irrita sit et nulla. Superior generalis, et etiam locales superiores suis subditis concedere poterunt facultatem, ut apud extraneos suas sacramentales confessiones facere possint. Nostri vero confessiones correligiosorum audire non audeant, nisi a superioribus fuerint approbati; alias suspensionis a divinis poenam eo ipso incurrant, et absolutio erit invalida.

6. Confessarii prae oculis habeant casus reservatos a S. Sede Apostolica, ac praesertim constitutionem — Apostolicae Sedis — illamque modo debito observent.

7. Singulis saltem mensibus in monasteriis vel domibus nostris casus conscientiae discutiendi proponantur; huic discussioni omnes Patres intersint; studentes vero theologiae morali, praesentibus omnibus theologiae alumnis solutionem casuum conscientiae sub directione et correctione suorum magistrorum semel singulis hebdomadis instituent.

CAPUT XI.

De promovendis ad SS. Ordines.

1. Iuxta legem S. Concilii Tridentini, nullus ex nostris monachis ad Ordines sacros promoveatur qui aetatem praescriptam non habuerit, qui videlicet non compleverit viginti et unum annos pro Subdiaconatu, viginti duos pro Diaconatu, et viginti quatuor pro Presbyteratu.

2. Nullus ex monachis nostrae Congregationis ad sacros Ordines poterit promoveri, qui nondum compleverit tres annos a sua professione.

3. Item nullus promoveatur, qui non habeat requisitas qualitates pro ministris Ecclesiae, nempe probitatem vitae, progressum in religiosa perfectione, scientiam Ordini correspondentem, et capacitatem

կամ աշխարհիկ՝ մնալել վասն խորհրդական խոստովանութեան. ապա թէ ոչ՝ խոստովանութիւն նորա անվաւերական լիցի եւ յոչնչ համարեցի: Բնդհանրական Առաջնորդն եւ առաջնորդք իսկ տեղականք կարող են ապլ հրաման հպատակաց իւրեանց խոստովան լինել խոստովանահարց օտարաց: Իսկ մերքն մի իշխեսցեն լսել զխոստովանութիւնս իւրեանց կրօնակցացն՝ եթէ չկեն հաւանեալք յառաջնորդաց իւրեանց. ապա թէ ոչ՝ նովին իսկ անկցին ի սրտիժս կախման յաստուածեղինաց, եւ արձակումն նոցա լիցի անվաւերական:

6. Խոստովանահարք առաջի աչաց ունիցին զգիպուածսն սրահեար յառաքելական Ս. Աթոռոյն, եւ մանաւանդ զասհմանազրուութիւնն՝ Արաբեկական Աւետոյ, զոր սրահեցեն լն բովանդակ:

7. Ամոց ամոց ի մենաստանս եւ ի առնս մեր առաջի զիցին ի վիճել Պիպուածք խղճի մտաց. ի վիճմունս անդ առաջիկայ զոցին ամենայն Հարք. իսկ աշակերտք բարոյական աստուածխօսութեան յառաջակացութեան անդ համօրէն աստուածխօսութեանն աշակերտաց կատարեցեն մի անգամ ի շաբաթուզրուծումն զիպուածոց խղճի մտաց առաջնորդութեամբ եւ ուղղութեամբ իւրեանց ուսուցչացն:

Գ Լ ՈՒ Ն Ժ Ա.

Վասն այնոցիկ որ ի ստորե Աստիճանս մատչիցին:

1. Ըստ օրինաց սրբոյ Տրիդենտեան Դաղովոյ՝ մի որ ի մերոց միանձանց մատուցի ի սուրբ Աստիճանս, որոց չկէ ժամանեալ յօրինական չափ հասակի, այս ինքն՝ մինչ չեւ իցեն նորա լցեալ ամբ քսան եւ մի առ Ահս սարկաւազութիւն, քսան եւ երկու առ Սարկաւազութիւն եւ քսան եւ չորք առ Վահանայութիւն:

2. Սի ումեք ի միանձանց մերոց Միարանութեանս օրէն իցէ մնալել ի սուրբ Աստիճանս՝ մինչ չեւ կատարեալ իցեն ամբ երեք յութաւորութենէ իւրմէ:

3. Վարձեալ մի որ մատուցի ի սուրբ Աստիճանս՝ որ չունիցի զհանգամանսն սրահանջեալս ի սրաշօնեկց Ակեղեցոյ. այս ինքն են՝ վարուց լսութիւն, յառաջագիտութիւն ի կրօնաորական կատարելութեան, զխոսութիւն ըստ չափոյ Աստիճանին

obeundi munia sacra, ad quae per Ordines deputatur.

4. Ut quis promoveri possit ad Ordines sacros necesse est, ut accedat prius consensus capituli conventualis illius monasterii, in quo promovendus commoratur. Insuper requiritur consensus Abbatis generalis, qui tenetur consilium Assistentium inquirere.

5. Antequam quis promoveatur ad Ordines, examinari debet de his quae ad officia Ordinum referuntur, et saltem super illam Theologiae partem, cui studuerit.

6. Ante Ordinum susceptionem spiritualia exercitia erunt praemittenda, et quidem per octo dies integros pro quolibet S. Ordine.

7. Superiores Congregationis nostrae non poterunt dispensare neque super requisitam aetatem, neque super interstitiorum tempus. Pro his recurrendum erit vel ad S. Sedem, vel ad eos, quibus a S. Sede facultas dispensandi concessa est.

CAPUT XII.

De familiaritate saeculi.

1. Monente Apostolo nemo militans Deo se implicat negotiis saecularibus, ideo nostrae Congregationis monachis, qui Dei servitio specialiter sese devoverunt, omni cura et diligentia cavendum est, ne in eorum vita aliquid appareat, quod indicare possit eosdem a saeculo alienos non esse.

2. Quare omnes monachi, cuiuscumque gradus, dignitatis, aut conditionis fuerint, tenentur habitare in monasteriis, hospitiiis, aut domibus cum confratribus suis, sub obedientia et disciplina superiorum, et nulli permissum est a communitate seiuncto in alienis domibus privatam vitam agere.

սրբոյ, եւ բաւականութիւն ի կատարել զնուիրական սպասարութիւնսն յոր կարգի ի ձեռն Աստիճանացն:

4. Չի ի սուրբ Աստիճանս զոր մատուցանել մարթ իցէ՛ պիտոյ է նախ հաւանութիւն վանական Դորդոյ մենաստանին՝ ուր նայն բնակէ: Պիտոյ է եւ հաւանութիւն ընդհանրական Աբբայի, որ պարտի հարցանել խորհուրդ յԱռաջակայցն:

5. Մինչ չեւ մատուցեալ ուրուք ի սուրբ Աստիճանս՝ պարտ է զի քննեցի յայնս որք յԱստիճանս պատշաճիցին, եւ զոնեաց յայնմ մասին աստուածխօսութեան զոր ցայնժամ ուսեալ իցէ:

6. Յառաջագոյն քան զընդունելութիւն Աստիճանացն կանխեսցեն հոգեւորական Արթութիւնք, եւ այն՝ զաւուրս ութ լի բովանդակ առ իւրաքանչիւր սուրբ Աստիճան:

7. Առաջնորդաց մերոյ Միաբանութեան չիցէ իշխանութիւն ազատս կացուցանել ոչ ի տիս ամացն որ պահանջին եւ ոչ յանջրպես ժամանակացն: Վասն այսպիսեաց կամ ի սուրբ Աթոռն պարտ է զիմել եւ կամ առ այնտիկ որոյ ի սրբոյ Աթոռոյ անտի շնորհեալ իցէ իշխանութիւն անօրինելոյ:

Գ Լ ՈՒ Ն Ժ Բ .

Վասն քաղաքապետերոյ յաշխարհի:

1. Իրառեւ Առաքեալ թէ Ոչ որ զնուորեալ Աստուծոյ՝ աստէն ընդ կեանս աշխարհիս պատաղի. նմին իրի պարտ իսկ է միանձանց մերոյ Միաբանութեանս, որ առանձինն իմն ետուն զանձինս ի ծառայութիւն Աստուծոյ, զգոյլ լինել ամենայն փութով եւ հողաբարձութեամբ, զի մի ինչ ի վարս իւրեանց երեւեսցի՝ որ կարող իցէ յայտ առնել զնոցանէ եթէ չեն օտարացեալ յաշխարհէ:

2. Վասն այսորիկ ամենայն միանձունք, յորում աստիճանի, յարժանաւորութեան կամ ի հանգամանս եւ իցեն, պարտին բնակել ի մենաստանս, ի վանատունս կամ ի տունս ընդ եղբարս իւրեանց, ընդ հնազանդութեամբ եւ հրահանգք առաջնորդաց. եւ ոչ իսկ ումք ներեալ է մեկուսի ի հազրդութենէ յօտարտի տունս առանձինն կեանս վարել:

3. Non censentur tamen privatam vitam agere illi monachi, qui iussu proprii Superioris, et sub eiusdem obedientia vivunt in stationibus et missionibus, etsi soli sint; isti enim reapse Congregationi ut eiusdem operarii inserviunt.

4. Vitam privatam agentes illi intelliguntur, qui vel apud suos vel alibi extra domos nostras sedem ipsi sibi fixerint, vel extra domum nostram aliquo detinentur officio ab ipsa S. Congregatione Propag. Fidei aut a Superiore iisdem non commisso, et ab eo propterea non pendente.

5. Nullo in casu Superior etiam generalis facultatem dare poterit suis subditis, ut e communitate egressi vitam privatam agant, quaecumque fuerit ratio impellens, exclusa quacumque conventionem, etiam valde utili inter Superiorem et subditos vel alios quoscumque.

6. Si quis monachus gravia motiva habuerit egrediendi e communitate, et sese recipiendi in privatas domos, eadem poterit exponere S. Congregationi de Propaganda Fide, et iudicium oportunaque provisionem eiusdem S. Congregationis expectabit.

7. Qui a S. Congregatione obtinuerunt facultatem extra claustra privatam vitam agendi, quamdiu reapse extra monasterium commorati fuerint, vocem activam et passivam in capitulis sive generalibus sive conventualibus non habeant. Iidem sub iurisdictione erunt Ordinariorum; regulares tamen esse minime desinunt, proindeque ab obedientia suis moderatoribus praestanda non eximuntur; verum et regulari praeposito in eorum vitam moresque inquirere liberum erit, qui illud curet quam sollerter, ut quantum in communis vitae defectu fieri poterit, ad religiosi instituti normam eorum vita componatur.

8. Qui vero absque permissione S. Congregationis e communitate discedens in privatam domum sese

3. Սակայն Համարին առանձինն կեանս կեալ այնք ի միանձանց՝ որք հրամանաւ իւրեանց Առաջնորդի եւ ընդ նորին հնազանդութեամբ կեան ի կայս ուրեք եւ յառաքելութիւնս, թէպէտ եւ միայն միայնակ իցեն. քանզի եւ արդեամբք իսկ ծառայեն սոքա Միաբանութեան իբրեւ մշակք նորին:

4. Կեալ առանձինն կեանս՝ զայնցանէ, ասի, որ կամ առ իւրեանս եւ կամ այլուր արտաքս քան զտունս մեր զընակութիւն իւրեանց հաստատեալ իցեն, կամ արտաքս քան զտուն մեր՝ պաշտօն ինչ վարիցեն, որ չիցէ նոցա յանձն լեալ ոչ ի սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ եւ ոչ յԱռաջնորդէ անտի, ոյր վանս եւ ոչ իսկ զնմանէ կախիցի պաշտօնն այն:

5. Ոչ ուրեք եւ ոչ երբեք կարող է Առաջնորդն եւ ոչ իսկ ընդհանրականն՝ տալ հպատակաց իւրոց իշխանութիւն, զի զատուցեալ ի հաղորդութենէ՝ առանձինն կեանս վարեացեն, որպիսի պատճառք եւ կայցեն ի միջի, ոչ ինչ միտ եղեալ զաշինն՝ թէպէտ եւ կարի իսկ օգտակար իցէ, որ ընդ Առաջնորդին եւ ընդ հպատակս կամ ընդ այլում ումեք՝ ո ոք եւ իցէ:

6. Եթէ միանձին ուրուք ծանր պատճառք իցեն ելանելոյ ի Ժողովոյ եղբարոց եւ մեկուսանալոյ յառանձինն տունս, կարող է զպատճառսն յայտ առնել սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ, եւ նորին սրբոյ Ժողովոյ զատաստանին եւ պատշաճ կարգաւորութեանն պարտ է սպասեալ մնալ:

7. Արոց միանգամ ընկալեալ իցէ ի սրբոյ Ժողովոյն իշխանութիւն՝ կալ արտաքոյ վանաց եւ առանձինն կեանս վարել, ցորքան Ժամանակս արդեամբք արտաքս քան զլեւատաստանն կեցցեն, մի ունիցին ձայն գործական եւ կրական ի Ժողովս, մի յընդհանրականս եւ մի ի վանականս: Կացցեն նոքա ընդ իրաւարանութեամբ կարգաւոր Եպիսկոպոսաց. սակայն այնու ոչ ինչ զաղարկն լինել կրօնաւորս, ոյր վանս եւ շնն ազատ ի հնազանդութենէ վարչաց իւրեանց: Կա թէ եւ իշխանութիւն է իւրեանց վանական Առաջնորդին՝ հետազօտեալ քննել զվարս եւ զբարս նոցա, որ եւ պարտի բազում հաւատտեալ հոգ յանձին ունել՝ զի որչափ ինչ հնար է լինել ի հեռաւորութեան անդ ի հասարակաց կենաց, վարք նոցա յարդարեալ կարդեացին ըստ կանոնաց վանական կարգաց:

8. Իսկ որ առանց հրամանի սրբոյ Ժողովոյն ելեալ ի հաղորդութենէ եղբարոց՝ կացցէ յառանձինն տան, իբրեւ ուրացեալ ի

receperit, uti apostata a Congregatione habeatur, et uti talis puniatur.

9. Monachi qui ad missiones destinantur a superioribus, possunt in missionibus sibi assignatis, et servatis servandis, parochias administrare, et omnia parochorum officia adimplere; non tamen eis licet absque speciali facultate a S. Sede obtenta munus patrini in Baptismo suscipere.

10. Monachis nostris, etiam parochis, prohibitum omnino est sese immiscere negotiis sive politicis sive civilibus, quae solent agitari in locis, in quibus commorantur. Sciant sese destinari ad bonum spirituale fidelium procurandum, et ad errantium conversionem, non vero ad res politicas et civiles dirigendas, ex quarum tractatione aliena a religioso instituto facile provocarentur pericula et damna contra religionem, et contra nostram Congregationem.

11. Si quando ob speciales necessitates in regionibus orientalibus a regula praedicta exceptio admitenda esse videretur, superiores rem deferent ad S. Sedem, cuius deinde instructiones remoto quovis praetextu omnino sequantur.

12. Nemini ex monachis itinera suscipiendi sit facultas, etsi rationabilis adsit causa vel necessitas, absque Superioris licentia, qui maxime caveat, ne ad voluptatem aut curiositatem monachi vagentur, et solum causa itineris aliisque adiunctis mature perpensis licentiam concedat.

13. Cum alicui conceditur huiusmodi licentia, curet Superior, ne is solus iter faciat, sed, si fieri possit, semper socius adiungatur.

14. Si non ministerii aut officii sed alia quavis ratione iter suscipiendum sit ultra hebdomadam duraturum, licentia requiritur Abbatis generalis singulis vicibus impetranda.

կարգէ Միաբանութեանն համարեացի եւ ըստ նմին կրեացէ պատիժս:

9. Միանձուներ որ յառաջնորդաց անտի առաքին յառաքելութիւնս, կարող են յառաքելութիւնան յորս կարգեալն են, պահեալ զորս պարան է պահել, վարել ժողովրդապետութիւնս, եւ զամենայն պաշտամունս ժողովրդապետաց կատարել: Այլ չէ նոցա ներեալ՝ առանց մասնաւոր հրամանի սրբոյ Պահուն՝ զպաշտօն կնքահօր յանձն առնուլ:

10. Միանձանց մերոց, եւ ժողովրդապետաց եւս, ամենեւին իսկ արգելեալ է միջամուխ լինել ի գործս եւ ի քաղաքականս եւ ի քաղաքայինս, որ սովոր են զիսկել ի տեղիս յորս բնակինն: Պատասցեն եթէ կոչեցեալ են զհոգեւորական բարեաց հաւատացիւրց եւ զմտորեցն զարձէ հոգ ի մտի ունել, եւ ոչ եթէ ի վարել իրս քաղաքականս եւ քաղաքայինս. զի ի սոյնպիսեացն միջամուխ են՝ որ օտարն է ի կրօնաւորական կարգաց, զիւրաւ իմն ծաղկն վտանգք եւ վնասք կրօնից եւ մերում իսկ Միաբանութեանն:

11. Եթէ ուրեք երբեք վասն առանձինն ինչ պիտոյից ի գաւառս Արեւելից կարեւոր թուիցի խտտորել ի ամին կանոնէ, առաջնորդք զիրան ծանուցեն սրբոյ Պահուն, եւ զհրահանգաց նորա ճշդիւ զհետ երթիցին՝ ոչ ինչ միտ եղեալ որոյ եւ պէտ պատճառանաց:

12. Մի ումեք ի միանձանց իցէ իշխանութիւն՝ առանց Առաջնորդին հրամանի՝ առնել ճանապարհորդութիւնս, թէպէտ եւ բանաւոր պատճառք կամ կարեւոր պէտք ի միջի կայցեն: Իսկ Առաջնորդն զզոյշ լեցի մեծապէս՝ զի մի ի զբօսանաց աղագս կամ առ հետաքրքրութեան ինչ այսր անդր թափառեցին միանձուներ, եւ յայնժամ միայն հրաման տացէ՝ յորժամ զպատճառս ճանապարհորդութեանն եւ զայլ եւս հանգամանս իրացն հասուն խորհրդով կշռեալ իցէ:

13. Յորժամ հրաման այսպիսի շնորհեացի ումեք, հոգացի Առաջնորդն զի մի առանձինն զճանապարհորդութիւնն կատարեացն նա. այլ զի եթէ հնար իցէ՝ ընկեր ոք ընդ նմս երթիցէ հանապաղ:

14. Եթէ ոչ վասն սրբոյ սպասաւորութեանն կամ պաշտաման իրիք՝ այլ վասն այլոց պատճառաց իցէ լինելոց ճանապարհորդութիւն՝ որ առաւել քան զեւթնորեայ ժամանակ ունիցի տեւել, պահանջի հրաման ընդհանրական Արքայի, զըր յիւրաքանչիւր նուազի պարտ է ինդրել:

15. In locis ubi adsit monasterium vel hospitium vel domus nostrae Congregationis, monachis nulla ratione licebit vel ad publica hospitia, vel ad saecularium domos sese recipere. Si quis huic praecepto non obtemperaverit, graviter a Superiore puniatur.

16. Si vero nulla nostrae Congregationis domus inveniatur his in locis, poterunt ob necessitatem monachi etiam ad saecularium domos vel publica hospitia divertere; ubi non solum ab omni specie scandali sibi caveant, sed ita se gerant in omnibus, ut in ipsis appareat illa interna et externa sanctitas et puritas, quae monachum decet.

17. Qui in itinere quocumque modo scandali occasionem praebuerit, praeter punitiones culpaeproportionatas, in posterum numquam a monasterio dimittatur absque opportunis cautelis, ne honor nostrae Congregationis periclitetur.

18. Intra monasterium monachi sese exercent in oratione, in lectione spirituali, studiis et laboribus cuique assignatis, omniaque quiete et modeste agantur, ut dominans per totam domum taciturna tranquillitas intransibilibus aedificationi sit.

19. Silentium omnino servandum est in choro, in sacristia, in ambulacris monasterii. Si ex iusta causa loquendum sit, id fiat paucis et submissa voce, meminerintque monachi se in domo religiosa esse, ut loquendo non minus quam silendo aedificationi serviant, et quietem aliorum non perturbent. Si qui in cellis locutionibus non necessariis tempus tererent, ii a Superiore serio moneantur, et etiam poenitentibus impositis corrigantur.

20. Similiter silentium in refectorio sive tempore prandii, sive tempore coenae est servandum, ut omnes attendere valeant lectioni, quae semper ad mensam est habenda, nisi quando ex iusta causa Superior dispensaverit.

15. Ի տեղիս ուր կայցէ մենաստան կամ վանատուն կամ տուն մերոյ Միաբանութեան, մի եւ մի իւրք օրէն իցէ միանձանց ազանել ի համաշխարհի պանդոկիս կամ ի տունս աշխարհականաց: Աթէ որ այսմ հրամանի ոչ հնազանդեսցի, պատիժ պատուհասի ծանր յԱռաջնորդէն ընկալցի:

16. Ապա թէ տուն մերոյ Միաբանութեանս ի նոյն տեղիս ոչ գայցի, կարող են միանձուրք եւ ի տունս աշխարհականաց եւ ի պանդոկիս եւս ազանել վան հարկին: Սակայն պարտ է նոցա ոչ միայն զղոշ կալ անձանց յամենայն ազգէ զայթակղութեան, այլ եւ այնպէս իմն յամենայնի վարել, զի երեւեսցի ի նոսա ներքին եւ արտաքին սրբութիւն եւ մաքրութիւն որ վայել է միանձանց:

17. Որ ի ճանապարհորդութեան որ որով եւ իցէ օրինակաւ տայցէ պատճառս զայթակղութեան, ոչ միայն պատիժս ըստ յանցանացն կրեսցէ, այլ եւ ոչ երբեք յետ այնորիկ արտաքս քան զմենաստանն առաքեսցի՝ առանց զխորղ զգուշութեանց, զի մի պատիւ Միաբանութեան մերոյ արկանիցի ի վտանգ:

18. Ի ներքս ի մենաստանի միանձուրք կրթեսցեն զանձինս յաղթս, ի հոգեւոր ընթերցուածս, յուսմունս եւ ի գործս որ իւրաքանչիւր սահմանեալ իցեն. եւ վճարեսցի ամենայն ինչ հանդարտութեամբ եւ կանոնեալ կարգաւ, եւ լին իմն խաղաղութիւն ընդ համօրէն տունն արեսցէ, որպէս զի որք մասնիցենն՝ շինեսցին:

19. Ամենեւին իսկ պարտ եւ պատշաճ է պահել լռութիւն ի դասու, յաւանդատան եւ ընդ դաւիթս մենաստանին: Աւ որոյ պէտք իցեն խօսելոյ ընդ ումեր վան արդար ինչ պատճառաց՝ մեղմ ձայնիւ եւ համառօտիւք զիրան վճարեսցեն: Յիշեսցեն միանձուրք թէ ի կրօնաւորական տան դտանին, զի ոչինչ ընդհատ խօսելովն քան լռելով՝ ի շնութիւն լինիցին եւ մի գայրոց հանդարտութիւն վրդովեսցեն: Իսկ որք ի սենեակս աւելորդ բանիւք ժամավաճառ լինիցին, ծանրութեամբ խրատեսցին յԱռաջնորդէն, եւ պատժովք ի վերայ եղելովք ուղղեսցին:

20. Նոյնպէս պարտ է պահել լռութիւն եւ ի ճաշատան եւս եթէ ի ժամու ճաշուն եւ եթէ յընթերեացն ժամանակի, զի ամենեքեան կարող իցեն միտ գնել ընթերցուածոցն՝ որ անպակաս լիցի ի սեղանի, բայց եթէ վան արդար ինչ պատճառաց ազատ կացուցանիցէ Առաջնորդն:

21. Recreatio communis in loco assignato post prandium et coenam colloquiis religiose et modeste habeatur ad reficiendos animos et ad mutuam charitatem fovendam.

22. Ut omnia ordinate et absque confusione procedant, Superior horarium descriptum in loco patenti ponat, in quo designentur horae pro occupationibus totam Communitatem concernentibus; et si in horario constituto aliqua mutatio sit facienda, tempore opportuno provideatur.

C A P U T XIII.

De correctione delinquentium.

1. Quoniam religiosae Congregationis superiores pastores et non percussores sint oportet, qui praeesse quidem debeant sed non dominari, ideo ad eosdem spectat subditos suos corrigere, eosque monere atque hortari, ut ab illicitis abstineant, virtutes sectentur, leges Congregationis observent, ac per earumdem observantiam ad perfectionem acquirendam iugiter adlaborent.

2. Superiorum itaque erit delinquentes in primis admonere, et in omni bonitate ac patientia eos arguere et obsecrare, ut malum in quod inciderunt, detestentur, atque sese emendent. In his correctionibus et reprehensionibus ita superiores se gerant ut, qui redarguuntur, cognoscant eos charitate moveri non ira aut alia minus recta animi affectione; plerumque enim plus benevolentia proficitur quam severitate.

3. Si correctionibus et reprehensionibus nihil obtineatur, ubi certo de culpa constet, ad punitiones veniendum est proportionatas gravitati delictorum. Superiores in hac re negligentes ipsi coram Deo reatum

21. Հանգիստան հասարակաց առնիցի ի տեղում՝ որ ի նոյն սահմանեալ իցէ, ուր յետ ճաշուն եւ ընթրեաց խօսակից ընդ միմեանս լինիցին կրօնաւորաբար եւ պարկեշտութեամբ առ ի զուգիան սիրովելոյ եւ գիտիտիս սէրն արծարծելոյ:

22. Օխ ամենայն ինչ յօրինեալ իմն կարգաւ եւ առանց խառնակութեան վճարեացի, Առաջնորդն զրեալ զիցէ ի տեղում ուրեք յերեւելում ժամակարգ, յորում սահմանեացին ժամք զբազմանց՝ որ համօրէն ժողովոյ եղբարց անկ իցեն. եւ եթէ փոփոխումն ինչ ի նմին կարգաւորութեան առնել իցէ, ի վերան ժամու հոգացի:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Գ .

Վասն գլխացաւորս յուղղութիւն ամելոյ:

1. Վանդի պարտ եւ պատշաճ է առաջնորդաց վանական Միաբանութեան հովիւս լինել եւ ոչ հարկանողս, որոց պարտ իսկ է լինել գէտ, այլ ոչ եթէ ախրել, յայն սակա նոցին անկ է զերեանց հպատակեալն յուղղութիւն ամել, խրատել, եւ յորդորել զնոսա յանարժան գործոց ի բաց կալ, զառաքինութենէ փոյթ առնել, զօրէնս Միաբանութեան պահել, եւ նոցունց պահպանութեամբն անդադար զհետ սնդել զհատարելութեան:

2. Ապա առաջնորդաց գործ իցէ նախ իսկ զլանցուցեալն խրատել, եւ ամենեւին ամենայն քաղցրութեամբ եւ երկայնամտութեամբ յանդիմանել եւ ազաչել՝ զի ի չարեաց անախ յոր գլորեցանն՝ զարչեալ խորչեցին եւ եկեացն յուղղութիւն: Աւ յուղղելն եւ ի կշտամբել՝ այնպէս զանձնա ընծայեցուացն առաջնորդքն, զի որք յանդիմանինն՝ ի միտ առեալ ծանիցեն թէ առ սէր եւեթ եւ ոչ առ ցասման ինչ կամ ի վատթար իմեքէ՝ ողունցն յուզմանէ զրդեալ դան նօքա յայն. քանզի յաճախագոյն իմն է մեղմական զգօնութեամբ օգուտ գործել՝ քան սասախ եւ խստութեամբ:

3. Յորժամ ի յանդիմանութեանցն եւ ի կշտամբանաց օգուտ ինչ ոչ իցէ, ուր յայտ յանդիման ստուգեալ իցեն յանցանքն, արժան է պատիժս ի ձեռն առնուլ՝ ըստ մեղանայն ծանրութեան: Առաջնորդք որ զայմանէ անփոյթ առնիցեն ին-

incurrunt, quia graviter tenentur resipiscentiam delinquentium procurare, et aliorum ruinam praecavere.

4. Officium et ius corrigendi et etiam puniendi delinquentes spectat ad omnes superiores quoad suos subditos, verum si poena aliqua gravis esset imponenda, Superior, si res patitur, audiat patres consilii sui, eisque exponat delicta commissa, et nonnisi de eorum consilio gravem poenam imponat. Quod si res gravioris esset momenti, Superior ad Abbatem generalem singula referat, qui cum suis Assistantibus decernat, quid factu opus sit.

5. Correctio ex charitate fieri poterit etiam ab aliis, imo expedit, ut qui suos confratres in aliquo delinquere viderit, eos moneat, et hortetur ad emendationem, dummodo fructus prudenter speretur. Porro singuli monachi tenentur superioribus denuntiare delicta aliorum, si suas hortationes non sufficere intellexerint, praesertim si de re ageretur graviori.

6. Denunciantes tamen caveant, ne ullo modo suos confratres calumnientur apud superiores; si vero constiterit aliquem calumniatorem fuisse, poena gravissima ipse mulctetur.

7. Si quis monachus in gravibus delinquens sive confratrum suorum sive superiorum correctiones atque punitiones contempserit, et sese emendare recusaverit, uti incorrigibilis habeatur, et contra ipsum agatur eo modo, qui in capite sequenti describitur.

8. Superiores inferiores non poterunt unquam poenas a superioribus maioribus inflictas sive remittere, sive mutare; et superiores maiores nonnisi ex evidenti iniustitia vel imprudentia comperta inflictas ab inferioribus poenas tollant aut commutent.

քեանք զինքեանս առաջն Աստուծոյ պարտաւորս կացուցանեն, քանզի ծանր պարտք են նոցա զյանցուցելոցն զգաստութենէ փոյթ ունել, եւ այլոցն զլորման յառաջագոյն զուշանալ:

4. Պաշտօն եւ իրաւունք զյանցուցեալն ուղղելոյ եւ պատժելոյ՝ ամենայն իսկ առաջնորդաց անկ է, այնու զև իւրեանց հպատակք են. այլ սակայն յորժամ պատիժս ինչ ծանունս հասանիցէ ի վերայ դնել, Առաջնորդն՝ եթէ հանգամանք իրացն թող տայցեն՝ լուիցէ զկարծիս Հարց խորհրդականաց իւրոց, եւ պատմեաց նոցա զյանցուածսն գործեալս, եւ միայն ըստ նոցա խորհրդոցն ածցէ զպատիժն ծանր ի վերայ: Ապա թէ եւս իմն ծանրագոյն իրքն իցեն, յայնժամ Առաջնորդն զամենայն ինչ մի ըստ միոջէ զեկուսցէ ընդհանրական Աբբային. եւ սա հանդերձ իւրովք Առաջակայիւքն վճիռ արարեալ ցուցցէ զարժանն:

5. Յանդիմանութիւն ի սիրոյ՝ մարթի եւ յայլոց ձեռն լինել. մանաւանդ թէ արժան իսկ է՝ զև որ տեսանիցէ որ զեղբարս իւր մեղուցեալս յիմիք, խրատեացէ զնոսա եւ յորդորեացէ զալ յուզութիւն, միայն թէ իմաստուն զգծութեամբ կռեալ տեսցէ եթէ կայցէ յոյս օգտի: Այլ իւրաքանչիւր ուրուք ի միանձանց պարտք են՝ զայլոց յանցանս զղացուցանել Առաջնորդին, յորժամ ի միա առեալ զիսիցէ թէ իւր խրատքն չեն բաւական. եւ առաւել յայնժամ՝ յորժամ ծանրագոյն ինչ իրք ի միջն իցեն:

6. Այլ որք զղացուցանեն՝ զգոյշ լինիցին դուցէ թէ իւրք իրօք զեղբարս իւրեանց զրասարտ առնիցեն առ Առաջնորդին: Ապա թէ զումեքէ ի յայտ գայցէ եթէ զըպարտեաց զըք, անհնարին ծանր պատիժս կրեացէ:

7. Եթէ որ միանձն ծանունս ինչ յանցուցեալ, զեղբարց իւրոց կամ զառաջնորդացն յանդիմանութեամբք եւ զպատժովքն արհամարհիցէ եւ չառնուցու յանձն զալ յուզութիւն, առանուղղայս համարեցի. եւ արասցեն ընդ նա զորօրինակ ի յաջորդսզ գրեալ կայ:

8. Խոնարհագոյն առաջնորդաց մի երբեք օրէն իցէ թողացուցանել կամ փոփոխել զպատիժն սահմանեալս յաւագագոյն առաջնորդաց անտի. իսկ աւագագոյնք՝ զայն պատիժս եւեթ որ յայտնապէս յանիրաւի կամ յախուռն տուեալ իցեն՝ խափանեացեն կամ փոխեացեն յայլ:

CAPUT XIV.

De incorrigibilibus.

1. Incorrigibiles illi habendi sunt, qui non solum gravia crimina saepius commiserunt, sed etiam in propria iniquitate perseverantes sese emendare non curant, nihili facientes hortationes et punitiones superiorum.

2. Quare tria simul concurrere debent, ut quis revera incorrigibilis dicatur, videlicet: 1. crimen grave, non semel tantum commissum, sed repetitis vicibus; 2. hortationes, admonitiones prius, et postea opportuna punitiones a superioribus inflictas ad resipiscentiam rei obtinendam; 3. defectus resipiscentiae et emendationis ex parte delinquentis.

3. Crimina gravia in nostra Congregatione reputantur speciatim sequentia: 1. dimissio habitus animo apostatandi; 2. percussio gravis; 3. furtum sacrilegum in re gravi; 4. lapsus carnis cum quacumque alia persona; 5. rebellio contra Superioris mandatum; 6. falsificatio litterarum seu sigilli superiorum; 7. falsa accusatio, seu falsum testimonium; 8. recursus ad tribunaalia saecularia contra dispositiones auctoritatis ecclesiasticae, et proprii Superioris, aut etiam ad personas alias auctoritatem in nostram Congregationem non habentes, ad eludendas vel impediendas superiorum dispositiones; 9. conspiratio contra quemcumque Superiorem; 10. scribere et publicare libellos famosos, aut litteras infamantes; 11. periurium; 12. ludere ludis prohibitis a ss. canonibus; 13. ingressus in monasterium monialium ad malum finem; 14. introductio mulierum intra septa monasterii ad malum finem; 15. veneficium; 16. percussio Superioris; 17. omnia crimina infamantia, et quae poena gravi a potestate civili puniuntur.

4. Poenae gravitati delictorum et circumstantiarum, nec minus sperandae emendationi sint adaptatae;

Գ Լ ՈՒ Խ Ժ Դ .

Վասն անուղղայից:

1. Անուղղայս ոչ զայնտիկ միայն պարտ է համարել՝ որոց բազում անգամ ծանուենս յանցուցեալ իցէ, այլ եւ զայնտիկ որք յանօրէնութեան անդ իւրեանց հանապազորդեալք՝ ոչինչ զուղղութենէ հոգ ի մտի ունիցին, եւ խտտեալ անգունիցեն վերաստ եւ զպատիժս առաջնորդաց:

2. Արդ երից ինչ իրաց պարտ է կալ ի միասին՝ որպէս զն ճշմարտիւ որ անուղղայ կոչեացի. 1. ոճիր ծանր ոչ մի անգամ եւեթ՝ այլ բազում անգամ գործեալ. 2. նախ խրատք եւ յորդորմունք եւ ապա պատիժք պատուհասից պատշաճաւորք յառաջնորդաց անտի եղեալք ի վերայ՝ առ ի դառնալոյ նմա յուղղութիւն. 3. չզգաստանալ յանցուցելոյն եւ չգալ յուղղութիւն:

3. Ծանր ոճիրք ի մերում Միաբանութեան աստ համարին մանաւանդ յաջորդքդ. 1. Չգրեմ ի բաց թողուլ ուխտանենդ մտօք. 2. Հարուած ծանր. 3. Սեղանակապուտ գողութիւն ծանուենց իրաց. 4. Անցք ինչ անցից ընդ ում ումէք եւ իցէ. 5. Ապատամբութիւն ի պատուիրանէ Առաջնորդին. 6. Աեղծուած թղթոյ կամ կնքոյ առաջնորդաց. 7. Սուտ չարախօսութիւն, կամ վկայութիւն սուտ. 8. Ալմնել յաշխարհական աստեանս ընդգէմ կարգաւորութեանց եկեղեցական իշխանութեան եւ իւրոյ Առաջնորդին. եւ կամ առ այս՝ որոց չեցէ իշխանութիւն ի վերայ Միաբանութեան մերոյ, առ ի դառաջնորդացն զկարգաւորութիւնս ի գերեւ հանելոյ կամ խախտելոյ. 9. Վաւաճանութիւն ընդգէմ որոց եւ պէտ Առաջնորդի. 10. Չգրել եւ հասնել զիրս անուանարկս կամ թուղթս նշաւակութեան. 11. Արդումն սուտ. 12. Խաղալ խաղս արգելեալս ի սրբոց կանոնաց. 13. Մտանել ի կուսաստան անօրէն մտօք. 14. Մուծանել կանոնայս անօրէն մտօք ի ներքս քան զորմածս մենաստանին. 15. Վախարդութիւն. 16. Հարկանել զԱռաջնորդին. 17. Ամենայն ոճիրք նշաւակիչք եւ վանն որոց իշխանութիւնն քաղաքական պատիժս ծանուենս ի վերայ ածէ:

4. Պատիժք համեմատք իցին ծանրութեան յանցուածոյն եւ այլոց հանդամանաց նոցին, եւ ըստ չափոյ յուսոյն ուղղու-

cuius generis esse possunt poenitentiae etiam publice, hoc est coram communitate subeundae, ieiunia, et etiam, si fieri possit, detentio in monasterio ut in domo correctionis. Ad incorrigibilitatem probandam poenae erunt iterandae, et protrahendae etiam ad sex menses; ipsique reo etiam scripto declaretur, ad eius expulsionem, si non se emendaverit, procedendum esse.

5. Qui non obstantibus his monitis et punishmentibus in sua pervicacia persistenterit, et sese emendare recuserit, uti reapse incorrigibilis declaretur, et ad eiusdem expulsionem ex nostra Congregatione procedatur.

6. In primis itaque Abbas generalis sive per semetipsum, sive per alium monachum idoneum colligere debet omnes probationes et documenta, quibus reatus monachi delinquentis certo modo statuatur, nec non testimonia comprobantia rei veritatem, quae omnia scripto consignentur.

7. Tum Superior generalis reum accersat, et, praesente Congregationis secretario, ei contestetur delicta ipsi imputata, nec non argumenta omnia reatum comprobantia; secretarius vero scribat omnes responsiones, explicationes, et excusationes, quas ipse reus in sui favorem adducet.

8. His actis Abbas generalis convocet suos Assistentes et una cum ipsis examinet omnia sive contra accusatum sive in eius favorem inducta, audito etiam defensore monacho ex officio deputando, et post examen per suffragia secreta decernatur, an accusatus sit condemnandus atque expellendus, vel absolvendus, aut aliud adhuc tentandum ad eiusdem resipiscentiam procurandam.

9. Si iudicium fiat pro expulsionem, sententia in scriptis danda est, eodemque modo ipsi condemnato

թեան. յորոց սակի մարթի թէ իցեն ապաշխարութիւնք եւս եւ հրապարակաւ կատարեալք, այս ինքն յանդիման ամենայն ժողովոյ եղբարց, ծովք, եւ եթէ հնար ինչ իցէ՝ կարճնաւորութիւն ի մե- նաստանի իբրեւ ի տան ուրիք ուղղութեան: Առ ի ցոյց հաստա- տութեան անուղղայութեան՝ պարտ է զպատիժան երկրորդել եւ երրորդել, եւ յերկարել եւս մինչեւ վեցամնեայ ժամանակաւ: Տացի եւ նմին իսկ յանցուցելոյն զիր յայտարար՝ թէ արդ ձեռն արկանելոց է Միաբանութիւնս ի բաց մերժել զնա յիւրմէ, եթէ ոչ զբաստացի:

5. Ար որ յետ այսց խրատուց եւ պատժոց տակաւ ին յամու- ուեալ պնդեալ կայցէ ի խստաբարտութեան իւրում, եւ չառնու- ցու յանձն դալ յուղղութիւն, ճշմարտիւ անուղղայ համարեսցի, եւ սկիզբն լիցի մերժելոյ զնա ի Միաբանութիւնէ մերմէ:

6. Այնուհետեւ պարտ է ընդհանրական Աբբայի նախ ին- քնին կամ ի ձեռն այլոյ ուրուք ի միանձանց՝ որ ատակ իցէ ի նոյն դործ, ի մի հաւաքել զամենայն զհաւաստիս եւ զնշանակա՝ որովք յանցաւորութիւն միանձինն մեղուցելոյ յայանապէս յանդիմանեալ ի յայտ եկեսցէ ստուգութեամբ, հանդերձ վկայութեամբքն որ նպատ լինիցին ի հաստատութիւն իրացն ճշմարտութեան. եւ այն ամենայն ի զրի հարեալ նշանակեսցի:

7. Յայնժամ ընդհանրական Աբբային կոչեալ առ իւր զյան- ցաւորն, առաջի քարտուղարի Միաբանութեան՝ յանդիման արացէ նմա զյանցանն որ պատմին զնմանէ, նոյնպէս եւ զամե- նայն զնշանակս եւ զվկայութիւնս որ պարտաւոր առնեն զնա. եւ քարտուղարն զրով զրոշմեսցէ զամենայն զպատասխանատուու- թիւնսն եւ զմեկնութիւնս եւ զոր ինչ այլ խօսեսցի յանցուցեալն վասն զանձն արդարացուցանելոյ:

8. Յետ այնորիկ Աբբայն ընդհանրական ի մի վայր ժողո- վեալ զԱռաջակայս իւր՝ նորք հանդերձ քննեսցէ զամենայն ինչ որ հակառակ ամբաստանելոյն կամ ի նորա շնորհս կայցէ ի միջի- լուիցէ եւ պաշտպանի նորա՝ զոր պարտ է ի միանձանց անտի կար- գել վասն նորա ի պաշտօնէ: Ապա յետ քննութեան զբաւ լինե- լոյ՝ դատ արացեն դադանի քուէիւք եթէ դատապարտել արժան իցէ զամբաստանեալն եւ ի բաց մերժել՝ թէ արձակել, կամ թէ այլ ինչ եւս փորձ փորձել ածելոյ զնա յուղղութիւն:

9. Եթէ դատատանին կամեցեալ իցէ մերժել զնա, վճիռն տացի զրով ի ձեռս պարտաւորելոյն, եւ նովին օրինակաւ ծանուս-

intimanda; qui semper ius habebit ab eadem appellandi ad S. Congregationem de Propaganda Fide.

10. Si sententia a condemnato, nulla appellatione interposita, acceptetur, ea statim executioni mandetur; si vero appellatio facta fuerit, condemnatus manere debet in suo monasterio, donec S. Congregatio finalem sententiam protulerit.

11. Quando sententia expulsionis suum effectum sortiatur, Abbas generalis illam notificet tum S. Congregationi de Propaganda Fide, tum Ordinario originis monachi expulsi, additis notitiis necessariis et opportunis, ut erga illum suam curam et vigilantiam exercere possit.

12. Monachus tali modo a Congregatione expulsus, per ipsam dimissionem a nostra Congregatione, votorum simplicium obligatione solvitur, ut declaratum est in Cap. II. *De votis* n. 5, et simul expoliatus est omnibus iuribus, quae erga Congregationem acquisierat per religiosam professionem.

13. Consequenter monachus expulsus si sacerdos fuerit, erit in conditione saecularium presbyterorum subiectus iurisdictioni ac canonicae obedientiae sui Ordinarii.

C A P U T X V.

De regimine Congregationis.

1. Nostrae Congregationi praeest Abbas generalis, qui semel electus a capitulo generali usque ad mortem in munere suo manet, et plenariam habet auctoritatem in universam Congregationem, atque in omnes et singulos illam componentes.

2. In hoc munere exercendo Abbas generalis coadiuvatur a quatuor monachis sibi Assistantibus, a Secretario generali et a Procuratore generali Romae resi-

ցի նմա այն. այլ նորա իրաւունք իցեն միշտ բողոքելոյ ի վճռոյ աստի ի Ս. Ժողով անդր Տարածման Հաւատոյ:

10. Եթէ առանց ինչ բողոքելոյ ընկալցի պարտաւորն զվճիռն, իսկ եւ իսկ ածցեն զայն յարդիւնս. ապա եթէ բողոքեալ իցէ, պարտի մնալ յիւրում մենաստանին, մինչեւ ցերանել յեւտին վճռոյն ի սրբոյ Ժողովոյ անտի:

11. Յորժամ վճիռն ի բաց մերժելոյ արդիւնք ընկցին, Աբբայն ընդհանրական ծանուցէ զայն սրբոյ Ժողովոյն Տարածման Հաւատոյ, նոյնպէս եւ թեմական Ապիսկոպոսի Հայրենեաց միանձինն մերժելոյ, հանդերձ կարեւորն եւ ղխողազոյն տեղեկութեամբք, որպէս զի մարթացի եւ սա հոգաբարձու ընել նմա եւ հսկել ի վերայ նորա:

12. Միանձն որ այսու օրինակաւ ի Միաբանութենէս ի բաց մերժիցի, նովին իսկ արձակմամբն ի մերմէ Միաբանութենէ աստի արձակեալ է եւ ի պարտուց պարզ ուխտիցն, զորօրինակ ճառեցաւ ի Գլ. Բ. Վ ասն ուրիշից, 5. ընդ նմին զտանի մերկացեալ եւ յամենայն իսկ իրաւանց՝ զորս կրօնաւորութեամբն ստացեալ ունէր առ Միաբանութիւնս:

13. Եւ վասն այսորիկ եթէ քահանայ իցէ միանձնն մերժեալ, յայնմհետէ ընդ աշխարհիկ երիցունս համարեացի, եւ կացցէ ընդ իշխանութեամբ եւ կանոնական հպատակութեամբ իւրոյ կարգաւորն Ապիսկոպոսի:

Գ Լ Ո Ւ Ն Ժ Ե .

Վասն վարչութեան Միաբանութեան:

1. Կայ ի գլուխ մերոյ Միաբանութեանս Աբբայ ընդհանրական, որ մի անգամ ընտրեալ յընդհանրական ժողովոյ, մինչեւ ի մահ կայ մնայ ի պաշտաման անդ իւրում, եւ ունի նա լի եւ կատարեալ իշխանութիւն ի բովանդակ Միաբանութեան՝ ի վերայ ամենեցուն եւ միոյ միոյ յայնցանէ՝ յորոց նայն կազմի:

2. Ի վարել անդ զայս պաշտօն՝ օգնական գործակից են ընդհանրական Աբբայի չորք ի միանձանց՝ որ Առաջակայք են նորա, Քարտուղարն ընդհանրական եւ ընդհանրականն Գործակալ որ

dente, qui omnes una cum eodem Abbate generali, et sub eiusdem dependentia ac potestate curiam supremam nostrae Congregationis constituunt.

3. Assistentes generales, nec non Secretarius generalis, in capitulo generali eliguntur, et in officio permanent usque ad proximum capitulum generale.

4. Si autem contigerit intra hoc tempus unum ex praedictis vel ob mortem, vel ob aliam rationem in munere sibi commisso manere non posse, Abbas generalis cum illis, qui ad eiusdem curiam pertinent, alium praesentabunt S. Congregationi de Propaganda Fide substituendum, qui in munere permanebit usque ad proximum capitulum generale.

5. Superiores locales in gubernio proprii monasterii coadiuvantur pro subditorum numero a duobus vel tribus patribus gravioribus, qui eorundem superiorum localium consilarii erunt, nec non ab aliis officialibus quibus negotia monasterii sunt committenda. Inter hos accensentur procurator monasterii pro administratione bonorum eiusdem, et alii iuxta monasteriorum amplitudinem et necessitates. Consiliariorum et procuratoris electio spectat ad Abbatem generalem cum consilio suorum Assistentium.

6. Tam superiores locales, quam ipsorum consilarii ac officiales meminerint se esse subiectos in omnibus Abbati generali, et teneri semper obedientiam eidem praestare.

7. Omnes sive superiores sive Assistentes et consilarii vel qui quovis modo in regimine Congregationis vel domorum participant, strictissime secreta officii servare tenentur.

կայ ի Հռոմ, որք միաբան ընդ նմին ընդհանրական Աբբայի եւ ընդ նորին հպատակութեամբ եւ իշխանութեամբ՝ զվերազոյն ատեան Միաբանութեանս մերոյ կացուցանեն:

3. Առաջակայքն ընդհանրականք, որպէս եւ Վարտուղարն ընդհանրական, ընտրին յընդհանրական ժողովի, եւ կան մնան ի պաշտամանն մինչեւ ի մտաւոր ընդհանրական ժողով:

4. Իսկ եթէ զէս տացէ ի նոյնչափ ժամանակի միում ու մէք ի յիշատակելոցն կամ ի պատճառս մահու եւ կամ վասն այլոց ինչ պատճառաց չկարել մնալ ի պաշտամանն որ յանձն եղել նմա, Աբբայն ընդհանրական հանդերձ այնորքւք՝ որ ի նոյն ատեան անկ են, զայլ որ փոխանակ նորա առաջն զիցէ սրբոյ Ժողովոյն հարածման Հաւատոյ, եւ մնացէ նա ի պաշտամանն մինչեւ ցմտաւոր ժողովն ընդհանրական:

5. Առաջնորդաց տեղեաց տեղեաց՝ օղնական գործակից ի վարչութեան իւրեանց մենաստանի լինիցին, ըստ թուոյ հպատակելոցն՝ երկու կամ երեք ի Հարց անտի ծանրագունից, որ նոյուն տեղական Առաջնորդաց խորհրդականք իցին. նոյնպէս օղնական իցեն եւ այլ պաշտօնատեարք՝ որոց պարտ է յանձն առնել զգործս մենաստանին: Ի սոցին համարի իցէ եւ մենաստանին գործակալ վան անտեսութեան ընչից նորին, եւ այլք ըստ համեմատութեան ընդարձակութեան եւ պիտոյից մենաստանին: Խորհրդականացն եւ գործակալին ընտրութիւն անկ է ընդհանրական Աբբայի խորհրդով իւրոցն Առաջակայից:

6. Առաջնորդք տեղականք եւ նոցին խորհրդականք եւ պաշտօնատեարք յիշեացեն եթէ հպատակ են յամենայնի ընդհանրական Աբբայի, եւ թէ պարտ է նոցա հնազանդ կալ նմին հանապազ:

7. Ամենեքեան, եւ առաջնորդք եւ Առաջակայք եւ խորհրդականք, եւ որք որպիսի եւ իցէ օրինակաւ ունիցին մնան ի վարչութեան Միաբանութեան կամ տանց, պարտին խտտազոյնս պահել զգաղանիս պաշտամանց իւրեանց:

CAPUT XVI.

De capitulo generali.

1. Quoniam in nostra Congregatione Mechitaristica munera praecipua non nisi per electiones in capitulis generalibus rite peractas conferuntur, et eorumdem iuris est aliarum quoque rerum graviorum pertractatio et sanctio, idcirco normae constitutae sint oportet, quibus eadem capitula reguntur.

2. Abbas generalis praehabita facultate E^mi Card. Praefecti S. Congregationis de Propaganda Fide, singulis sexenniis capitulum generale convocabit.

3. Potest Abbas generalis, eadem praehabita facultate, etiam extraordinarie, hoc est extra praedictum sexennium, convocare capitulum generale ob causam recognitam gravem et necessariam a pluralitate Assistentium una cum voto ipsius Abbatis. Hoc autem capitulum non tenet locum capituli ordinarii generalis, nec in eo fiunt electiones Assistentium et Secretarii generalis, nisi convocetur post tres integros annos.

4. Dies et locus conventus quorumcumque capitulorum generalium determinatur ab Abbate generali de consensu Assistentium; et per litteras convocatorias cuilibet patri, qui habet ius interveniendi, nec non iis monasteriis, quibus Deputatus eligendus est, notificatur saltem tribus mensibus, antequam celebretur.

5. Locus capituli praeferendus est, ubi residet Abbas generalis seu domus matrix.

6. In conventibus vel hospitiiis, ubi stabiliter degunt sex aut plures patres professi, eligatur inter ipsos unus Deputatus; et ubi duodecim aut plures fuerint, duo eligantur Deputati. Electio fiat in capitulis conventualibus pluralitate suffragiorum ferendorum se-

Գ Լ ՈՒ Խ ԺԶ.

Վասն ընդհանուր ժողովոյ:

1. Վանդել ի Ս^րիթարեան Ս^րիարանութեան մերում զլիաւոր պաշտամունք տուեալ ընկն ընտրութեամբ յընդհանուր ժողովս՝ որ օրինօքն գումարեալ իցեն, եւ նոցին իրաւունք են խորհել եւ սահմանել եւ զայլոց իրաց իրաց ինչ կարեւորաց, նմին իրի պարտ է զն իցեն օրէնք կարգեալք՝ որովք վարիցին նոքին ժողովք:

2. Աբբայն ընդհանրական՝ ընկալեալ կանխաւ իշխանութիւն ի Վ^ր սեմ. Վարդ. Գահերիցուէ սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ, ի վեց վեց ամս մի անգամ գումարեացէ ժողով ընդհանրական:

3. Վարդ է Աբբայն ընդհանրական, ընկալեալ կանխաւ զնոցն իշխանութիւն, գումարել եւ ժողով ընդհանուր արտաքոյ կարգի, այս ինքն՝ արտաքոյ վեցից ամաց սահմանեցոյ, վասն պատճառաց՝ որ ծանունք եւ կարեւորք թուիցին մեծի մասին Առաջակայից՝ թուեալ ընդ նոսին եւ զձայն նորին Աբբայի: Այլ այս ժողով չունի զտեղի սովորականն ընդհանուր ժողովոյ, եւ չլինին ի նմին ընտրութիւնք Առաջակայից եւ ընդհանրական Վարտուղարի, բայց յայնժամ միայն՝ յորժամ յետ երից ամաց լիով ի վերայ անցեցոյ գումարեցի:

4. Զօր եւ զտեղի գումարելոյ որոյ եւ պէտ ընդհանրական ժողովոյ որոշեացէ Աբբայն ընդհանրական հաւանութեամբ Առաջակայից. եւ թղթովք հրաւիրանաց ծանուցէ գոնեայ երիւք ամսովք յառաջ քան զգումարումն միում միում ի Հարց՝ որոյ իցեն իրաւունք գալ ի նոցն, որպէս եւ մենաստանաց՝ որ ունիցին ընտրել պատգամաւորս:

5. Պարտ է նախամեծար ընտրել ի տեղի ժողովոյ զայն մենաստան՝ ուր կայ Աբբայն ընդհանրական, կամ զմայր մենաստանն:

6. Ի մենաստանս կամ ի վանատունս, ուր կայցին հաստատութեամբ վեց կամ աւելի Հարք ուխտեալք, ընտրեցի ի միջոյ նոցա մի Պատգամաւոր. իսկ ուր իցեն երկոտասան կամ աւելի, ընտրեցին երկու Պատգամաւորք: Ընտրութիւնն կատարեցի ի վանական ժողովս ըստ առաւելութեան ձայնից՝ որ տային զաղ-

creto scrütinio, eo modo, qui infra n. 25 de electionibus statuitur. Missionarii, qui approbante S. Congregatione de Prop. Fide alicui conventui vel hospitio adscripti sunt, censentur pertinere ad illam domum, et ibi gaudent in electione tam voce activa quam passiva. Quoad illos vero qui quantumvis permissu S. Congregationis extra domos nostras privatam vitam degunt, omnino serventur quae Cap. XII n. 7 statuta sunt.

7. Qui invitati fuerunt atque etiam electi Deputati, scripto debent respondere intra quindecim dies post receptam invitationem vel respectivam suam electionem; et qui rationabilem causam haberet existimandi sese exemptum ab huiusmodi obligatione, illam sincere proferat.

8. Capitulares, qui capitulo generali sive ordinario sive extraordinario et etiam ad Abbatis generalis electionem convocato debent interesse, sunt:

a) Abbas aut Vicarius generalis, qui capitulo praest, nisi alius a S. Sede praeses sit constitutus;

b) Patres Assistentes;

c) Abbates monasteriorum et superiores hospitiorum, in quibus stabiliter habitent, vel quibus adscripti sint saltem tres patres professi;

d) Secretarius Congregationis;

e) Procurator generalis a S. Congregatione de Prop. Fide recognitus;

f) Deputati monasteriorum et hospitiorum electi modo, quo dictum est.

g) Quatuor ex insignioribus Patribus ab Abbate vel Vicario generali ex consensu suorum Assistentium electi.

9. Si dimidia pars capitularium qui adesse deberent, absit, non potest haberi capitulum generale; quo in casu instructiones a S. Congregatione exquirantur.

10. Si quaeretur, utrum alii ex invitatis debeant

անի վիճակարկութեամբ (տոմարկութեամբ) այնպէս որպէս ի խոնարհ Թ. 25 սահմանի վանք ընտրութեանց: Առաքելաբ' որ հաւանութեամբ սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ նկատին իբրեւ անդամք մենաստանի կամ վանատան իրիք, համարեցին որպէս թէ ի նոյն տուն անկ իցեն, եւ վայելեցեն անդէն յիւրաւունք ընտրութեան եւ գործական եւ կրական ձայնիւ: Իսկ որք սրտաբոյ տանց մերոց առանձինն կեանս կեցցեն, թէպէտ եւ իցէ այն հրամանաւ սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ, զնոցանէ ամենեւին իսկ պահեցի որ ինչ սահմանեալն է ի Գլ. ԺԻ. Թ. 7:

7. Հրաւիրեալքն, որպէս եւ Պատգամաւորքն ընտրեալք, պարտին տալ պատասխանի գրով՝ մինչեւ յաւուրս հնգետասան յետ ընդունելութեան թղթոյն հրաւիրանաց, կամ (եթէ պատգամաւորք իցեն) յետ ընտրութեան իւրեանց. եւ որոյ բանաւոր ինչ պատճառք իցեն՝ ոյր վանք համարիցի զանձն ազատ ի պարտուց գալոյ ի ժողովն, պարտի առաջն զնել զայն անկեղծութեամբ:

8. Ժողովականք որ պարտիցին մտանել ի ժողովն ընդհանրական, թէպէտ սովորական իցէ՝ թէպէտ արտաբոյ կարդի, եւ եւ ի ժողովն ընտրութեան ընդհանրական Աբբայի, են.

Ա. Աբբայն կամ Աթոռական ընդհանրական, որ զահերեցն է ժողովոյն, եթէ ոչ այլ որ ի սրբոյ Գահէն զահերեց կարդեալ իցէ.

Բ. Հարքն Առաջակայք.

Գ. Աբբայք մենաստանաց եւ առաջնորդք վանատանց՝ յորս հաստատութեամբ բնակեցեն կամ որոյ անկ իցեն վէթ երեք Հարք ուխտեալք.

Դ. Վարտուղար Սխարանութեան.

Ե. Ընդհանրական Գործականք ընդ որ հաւանեալ իցէ Ս. Ժողովն Տարածման Հաւատոյ.

Զ. Պատգամաւորք մենաստանաց եւ վանատանց՝ որ ընտրեալ իցեն օրինակաւն զոր ի վեր անդր ասացաք:

Է. Չորք ի նշանաւորագոյն Հարց որք ընտրեցին յԱբբայէն կամ յընդհանրական Աթոռակալէ հաւանութեամբ իւրեանց Առաջակայից:

9. Եթէ կէս (կամ երկորդ մասն) այնոցիկ որոյ պարտ էր գտանել ի ժողովն՝ չեցեն եկեալ, չմարթի լինել ժողով ընդհանրական. յայտ դէպս ինդրեցին հրահանգք ի սրբոյ Ժողովոյն:

10. Եթէ ինդիր լինիցի սպասելոյ այլոց հրաւիրեցոյ որ չե-

expectari, fiat quod iudicaverit maior pars eorum, qui iam convenerunt.

11. Ad capitulum generale ordinarium, et ad extraordinarium post tres integros annos congregatum (n. 3), spectat primo loco electio Assistantium, et Secretarii Congregationis.

12. Capitulum generale praeterea tenetur consu- lere incolumitati morali et materiali, atque incremento Congregationis, nec non curare observantiam regula- rum et disciplinae religiosae ubivis locorum.

13. Potest ferre leges et statuta, dummodo non contradicant S. Sedis ordinationibus, scopo generali et speciali nostri Instituti eiusque regulis funda- mentalibus.

14. Eodem iure potest interpretari, augere, mode- rari et abrogare decisiones capitulorum praecedentium, iis exceptis, quae expresse et specialiter a S. Sede fuis- sent confirmatae. Meminerint vero in huiusmodi le- gum iam statutarum mutatione quam cautissime et non nisi ex gravissimis causis procedendum esse, ne plus periculi et damni quam emolumenti Congrega- tioni nostrae inde oriatur. Quod si in aliquo eorum quae a S. Sede expresse confirmata vel ordinata sunt, mutationem quampiam ex locorum et temporum ra- tione requiri capitulum generale censuerit, ipsi libe- rum erit rem totam cum expositione rationum deferre ad S. Congregationem de Prop. Fide, cuius deinde de- cisioni sese conformabit.

15. Potest capitulum examinare acta moderatorum Congregationis quoad res graves, quae respiciant non singulos religiosos, sed regimen generale vel admini- strationem bonorum Congregationis, vel eiusdem pro- gressum; et si qui graves defectus invenirentur, capi- tulum eis remedium afferat, etiam recurrendo ad S. Congregationem.

16. Omnes decisiones capitulorum generalium

ցեն եկեալ, յայնժամ որպէս ինչ մեծագոյն մասին անդէն ժողո- վերոյն պատշաճ թուեցի՝ այնպէս զերան վճարեցեն:

11. Սովորական ընդհանուր ժողովոյ, կամ այնպիսի ար- տաբոյ կարգի ընդհանուր ժողովոյ՝ որ յետ երկոց ամաց լեով ի վե- րայ անցելոց իցէ գումարեալ (Թ. 3) գործ է, նախ՝ ընտրութիւն Առաջակցից եւ Վարտուղարի Միաբանութեան:

12. Վարձեալ գործ լցի ընդհանրական ժողովոյ խորհել եւ ինամ տանել բարոյական եւ նիւթական օգտի եւ զարգացման Միաբանութեան. նոյնպէս ինամով միտ դնել պահպանութեան կանոնաց եւ վանական հրահանգաց ամենայն ուրեք:

13. Վարող է կարգել օրէնս եւ կանոնս, միայն թէ չե- ցեն այնորիկ հակառակ կարգաւորութեանց արբոյ Վահին, ընդ- հանուր եւ մասնական նպատակի Միաբանութեանս մերոյ եւ հիմնական կանոնաց նորս:

14. Կովին իրաւամբք կարող է առնել մեկնութիւնս կամ յաւերւածս կամ չափաւորութիւնս եւ զեղջմունս ի սահմանն եզեալս յառաջնոց ընդհանրական ժողովոց, այլ ոչ յայնոսիկ՝ որ յայտնապէս եւ առանձինն իմն օրինակաւ հաստատեալ ի արբոյ Վահին իցեն: Սակայն յիշեցեն զի ի սոյնօրինակ օրինացն սահմա- նելոց փոփոխմունս՝ պարտ է մեծաւ զգուշութեամբ եւ վասն ծանր ծանր պատճառաց եւեթ ձեռն արկանել, զի մի աւելագոյն վտանգ եւ վնաս՝ քան շահ օգտի Միաբանութեան մերում անտի ծագիցէ: Իսկ եթէ ուրեք երբեք ժողովն ընդհանրական համարեա- ցի թէ վասն հանգամանաց տեղեաց եւ ժամանակաց պարտ իցէ առնել փոփոխումն յիրս ինչ՝ զոր յայտնապէս հաստատեալ կամ հրամայեալ իցէ Ս. Վահին, համարձակ է նմա զըզմանդակ իրան հանդերձ պատճառացն յայտարարութեամբ դնել առաջն Ս. Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ, զորոյ զորոշմանն այնուհետեւ զհետ երթիցէ:

15. Վարող է ժողովն քննել զգործս վարչաց Միաբանու- թեան, որ հայիցին յիրս ծանունս պատշաճեալս ոչ եթէ առան- ձինն միանձանց՝ այլ ընդհանուր վարչութեան կամ անատեա- թեան ընչից Միաբանութեան, կամ թէ յառաջադիմութեան նորին. յորս եթէ ծանր ինչ պակասութիւն գտանիցի, ժողովն հրապոյց զբարմանոցն, եւս եւ դիմելով առ Ս. Ժողովն:

16. Ամենայն որոշմունք ընդհանրական ժողովոց պարտաւ-

sunt obligatoriae pro Congregatione. Non tamen habent vim legis, nisi postquam rite fuerint publicatae, prout infra n. 37 dicitur.

17. Nominatur ab Abbate vel a Vicario generali procurator capituli, qui provideat et subministret necessaria et usui futura patribus congregatis.

18. Die assignato aperiendo capitulo omnes patres monasterii se conferunt in ecclesiam, ubi assistunt Missae, invocantes in fine Spiritum Sanctum hymno *Veni Creator*.

19. Capitulares induti cappa, conveniunt in aulam capituli; ubi praeses suspendit Assistentes (nisi capitulum sit ad electionem Abbatis generalis, de quo Cap. XVII n. 6), superiores, aliosque omnes titulares ab ipsorum officio, cuius tamen functiones interim exercere pergunt.

20. Si quis sua perveracia peccatum processum capituli perturbaret, etiam repetitis admonitionibus non cedens, potest imposito silentio prohiberi a dicenda sententia, si pars maior ita decernat; si porro ulteriores turbas excitaret, potest privari etiam iure suffragii; verum in hoc casu requiritur votum duarum ex tribus partibus capitularium. Cum autem veniam postulans satisfactionem praestiterit, poterit restitui pariter consentientibus duabus ex tribus partibus.

21. Cum unusquisque locum occupaverit iuxta prioritatem professionis, praeses primo inquirat, utrum capitulares legitime sint congregati.

22. Deinde idem praeses proponit duos scrutatores ex capitularibus ipsis, qui constituti absoluta suffragiorum pluralitate iuramentum praestabunt ante SS. Crucifixum in haec verba: — Testor Deum, fidei et veritatis auctorem, me suffragiorum quae tributa cuique fuerint, numerum recte renunciaturum, et quamvis alicuius scripturam agnovero, nemini unquam patefacturum, et meo officio sine fraude et dolo fideliter functurum.

որիչք են վասն Միաբանութեան: Բայց չունին զօրութիւն օրինաց, եթէ ոչ յետ օրինօքն հաստարակելոյ, որպէս ասացի յետոյ, Թ. 37:

17. Անուանեցի յընդհանրական Աբբայէ կամ Աթոռակալէ՝ Տեսուչ ժողովոյն, որ հոգացի եւ մատակարարեցէ զամենայն որ ինչ պիտոյ իցէ Հարցն գումարելոց:

18. Ի հասանել աւուր բանալոյ ժողովոյն, ամենայն համուրէն Հարք մենաստանին երթիցեն յեկեղեցի՝ առաջիկայ գտանել Պատարագի, յորոյ ի կատարածին խնդրեցեն զօրութիւն Հօգոյն սրբոյ երգովն՝ Ա՛յ՛ «ո՛րք՛ Հոգի՛:

19. Ժողովականք արկեալ զերեամբք փերն՝ հասանեն ի սրահ ժողովոյն, ուր գահերէցն գաղարեցուցանէ զամենայն պաշտամունս զԱռաջակայցն (եթէ չիցէ ժողովն վասն ընտրութեան ընդհանրական Աբբայի, զորմէ ի ՊՂ. ԺԼ. Թ. 6) զԱռաջնորդաց եւ զայլոց պաշտօնատեարց. բայց յառաջ վարեն նորա զերաբանչիւր գործ իբրեւ առժամանակեաց:

20. Եթէ իւրով յամսութեամբն որ զխաղաղական ընթացս ժողովոյն վրդովեացէ, եւ ոչ իսկ տեղի տացէ ազդարարութեանց կրկնելոց, մարթ է լռեցուցանել զնա եւ արգելուլ ասել զիւր կարծիս, եթէ մեծագոյն մասն այնպէս սահմանեացէ: Աւ եթէ յայնմհետէ տակաւին յարուցէ խռովութիւնս, հնար է զրկել զնա եւ յիրաւանց տալոյ զձայն իւր (վիճակարկութեամբ). այլ յայս դէպս պահանջին ձայնք երկուց յերկոց մասանց ժողովականացն: Իսկ յորժամ խնդրեալ ներել թողութեան՝ հաճեցէ զվիտս նոցա, կարող է միւսանդամ առնուլ զերաւունսն՝ եթէ գարձեալ հաւանեցին երկուք յերկոց մասանցն:

21. Ի բազմել իւրաբանչիւր ըստ կարգի նախաւորութեան ուխտին, նախ քննեցէ գահերէցն եթէ օրինապէս գումարեալ իցեն ժողովականք:

22. Ապա նոյն գահերէց առաջարկեցէ երկուս քննիչս ի նոցունց իսկ ի ժողովականաց, եւ կացուցեալ հաւանութեամբ մեծի մասին ժողովոյն (բացարձակ առաւելութեամբ քուէից), մտաիցեն երդնուլ առաջի սրբոյ Խաչելութեան բանիւքս այսոքիւք. Արդնում յԱստուած, յառաջնորդ հաւատոց եւ ճշմարտութեան, ուզել իմացուցանել զթիւ վիճակացն ում եւ իցէ տուելոց, եւ մի ումեք երբեք յայտնել զձեռնադիր ուրուք՝ եթէ ծանուայց, եւ անխարդախ եւ աննենդ հաւատարիմ լինել պաշտամունս իմում:

23. Constitutis scrutatoribus, eligetur pluralitate absoluta votorum secretarius capituli, qui praestabit iuramentum coram SS. Crucifixo: — Testor Deum fidei et veritatis auctorem, me recte adnotaturum numerum schedarum et globulorum; et fideliter consignaturum sermones et acta praesentis capituli; et usque in finem fideliter et absque dolo officium mihi commissum expleturum. — Si opportunum iudicabitur secretario adiungere ex capitularibus unum aut duos subsecretarios, hi eodem iuramento obstringantur.

24. Instituatur etiam pluralitate suffragiorum commissio trium patrum, quorum munus sit una cum praeside capituli vel eius Delegato examinare propositiones negotiorum, quas forte aliqui capitularium sive sua sponte sive rogati ab aliis nostris monachis ad capitulum deferre vellent, et quae propterea antea tempore congruo huic commissioni scripto tradendae sunt. Si commissarii una cum praeside propositionem quampiam unanimes censuerint eliminandam, eam non deferant; si sententiis non conveniant, deferant ad capitulum. Eadem commissio etiam examinabit et referet ad capitulum causas eorum, qui forte a capitulo excludendi, et alia omnia quae in eo minus legitime agi vel acta videantur.

25. In electionibus sequens ordo servetur. — Ex electoribus unusquisque nomen et cognomen eius, quem eligere voluerit, scribat in schedula antea iussu praesidis singulis distributa, quam mittet in capsulam super tabula positam ante Crucifixum. Quo peracto scrutatores (et si agatur de electione scrutatorum, alii duo capitulares a praeside designati) capsam aperient, et schedas numerabunt, quarum si numerus maior aut minor fuerit numero electorum, scrutinium erit nullum et suffragatio repetenda, quae omnia valent etiam in suffragiis dandis per calculos. Postquam iustus fuerit probatus numerus schedarum, scrutatores singuli

23. Յետ քննչացն կարգելոյ, ընտրեսցի բացարձակ առաւելութեամբ քուէից քարտուղար ժողովոյն, որ երդուիցի առաջն սրբոյ խաչելութեան բանիւքս այսոքիւք. Արդեւում յԱստուած, յառաջնորդ հաւատոց եւ ճշմարտութեան, ուղիղ նշանակել զթիւս տոմնիցն եւ զքուէից, եւ հաւատարմութեամբ արձանագրել զբանս եւ զգործս ժողովոյս, եւ մինչեւ ի վախճան անխարդախ եւ աննենդ հաւատարիմ լինել պաշտամնս որ յանձն լինի ինձ: — Աթէ պատշաճ թուեսցի յաւելուլ ի քարտուղարն մի կամ երկուս Վոտարս (երկրորդական քարտուղարս) անդատին ի ժողովականաց անտի, զնոյն երդումն երդուիցին եւ նոքս:

24. Արդեսցի դարձեալ առաւելութեամբ քուէից մասնաժողով երկից Հարց, որոց գործ իցէ քննել ընդ գահերիցու ժողովոյն կամ ընդ փոխանորդի նորա զառաջարկութիւնս ինդրոց, զորս թերեւս ոմննք ի ժողովականաց՝ յանձանց իւրեանց եւ կամ աղաչեցեալ յայլոց վանականաց մերոց՝ կամիցին դնել առաջն ժողովոյն, եւ զորս վասն այնորիկ իսկ յառաջագոյն պարտ է ի դէպ ժամանակի յանձն առնել զրով այսմ մասնաժողովոյ: Աթէ անգամք մասնաժողովոյն գահերիցուն հանդերձ միաբան հաւանութեամբ համարիցին թէ պարտ իցէ ի բաց թողուլ զառաջարկութիւն ինչ, մի զիցեն զայն առաջն ժողովոյն. այլ եթէ չմիաբանեսցեն, զիցեն առաջն: Այս մասնաժողով քննեսցէ եւ ծանուցէ ժողովոյն եւ զինդիր (զգաս) այնոցիկ՝ զորս թերեւս ի ժողովոյ անտի մերժել անկ իցէ, եւ զայն ամենայն որ թուիցի թէ ոչ ինչ կարի օրինապէս ի նմին գործիցի կամ թէ գործեալ իցէ:

25. Վասն ընտրութեանց այս կարգ պահեսցի: Այս իւրաքանչիւր յընտրողաց անտի զրեսցէ զանուն եւ զյորջորջանս զայնորիկ զոր ընտրելն կամիցի՝ ի տոմն, որ յառաջագոյն հրամանաւ գահերիցուն բաշխեալ իցէ իւրաքանչիւր ումէք, եւ արկցէ յարկըն որ կայցէ ի վերայ սեղանոյն առաջն խաչելութեան: Յետ այնորիկ քննիչք (եւ եթէ զքննչացն ընտրութենէ իցեն բանք՝ այլք երկու ի ժողովականաց զոր սահմանեսցէ գահերիցն,) բացեալ զարկըն՝ թուեսցեն զտոմնսն, որոց թիւ եթէ առաւել կամ նուազ քան զթիւ ընտրողացն իցէ, յոչինչ համարեսցի տոմարիութիւնն, եւ կրկնեսցի վեճակարկութիւն. եւ այս ամենայն զօրեսցէ եւ ի վեճակարկութիւնս որ քուէիւքն կատարին: — Յորժամ տեսցի եթէ ճիշդ է թիւ տոմնիցն, մի մի ի քննչաց ըն-

legent atque in tabella consignabunt nomina in singulis schedis reperta, et scrutator secundus eadem nomina quo tempore ea consecutive legit, simul alta voce proclamet. Qui superabit partem dimidiam omnium votorum, is erit electus. Secretarius capituli omnia haec acta et nomina accurate scripto consignabit. Schedulae statim comburantur, sive facta sive infecta electione. Quod si nemo habuerit plus quam dimidiam partem votorum, procedetur ad suffragationem per calculos albos et nigros, incipiendo ab eo, qui maiorem numerum schedarum habuerit, quique a suffragio ferendo abstinebit. Et quisquis absolutam pluralitatem hoc est ultra dimidium suffragiorum habuerit, erit electus. Si autem nemo eam obtinuerit, repetetur scrutinium per schedas et suffragatio per calculos eodem modo, quo prima vice factum erat. Quodsi ne tunc quidem electio conclusa fuerit, procedetur inter eos qui in proxima antecedenti votatione saltem quatuor suffragia retulerant, ad ultimam et definitivam suffragationem calculorum, in qua quisquis pluralitatem relativam, hoc est plura quam ceteri huic suffragationi subiecti obtinuerit vota, censebitur et erit legitime electus. Si in hoc casu duo aut plures eundem habuerint suffragiorum numerum, inter hos erit electus, qui professione, vel in huius etiam paritate, aetate sit maior. Hic modus servabitur in omnibus electionibus, excepta illa Abbatis generalis, de qua suo loco dicetur.

26. Iuxta diversos casus paritatis votorum, sequentes modi observentur:

a) Si agatur de suppressione vel modificatione eius quod existit, vel de nova lege inducenda, praevallet pars, quae suffragatur conservationi status praexistentis et exclusioni mutationis.

b) Si agatur de aliis novis negotiis, praeses ius habebit decidendi, prout melius in Domino existimaverit.

Թերցցի եւ արկցէ ընդ զրով զանուանս որ նշանակեալ իցեն յիւրաքանչիւր տոմս, եւ երկրորդ քննիչն զանուանս իւրաքանչիւր՝ յընթեռնուըն մի բառ միովէ՝ ծանուցէ ի ձայն բարձր ամենեցուն լու ի լու: Ում ելեալ իցէ առաւել քան զկէս ամենայն տոմսիցն՝ նա լիցի ընտրեալ: Աւ քարտուղար ժողովոյն զայս ամենայն գործս եւ զանուանս ճշդիւ գտակաւ հարցէ ի գրի: Իսկ տոմսք վազվաղակի այրեցին, թէպէտ կատարեալ իցէ ընտրութիւնն՝ թէպէտ ոչ: — Այլ եթէ եւ ոչ միում ումք ելեալ իցէ առաւել քան զկէս տոմսիցն, ձեռն արկցեն ի քուէարկութիւն՝ սպիտակ եւ սեաւ քուէիւք, սկիզբն յայնմանէ արարեալ, որոյ լեալ իցէ առաւելագոյն թիւ տոմսից: Իսկ նա ինքն ի բաց կացցէ յարկանելոյ քուէայ: Աւ որ որ ունիցի բացարձակ առաւելութիւն քուէից, այս է՝ առաւել քան զկէսն, նա լիցի ընտրեալ: — Ապա թէ ոչ որ ունիցի զայն առաւելութիւն, կրկնեցի տոմարկութիւնն եւ քուէարկութիւնն՝ նովին օրինակաւ որով եղեն յառաջնում նուագին: Աւ եթէ եւ յայսմ եւս նուագի ոչ յաջողեցի ընտրութիւնն, յառաջ վարեցի զայնցանէ՝ որոյ ի վերջնում ի մերձաւորագոյն վիճակարկութեան գոնեայ չորք քուէայք ելեալ իցեն, եւ այս իցէ վերջնն եւ որոշիչ քուէարկութիւն. յորում որ որ զհամեմատական առաւելութիւն ունիցի, այս ինքն որում ելեալ իցեն քուէայք առաւել քան այլոց՝ որ ընդ սովին քուէարկութեամբ արկան, համարեցի եւ իցէ օրինօք ընտրեալ: Աթէ ի սոյն դէպս երկու ոմանք կամ բազումք գնոյն թիւ քուէից ունիցին, նա իցէ ընտրեալ որ երկցագոյնն է ուխտիւ, եւ ի հաւասարութեան ուխտիցն այն որ երկցագոյն հասակաւն իցէ: Այս կարգ պահեցի յամենայն ընտրութիւնս, բաց յընտրութենէ ընդհանրական Աբբայի, զորմէ բան լիցի յիւրում տեղոջ:

26. Ի հաւասարութեան քուէից (ձայնից) յայլեայլ դէպս այս կարգ պահեցի:

Ա. Յորժամ ինդիր իցէ զբառնալոյ կամ զգափաւորելոյ զայն ինչ որ կայն, կամ գնոր ինչ օրէնս մեծանելոյ, յաղթէ եւ զեր ի վերոյ լինի այն մասն՝ որ կամի ընդ հաստատունն կալ մնալ իրացն որպէս էինն յառաջագոյն եւ ի բաց թողուլ զփոփոխումն:

Բ. Յորժամ ինդիր լիցի զայլոց նոր գործոց, յայնժամ զահերէցն ունիցի իրաւունս առնել զորոշումն իրացն՝ որպէս ինչ բարեք համարեցի ի Տէր:

c) Pro electionibus vero firma manent, quae statuta sunt in praecedentibus.

27. Si quis aegrotaret ex capitularibus, quando aliqua electio fieri debeat, secretarius et unus ex scrutatoribus cum uno ex praecipuis capitularibus, accedent ad infirmum cum capsula, in quam ille votum suum mittet, postquam per secretarium de quaestione edoctus fuerit.

28. Nemini licebit alium sibi in capitulo subrogare; nemo quamvis legitime impeditus, poterit in alium quemcumque ius sui suffragii transferre.

29. Omnes capitulares, durante capitulo, secretum de eo servare erga extraneos capitulo tenentur.

30. Quicumque in qualibet electione (quod Deus avertat) suffragium pro se tulerit, in privationem perpetuam vocis tum activae tum passivae ipso facto incidet, a qua poena non nisi ab Abbate generali absolvi poterit; et si quis hoc crimen patriverit in electione Abbatis generalis, praeter memoratam privationem incurreret pariter ipso facto maiorem excommunicationem, a qua non nisi a Summo Pontifice, excepto mortis articulo, poterit absolvi. Item quicumque pro se, aut indebito modo pro aliis, aliena suffragia sollicitaret ad electionem in Abbatem generalem, vel Assistentem, vel Secretarium generalem, aut Deputatum pro capitulo generali, rei veritate probata, a capitulo excludi debet, et voce tum activa tum passiva ab Abbate generali de Assistentium consensu privabitur, aliisque pro delicti gravitate mulctabitur severioribus poenis.

31. In qualibet sessione adnotabuntur sermones et acta a secretariis indicato sessionum numero et die. Ex his scriptis ipsemet secretarius conficiet capituli protocollum.

32. In principio cuiusque sessionis secretarius

9. Իսկ վասն ընտրութեանց հաստատուն կացցէ որ ինչ սահմանեցաւ ի վեր անդր:

27. Եթէ որ ի ժողովականաց հիւանդ իցէ եւ ընտրութիւն ինչ հասանիցէ առնել, մատիցեն առ նա արկեղըն՝ քարտուղարն եւ մին ի քննչաց ընդ միում ումէք յաւազաց ժողովականացն, եւ հիւանդին լուեալ ի քարտուղարէն զինդիրն, արկցէ յարկղ անդր զքուեաց (զտուն) իւր:

28. Մի ումէք օրէն իցէ զայլ որ փոխանորդ իւր կարգել ի ժողովի. ոչ որ՝ թէպէտ եւ օրինօք իսկ իցէ արգելեալ՝ կարող իցէ տալ այլում ումէք զերաւունս ձայնի իւրոյ:

29. Եւմենայն ժողովականաց պարտք են՝ յորքան ժամանակա տեւեացէ ժողովն՝ պահել զգաղանիս ժողովոյն առ այնտիկ որ չենն ի ժողովի:

30. Որ որ յորպիսում եւ իցէ ընտրութեան, (զոր Տէր մի արասցէ,) արկցէ վիճակ վասն անձին իւրոյ, նովին իսկ զործով ի մշնջենաւորս զրի յիրաւանց զործական եւ կրական վիճակարկութեան, եւ յայնմ պատժոյ Աբբայն ընդհանրական եւեթ կարող է արձակել զնա: Եւ եթէ որ ի նոյն ոճիր մտաբերիցէ յընտրութեան ընդհանրական Աբբայի, բաց ի յիշատակեալ զըրկմանէն՝ նովին զործով անկանի եւ ընդ մեծադոյն բանաբանօք, յորմէ ոչ ումէք իշխանութիւն է արձակել զնա՝ եթէ ոչ մեծի Վահանայապետին, բաց եթէ ի կէտ մահու: Կոյնպէս եթէ որ վասն իւրոյ անձին կամ անպատշաճ օրինակաւ վասն այլոց, զայլոց ձայնս կամ զքուեացս կորդել ջանացէ յընտրութեան ընդհանրական Աբբայի կամ Առաջակայից կամ ընդհանրական Վարտուղարի եւ կամ Պատգամաւորի յընդհանուր ժողով, ստուգեալ ճշմարտութեան իրացն, պարտ է ի բաց մերժել զայնպիսին ի ժողովոյն, եւ Աբբայն ընդհանրական հաւանութեամբ Առաջակայից իւրոց զըրկեացէ զնա յիրաւանց զործական եւ կրական ձայնի, եւ ըստ ծանրութեան յանցանացն եւ այլ եւս պատիժս ծանունս ածցէ ի վերայ:

31. Յիւրաքանչիւր զումարմունս քարտուղարք նշանակեցին զամենայն որ ինչ խօսիցի եւ զործիցի, ըստ համարոյ զումարմանցն եւ թուականի աւուրն: Եւ ի զրուածոյ անտի յորինեալ յարդարեացէ ինքնին քարտուղարն զԱրձանագիր ժողովոյն:

32. Ի սկզբան իւրաքանչիւր զումարմունն ընթերցցի քարտու-

alta voce leget protocollum prioris, quod statim corrigetur, si quid emendandum erit. Cum vero exactum iudicabitur a capitularibus, illi subscribent praeses et capituli secretarius, qui deinde omnia protocolla ex ordine referet in magnum librum capitulorum Congregationis.

33. Omnibus ex ordine servatis, proceditur ad electionem Assistentium Abbatis generalis, et Secretarii generalis.

34. Assistentibus et Secretario generali electis a capitulo, Abbas generalis convocabit Assistentes ad secretum consilium, et cum iisdem perficiet electiones ipsi reservatas. Pluralitate itaque absoluta suffragiorum secretorum idem Abbas et Assistentes generales nominabunt Procuratorem generalem qui Romae residere debeat, magistrum novitiorum, omnes superiores monasteriorum ac domorum, et his singulis Abbas generalis audito consilio Assistentium eliget duos aut tres consiliarios vel saltem unum pro ratione numeri monachorum, quibus regendis sint praepositi. Superiores hi singularum domorum eliguntur ad triennium; quo elapso poterunt quidem eodem modo, quo electi sunt, in suo munere confirmari, ita tamen ut nemo ultra sexennium uni eidemque monasterio superior praefici possit, nisi quando ex unanimi Abbatis et Assistentium sententia speciales rationes exceptionem in hac re postularent. Quoties vero generale capitulum celebrabitur, superiores locales omnes etiam illi, qui triennium nondum explevissent, a suo munere cessabunt, et nova electio modo, quo dictum est, locum habebit.

35. In subscriptione protocollum capitulorum patres capitulares addent nominibus etiam titulum, quo capitulo interfuerunt.

36. Denique Abbas generalis vel qui praesidio functus est, indicet capituli finem addita paterna exhortatione. Tum convocata communitate omnes in ec-

զարն ի ձայն բարձր զարձանագիր յառաջնութաց գումարմանն. եւ եթէ իցէ ինչ ի նմին ուղղելի՝ ուղղեսցի նոյնհետայն: Ապա թէ թուեսցի ժողովականացն ճշգիւ արձանագրեալ, անդէն զաշերէցն եւ ժողովոյն քարտուղար արկցեն զձեռնագիր իւրեանց: Աւ ապա նա ինքն քարտուղարն զամենայն արձանագիրսն անցուցէ կարգաւ ի Մատենան ժողովոց Մխարանութեան:

33. Չայս ամենայն կարգաւ պահեալ, ապա մատիցեն յընտրութիւն Առաջակայից ընդհանրական Աբբայի եւ ընդհանուր Վարտուղարի:

34. Յետ ընտրելոյ ի ժողովոյն Առաջակայից եւ Վարտուղարի, գումարեսցէ Աբբայն ընդհանրական զԱռաջակայս ի գաղանի խորհուրդ, եւ նոքօք հանդերձ հանցէ ի զլուս զընտրութիւնս որ իւր անկ իցեն: Արդ բացարձակ առաւելութեամբ զաղանի քուէից նոյն Աբբայ եւ Առաջակայք ընդհանրականք անուանեսցեն զընդհանուրն Վործակալ՝ որում պարտ իցէ կալ ի Հում, զվերակացու նորնծայից, զամենայն առաջնորդս մենաստանաց եւ սանց, եւ միում միում ի սոցանէ Աբբայն ընդհանրական՝ լուեալ զխորհուրդ Առաջակայից՝ ընտրեսցէ երկուս կամ երիս խորհրդականս եւ կամ գոնեայ մի մի խորհրդական ըստ համեմատի թուոց վանականաց՝ յորոց ի վարչութիւն իցեն եղեալ: Այս առաջնորդք իւրաքանչիւր սանց ընտրին առ երիս ամս, յորոց ի ընտըն մարթ է զնոսին միւսանդամ հաստատել ի պաշտաման իւրեանց նովին օրինակաւ որով ընտրեսցանն: Այլ չէ պարտ ումեք յետ վեցից ամաց ի վերայ անցանելոյ՝ առաջնորդ կալ ի նմին ի միում մենաստանի, բայց միայն յորժամ վան առանձինն պատճառաց՝ մխարան հաւանութեամբ Աբբայի եւ Առաջակայից կարեւոր թուեսցի զայն առնել: Բայց քանիցս անգամ թէ գումարեսցի ժողով ընդհանուր, ամենայն տեղական առաջնորդք, եւս եւ այնորիկ՝ որոց չիցէ տակաւին կատարեալ զերիս ամս, զաղարեսցին ի պաշտամանց իւրեանց, եւ լիցի ընտրութիւն նոր այնուօրինակաւ զոր ասացաքն:

35. Ի դեռել զձեռնագիր իւրեանց յարձանագրի ժողովոյ՝ Հարքն ժողովականք յանուանս իւրաքանչիւր յաւելցեն եւ զտիտղոսն կամ զյորժորջանս որովք մտեալ իցեն ի ժողով անդր:

36. Յետ այնորիկ Աբբայն ընդհանրական եւ կամ որ ոք զաշերէցն եկաց, ծանուցէ զկատարել ժողովոյն՝ յաւելեալ ի նոյն եւ բանս խրատու հայրականս: Ապա ժողովեալ ամենայն

clesiam se conferent Domino gratias acturi hymno Ambrosiano.

37. Post capitulum intra paucos dies tota communitate coadunata Abbas publice legi curabit decisiones in eo sancitas, iis exceptis, quae suapte natura solos superiores respicerent. Intra spatium unius mensis ad singulas domos et stationes nostrorum transmittendum est exemplar dictarum decisionum una cum epistola promulgatoria. Eas vero noverint nostri monachi semel saltem in anno sibi legendas esse.

CAPUT XVII.

De capitulo pro electione Abbatis generalis.

1. Cum Abbatem generalem mori contigerit, aut ex gravissimis causis eum Instituto nostro regendo inhabilem factum esse S. Congregatio de Prop. Fide iudicasset, Assistens professione senior, nuncupatus Vicarius generalis, assumet regimen Congregationis simul cum aliis Patribus Assistantibus usque ad electionem Abbatis generalis. Illico autem ex officio per epistolam significabit toti nostrae Congregationi mortem Abbatis generalis.

2. Vicarius generalis statim significans S. Congregationi mortem Abbatis simul indicabit locum, in quo de consensu Patrum Assistantium, visum sit congregare capitulum generale.

3. Accepta ab Apostolica Sede facultate capitulum convocandi, Vicarius generalis statim monere debet omnes qui ius habent ad capitulum conveniendi, adsignato loco ac die, in quo sit celebrandum, ut illic statuto tempore adsint. Hoc vero tempus non excedat tres menses post obtentam S. Congregationis veniam. Eodem tempore illis conventibus, quibus ius est mittendi Deputatum, indicet ele-

բազմութեան ժողովոյ եղբարց՝ երթիցեն յեկեղեցի շնորհա Տեառն մատուցանել Ամբրոսիական երգովն:

37. Յետ սակաւ աւուրց կատարելոյ ժողովոյն՝ զումարեալ Աբբային զհամօրէն ժողով եղբարց, տացէ ընթեռնուլ զորոշմունան որ ի նմին հաստատեցան, ի բաց թողեալ զայնպիսիս՝ որ ինքնին ի բնէ առաջնորդաց միայն անկ իցեն: Իսկ ի միջոցի ամոնոյ միոյ պարտ է առաքել յիւրաքանչիւր տունս եւ ի կայս մերոցն՝ զօրինակ նոցին որոշմանց հանդերձ թղթովն հրատարակութեան: Աւ զիտասցեն միանձունք մեր զի ամի ամի զոնեաց մի անգամ պարտ է նոցա ընթեռնուլ զնոսին:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Է .

Վասն ժողովոյ ընտրութեան ընդհանրական Աբբայի:

1. Յորժամ Աբբայն ընդհանրական փոխեսցի յաստի կենացս, եւ կամ վասն ծանրագոյն պատճառաց այնպէս համարեսցի Ս. Ժողովն Տարածման Հաւատոյ թէ անատակ իցէ նա ի վարչութիւն Միաբանութեանս մերոյ, Առաջակայն որ երկցագոյն ուխտիւն իցէ՝ Աթոռակալ ընդհանրական անուանեալ՝ ունիցի զվարչութիւն Միաբանութեան ընդ այլ Հարս Առաջակայս մինչեւ ցընտրութիւն ընդհանրական Աբբայի: Աւ անդէն վաղվազակի թղթով ծանուցէ ի պաշտօնէ համօրէն Միաբանութեան մերում զմահ ընդհանրական Աբբայի:

2. Աթոռակալն ընդհանրական ի ծանուցանելն իսկ եւ իսկ սրբոյ Ժողովոյն զմահ Աբբային, ընդ նմին յայտ արտացէ եւ զանդէն՝ յորում հաւանութեամբ Հարց Առաջակայց պատշաճ թուիցի զումարել զժողովն ընդհանրական:

3. Բնկայեալ յԱռաքելական Աթոռոյ իշխանութիւն զումարելոյ զժողովն, Աթոռակալն ընդհանրական ազգ արտացէ վաղվազակի ամենեցուն՝ որոց իրաւունք են զալ ի ժողովն, յայտ արտրեալ նոցա զտեղին եւ զժամանակն՝ յորում զումարելոյն իցէ, զի ի ժամազիր ժամանակին գացին անդէն: Իսկ ժամանակն ժամազիր մի լնցի յերկարագոյն քան զերիս ամիսս յետ ընդունելութեան հրամանի սրբոյ Ժողովոյն: Ի նմին ժամանակի ազգ արտացէ վանորից՝ որոց իրաւունք իցեն առաքել պատգամաւորս,

ctionem in capitulo conventuali modo praescripto habendam.

4. Antequam capitulum inchoetur, per triduum exponetur in ecclesia Sanctissimum Sacramentum ab hora sexta matutina usque ad meridiem; omnesque Patres, tam electores (capitulares), quam alii ibidem in oratione bini per ordinem sese excipient. Ipso die electionis celebrabitur Missa solemnis de Spiritu Sancto ab uno ex Assistentibus vel superioribus.

5. Post hymnum de Spiritu Sancto, ille qui secundum locum tenet, in ipsa aula capituli absolvet praesidem (si iste membrum sit Congregationis) sequendi modo: — Auctoritate Dei omnipotentis mihi, licet indigno, per Sedem Apostolicam concessa, ego te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, interdicti, et a quibusvis aliis sententiis, censuris et poenis, tecumque super quavis irregularitate et impedimento dispenso, quatenus possum et tu indiges, ad hoc tantum, ut quaecumque per te fient in congregationibus praesentis capituli tempore habendis, rata et firma sint. In nomine Patris, etc. Amen. Post haec omnes genuflectunt ante praesidem, qui eos etiam absolvet hisce verbis: Auctoritate Dei omnipotentis mihi, licet indigno, per Sedem Apostolicam concessa, ego vos omnes et singulos hic congregatos, itemque omnes durante hoc capitulo nobiscum congregandos, ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, interdicti, et a quibusvis aliis sententiis, censuris et poenis absolvo, et cum iisdem et vobiscum super quavis irregularitate et impedimento dispenso, quatenus possum et vos illique indigetis, ad hoc tantum, ut omnia quae in congregationibus praesentis capituli aguntur, rata et firma sint. In nomine Patris, etc. Amen.

6. Deinde praeses suspendit officiales, exceptis Assistentibus, ab eorum officiis; et capitulares locum teneant secundum ordinem suae professionis. Constituantur scrutatores et secretarius; et caetera fiunt,

կատարել զընտրութիւնն ի վանական ժողովի ըստ օրինակին զորմէ յառաջագոյն գրեցաք:

4. Մինչ չեւ սկիզբն լեալ ժողովոյն՝ զաւուրս երկս ի վեց ժամէ առաւօտուն մինչեւ ցհասարակ օր դիցի Արքութիւն ի բազմոցի յեկեղեցւոջ, եւ ամենայն Հարք, եթէ ընտրողք (ժողովականք) եւ եթէ այլք, կարգաւ երկու երկու կացցեն անդէն յաղթս: Իսկ ի նմին աւուր ընտրութեան մատուցի հանդիսիւ պատարագն Հոգւոյն սրբոյ ի միոյ յԱռաջակայից կամ յառաջնորդաց:

5. Յետ երգոյ Հոգւոյն սրբոյ, այն՝ որ զերկրորդ տեղին ունիցի, անդէն ի սրահի ժողովոյն արձակեցէ զգահերէցն (եթէ ի մերմէ Միաբանութենէս իցէ,) օրինակաւս այսուիկ. Իշխանութեամբ Աստուծոյ ամենակալի, որ ինձ՝ թէպէտ եւ անարժան իցեմ, շնորհեցաւ յԱռաքելական Աթոռոյ, արձակեմ ես զքեզ յամենայն կապանաց նդովից, կախման եւ արգելման, եւ յայլ ամենայն դատավճռոց, բանադրանաց եւ պատժոց, եւ անօրինեմ զքեզ յամենայն անկանոնութեանց եւ արգելմանց, ըստ չափու կարողութեան իմոյ եւ կարօտութեան քոյ, առ այս եւեթ՝ զի որ ինչ ի ձեռն քո կատարեսցի ի գումարմունս այս ժողովոյ, վաւերական եւ հաստատուն եղիցի. Յանուն Հոր... ամէն: Յետ այսորիկ ամենեքեան ծունր դիցեն առաջի գահերիցուն, որ արձակիցէ զնոսս այսու բանիւք. Իշխանութեամբ Աստուծոյ ամենակալի, որ ինձ՝ թէպէտ եւ անարժան իցեմ, շնորհեցաւ յԱռաքելական Աթոռոյ, արձակեմ ես զձեզ զամենեսեան եւ զմի մի իւրաքանչիւր զգումարեալս գասէն, նոյնպէս եւ զամենեսեան որ ի ժամանակի ժողովոյս գումարեսցին ընդ մեզ, յամենայն կապանաց նդովից, կախման եւ արգելման, եւ յայլ ամենայն դատավճռոց, բանադրանաց եւ պատժոց, եւ անօրինեմ զնոսին եւ զձեզ յամենայն անկանոնութեանց եւ յարգելմանց, ըստ չափու իմոյ կարողութեանս եւ ձերոյ եւ նոցա կարօտութեան, առ այս եւեթ՝ զի որ ինչ ի գումարմունս ժողովոյս այսորիկ գործիցի՝ վաւերական եւ հաստատուն եղիցի. Յանուն Հոր... ամէն:

6. Ապա գահերէցն դադարեցուցէ զպաշտամունս պաշտօնատեարց, բաց յԱռաջակայից. եւ ժողովականք կալցին զերաքանչիւր տեղի ըստ կարգի ուխտաւորութեան իւրեանց: Վարդին անդէն քննիչք եւ քարտուղար, եւ այլն ամենայն կատարի որպէս

prout in capitulis generalibus ordinariis, nisi quod tres esse debent scrutatores in capitulo electionis Abbatis generalis.

7. Cum capitulares legitime congregati suum quique locum occupaverint, praeses dicat: — In nomine SS^mae Trinitatis, Patris, Filii, Spiritus Sancti inchoetur electio Abbatis generalis nostrae Congregationis Mechitaristicae. — Deinde omnes surgunt, Vicarius generalis detecto capite iurat prout sequitur: — Testor Iesum Christum qui me iudicaturus est, me electurum in Abbatem generalem huius Congregationis Mechitaristicae Vindobonensis illum, quem secundum Deum iudico eligi debere. — Mox cum omnes consederint, praeses interrogat omnes: — Iuratis etiam vos omnes electuros in vestrum Abbatem generalem illum, quem secundum Deum iudicatis esse eligendum? — Cui interrogationi respondebunt capitulares singuli per ordinem, stantes et manum dexteram pectori admoventes, capite detecto, alta et clara voce: — Iuro. —

8. Summa diligentia curandum est, ut qui in Abbatem generalem eligitur, sit in Congregatione omnium praestantissimus et huic oneri ferendo aptissimus. In primis igitur sit cum Deo domino nostro quam maxime coniunctus et familiaris tam in oratione quam in omnibus actionibus. Cum enim munus eius sit praeesse in domo Dei, uberioris luminis participatione eget, quam, si familiaritate cum Deo nostro careret, consequi non posset. Hinc porro speculum ipse sit et exemplum omnium virtutum, ac praesertim humilitate et charitate commendatus atque erga Congregationem ita affectus, ut pro eius incolumitate et prosperitate etiam vitam profundere sit paratissimus. Magnanimus, patiens, benignus cum iusta severitate, fortis et constans cum suavitate, sit vigilantissimus in conservanda disciplina, et in tuenda Congregatione strenuus. Ad quae sane requiritur tum magna rerum nostrarum peritia, tum in regendo exercitatio, corporis

ի սովորական ընդհանուր ժողովս. միայն՝ ի ժողովի ընտրութեան ընդհանրական Աբբայի պարտ է զի երեք իցեն քննիչքն:

7. Յորժամ ժողովականք օրինապէս գումարեալք՝ անցեալ կան իւրաքանչիւր յիւրում տեղւոջ, ասացէ գահերէցն. Յանուն ամենասուրբ Արրորդութեան, Հօր եւ Արդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ, սկիզբն լիցի ընտրութեան ընդհանրական Աբբայի Մխիթարեան Մխարանութեանս մերոյ: Ապա յոտն կան ամենեքեան, եւ ընդհանրական Աթոռական բացաւ զլիտով երդնու այսպէս. Արդնում ի Յիսուս Վրիստոս՝ որ դատելոյ է զիս, զայն որ ընտրել յընդհանրական Աբբայ այսր Մխիթարեան Մխարանութեան Վիէնայ, զոր ըստ Աստուծոյ արժան համարիցիմ ընտրել: — Եւ նստեալ անդրէն ամենեցուն, գահերէցն հարցանէ զամենս սեան. Արդնո՞ք եւ զուք ամենեքեան զայն որ ընտրել յԱբբայ ընդհանրական՝ զոր ըստ Աստուծոյ արժան համարիցիք ընտրել: Այսմ հարցման արասցէ պատասխանի այր իւրաքանչիւր ի ժողովականաց՝ կարգաւ մի ըստ միոջէ, կացեալ յոտին եւ զաջ ձեռն եղեալ ի կուրծս, զլիւրաց, եւ բարձր եւ յստակ բարբառով, Արդնում:

8. Պարտ եւ պատշաճ է մեծաւ հոգաբարձութեամբ խնամ տանել, զի որ ընտրին յընդհանրական Աբբայ՝ իցէ ի Մխարանութեան նշանաւորագոյն քան զամենեւեան եւ անկազոյն քան զընտրելին բառնալ զայն բեռն: Բայց առաւել քան զամենայն՝ զի իցէ նա ըստ կարի միացեալ ընդ Տեառն Աստուծոյ մերում եւ ընտանի նմին՝ եթէ յաղթս եւ եթէ յայլ ամենայն գործս: Վրանզի որովհետեւ նորա պաշտամանն է վերակացու կալ ի տան Աստուծոյ, կարօտ իսկ է հաղորդութեան յորդագոյն լուսոյ, զոր ճկարիցէ ընդունել՝ եթէ վրիպեալ գացի յընտանութեանն ընդ Աստուծոյ: Ուստի եղիցի նա հայելի եւ օրինակ համբրէն առաքինութեանց, եւ մանաւանդ խոնարհութեամբ եւ սիրով երեւելի, եւ զութ այնպիսի առ Մխարանութիւնն ունիցի, զի վասն նորին օգտի եւ զարդացման պատրաստ իցէ տալ եւ զկեանս իսկ զլիտովին: Մեծանձն, երկայնամիտ, մարդասէր՝ հանդերձ արդարն խստութեամբ, արի եւ հաստատուն՝ քաղցրութեամբ հանդերձ, լիցի արթուն ամենեւին ի պահպանութիւն հրահանգաց եւ ժիր ի պաշտպանութիւն Մխարանութեան: Առ այս պիտոյ է արդարեւ եւ հմուտութիւն մերոց իրաց եւ կրթութիւն ի վարչութեան, դարձեալ

etiam sanitas, et aetas non minor triginta non maior septuaginta annorum; in illa enim auctoritas et experientia, in hac vires iam deficere solent. Praecellens doctrina desideranda omnino est, magis tamen necessaria virtus et prudentia; in ceteris enim dotibus si in quo deficiat, sublevari aliorum opera potest, in his non potest.

9. Electionis modus hic esto. Prima vice suffragia dentur per schedas modo, quo superius de electionibus declaratum est; et qui obtinuerit duas ex tribus partibus suffragiorum, ipse indubitanter erit legitimus Abbas generalis. Quod si aliter eveniat, suffragia ferantur per calculos, modo supra descripto, incipiendo ab eo, qui habuit maiorem numerum schedarum. Qui primum assequutus fuerit duas ex tribus partibus suffragiorum, ipse erit Abbas generalis. Quod si nemini tot vota obtigerint, altera fiat per calculos suffragiorum latio, incipiendo ab iis, qui plura suffragia habuerant. Et si neque in hoc experimento obtineret aliquis duas ex tribus partibus suffragiorum, fiat tertia horum latio, incipiendo semper ab illis, qui in ultima eorundem latio maiorem numerum erant consecuti; iis tamen exclusis hac tertia vice, qui in priori experimento plura quam tria suffragia non obtinuerant. Si ne hac quidem ratione effectus sequeretur, fiat quarta suffragiorum latio, iis exclusis qui plura quam quatuor suffragia non habuerunt; si vero par omnibus esset eorum numerus, nemo excludatur. Quod si neque hac quarta suffragiorum latio aliquis obtineret duas ex tribus horum partibus, ille censebitur electus Abbas, qui in hac postrema suffragatione maiorem numerum calculorum habuerit, dummodo excedat dimidium numeri suffragantium. Si vero (quod vix posset evenire) neque hoc modo effectus obtineretur, repetatur adhuc semel scrutinium per schedas, in quo pluralitas absoluta suffragiorum, hoc est excedens dimidium numeri suffragantium sufficiat ad legitimam Abbatis generalis electio-

եւ մարմնոյ եւս առողջութիւն, եւ հասակ ամաց ոչ ինչ նուազագոյն քան զերեսուն եւ ոչ առաւելագոյն ինչ քան զելթանասուն. զի առաջնումն սովոր է պահասել ճոխութիւն եւ փորձ, եւ յեանումն՝ զօրութիւն ուժոյ: Ապաքէն ցանկալի է առաւելագոյն ուսումն զխառութեան, այլ եւս իմն կարեւորագոյն՝ առաքինութիւն եւ զգծնութիւն. զի յորժամ յայլում իմիք որ պահասեալ իցէ՝ մարթի յայլոց գտանել օգնականութիւն, այլ ի ստին չեք հնար:

9. Արդ այս օրէն իցէ ընտրութեանն: Չառաջինն արկցի վեճակ տոմսիւք, այնպէս որպէս ի վեր անդր զընտրութեանց ասացաւ. եւ որ որ զերկուս յերկից մասանց տոմսիցն ունիցի, առանց ինչ ընդ բանս ածելոյ՝ նա իցէ օրինաւոր Աբբայ ընդհանրական: Այլ եթէ այլազգ ինչ իրքն զիպեսցին, եղևի վեճակարկութիւն քուէիւք, ըստ օրինակին զոր ի վերոյն գրեցաք, սկիզբն յայնմանէ արարեալ՝ որում առաւելագոյն թիւք տոմսիցն ելեալ իցեն: Աւ որում նախ զիպեսցին երկուք յերկից մասանցն քուէից, նա իցէ ընդհանրական Աբբայ: Իսկ եթէ ոչ որ նոյնչափ քուեայս ունիցի, կրկնեսցի քուէարկութիւնն՝ սկիզբն արարեալ յայնցանէ որ զբազմագոյն քուեայս ունէին: Աւ եթէ եւ յայս նուագի ոչ ումեք երկուք յերկից մասանցն քուէից ելեալ իցեն, երեքկնեսցեն զքուէարկութիւնն, միշտ իսկ յայնցանէ սկսեալ՝ որոց ի վերջնում նուագի առաւելագոյն քուեայք ելեալ իցեն. այլ յայսմ երրորդ նուագի ի բաց թողցին այնքիկ՝ որոց ի վերջնում քուէարկութեան անդ ոչ առաւել քան զերկս քուեայս ելեալ իցեն: Աթէ եւ այս եւս քուէարկութիւն առանց ինչ արդեանց լինիցի, չորեքկնեսցեն, այլ ի բաց թողեալ զորս ոչ աւելի քան զչորս քուեայս ունէին: Իսկ եթէ հաւասար էին թուով ամենեցուն քուեայք, մի որ թողցի ի բաց: Ապա թէ այնպէս ինչ զիպեսցի՝ զի եւ ի չորրորդումն քուէարկութեան ոչ ումեք ելեալ իցեն երեք յերկուց մասանց քուէիցն, նա համարեսցի ընտրեալ յԱբբայ, որում ի վերջնում քուէարկութեանս յայսմիկ մեծագոյն թիւ քուէիցն ելեալ էր, միայն թէ իցէ առաւել քան զիկս քուէարկուացն: Բայց եթէ (որ հազիւ երբեք զիպեսցի) եւ ոչ սովին օրինակաւ արդիւնք ինչ լինիցին, կրկնեսցի այլ եւս մի անգամ տոմսարկութիւն, յորում բացարձակ առաւելութիւն, այն է՝ ձայնք առաւելագոյնք քան զկիսոյն տոմսարկուաց, բաւական իցէ յօրինաւոր ընտրութիւն Աբբայի: Այլ ի վայրապար լինել եւ այս փորձոյ, զհանգամանս համօրէն վեճակարկութեանց ճշդիւ գտակաւ դի-

nem. Etiam hoc experimento incassum facto, accurata expositio omnium suffragationum transmittatur ad S. Congr. de Prop. Fide, et eius exspectetur decisio.

10. Haud licet electionem Abbatis generalis in plures sessiones partiri; sed electores in ipsa capitulari aula clausi manere debent, donec gravissimo hoc officio penitus perfuncti fuerint.

11. Absoluta electione, secretarius scribat decisionem sequenti formula: — Anno... die... mensis... in capitulo generali legitime congregato iuxta leges et ordinationes praescriptas, electus est in Abbatem generalem Congregationis Mechitaristicae Vindobonensis Rm̄us Pater et Dominus N. — Praeses, vel, si hic esset electus, senior Assistentium, leget hanc decisionem coram omnibus; et subscribent Assistentes, secretarius capituli et scrutatores; eademque magno Congregationis sigillo muniatur.

12. Illi qui legitime electus fuerit, non licebit renunciare muneri sibi commissio, magna concepta fiducia in bonitate Dei qui onus imponens, gratiam ad illud sustinendum largietur.

13. Promulgata modo praedicto Abbatis generalis electione, praeses capituli, aut si ipse sit electus, senior inter Assistentes intonabit psalmum — *Benedictus Dominus* — qui choraliter usque ad finem cantabitur. Accedent postea omnes Patres capitulares ad electum summa humilitate et modestia salutandum, pariter omnes in conventu ad sonitum campanarum congregabuntur in aula capituli ad obsequium Abbati generali praestandum; omnesque simul comitabuntur electum in ecclesiam ad cantandum hymnum laudis et gratiarum actionis *Te Deum*.

14. Post electionem Abbatis generalis fiat etiam electio novorum Assistentium et secretarii Congregationis, atque in his ceterisque omnibus procedatur, prout in aliis capitulis generalibus, et similiter finis imponatur.

ցեն առաջի սրբոյ ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ եւ մնացեն որոշման նորին:

10. Չէ ինչ ի դէպ զընտրութիւն ընդհանրական Աբբայի բաժանել յայլեւայլ գումարմունս. այլ պարտ է ընտրողացն կալ մնալ փակեալ ի նմին սրահի գումարման, մինչեւ լիով ի գլուխ հանեալ իցեն զկարեւորն զայն գործ:

11. Ի կատարել ընտրութեան, զրեացէ քարտուղարն զորոշումն սցալէս զոյն ձեւ. Յամի . . . ի . . . աւուր ամոյն . . . , յընդհանուր ժողովի օրինապէս գումարելոյ, ըստ օրինաց եւ ըստ կարգաց սահմանելոյ, ընտրեցաւ յընդհանրական Աբբայ Մխիթարեան Մխարանութեան Վիկենայ, Վերապատիւ Հայր եւ Տէր (Ս. Ս.): — Օչոյս որոշումն զահերեկ ժողովոյն, կամ՝ եթէ նա իցէ ընտրեալ՝ երկրագոյնն Առաջակայց, ընթերցցի ամենեցուն լու ի լու, եւ զիցեն զձեռնադիր իւրեանց՝ Առաջակայք, քարտուղար ժողովոյն եւ քննիչք, եւ կնքեցեն մեծաւ կնքով Մխարանութեան:

12. Այնմ որ օրինապէս ընտրեալ իցէ, չէ օրէն ի բաց հրաժարել ի պաշտամանէն որ եղեւ նմա յանձն, մեծայոյս լեալ ի բարութիւն Աստուծոյ, որ ի զնել ի վերայ զբեռնն՝ տացէ եւ շնորհս բառնալոյ:

13. Յորժամ սովին օրինակաւ ընտրութիւնն ծանուցի, զահերեկ ժողովոյն, կամ՝ եթէ նա իցէ ընտրեալ՝ երկրագոյնն յԱռաջակայց, սկսցի զՍողման Օրհնեալ Տէր Աստուած Խաբայէի, զոր փոխ առ փոխ երգեցեն ցկատարածն: Ապա համբէն Հարք ժողովականք մատիցեն մեծաւ խոնարհութեամբ եւ պատկառանօք յողջոյն եւ ի մեծարանս ընդհանրական Աբբայի. նոյնպէս եւ ամենեքեան որ ի մենաստանի են՝ ի ձայն զանդակաց ժողովեացին ի սրահ ժողովոյն ի նոյն մեծարանս, եւ ամենեքեան համազումար երթիցեն ընդ Բնարելոյն յեկեղեցին, երգել զերգն օրհնութեան եւ զօհոթութեան՝ Օ. քեզ Աստուծոյ:

14. Յետ ընտրութեան ընդհանրական Աբբայի, լիցի եւ ընտրութիւն Առաջակայց եւ Վարտուղարի Մխարանութեան: Աւ յայտոսիկ եւս եւ յայլում ամենայնի վարեցին այնպէս՝ որպէս եւ յայլ ընդհանրական ժողովս. եւ կատարածն եւս նոյնօրինակ եղիցի:

15. Post electionem suam Abbas generalis mox eam notificabit S. C. de Prop. Fide, suam ac totius nostri Instituti erga eam iterum spondens obedientiam, eiusque rogans protectionem et auxilium; et prae oculis semper habeat, nostrae Congregationis incolumitatem et profectum sperari non posse, nisi per filialem obedientiam erga Apostolicam Romanam Sedem, cui matri et magistrae totius Ecclesiae Christi eo magis amoris et obsequii vinculis intime connexas ac subditas se esse congregationes religiosae gratulantur.

16. Abbas generalis, accepta a S. Congregatione de Propaganda Fide suae electionis confirmatione, universam Congregationem nostram gubernare studeat paterna sollicitudine ac charitate ita, ut omnem impendere debeat curam ad eiusdem bonum, profectum, ac prosperitatem promovendam.

17. Ad hunc finem Abbas generalis tenebitur singulis saltem sexenniis per semetipsum vel si legitime ipse fuerit impeditus, per alium visitare singula monasteria, hospitia, vel domos Congregationis.

18. In hac visitatione facienda curabit regularem disciplinam introducere, ubi non viget; abusus, si forte adsint, corrigere et auferre; quae ad divinum cultum vel pietatem spectant, promovere, caeteraque disponere iuxta necessitatem aut opportunitatem, quae in bonum Congregationis conducere iudicaverit.

19. Similiter in visitatione exigere debet rationes circa monasteriorum, hospitorum aut domorum administrationem temporalium bonorum; circa piorum legatorum implementum, et circa alia quae ad praedicta monasteria, hospitia vel domos poterunt spectare.

15. Իսկ եւ իսկ յետ ընտրութեան իւրոյ Աբբայն ընդհանրական ծանուցել զայն սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ, զիւր եւ զհամօրէն Միաբանութեան մերոյ առ նա զհնազանդութիւնն միւսանդամ խոստացեալ եւ խնդրեալ զնորին պաշտպանութիւն եւ զօժանդակութիւն: Աւ ունիցի միշտ առաջի աչաց եթէ չէ մարթ ակն ունել յաջողութեան եւ զարդացման մերոյ Միաբանութեանս, եթէ ոչ՝ որդիական հնազանդութեամբ առ Առաքելական Վահն Հռոմէական, ընդ որում՝ իբրեւ ընդ մօր եւ ուսուցչի բովանդակ Ակեղեցոյ Վրիստոսի՝ սիրոյ եւ մեծարանաց զօրիւք անձուկ կապեալ կալ եւ հնազանդ լինել՝ այն իսկ ուրախութեան պատճառք են վանական Միաբանութեանց:

16. Աբբայն ընդհանրական իբրեւ ընկալցի ի սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաւատոյ զիւրոյ ընտրութեանն զհաստատութիւն, փոյթ յանձին ունիցի վարել հայրական խնամովք եւ սիրով զհամօրէն Միաբանութիւնս մեր, այնպէս զի զամենայն փոյթ ի մէջ առեալ ջանասցի եւս քան զեւս զարդացուցանել զբարիս, զօգուտ եւ զաջողութիւն նորին:

17. Աւ զի այսմ հասանիցէ, պարտի Աբբայն ընդհանրական գոնեայ ի վեց վեց ամս մի անգամ անձամբ յանձնէ, կամ՝ եթէ ինքնին օրինապէս արգելեալ իցէ՝ ի ձեռն այլոյ ուրուք, յայց երանել միում միում ի մենաստանաց, ի վանատանց կամ ի տանց Միաբանութեան:

18. Յայսմ այցելութեան փոյթ տարցի մոծանել զկանոնաւոր հրահանգս ուր ուրեք պակաս իցեն, ուղղել եւ ի բաց բառնալ զանկարգութիւնս՝ եթէ ուրեք երբեք սպրդեալ ի ներքս մտեալ իցեն, զարդացուցանել զամենայն որ ինչ անկ յաստուածեղէն պաշտօնն եւ ի բարեպաշտութիւն իցեն, եւ կարգել ըստ պիտոյից կամ պատշաճաւորութեան՝ զայն ամենայն զորմէ համարիցի եթէ կարեւոր իցէ ի բարին եւ յօգուտ Միաբանութեան:

19. Վարձեալ յայցելութեան անդ պարտի խնդրել հաշիւ եւ համար զոնտեսութենէ ընչից մենաստանացն, վանատանց կամ տանց, զկատարմանէ պարտուց բարեպաշտօն հաստածոց եւ զայլմէ ամենայնէ որ ի նոյն մենաստանս, ի վանատունս կամ ի տունս անկ իցէ:

20. In visitatione facienda socium assumat unum ex PP. Assistantibus, qui munus convisitatoris exercent, ipsumque adiuvet in huius ministerii exercitio.

CAPUT XVIII.

De assistantibus generalibus.

1. In nostra Congregatione quatuor tantum et non plures eligendi et habendi sunt Assistentes generales, qui omnes manere tenentur in eo monasterio, in quo Abbas generalis residentiam habet.

2. Isti sunt eligendi inter graves monachos, qui vitae probitate, scientia, prudentia, et experientia in negotiis agendis praeferantur.

3. Eorum officium est adiuvari Abbatem generalem in regimine Congregationis. Hoc adiutorium ipsi praestabunt per consilium, quod rectum et iustum dare tenentur, quoties ab Abbate requisiti fuerint; nec non per consensum, in quibus rebus ipse Abbas generalis eo opus habet.

4. Abbas generalis indiget Assistentium consensu in casibus sequentibus, nempe: 1. in receptione novitiorum; 2. in novitiorum admissione ad professionem; 3. in electione Procuratoris generalis Romae residentis et Procuratoris domus matricis, Magistri Novitiorum eiusque socii, ac Magistrorum pro studentibus et professis; 4. in electione superioris pro quovis monasterio, hospicio, aut domo, et directorum pro Collegiis, nec non in superiorum remotione vel translatione ex iustis causis ante completum triennium; 5. in nominandis Praefectis studiorum ac Professoribus Theologiae et Philosophiae; 6. in acquisitione novi monasterii, hospitii ac domus servatis servandis (Cap. VIII.

20. Ի ժամանակի այցելութեան առցէ ընդ իւր զմի ի Հարց Առաջակայից, որ վարիցէ զպաշտօն Համայնցելուի, եւ օգնական լիցի նմա ի կատարումն պաշտամանն:

Գ Լ ՈՒ Խ ԺԸ.

Վասն ընդհանրական Առաջակայից:

1. Ի մերում Միաբանութեանս պարտ է զի ընտրեսցին եւ իցեն չորք եւեթ եւ ոչ աւելի Առաջակայք ընդհանրականք. եւ սոցա ամենեցուն պարտք են կալ մնալ ի նմին մենաստանի՝ յորում է բնակութիւն ընդհանրական Աբբայի:

2. Օտոսա պարտ է ընտրել ի միջոյ ծանր Միաբանից, որ վարուցն լաւութեամբ, գիտութեամբ, զգծութեամբ եւ փորձն սեղեկութեամբ ի գործս՝ նշանաւորք լիցեն:

3. Պաշտօն է նոցա օգնական լինել ընդհանրական Աբբայի ի վարչութեան Միաբանութեան: Օչոյս օգնութիւն մատուցեն նմա խորհրդով, զոր պարտին տալ նմա ուղղութեամբ եւ արդարութեամբ, քանիցս անգամ թէ խընդրեսցէ ի նոցանէ Աբբայն, մատուցեն եւ հաւանութեամբ յիրան յայնտիկ՝ յորս հաւանութիւն նոցա պիտոյ է ընդհանրական Աբբայի:

4. Հաւանութիւն Առաջակայից պիտոյ է ընդհանրական Աբբայի ի յաջորդ գէպն. այս ինքն 1. Յընդունելութեան նորընծայից. 2. Յընդունել յուխտաւորութիւն զնորընծայս. 3. Յընտրութեան ընդհանրական Գործակալի որ կայցէ ի Հոռմ եւ Գործակալի մայր վանաց, վերակացուի նորընծայից եւ նորին ընկերի, եւ վերակացուաց ուսանողաց եւ ուխտեղաց. 4. Յընտրութեան Առաջնորդի միոյ միոյ ի մենաստանաց, վանապանց կամ տանց, եւ վարչաց վարժարանաց, որպէս եւ ի բառնալ կամ ի փոխել այլուր վանն արդար պատճառաց զառաջնորդս՝ մինչ չեւ լրացեալ երկից ամաց. 5. Յանուանել զվերակացուս ուսմանց եւ զուսուցիչս աստուածխօսութեան եւ փիլիսոփայութեան. 6. Ի ստանալ նոր մենաստան, վանատուն կամ տուն՝ պահեալ զպահելիս (Գլ. Բ. Թ. 9), որպէս եւ ի թողուլ լքանել զմենաստան ինչ

n. 9); sicut in derelictione monasterii, hospitii, vel domus; 7. in acquirendis, et alienandis bonis sive Congregationis sive monasteriorum, supposito tamen semper pro alienatione beneplacito Apostolico; 8. in aere alieno contrahendo; 9. in iudiciis ad expulsionem contra delinquentes incorrigibiles; 10. in omnibus denique negotiis gravioribus, a quibus pendere potest honor et bonum totius Congregationis.

5. Quoties Assistentium consensus requiritur, Abbas generalis propositionem faciet in scriptis, communicandam ante discussionem tempore opportuno; in ipso congressu per suffragia secreta ipse et Assistentes proprium iudicium pronuntiabunt, et propositio decidetur pluralitate suffragiorum.

6. Abbas generalis magni faciet Assistentium consilium, non tamen illud sequi tenetur, si coram Deo aliud ad maius bonum futurum esse iudicet; quare Assistentes nullum reclamandi ius habent, nec aegre ferant, si eorum consilium adoptatum non fuerit.

7. Abbas generalis per se non potest Assistentes privare suo officio, neque eos ab eodem suspendere, neque eos dimittere a monasterio, in quo tenentur ratione officii commorari; subsunt tamen ei non secus ac ceteri tum quoad disciplinam monasterii tum quoad Constitutiones observandas.

8. Si quis Assistens delinquat, et necessarium sit illum absque mora ab officio et monasterio dimittere, Abbas generalis casum cum omnibus adiunctis S. Congregationi exponet, et haec providebit. Interim Abbas cum caeteris suis Assistentibus oeconomice disponere poterit, quae necessaria videantur ad scandalum cavendum, vel ad maiora mala vitanda.

9. Assistentibus nullum ius competit supra et

կամ զվանաստուճն կամ զտունս. 7. Ի ստանալ եւ յօտարացուցանել զինչս՝ եթէ զՄիաբանութեան եւ եթէ զմենաստանաց, երեւալ միշտ զառաքելական հաճութիւն վասն օտարացուման. 8. Յառնուլ փոխ յօտարաց. 9. Ի դատաստանս մերժման ընդդէմ յանցաւորաց անուղղայից. 10. Հուսկ ապա յամենայն զործս ծանուես, զորոց մարթի կախել պատիւ եւ օգուտ համօրէն Միաբանութեան:

5. Վանիցս անգամ եթէ պիտոյ իցէ հաւանութիւն Առաջակայից, Աբբայն ընդհանրական զառաջարկութիւնն դիցէ առաջի գրով, զոր եւ հաղորդեսցէ ի դէպ ժամանակի կանխաւ յառաջ քան զհետազօտութիւնն: Իսկ ի գումարել ժողովոյն՝ դազանի վիճակարկութեամբ յայտ արացեն զլերեանց դատաստան ինքն եւ Առաջակայք. եւ խնդիրն որոշեսցի առաւելութեամբ քուէից:

6. Մեծ իմն համարեսցի Աբբայն ընդհանրական զԱռաջակայիցն խորհուրդ. այլ չէ ինչ պարտական զայնր զհետ երթալ, եթէ առաջի Ատուծոյ կարծիցէ այնպէս թէ այլով օրինակաւ մեծագոյն եւս բարիք լինիցին: Վմին իրի եւ Առաջակայք չունին ամենեւին իրաւունս ընդդէմ բողոքելոյ, եւ ոչ իսկ ընդ միտ տարցին՝ եթէ խորհուրդ իւրեանց չեղել ընդունելի:

7. Չէ կարող Աբբայն ընդհանրական անձամբ յանձնէ հանել յԱռաջակայից զպաշտօն նոցա, ոչ կախել զնոսա ի պաշտամանէն եւ ոչ առաքել ի բաց ի մենաստանէն՝ յորում պարտիցին կալ մնալ ի պատճառս պաշտաման իւրեանց: Մակայն ի ներքոյ են հրամանաց նորա՝ ոչինչ ընդհատ յայլոց, եթէ ի հրահանգս մենաստանին եւ եթէ ի պահպանութեան Սահմանադրութեան:

8. Եթէ յանցանս ինչ որ յԱռաջակայից յանցանիցէ, եւ հարկ լիցի առանց յապաղութեան հեռացուցանել զնա ի պաշտամանէն եւ ի մենաստանէ, Աբբայն ընդհանրական զդէպսն հանդերձ համօրէն հանգամանօքն դիցէ առաջի սրբոյ Ժողովոյն, որ խնամ տարցի իրացն: Եւ ի նմին ժամանակի Աբբայն հանդերձ այլովք Առաջակայիւք իւրովք կարող է անտեսութեամբ կարգել զոր ինչ կարեւոր թուիցի առ ի զգայթակղութիւնն խափանելոյ եւ առ ի զգուշութիւն մեծագոյն չարեաց:

9. Առաջակայք չունին ինչ իրաւունս ի վերայ ընդհան-

contra Abbatem generalem. Si in proprio munere deficiat, vel aliquod crimen, quod Deus avertat, commiserit, Assistentes rem totam ad S. Congregationem referent, quae opportune providebit in casu occurrente.

C A P U T X I X .

De Procuratore generali penes S. Sedem.

1. In Procuratorem generalem eligatur monachus, qui gravitate, prudentia, instituti nostri amore et peritia, ac in rebus agendis dexteritate polleat.

2. Eiusdem officium est apud S. Sedem negotia nostrae Congregationis pertractare, et facultates ac concessionem, quae sive in gratiam totius Congregationis, sive singulorum monasteriorum, sive denique singulorum monachorum implorantur, procurare iuxta rerum necessitatem et Abbatis generalis directionem.

3. Ideo Procurator generalis Romae debet residere, ut in negotiis Congregationis tractandis et expediendis tam Abbas generalis, quam caeteri monachi eius opera uti possint.

4. Sicut Congregationis aut monasteriorum nullum negotium, ita nec singulorum monachorum postulationes, quae gravioris sint momenti, apud S. Sedem tractabit nisi sciente et consentiente Abbate generali.

րական Աբբայի կամ հակառակ նմին: Եւ եթէ նա պակասիցի իւր ի սեպհական պաշտամանն, կամ թէ յանցանս ինչ, զոր Տէր մի արացէ, յանցանիցէ, Առաջակայք զբովանդակ իրան ծանուցեն սրբոյ Դոգովոյն, որ ի լինել պիտոյց՝ հոգացէ զպատշաճն:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ժ Թ .

Վասն ընդհանրական Գործակալի առ սրբոյ Գահրուն:

1. Ընտրեսցի Գործակալ ընդհանուր՝ միանձն, որ ծանուութեամբն եւ զգծութեամբ եւ սիրով Միաբանութեանս մերոյ եւ նորին իրաց հմուտութեամբ, միանգամայն եւ յաջողակութեամբ ի գործս՝ նշանաւոր իցէ:

2. Պաշտօն նորա է հոգալ ինամէլ առ սրբոյ Գահին զգործս մերոյ Միաբանութեանս, եւ հոգալ ընդունել զեշխանութիւնսն եւ զնորհս՝ որ ինդրին կամ վասն համօրէն Միաբանութեան, կամ վասն իրիք իրիք մենաստանաց, կամ վասն առանձինն ուրուք վանականի. եւ զայս գործ կատարեսցէ նա ըստ կարեւորութեան իրացն եւ ըստ ուղղութեան ընդհանրական Աբբայի:

3. Նմին իրի Գործակալն ընդհանրական պարտի կալ ի Հռոմ, զի ի յարգարել եւ ի գլուխ հանել զգործս Միաբանութեան, եւ Աբբայն ընդհանրական եւ այլ եւս միանձունք կարող իցեն ի կիր արկանել զնորին գործակցութիւն:

4. Չորրինակ չպարտի նա զգործ ինչ Միաբանութեան կամ մենաստանաց վարել առ սրբոյ Գահին՝ եթէ ոչ զիտութեամբ եւ հաւանութեամբ ընդհանրական Աբբայի, նոյնպէս եւ ոչ իսկ զինդրուածս ուրուք ուրուք ի Միանձանց՝ որ զնշանաւոր ինչ իրաց իցեն:

CAPUT XX.

De capitulo conventuali.

1. Capitulum conventuale convocatur a Superiore monasterii, aut hospitii, aut domus, quoties necessarium est.

2. Ad capitulum conventuale spectat: 1. deliberare, servatis servandis, super alienationibus bonorum monasterii; 2. super expensis extraordinariis quae summam tercentorum florenorum superant; 3. super promovendis ad Ordines sacros; 4. eligere Discretos pro capitulo generali sive ordinario sive extraordinario; 5. in monasterio novitiatus etiam ferre suffragia de admissione novitiorum ad professionem.

3. Ad capitulum conventuale admitti debent omnes professi sacerdotes monasterii, qui ab Abbate generali interdicti non fuerint. Abbas generalis et Assistentes non intererunt capitulo conventuali, sed in monasterio quod subsit immediato regimini Abbatis generalis, ipse deliget Vicarium, qui praesideat huiusmodi capitulis. Caveat vero capitulum, ne in alia sese ingerat, praeter ea quae n. 2 determinata sunt, quatenus ad domum, non vero quatenus ad totam Congregationem et ad iura Abbatis generalis spectant.

4. Decisiones, et electiones fiant semper per suffragia secreta, et res perfecta sit iuxta suffragiorum pluralitatem.

5. Electiones factae, nec non decisiones editae in capitulo conventuali erunt a Superiore seu praeside remittendae Abbati generali, qui cum suis Assistentibus iudicabit, an aliquid sit in iis corrigendum aut mutandum.

Գ Լ ՈՒ Խ Ի.

Վասն վանական ժողովոյ:

1. Գումարի ժողով վանական Ն.ա.Ջ.նորդէ մենաստանի կամ վանատան կամ տան՝ քանիցս անգամ թէ պիտոյ իցէ:

2. Վանական ժողովոյն է խորհել 1. Չօտարացուցմանէ ընչից մենաստանին, պահեալ զպահելնս. 2. Չարտաքոյ կարգի ծախուց որ առաւել իցեն քան զերեքհարիւր վոյրինս. 3. Չամբ բառնալոյ զըբ ի սուրբ աստիճանս. 4. Վմին անկ է դարձեալ ընտրել պատգամաւորս վան ընդհանրական ժողովոց եւ սովորականացն եւ որոց արտաքոյ կարգի իցեն. 5. Ի մենաստանին՝ յորում նորրնճայարանն է, տալ վիճակս զընդունելոյ զնորրնճայս յուխտաւորութիւն:

3. Պարտ է մուծանել ի ժողովն վանական զամենայն քահանայս ուխտեալս, որ չիցեն արդեւեալ յընդհանրական Վբբայէ: Վբբայն ընդհանրական եւ Ն.ա.Ջ.ակայք մի լիցին միջամուխ ի վանական ժողովս. այլ ի մենաստանին որ կայ ընդ անմիջնորդական վարչութեամբ ընդհանրական Վբբայի՝ նա ինքն կարգեսցէ իւր փոխանորդ, որ ունիցի զգահերիցութիւն նոյնպիսի ժողովոց: Իսկ ժողովն զզուշասցի չլինել միջամուխ յայլ ինչ քան զայն որ ի թ. 2 սահմանեալ են, յայնս՝ որ տանն անկ են, եւ ոչ եթէ յայնպիսիս որ պատկանին ի բովանդակ Միաբանութիւնն եւ յիրաւունս ընդհանրական Վբբայի:

4. Որոշմունք եւ ընտրութիւնք կատարեսցին միշտ զազանի վիճակարկութեամբ. եւ սահմանեսցին իրք ըստ ձայնիցն առաւելութեան:

5. Չընտրութիւնան որ լինին եւ զորոշմունան որ սահմանին ի վանական ժողովի, պարտ է Ն.ա.Ջ.նորդին կամ գահերիցուն հասուցանել առ Վբբայն ընդհանրական, որ իւրովքն Ն.ա.Ջ.ակայիք դատեսցի եթէ գտցի ինչ ի նոսին զոր ուղղին կամ փոփոխել պարտ իցէ:

CAPUT XXI.

De observantia Constitutionum.

1. Praesentes Constitutiones ab omnibus sancte sunt observandae. Quamvis enim exceptis iis, quae ad leges Dei et Ecclesiae et ad vota pertinent, per se non obligent sub peccato, pro nostra tamen Congregatione constituunt viam ad perfectionem religiosam assequendam, iuxta nostrae professionis vocationem.

2. Et ne quis ignorantiae praetextu valeat se excusare, illae partes Constitutionum, quae ad omnes pertinent, tertio quoque mense; integrae semel in anno, in publica mensa vel alias coram toto conventu legantur.

Hae sunt Constitutiones Congregationis Mechitaristarum Viennensium, quas de Consilio S. Congregationis de Propaganda Fide pro NN. R. O. SSmus. D. N. Leo div. Prov. PP. XIII, referente me infrascripto Secretario ejusdem S. Congregationis, in audientia diei 16 Decembris 1884 definitive approbare dignatus est.

Datum Romae ex Aedibus ejusdem S. Congregationis die 22 Decembris, 1884.

(L. S.)

(Sig.) S. Cretoni, Secretarius.

Գ Լ ՈՒ Խ Ի Ա .

Վասն պահպանութեան Մահմանադրութեան:

1. Օչայս Սահմանադրութիւն պարտին ամենեքեան սուրբ պահել: Օչ թէպէտ եւ բաց յայնցանէ՛ որ յորէնս Աստուծոյ եւ Եկեղեցւոյ եւ յուխաս հայիցին, ոչ ինչ ի նմին պարտաւոր առնէ ընդ մեզք, սակայն եւ այնպէս վասն մերոյ Միաբանութեանն է ճանապարհ որ ի վանական կատարելութիւն ածէ ըստ կոչման վիճակի մերոյ:

2. Եւ զի մի պատճառանօք ազիտութեան որ արդարացուցանել զանձն մարթայցէ, զայն մասունս Սահմանադրութեան որ առ ամենեւեան անդ են, յերիս երիս ամիսս մի անգամ, եւ զըզ վանդակն մի անգամ ի տարւոջ, ի ժամու կերակրոյ կամ այլ երբեք պարտ է հրատարակաւ առաջի համօրէն ժողովոյ եղբարց ընթեռնուլ:

Այս Մահմանադրութիւն է միապահպանութեան Միջիթարեանց վիճակացոց, զոր հասնոյ նոյն Ս. Տեսան մերոսմ՝ Ղևոնի ժԳ՝ աստուածնդէն տեսչութեանք Քահանայապետի, հաստատուի վճռովն իւրով, յունկնդրութեան ակոյ ի 16 Դեկ. 1884, ըստ խորհրդոյ սրբոյ Ժողովոյ Տարածման Հաստատոյ գիրաց արեւելեան ծիսից, առեալ տեղեկութիւն յիմեն ի Քարտուղարես սրբոյ Ժողովոյն այնորիկ, որ գնեռնագիրս արկեալ եմ:

Տուառ ի Հոռմ՝ յապարակս նորիկ սրբոյ Ժողովոյ ի 22 առոնր Դեկեմբերի, 1884.

(Տ. Կ.)

(Չեռնոր.) Ս. ԿՐԵՏՈՆԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

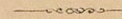
INDEX

Caput		Pag.
I.	<i>De fine nostrae Congregationis . . .</i>	12
II.	<i>De votis, et religiosa disciplina . . .</i>	16
III.	<i>De modo recipiendi postulantes . . .</i>	36
IV.	<i>De habitu et indumentis monachorum . . .</i>	54
V.	<i>De ieiunio et abstinence . . .</i>	58
VI.	<i>De labore et piis exercitationibus . . .</i>	60
VII.	<i>De studiis . . .</i>	64
VIII.	<i>De missionibus et missionariis . . .</i>	74
IX.	<i>De praedicatoribus . . .</i>	80
X.	<i>De confessoribus . . .</i>	82
XI.	<i>De promovendis ad SS. Ordines . . .</i>	84
XII.	<i>De familiaritate saeculi . . .</i>	86
XIII.	<i>De correctione delinquentium . . .</i>	94
XIV.	<i>De incorrigibilibus . . .</i>	98
XV.	<i>De rigimine Congregationis . . .</i>	102
XVI.	<i>De capitulo generali . . .</i>	106
XVII.	<i>De capitulo pro electione Abbatis generalis . . .</i>	122
XVIII.	<i>De Assistantibus generalibus . . .</i>	134
XIX.	<i>De Procuratore generali penes S. Sedem . . .</i>	138
XX.	<i>De capitulo conventuali . . .</i>	140
XXI.	<i>De observantia Constitutionum . . .</i>	142

Յ Ա Ն Կ

Գլուխ		Երես
Ա.	Թե՛ որ է կես նպատակի Միաբանութեան մերոյ	13
Բ.	Վասն ուխտից եւ կրօնաւորական հրահանգաց	17
Գ.	Թե՛ զիարդ պարտ իցէ զհետաւհռուս ընդունելոյ	37
Դ.	Վասն զգետնոց եւ ազաներեաց սրահմանց	55
Ե.	Վասն ժամաց եւ Պակաց	59
Զ.	Վասն աշխատութեանց եւ բարեպաշտ կրթութեանց	61
Է.	Վասն ուսմանց	65
Ը.	Վասն ստաբերութեանց եւ ստաբերոց	75
Թ.	Վասն բարոզաց	81
Ճ.	Վասն խոստովանակարց	83
ՇԱ.	Վասն աշկնցիկ որ ի սուրբ Աստիճանս մատչիցին	85
ՇԲ.	Վասն բարարախարերոյ յաշխարհի	87
ՇԳ.	Վասն գլանցաւորս յուղղութիւն ստերոյ	95
ՇԴ.	Վասն անուղղացից	99
ՇԵ.	Վասն փարչութեան Միաբանութեան	103
ՇԶ.	Վասն ընդհանուր ժողովոյ	107
ՇԷ.	Վասն ժողովոյ ընտրութեան ընդհանրական Արքայի	123
ՇԸ.	Վասն ընդհանրական Առաջակացից	135
ՇԹ.	Վասն ընդհանրական Գործակալի ստ սրբոյ Գանուան	139
Ի.	Վասն վանական ժողովոյ	141
ԻԱ.	Վասն պանդանութեան Սահմանադրութեանս	143

APPENDIX

ՅԵՒԵԼՈՒՆԺ

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD FUTURAM REI MEMORIAM

Religiosae Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus sancti afflatu institutae, tantas Ecclesiae Dei utilitates omni tempore attulerunt, ut ad eas conservandas, et instaurandas, Romani Pontifices praedecessores nostri, magnam jure optimo diligentiam semper adhibuerint. Nam, cum ea sit rerum humanarum conditio, et natura, ut etiam, quae optime fundata, et constituta sunt, partim hominum imbecillitate et ad malum proclivitate, partim daemonis astutia, paulatim deficient, ac nisi cura pervigili sustententur, in deterius prolabantur. Idcirco Summorum Pontificum vigilantia magnopere laboravit, ut Regularium Ordinum disciplina, aut labefactata in pristinam restitueretur, aut salutaribus Constitutionibus communita, integra atque incolumis permaneret. Quorum Nos vestigiis pro eodem officii munere insistere, et Pastoralem illorum sollicitudinem (quantum possumus) divina adjutrice gratia cupimus imitari.

1. Quare ne ex muneribus, quae a pluribus Religiosae vitae professoribus, ex Christi patrimonio, quibusvis hominibus quavis ex causa saepe tribuuntur, gravia incommoda et mala etiam boni specie existant, praecavere, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione, universis et singulis cujuscunque Ordinis Mendicantium vel non Mendicantium bona immobilia, et redditus certos ex indulto Apostolico possidentium, vel non possidentium seu cujusvis Congregationis Societatis, et Instituti (non tamen Militiae) Regularibus personis utriuslibet sexus, et quaecunque largitionem, et missionem munerum penitus interdiximus.

ԿԼԵՄԷՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԺԱՌԱՅ ԺԱՌԱՅԻՅՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

ՅԱՌ ՅԱՊԱ ՅԻՇԱՏԱԿ ԻՐԱՅՍ

Արծնաւորական Միաբանութիւնք, որք թելադրութեամբ Հոգւոյն սրբոյ Հաստատեցան յարանց նշանաւորաց սրբութեամբ, յայնչափ օգուտ եղեն յամենայն ժամանակի Եկեղեցւոյն Աստուծոյ, մինչեւ առ ի պահպանել եւ նորոգել զնոսին, քահանայապետք Հռովմայ՝ Նախորդք Մեր, բազում հոգաբարձութիւն ամենայն իրաւամբք միշտ յանձին կալան: Քանզի պայման եւ բնութիւն մարդկեղէն իրաց այն է, զի եւ այնորիկ՝ որոց հիմն բարւոք արկեալ իցէ եւ քաջ Հաստատեալ, եթէ վասն մարդկանն տկարագոյն եւ ի չարիս միտագոյն լինելոյ, եւ եթէ վասն նենդութեանն սատանայի տակաւ տակաւ պակասեալ անկանին, եւ եթէ ոչ հանապազորդ տքնական խնամով զգուշանայցէ որ, ի վատթարագոյնն սահեալ կործանին: Նմին իրի տքնութիւն Մեծաց քահանայապետացն զամենայն ջանս ջանացաւ, զի հրահանգք կրծնաւորական կարգացն եթէ մէտ ի կործանումն բերիցին, անդրէն յառաջին պայմանի իւրեանց կազմութեանցին, իսկ եթէ փրկութիւնագործ Սահմանադրութեամբք ամբացեալ իցեն, ողջանգամբ եւ անարատք կայցեն մնայցեն: Եւ Մերք, քանզի զնոյն պարտս պաշտաման յանձին ունիմք, զնոցա շաղագն ցանկամբ զճետ երթալ, եւ նոցին հովուական խնամոցն՝ որչափ ինչ ի մերում կարի իցէ՝ օգնականութեամբ շնորհացն Աստուծոյնմանող լինել:

1. Նմին իրի առ ի յառաջագոյն զգուշանալ, զի մի ի պարգեւացն, որ ի բազմաց բազում անգամ պարգեւիցին արանց վանականաց՝ ի ժառանգութենէն քրիստոսի ում եւ պէտ ումեք որով եւ է պատճառանօք, մեծամեծ անպատեհութիւնք եւ չարիք, եւս եւ ընդ կերպարանօք բարւոյ՝ ծնանիցին, այսու Մերով մշտնջենակարգ Սահմանադրութեամբս զամենայն տուրս եւ զառաքումն պարգեւաց ամենեւին իսկ արգելումք ամենայն Արծնաւորաց արանց եւ կանանց, յումէ եւ պէտ կարգէ Մուրդաց կամ Չմուրդաց, որ անչարժական գոյս եւ ստոյգ մուտս Առաքելական շնորհմամբ ունիցին կամ ոչ, կամ յումէ եւ պէտ Միաբանութենէ, յընկերութենէ, եւ ի Հաստատութենէ (այլ ոչ ի զննուորական Հաստատութենէ) իցեն:

2. Sub qua prohibitione comprehendimus volumus omnia, et singula Capitula, Conventus, et Congregationes, tam singulorum Conventualium, Monasteriorum, Prioratum, Praepositarum, Praeceptoriarum, Domorum, et Locorum, quam Provincialia, aut Generalia cujuslibet Provinciae, sive universi Ordinis, Societatis, aut Instituti, eorumque vel earum Camerarios, Commissarios, et quosque Officiales, et singulares personas: ipsos etiam Ordinum, Congregationum, et Societatum hujusmodi Superiores quascumque dignitates obtinentes, etiam Generales, et Provinciales, Magistros, Ministros, et quocumque nomine Praefectos; necnon Conventuum, Monasteriorum, Prioratum, Praepositarum, Praeceptoriarum, Domorum, et Locorum quorumcunque Abbates, Priores, Praepositos, Praeceptores, etiam majores, Guardianos, Ministros, Rectores, atque Abbatissas, Priorissas, et alios quovis titulo Praesidentes, tam ipsis Regularibus, quam Laicorum Ordinariis, seu quibusvis Superioribus subjectas utriuslibet sexus ad vitam, vel ad tempus deputatos, adeo ut nemo unquam eorum, vel earum directe, vel indirecte, palam, vel occulte, tam communi, quam particulari, et proprio nomine, etiam sub quovis Statuti, vel consuetudinis, seu verius corruptelae, aut alio praetextu, vel quacumque causa, nisi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregatione re mature discussa unanimi consensu omnium, Superiorumque permissu, causa approbata fuerit, quicquam tale attentare valeat.

3. Id autem ita absolute, et generatim vetitum intelligatur, ut neque omnino fas sit, quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, proventibus, collectis, vel contributionibus aut oblationibus, sive eleemosynis, aut subsidiis certis, vel incertis, ordinariis, seu extraordinariis, mensae, seu massae communis, vel cujusvis Fabricae, seu Sacristiae quorum bona communiter, ut praefertur, administrantur, seu quae rationibus reddendis sunt obnoxia, quam ex pecuniis etiam, quae a singulis quovis modo acquisitae in commune conferendae omnino sunt. Nec si per viam voluntariae contributionis in commune congerantur. Nec si forsitan privatim, et nominatim cuilibet Religioso a suis Superioribus, vel a propriis affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut benevolis, vel a piis Christifidelibus, etiam eleemosynae, aut charitatis et illius propriae personae intuitu attributae, seu quoquo modo per quemlibet Religiosum suo Monasterio, Domui, aut Loco acquisitae, eique

2. Կամիմք զի ընդ այսու արգելմամբ փակեալ բովանդակիցին ամենայն համրէն խորովք կանոնիկոսաց եւ վանականաց, եւ Միաբանութիւնք իւրաքանչիւր վանորայից, Մենաստանաց, Գլխաւորութեանց, վերակացութեանց, վարչութեանց, Տանց եւ Տեղեաց, եւ եւս Գաւառապետք կամ ընդհանրականք իւրաքանչիւր գաւառաց եւ կամ բովանդակ իսկ Կարգին, ընկերութեանն կամ Հաստատութեան, եւ Սենեկապանք, Գործակալք եւ ո եւ պէտ Պաշտօնեայք նոցին, եւ իւրաքանչիւր անձինք. եւս եւ Առաջնորդք այսպիսի Կարգաց, Միաբանութեանց եւ ընկերութեանց յորում պատուի եւ իցեն, եւս եւ ընդհանրականք, եւ Գաւառակալք, վարդապետք, Պաշտօնեայք, եւ այլ անուն Գլխաւորք: Նոյնպէս եւ Աբբայք, Առաջնորդք, վերակացուք, Ուսուցիչք, եւս եւ աւագագոյնք, Շահապք, Պաշտօնեայք եւ վարիչք որոց եւ պէտ վանորայից, Մենաստանաց, Գլխաւորութեանց, վերակացութեանց, վարչութեանց, Տանց եւ Տեղեաց. այլ եւ Աբբատուհիք, Գլխաւորք, եւ այլ որ եւ է անուն Առաջնորդք կուսանաց, եթէ իցեն ընդ իշխանութեամբ Կրօնաւորացն իսկ, եւ եթէ աշխարհական Կարգաւորին, եւ կամ որոց եւ պէտ Առաջնորդաց արանց եւ կանանց, որք ցկեանս կամ առ ժամանակ մի կացուցեալ իցեն. այնպէս զի, մի որ բնաւ ի նոցանէ ուղղակի կամ անուղղակի, յայտնի կամ ի ծածուկ, յանուն հասարակաց կամ մասին ինչ եւ կամ սեպհական անձին, եւս եւ որով եւ է բարբանօք Սահմանադրութեան, սովորութեան կամ ճշդագոյնս՝ զեղծութեան, կամ այլով իւրք պատճառանօք, կամ որով եւ է պատճառաւ այսպիսի ինչ փորձ փորձել յանդգնեացի. բայց միայն յորժամ յընդհանրական խորովի կամ յայլում յընդհանրական Գումարման, յետ զիրան ճշդիւ գտակաւ քննելոյ՝ միաբան հաւանութեամբ ամենեցուն եւ հրամանաւ Առաջնորդաց պատճառքն ընդունելի լեալ իցեն:

3. Եւ այս այնպէս իմն ամենեւին ի սպառ արգելեալ համարեսցի, զի բնաւ երբեք չիցէ օրէն տալ ինչ եթէ ի պտղոց, յեկամոյց, ի պարենից, ի ժողովածոյցից, ի բաժնից, յընծայից, կամ յորոգմութեանց, եւ կամ՝ յստոյգ կամ յանտոյգ, ի սովորական կամ յանսովորական նպատոյց հասարակացն սեղանոյ կամ գլխոյ արծաթոյ, կամ որոյ եւ իցէ խանթի, կամ սրբատան, զորոց ինչն սովորութիւն է մատակարարել միաբանութեամբ՝ զի շայեկանագոյնք լինիցին. կամ որք կարեն շահս բերել, եւ եթէ յարծաթոյ եւս, զորս յետ իւրաքանչիւր ումեք օրինակաւ ինչ իւրք շահելոյ, պարտ իցէ ամենեւին ի հասարակաց պէտս տալ: Եւ մի իցէ օրէն տալ եթէ իբրեւ պարգեւ կամակար ի հասարակաց պէտս տայցին: Նոյնպէս չիցէ օրէն տալ՝ եթէ երբեք առանձինն եւ յականէ յանուանէ ում եւ պէտ Կրօնաւորի յԱռաջնորդաց իւրոց, կամ ի սեպհական ազգականաց, ի մերձաւորաց, յընտանեաց, ի բարեկամաց կամ ի բարերարաց, կամ ի բարեպաշտ հաւատացելոց, եւս եւ վան ողորմութեան, սիրոյ կամ վանն երեսաց իսկ անձինն պարգեւեալ իցեն, եւ կամ որով եւ է օրինակաւ ի ձեռն ոյր եւ պէտ Կրօնաւորի ի Մենաստանի անդ իւրում, ի Տան կամ ի Տեղւոյն շահեալ

ut ad libitum de eis disponat, per Superiores concessae fuerint. Praeterquam leviora esculenta aut potulenta, seu ad devotionem, vel religionem pertinentia munuscula, communi tantum, nunquam vero particulari nomine (ubi Superiori de consensu Conventus videbitur) tradenda. Sed et hujusmodi missiones munerum ipsis Religiosis utriuslibet sexus non solum per se, verum etiam per alios, tam directe, quam indirecte prohibitas declaramus.

4. Neque vero quispiam ab hac generali prohibitione se excusare valeat, etiam si munera miserit cuivis personae Laicae, vel Ecclesiasticae cujuscunque status, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, et quavis non solum mundana, et Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Ecclesiastica, et Pontificali, aut alia majori, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio loci Ordinario, etiam ex causa, et occasione benedictionis, vel susceptionis habitus Regularis, tonsurae aut Professionis Monialium, tam sibi subditarum, aut ipsi etiam proprio Ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori vel Provinciali, aut cujusvis Monasterii, Prioratus, Domus, aut cujuslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunque officio, munere, aut dignitate fungenti, vel cuicunque etiam simplici, et particulari Religioso. Ita ut inter ipsos quoque Religiosos (ne prava ambitione impulsus pro consequendis in sua Religione gradibus, et dignitatibus alter alterius gratiam, aut benevolentiam aucupetur) quaecunque largitio, aut donatio munerum (nisi rerum minimarum, de licentia expressa, et in scriptis Superiorum) sit penitus interdicta.

5. Insuper prohibemus, ne unquam eisdem Regularibus liceat ullas pecunias, quoquo modo erogare in alicujus etiam benefactoris, aut protectoris, vel Ordinarii honorem, etiam occasione transitus, vel primi ingressus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi testificationem, seu pro praedictis quavis auctoritate, vel dignitate fungentibus, honorifice, laute, et opipare excipiendis, seu pro quibusvis conviviis eisdem, aut cuivis alteri quacunque occasione vel causa exhibendis, vel pro comessionibus, aut computationibus quibusvis personis tam ejusdem Ordinis, Congregationis, Monasterii, domus aut loci, quam extraneis largien-

իցէ եւ Առաջնորդք շնորհեալ իցեն նմա՝ զի որպէս զխարդ կամիցի ըստ հեշտի կարգիցէ զնոցունց: Այլ ի բաց հանեմք զգոյնն ինչ ուսելիս կամ ըմպելիս, կամ զմանր ինչ պարգեւս որ ի բարեպաշտութիւն եւ յաստուածպաշտութիւն կարգեալ իցեն, զորս միայն յանուն հասարակաց, եւ բնաւ ոչ երբեք յանուն առանձինն ինչ ուրուք, (եթէ Առաջնորդին այնպէս հաճոյ թուեսցի հաւանութեամբ վանականացն) մարթ է տալ: Այլ ծանուցանեմք զի եւ այսպիսի տուրք պարգեւաց, նոցին իսկ կրօնաւորաց արանց եւ կանանց, եթէ անձամբ եւ եթէ ի ձեռն այլոց, եթէ ուղղակի եւ եթէ անուղղակի առաքիցին, արգելեալք են:

4. Եւ մի իսկ բնաւ որ ուրեք յայտմ յընդհանուր արգելմանէ գանձն արդարացուցանել ժտիցի, թէպէտ եւ զպարգեւան առաքեալ իցէ առ աշխարհական որ կամ առ եկեղեցական, յորում պայմանի, յաստիճանի, ի պատուի, ի կարգի կամ ի հանգամանս եւ իցեն, ոչ միայն որք աշխարհական, գրքական, արքայական, կայսերական պատուով, այլ եւ որք եկեղեցական եւ եպիսկոպոսական, կամ առաւել եւս աւագագոյն, եւս եւ Ս. Հ. Ե. Կարգինալութեան պատուով պայծառացեալ իցեն, եւս եւ յորժամ առաքեալ իցէ առ սեպհական Կարգաւոր տեղւոյն, թէպէտ եւ ի պատճառս օրհնութեան, զզգեստ Վանացն ընդունելոյ, խուզման հերաց կամ ուխտաւորութեան Կուսանաց որք ընդ իշխանութեամբ նորա իցեն, եւ կամ ընդ իշխանութեամբ սեպհական Հոգաբարձուի կամ Փոխանակի-հոգաբարձուին կամ Գաւառապետի Կարգին կամ Միաբանութեան, եւ կամ ընդ իշխանութեամբ Առաջնորդի Վանաց իրիք, Գլխաւորութեան, Տան, կամ վանական ինչ տեղւոյ, կամ ընդ իշխանութեամբ այլոյ ինչ ուրուք՝ որով պաշտամամբ, պարտուք կամ պատուով եւ առաւելեալ իցէ, եւ կամ եւս՝ ընդ իշխանութեամբ լոկոյ եւ առանձինն ուրուք Կրօնաւորի իցեն: Այնպէս զի եւ ի մէջ Կրօնաւորացն իսկ (զի մի սարբեալ որ ի տարապարտ հպարտութենէ՝ առ ի հասանել աւագութեան եւ պատուոյ անդէն ի Վանսն՝ իւրաբանչիւր զմիմեանց շնորհս կամ զհաճութիւն որսայցէ,) ամենայն տրւելութիւն կամ տուր պարգեւաց (բաց ի գուղնաքեսոյ իրաց տուելոց յայտնի հրամանաւ, եւ հրամանագրով Առաջնորդաց) ամենեւին իսկ արգելեալ լիցի:

5. Գարձեալ արգելումք, զի մի լիցի բնաւ երբեք օրէն կրօնաւորացն այնոցիկ բաշխել ումէք արծաթ՝ մի ի պատիւ ուրուք, եւս եւ բարերարի, պաշտպանի կամ Կարգաւորի, եւ մի իսկ յանցանել նոցա ընդ այն կամ յառաջնում մուտս անդ նոցա, մի ի յիշատակ բարերարութեանցն զոր ընկալեալ իցէ, եւ առ ի ցոյց երախտահատոց մտաց. եւ մի առ ի զարդի ճառեալան որք իւիք իւիք ճոխութեամբ կամ պատուով առաւելեալ իցեն, մեծաւ շքով եւ մեծասպաս փառաւորութեամբ առ իւրեանս ժողովելոյ, եւ կամ առ առնելոյ նոցա կամ այլում ինչ ումէք ընդունելութիւն վասն ամենայն իսկ զիպաց կամ պատճառաց. եւ մի առ ի ծախելոյ ի կոչունս կամ ի գիներբուս ուրուք մարդոյ, եթէ իցէ ի նմին Կարգէ, ի Միաբանութենէ, ի Մենաստանէ, ի

dis, aut pro exhibendis spectaculis, etiam piis, intra Ecclesias, Monasteria, et Domos sacras, seu pias, vel extra eas, in quibusvis publicis, aut privatis, sacris, aut profanis locis, etiam ubi Sanctorum, et Sanctarum, vita aut res pie gestae, etiam in memoriam Passionis Dominicae populis spectandae proponuntur, aut alias in praedictis, sive in quibusvis rebus supervacaneis ad pompam, et ostentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, et privata commoda quomodolibet pertinentibus, nisi re ipsa pro divino cultu, et veris Christi pauperum indulgentiis, servato in hoc charitatis ordine, et habita necessitatis ratione, de consilio, et consensu Superiorum sublevandis, aut alias in rebus licitis, et per Capitulum Generale, aut provinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsitan praescriptam non excedentibus, sumptus hujusmodi fiant.

6. Declarantes tamen per haec, laudabilem, et Apostolica doctrina sacrisque Canonibus commendatam hospitalitatem, praesertim erga pauperes, et peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo si qui redditus ad id, vel ex fundatione, vel ex institutis statutis, aut consuetudinibus aliquorum Monasteriorum, Ordinum aut Regularium hujusmodi locorum, aut ex testatorum, vel donantium voluntatibus, sive alias applicati, aut donati sunt, eos omnino, ut decet, integre in usus pios hospitalitatis hujusmodi erogandos esse, et praesertim in Monasteriis, seu locis desertis, et ab laicorum aedibus longius remotis, ubi tamen pauperum, et vere egenorum ratio inprimis habeatur. Si quos vero ditiores occasione transitus, sive alias ex devotionis, aut necessitatis causa eo divertere contigerit, eos sane deceret Refectorio communi cum Religiosis, mensaque et ferculis communibus, nequaquam a caeteris distinctis contentos esse. Verum omnino ipsi Regulares in hospitibus hujusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, ut in eis frugalitas, et paupertas religiosa prorsus eluceat.

7. Pari etiam ratione districte inhibemus, ne quispiam ex praedictis Laicus alias, quam ut superius dictum est, vel Clericus saecularis, vel regularis quocunque honore, praeeminentia, nobilitate aut excellentia etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate praeditus, etiam Provincialis aut Monasterii, Domus vel loci cujuslibet Superior, eorumve

տանէ կամ ի տեղւոյն, եւ կամ օտար ինչ որ իցէ. եւ մի վան տեսիլս թատերաց ընծայեցուցանելոյ թէպէտ թատերք բարեպաշտութեան իցեն, որ ի մէջ Եկեղեցւոյ, Վանաց, եւ սուրբ կամ բարեպաշտ Տանց եւ կամ արտաքոյ նոցին ի հասարակաց կամ յառանձինն, ի նուիրական կամ յաշխարհական ինչ տեղիս, եւս եւ յորժամ վարք Սրբոցն եւ գործք աստուածապաշտութեան եւ կամ յիշատակ չարչարանաց Տեառն ի տեսիլ ամբոխին առաջի զնիցին, եւ կամ այլազգ ինչ ծախիցի յարդի ճառեալսն կամ յայլ ինչ աւելորդս՝ որ ի փառաւորութիւն, ի ցոյց, ի զբօսանս կամ ի շահ սակաւուց եւ ի զիւրութիւն առանձինն ուրուք օրինակաւ իւրք կարգեալ իցեն: Բայց մարթի նոյնպիսի ինչ ծախս ծախել առ ի նպաստ լինելոյ արդեամբք աստուածեղէն պաշտամանցն եւ ի նպաստ ճշմարիտ աղքատացն Քրիստոսի. բայց միայն զի պահեսցի կարգն սիրոյ եւ լիցի ըստ չափոյ կարօտութեանն, խորհրդով եւ հաւանութեամբ Առաջնորդաց, եւ կամ յայլ ինչ իրօ օրինաւորս, որ չիցեն արգելեալ յԸնդհանուր կամ ի Գաւառական Ժողովոյ, կամ չանցանիցէ ըստ պայման սակին որ թերեւս ի նոսին սահմանեալ իցէ:

6. Այլ ծանուցանեմք թէ այսու ոչ բնաւ նուազեցուցանեմք ինչ կամ արգելումք զասպնջականութիւնն որ մանաւանդ առ աղքատսն եւ առ ճանապարհորդս ցուցանիցի, որ գովելին իսկ է եւ յանձն առնի յառաքելական վարդապետութենէ եւ ի սրբոց Կանոնացն: Նա աւանիկ եթէ մուտք ինչ ի կալուածոց կամ ի հաստատութեանց, կամ ի սովորութենէ Մենաստանաց, Վարդաց կամ այսպիսեաց Վանական տեղեաց, կամ ի կամաց կուսակարացն կամ պարգեւչաց կամ այլազգ ինչ սահմանեալ կամ պարգեւեալ իցեն, զայնոսիկ, որպէս պարտն է, ամենեւին որչ բովանդակ ի պէտս այսպիսի բարեպաշտ ասպնջականութեան ծախեսցեն, մանաւանդ ի Մենաստանս կամ յանջն տեղիս, եւ ի հեռաստան մայրս որ ի բնակութեանց աշխարհականաց քաջ ի բաց հեռի իցեն, ուր մանաւանդ աղքատաց եւ ճշմարիտ չբաւորաց ինամ տարցին: Այլ եթէ մեծատունք որք ուրեք վան ճանապարհորդութեան եւ կամ բնաւ վան բարեպաշտութեան կամ հարկի անդր խոտորիցին, զայնպիսին պարտ է եւ պատշաճ ի հասարակաց ճաշատուն անդր խառն ընդ Վանականսն ի սեղան եւ ի ճաշ հասարակաց ընդունել, առանց ինչ ընտրութիւն ընդ նոսա եւ ընդ այլս առնելոյ, եւ այն շատ եւ բաւական լինիցի նոցա: Նա եւ Վանականքն իսկ գլխովին յորժամ այսպիսեաց մեծատանց ասպնջական լինիցին, այնպէս զգնացան պատշաճեցուցեն, զի չափաւորութիւն եւ կրօնաւորական աղքատութիւն ամենեւին իսկ փայլեսցէ ի նոսա:

7. Ըստ նմին օրինակի արգելումք խտտագոյնս, զի մի բնաւ որ աշխարհական, կղերական աշխարհիկ կամ վանական, որով եւ է պատուով, առաւելութեամբ, ազնուականութեամբ կամ մեծամեծար պատուով, եւս եւ Ս. Հ. Ե. Կարգինալութեան պատուով առաւելեալ իցեն. նա եւ Գաւառապետ որ, կամ Առաջնորդ Մենաստանաց, Տանց կամ տեղեաց, կամ ազգականք նոցա, մերձաւորք, ընտանիք, կամ այլ

affines, propinqui, familiares, aut Ministri utriuslibet sexus, quicquam contra hanc superius expressam prohibitionem recipiant. Quod si, vel ab aliquo particulari Religioso, vel a Superiore quopiam Generali, Provinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut a Conventu, Capitulo, vel Congregatione, sive ab universo Ordine, et Religione quicquam receperint, id, quod acceperint, suum non faciant. Verum ipso facto absque aliqua monitione, iudicis decreto, sententia, aut declaratione, ad illius restitutionem omnino in utroque foro teneantur, adeo, ut restitutione ipsa realiter non facta, neque etiam in foro conscientiae absolvi possint. Hanc autem restitutionem fieri volumus non privatim ei Religioso, qui donavit, sed ei Monasterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta est largitatio, vel si non de ejus bonis donatum est, in quo idem Religiosus donans professionem emisit, vel si nomine totius Capituli, Conventus, aut Congregationis, vel universi Ordinis, seu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi mensae, aut massae, cuius nomine donatum fuerit, accepta munera restituantur, ita, ut, nec Conventus, Capitulum, Congregatio, Ordo, aut Religio, cui restitutio facienda est illam remittere, et iterum condonare, aut recipientem ab obligatione restituendi eximere, vel ut in pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

8. Quod si quis ex supra dictis Regularibus utriuslibet sexus cujuscumque gradus, ordinis, dignitatis, ac ubilibet locorum existentibus, conjunctim cum caeteris, seu divisim nostrarum hujusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, jussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit, statuimus, ut omnibus, et singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, et officiis eo ipso privatus, ac ad illa et alia similia vel dissimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, et incapax, ac perpetua infamia, et ignominia notatus existat. Et praeterea privationem vocis activae, et passivae absque ullo Superioris decreto, aut ministerio ipso facto incurrat, necnon ultra hujusmodi poenas etiam tanquam contra furti, et simoniae criminum reum, tam per viam denuntiationis, accusationis, aut querelae, quam etiam ex officio procedi, et inquiri, condignisque suppliciis affici debeat, poenis aliis a jure statutis, ac per alias Constitutiones Apostolicas, aut propria cujusvis Ordinis, Congregationis, Monasterii, Domus, aut loci, statuta, vel consuetudines contra personas aliquid

կամ կին Պաշտօնեայ, ի ձեռաց վերագոյնն յիշելոց պլազգ ինչ քան զոր վերագոյնն ասացաւ, ընդգէմ այսր արդի ճառեալ արդեւման ընդունիցին ինչ: Իսկ եթէ յառանձինն ինչ վանականէ ումէքէ կամ յԱռաջնորդէ որ զպաշտօն ընդհանրականի, Գաւառապետի, կամ այլոց իրիք պաշտաման յանձին ունիցի, կամ ի վանորայէ, ի վանական ժողովոյ, կամ ի Միաբանութենէ կամ ի բնաւ կարգէ եւ ի կրօնէ ընկալեալ ինչ իցեն, զոր ընկալանն մի լիցի նոցա սեպհական: Նա աւանիկ նովին իսկ գործով, առանց ինչ յորդորանաց, վճռոց դատաւորի, դատավճռոյ, յայտարարութեան, յերկոսին յատեանսն եւս ամենեւին իսկ պարտին հատուցանել անդրէն, այնպէս զի եթէ արդեամբք զիրսն չհատուցանիցեն, չէ մարթ զայնպիսիսն եւ ոչ յատենի խղճի մտաց արձակել: Այլ կամ միմք զի հատուցումք այդ լիցի ոչ այնմ առանձինն ումէք վանականի, որ զայն պարգեւեալն էր, այլ այնմ Մենաստանի, Տան, կամ այլում տեղոյ, յորոյ ստացուածոցն էր պարգեւն. եւ եթէ չիցէ տուեալ յստացուածոց այնր տեղոյ յորում վանականն որ ետ, ուխտս եղեալ իցէ. կամ եթէ յանուն բովանդակ ժողովոյն, վանորային կամ Միաբանութեան կամ բնաւ իսկ կարգին կամ կրօնին լեալ իցէ պարգեւն, ըստ նմին օրինակի բովանդակ սեղանոյ, գումարութեան արձաթոյ, յորոյ անուն տուաւ, պարգեւքն ընկալեալք հատուցին. այնպէս զի, եւ ոչ ժողովն իսկ վանականաց, կանոնիկոսաց, Միաբանութիւնն, կարգն կամ կրօնն, որում պարտն իցէ հատուցանել, կարիցէ զայն մերժել եւ վերստին պարգեւել, կամ զնա՝ որ ընկալան, ի պարտուց հատուցման ազատս առնել, կամ օրինակաւ ինչ իւրի շնորհել զի ալքատաց տայցի:

8. Իսկ եթէ որ ի վանականաց արանց եւ կանանց ի վերագոյնն յիշելոց, որ զոր եւ է աստիճան, կարգ, պատիւ եւ ունիցի, կամ ուր ուրեք եւ բնակիցէ՝ ի միտին ընդ այլս կամ մեկուսի, զսովին զմերով արդեւմամբս, զսահմանաւ, զկարգաւորութեամբ, զհրամանաւ, զվճռով, զպատուիրանաւ զանց առնիցէ, սահմանմք զի յամենայն իսկ աւագութեանց, յաստիճանաց, ի պաշտամանց եւ ի գործոց զոր զպարգեւն տալով ընկալեալ իցէ, նովին գործով զըկեսցի, եւ զայնպիսի կամ զայլ նման կամ աննման պատիւս առ յապա ժամանակա ընդունելոյ մշտնջենապէս անկար եւ անկարող լիցի, եւ ընդ մշտնջենաւոր վատանուանութեամբ եւ նշաւակութեամբ գրաւեալ լիցի: Հանդերձ այսու եւ ի գործական եւ ի կրակն քուէից նովին գործով առանց ինչ վճռոյ կամ գործակցութեանն Առաջնորդին զըկեսցի. այլ եւ բաց ի պատժոց աստի, պարտ է իբրեւ ի վերայ գողոյ եւ յանցաւորի սիմանականութեան, եթէ զեկուցանելով եւ ամբաստան եւ գուշակ լինելով, եւ եթէ առանձինն օրինակաւ ի դատ եկակոչ առնելով եւ քննելով, զիպող պատիժս պատուհասից ի վերայ կապել. իսկ այլ եւս պատիժք, որք յիրաւանց կամ յայլոց յԱռաքելական կամ ի սեպհական սահմանադրութեանց որոյ եւ է կարգի, Միաբանութեան, Մենաստանի, Տան կամ տեղոյ եղեալ իցեն, եւս եւ վճիռք կամ սովորութիւնք, որ

praemissorum comittentes forsan decretis, et inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

9. Quocirca universis, et singulis modernis, et pro tempore existentibus locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, et Officialibus, necnon quorumcunque Ordinum, Prioratum, Monasteriorum, et Domorum Superioribus, etiam Generalibus, seu Provincialibus, caeterisque, ad quos spectat per Apostolorum scripta mandamus, quatenus ipsi, et eorum singuli, quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, auctoritate, et vigilantia praesentem constitutionem firmiter, et inviolate observari, et contra inobedientes vel transgressores condignis poenis animadverti. Eosdem inobedientes, necnon contradictores quoslibet, et rebelles, per opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

10. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, dictorumque Monasteriorum, Prioratum, domorum, locorum, necnon Ordinum, Congregationum, Collegiorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis Apostolicis quorumcunque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel ad verbum non inserta effectus praesentis nostrae constitutionis impediri quomodolibet valeat vel differri, et de quibus quorumque tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quae omnia quatenus praemissis in aliquo adversentur, prorsus tollimus, et abrogamus, caeterisque contrariis quibuscunque.

11. Volumus autem, ut praesentes literae in Valvis Sancti Joannis Lateranensis, et Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum, et in acie campi Florae publicentur, affixis inibi earum exemplis, et dimissis. Quodque earum exempla, seu illorum compendia in libris quorumcunque statutorum praedictorum Monasteriorum, Prioratum, Collegiorum, Domorum, Ordinum, et Congregationum (quoad Moniales, in vernaculum, et vulgarem cujusque Regionis sermonem versa) et a loci Ordinario, qui id quamprimum fieri curet, subscripta inferantur, et saltem quotannis in Capitulis sive Congregationibus cujusque earum alta, et intelligibili voce legantur. Et nihilominus post sexaginta dies a die publicationis, ut praefertur, in Romana Curia

ուրեք երբեք ընդդէմ այնոցիկ որ յիրս ինչ ի վերագոյն յիշատակելոց յանցաւոր գտանիցին, սահմանեալ եւ եզեալ իցեն, ամենեւին իսկ յիւրեանց զօրութեանն կացցեն մնացեն:

9. Յայն սակս ամենայն եւ իւրաքանչիւր արդեաց եւ ըստ ժամանակին կացելոց Կարգաւորաց տեղեաց, Փոխանակաց նոցա եւ Պաշտօնակալաց, այլ եւ Առաջնորդաց, Ընդհանրականաց կամ Գաւառապետաց որ եւ է Կարգաց, Գլխաւորութեանց, Մենաստանաց եւ տանց, եւ այլոց որոց անկ իցէ, Առաքելական թղթովք դուլ եւ պատուէր տամք զի նոքա եւ մէն մի ի նոցանէ, որչափ ինչ ի նոսա ապաստան իցէ, փոյթ յանձին ունիցին ամենայն խնամով, զգուշութեամբ, իշխանութեամբ եւ արթնութեամբ զՍահմանադրութիւնս զայս հաստատութեամբ եւ անարատ պահել, եւ ի վերայ անհնազանդից եւ որոց անսաստիցենն զիպող պատուհասս ածել: Չնոսին զտահասկս եւ զընդդիմադարձս եւ զպատամբս յետ զպարտուպատշաճ դարմանն իրաւանց կամ գործոյ, եւ զբողոք ի կիր արկանելոյ, պարտ է սանձակոծ առնել, կոչելով եւս առ այս, եթէ հարկ ինչ լինիցի, զօգնականութիւն աշխարհական զօրութեան:

10. Եւ մի իսկ խափան լիցին սահմանադրութիւնք եւ կարգաւորութիւնք առաքելականք, սահմանադրութիւնք Մենաստանաց արդի ճառելոց, Գլխաւորութեանց, տանց, տեղեաց, այլ եւ Կարգաց, Միաբանութեանց, Կպրոցաց, որք երդմամբ, առաքելական հաստատութեամբ, կամ այլով իւր ամբութեամբ եւ սովորութեամբք եւ արտօնութեամբ, շնորհաբովք, եւ առաքելական թղթովք ամրացեալք եւ հաստատեալք իցեն, որք զարդիւնս այսր Սահմանադրութեանս Մերոյ, այնու զի շնցեն նշանակեալք ի նոսա, կամ թէ նովին բանիւք շնցեն ասացեալք, օրինակաւ իւր մարթիցին խափանել կամ եղծանել, ջրել ջնջել, եւ զորոց պարտ իցէ ի թղթիս մերում յիշատակել: Չայն ամենայն եւ եթէ բնաւ այլ ինչ ընդդիմակաց կայցէ, որչափ ինչ վերագոյն ասացելոցն ընդդէմ ելանիցեն, ամենեւին իսկ ջնջեմք եւ յոչինչ առնեմք:

11. Այլ եւ կամովք զի թուղթս այս ի գրունս Ղատերանեան Ս. Յովհաննու, եւ եկեղեցւոյն Հռովմայ Գլխաւորացն Առաքելոց, եւ ի սպառուած Փղորեան դաշտի հրապարակեսցի, կախեալ անդէն զպատճէն նորին եւ առաքեալ: Եւ զօրինակս նորա, կամ զբովանդակութիւն նորա ի գիրս սահմանադրութեանց Մենաստանաց, Գլխաւորութեանց, Կպրոցաց, Տանց, Կարգաց եւ Միաբանութեանց (իսկ առ կուսանն, յեղեալ յաշխարհիկ եւ ի ուսմիկ բարբառ իւրաքանչիւր գաւառաց) եւ ի Կարգաւորէ տեղոյն, որ փոյթ յանձին ունիցի զայն ըստ կարի վաղագոյն առնել, ի գրի հարցի, եւ գոնեայ ամի ամի յիւրաքանչիւր թողովք կամ ի Միաբանութիւնս ի ձայն բարձր եւ զիւրալուր ընթեռնուցուն: Եւ եւս յետ վաթսուեւ աւուրց յօրէ անտի հրապարակելոյ, պարտ է առնել ամենեցուն, զրպէս յայտ է, ի հռովմեական Պաղատան յայսկոյս լերանցն, իսկ յայնկոյս լերանցն յետ չորից ամսոց. եւ յետ այնորիկ

facienda unumquemque citra montes, ultra montes vero post 4. menses, perinde arcent, et afficiant, ac si cuique personaliter intimatae, et per eos juratae fuissent.

12. Quodque earum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio, et extra illud ubique adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae vel ostensae.

13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, statuti, mandati, sublationis, abrogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis etc.

Datum Romae in Monte-Quirinali, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, 13. Kalend. Julii, Pontificatus Nostri Anno tertio.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Ambitiosae cupiditati, illorum praecipue qui divinis affectatis, damnatione postposita, immobilia et pretiosa mobilia Deo dicata ex quibus Ecclesiae, Monasteria et pia loca referuntur illustranturque et eorum ministri sibi alimoniam vendicant, profanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare praesumunt, occurrere cupientes,

1. Omnium rerum et bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum per quod ipsorum dominium transfertur, concessionem, hypothecam, locationem, et conductionem, ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum praeterquam in casibus a jure permissis, ac de rebus et bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, et tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus et bonis quae servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura constitutione fieri prohibemus.

այնպէս ստիպեցէ Թուղթս եւ պարտապան կացուցէ, իբր այն թէ իւրաքանչիւր ումէք առանձինն հրամայեալ իցէ եւ նոցա երդուեալ:

12. Եւ պատճենից Թղթոյս ընդօրինակելոց, եթէ եւ գրոշմեալք եւս իցեն, յորժամ զհրապարակական Նոտարի զձեռնագիր ունիցին ի ներքոյ, եւ կնքաւ եկեղեցական աստիճանաւորի կնքեալ իցեն, նոյնպէս նոյն հաւատք ընծայեցին ամենեւին ամենայն ուրեք, որպէս ինչ սմին այսմ Թղթոյ հաւատայր որ՝ յորժամ առաջի եղեալ էր կամ ցուցեալ:

13. Ապա մի ումէք ի մարդկանէ բնաւ օրէն իցէ զԹուղթս զայս զմեր արգելից, արգելմանց, յայտարարութեան, խափանման, սահմանադրութեան, հրամանաց, բարձման, ջնջման եւ կամաց, ի զօրութենէ արկանել, կամ յանդուգն համարձակութեամբ ի հակառակս նմին ելանել: Եթէ որ...:

Տուեալ ի Հռովմ՝ ի Վուիքինաղեան լերին, յամի 1594 Մարմնաւորութեան Տեառն, յ19երորդ աւուր Յուլիոս ամսոյ, յերրորդում ամի քահանայապետութեան Մերոյ:

ՊԱՒՂՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ժ Ա Ռ Ա Յ Ժ Ա Ռ Ա Յ Ի Յ Ն Ա Ս Տ Ո Ի Ժ Ո Յ

Ի ՄՇՏՆՋԵՆԱԻՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿ ԻՐԱՅԱ

Ամբարհաւաճն ցանկութեան այնոցիկ մանաւանդ՝ որք ակն եղեալ նուիրական եւ աշխարհական ընչից եւ զիւրեանց դատապարտութիւն առ ոչինչ գրեալ, զանշարժական եւ զմեծագին շարժական իրս՝ որ Աստուծոյ նուիրեալ իցեն եւ յորոց Եկեղեցիք, Մենաստանք եւ տեղիք բարեպաշտութեան վարիցին եւ յարգարիցին, յորոց եւ պաշտօնեայք նոցին զպարէն կենաց ընդունիցին՝ յաշխարհական իրս պաշտել, կամ առ անհնարին եղեռանէ նոցին եւ աստուածեղէն պաշտամանցն, հնարիւք իմն յափշտակել յանդգնիցին, ցանկամբ զգէմ՝ ունել: Նմին իրի՝

1. Սովին մշտնջենակարգ Սահմանագրութեամբս արգելումք զօտարացումն ամենայն եկեղեցական գոյից եւ ստացուածոց, եւ զամենայն դաշն՝ որով տէրութիւն նոցին յայլս փոխիցի, զնորհուրմն, զանշարժ գրաւ, զտալն եւ զանուուլ ի վարձու առաւել քան զերեւամ՝ մի, նոյնպէս զբաշն՝ որով պտուղք անշարժ իրաց տուեալ լինին ի վայելել: Ի բաց հանեալ զըէպս՝ զորս ներեն Իրաւունք, եւ զգոյս եւ զստացուածս՝ զորոց ի վաղուց հետէ սովորութիւն իցէ շնորհել զի տացին յերկայն՝ ժամանակեայ վարձու, եւ այն ի յայտնի օգուտ եկեղեցեաց, եւ զպտուղք եւ զգոյս՝ զորս պահելով չիցէ մարթ պահել՝ ըստ ժամանակին պահանջելոյ:

2. Praedecessorum nostrorum constitutionibus, prohibitionibus et decretis aliis super hoc editis, quae tenore praesentium innovamus, in suo nihilominus robore permansuris.

3. Si quis contra hujus nostrae prohibitionis seriem de bonis et rebus eisdem quicquam alienare praesumpserit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, et infeudatio hujusmodi nullius omnino sit roboris vel momenti, et tam qui alienat, quam is qui alienatas res et bona praedicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat, alienanti vero bona Ecclesiarum, Monasteriorum locorumque piorum quorumlibet, inconsulto Romano Pontifice, aut contra praesentis constitutionis tenorem, si Pontificali vel Abbatiali praeferat dignitate, ingressus Ecclesiae sit penitus interdictus, et si per sex menses immediate sequentes sub interdicto hujusmodi, animo, quod absit, perseveraverit indurato, lapsis mensibus eisdem, a regimine et administratione suae Ecclesiae vel Monasterii cui praesidet in spiritualibus et temporalibus sit eo ipso suspensus. Inferiores vero Praelati commendarii, et alii Ecclesiarum Rectores beneficiati vel administrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, praeposituris, praepositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus praebendis, aliisque Ecclesiasticis cum cura et sine saecularibus et regularibus beneficiis, quorum res et bona alienarunt dumtaxat, ipso facto privati existant, illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis quae propterea privatae fuerint) libere de jure conferri, nisi alias dispositioni Apostolicae Sedis sint specialiter aut generaliter reservata, et nihilominus alienatae res et bona hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria et loca pia ad quae ante alienationem hujusmodi pertinebant, libere revertantur. Nulli etc.

Dat. Romae apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo, Kal. Martii, Pont. Nostri Anno quarto.

2. Այլ սակայն Սահմանադրութիւնք, արգելիչ Տրամանք եւ այլ վճիռք, զորս վասն իրաց Նախորդք Մեր ետուն, եւ զորս զօրութեամբ այսր Սահմանադրութեան նորոգեմք, յիւրեանց զօրութեանն ամենեւին կացցեն մնացեն:

3. Եթէ որ ընդդէմ այսց մերոց արգելիչ Տրամանաց, ի սոյնպիսի ստացուածոց եւ իրաց օտարացուցանել ինչ յանդգնիցի, օտարացումն, անշարժ գրաւն, շնորհումն, տալն եւ առնուլ ի վարձու, եւ այլ այսպիսի ինչ փոփոխումնք ամենեւին իսկ ոչինչ են եւ առանց զօրութեան. եւ որ օտարացուցանէն, եւ որ զիրսն օտարարացեալս եւ զստացուածս որ վերադոյնն ասացան՝ ընդունիցի, անկցի ընդ վճռով բանադրանաց: Իսկ այնմ՝ որ առանց խորհրդոյ Հռովմայ Քահանայապետին կամ ընդդէմ բանից այսր Սահմանադրութեան օտարացանիցէ զստացուածս Եկեղեցեաց, Մենաստանաց, եւ տեղեաց բարեպաշտութեան, եթէ յեպիսկոպոսութեան կամ յարքայութեան պատուի իցէ, այնպիսոյն մասնել Եկեղեցի ամենեւին իսկ արգելեալ է. եւ եթէ տակաւին զամիսս վնց յետ այնորիկ յայսպիսում արգելման կամակոր յամառութեամբ, որ քաւ եւ մի լիցի, հանապազորդիցէ, յետ ամսոցն անցանելոյ, այնպիսին ի վարչութենէ եւ ի մատակարարութենէ իւրոյ Եկեղեցոյն կամ Մենաստանին, որում առաջնորդ կայցէ ի հոգեւորսն եւ ի ժամանակաւորս, նովին գործով կախեալ լիցի: Իսկ խոնարհագոյն Առաջնորդք, Հրամանատարք ի վերայ հասից եւ այլ Վարիչք եկեղեցեաց՝ որ հասս ինչ բարերարութեան կամ վարչութիւն ինչ ունիցին, յառաջնորդութեանց, ի վերակացութեանց, ի գլխաւորութեանց, յաւագութեանց, ի կանոնիկոսութեանց, ի մատակարարութեանց, ի պաշտամանց, ի հասից կանոնիկոսութեան, եւ յայլոց եկեղեցական՝ յաշխարհական կամ ի վանական բարերարութեանց՝ յորս կից իցէ հոգ ոգւոց եւ կամ ոչ, եւ զորոց զգոյսն եւ զստացուածս ցորչափ օտարացուցին, նովին գործով զրկեալ գտանիցին: Եւ այն ամենայն բարերարութիւնք առանց իրիք յայտարարութեան դատարկացեալ համարեսցին, եւ մարմիցին իսկ ի ձեռն կարգաւորաց տեղեացն կամ այլոց, որոց յանձն իցէ մատակարարութիւն նոցին, անձանց որ ի դէպ իցեն (բաց յայնցանէ որ վասն իրաց զրկեցան) ամենայն իրօք ըստ իրաւանց տալ, եթէ չիցեն կարգադրութեան Առաքելական Աթոռոյն առանձինն ինչ օրինակաւ կամ ընդ հանուր իմն պահեալ: Իսկ իրք կամ ստացուածք այսպիսիք՝ որ օտարացանն, անդրէն Եկեղեցիս, ի վանս եւ ի տեղիս բարեպաշտութեան, որոց յառաջ քան զայն օտարացումն անկ էին, դարձուցցին համարձակ: Եւ ոչ ումք . . . :

Տուեալ ի Հռովմ, առ Ս. Մարկոսի յամի Մարմնաւորութեան Տեառն 1467, յառաջնում աւուր Մարտի, ի չորրորդ ամի Քահանայապետութեան Մերոյ:

URBANUS PAPA VIII.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Nuper a Congregatione nonnullorum Romanae Curiae Praelatorum, coram dilecto Filio nostro Antonio tituli S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali, S. Onuphrii nuncupato majori Poenitentiario, ac nostro in Alma Urbe Provicario in spiritualibus Generali, et nostro secundum carnem Fratrem germano, a Nobis deputata, emanavit Declaratio tenoris subsequentis, videlicet:

1. Cum circa interpretationem Constitutionis fel. rec. Clementis VIII. sub dat. 13. Kalen. Julii Pontificatus sui Anno 3. de Largitione munerum Regularibus utriusque sexus interdicta, nonnullae difficultates, et ambiguitates sint exortae; Congregatio specialiter a S. D. N. Urbano Divina Providentia Papa VIII. coram Eminentissimo Cardinali, S. Onuphrii majori Poenitentiario, ac Urbis Provicario deputata, auctoritate sibi attributa declaravit, et declarat, munera a Religiosis utriusque sexus tribui posse ex causis gratitudinis, conciliationis, benevolentiae, ejusque conservationis erga ipsam Religionem, vel Conventum, aliisve causis ex sui natura actum virtutis, et meriti continentibus, modeste tamen, ac discrete, et dummodo id non fiat, nisi de Superiorum localium licentia, ac etiam cum consensu majoris partis Conventus, si talis consensus de jure, vel ex constitutionibus, seu consuetudinibus cujusque Religionis respective in hujusmodi casibus requiratur. Consensum vero Conventus in 3. ejusdem Constitutionis ad leviora esculenta, aut potulenta seu ad devotionem, et religiositatem pertinentia munuscula largienda, etc. requisitum intelligi debere de consensu alias de jure requisito, et ubi concurrat ambitionis suspicio, qua cessante, nec in his requiri licentiam Superiorum in scriptis in 4. ejusdem Bullae requisitam, sed sufficere licentiam, etiam oretenus eisdem concessam, declarat. Commessiones autem, computationes, et convivia in excipiendis praesertim Benefactoribus, Protectoribus, vel Ordinariis honorifice, et laute, de quibus in 5. et 6. ejusdem Constitutionis, censeri tantummodo prohibita, si decentiae Status Regularis adversentur. Restitutionem vero receptorum Conventibus faciendam, de qua in 7. ibidem cautum est, intelligi debere de Conventi-

ՈՒՐԲԱՆՈՍ Ը. ՔԱՅԱՆԱՅԱՊԵՏ

Ի ՄՇՏՆՋԵՆԱԻՈՐ ՅԻՇԱՏԱԿ ԻՐԱՅՍ

Նորոգապէս ի ժողովոյ կարգելոյ ի Մէնջ, Առաջնորդաց ոմանց Հռովմէական Պաղատանս, առաջի սիրելոյ որդոյ մերոյ Անտոնիոսի յանուն Ս. Պետրոսի ի կապանս Քաջանայի կարգինալի, Ս. Ոնոփրիոսի կոչեցելոյ գահերիցու Ս. ժողովոյ Ապաշխարութեան, եւ ընդհանրական Փոխանակի-Տեղապահի Մերոյ ի հոգեւորս ի շնաշխարհիկ քաղաքիս, եւ ըստ մարմնոյ հարազատ եղբոր Մերոյ, հրապարակեցաւ Յայտարարութիւն զայս ձեւ օրինակի բանից:

1. Քանզի զմեկնութենէ Սահմանադրութեան բարեաց յիշատակաց արժանեոյ կղեմոյ Ը. ի 19 Յուլեայ 13 ամի քաջանայապետութեան իւրոյ, յորում արդելոյր վանականաց եւ կուսանաց տալ պարգեւս, դժուարութիւնք ինչ եւ երկբանութիւնք եղեն, ժողովս կարգեալ առանձինն օրինակաւ ի Ս. Տ. Մ. յարբանոսէ Ը. է աստուածեղէն տեսչութեամբ քաջանայապետէ առաջի ամենապատիւ կարգինալին՝ Ս. Ոնոփրեայ գահերիցու Ս. ժ. Ապաշխարութեան եւ Փոխանակի-Տեղապահի, իշխանութեամբն զոր ունի՝ յայտ արար եւ առնէ, եթէ մարթ է վանականաց եւ կուսանաց տալ ումք պարգեւս վասն շնորհակալութեան, հաշտութեան, բարեկամութեան, եւ զի բարեկամութիւն առ մենաստանն կամ առ վանն հաստատուն կայցէ, կամ վասն այլոց պատճառաց որ ի բնէ գործք առաքինութեան եւ արժանեաց իցեն. այլ վայելչութեամբ եւ իմաստութեամբ, եւ այն միայն հրամանաւ Առաջնորդի տեղւոյն կամ եւս եւ հաւանութեամբ մեծի մասին վանորային, եթէ նոյնպիսի ինչ յիրաւանց կամ ի սահմանադրութեանց եւ կամ ի սովորութենէ իւրաքանչիւր կրօնից յայսպիսի դէպս պահանջիցի: Իսկ զհաւանութիւնն վանորային, որ 13 հատուածի Սահմանադրութեանն ի տալ դոյզն ինչ ուտելիս կամ բնակելիս, կամ մանր մանր ինչ պարգեւս կարգեալս ի բարեպաշտութիւն եւ յաստուածպաշտութիւն, եւ յայլ եւս նոյնպիսիս պահանջիցի, յայտ առնէ ժողովս՝ թէ պարտ է իմանալ զհաւանութիւնէն որ ապաքէն յիրաւանց պահանջիցի, եւ այն յորժամ կասկած ինչ զամբարհաւաճութենէ կայցէ, եւ եթէ այն չբուցէ, եւ ոչ ի սոսին պահանջի գրովն հաւանութիւն Առաջնորդաց որ ի 4 հատուածի նորին կոնդակի պահանջն, այլ շատ իսկ է հաւանութիւնն թէպէտ ի բերանոյ եւեթ տուեալ իցէ ումք: Իսկ կոչունք, զինքրուք եւ ընդունելութիւնք, որ մանաւանդ առ ի մեծապատիւ եւ մեծամեծարս ժողովն զբարերարս, զպաշտպանս կամ զկարգաւորս առնիցին, որ յիշատակինն ի 5 եւ 6 հատուածս Սահմանադրութեանն, յայնժամ միայն արգելեալ համարեցին, յորժամ վայելչութեան վանականութեան ընդգէմ իցեն: Իսկ հատուցումն զոր ընդունելիք պարգեւացն պարտին հատուցանել վանաց, որպէս զիարդ սահմանալ է 17 հատուա-

bus ad quos data, donata, seu missa de jure pertinent, si id commode fieri potest, alias Conventui ejusdem Religionis viciniori loco, ubi petita fuit absolutio, restituantur. Insuper eadem facultate sibi tributa, omnes, qui hucusque adversus supradictae Constitutionis Capitula hic moderata largiti fuerunt, vel receperunt, a poenis quibuscumque in eadem Constitutione inflictis et incursum, posse, et debere a propriis Confessariis absolvi in foro conscientiae, etiam non facta prius hujusmodi rerum donatarum, seu datarum restitutione. Quoad eos vero, qui praeter modum praedictum graviori Religionis detrimento largiendo, vel recipiendo transgressi sunt, sed ob inopiam restituere nequeunt, eadem Sanctitas concedit majori Poenitentiario, ut de praeteritis usque ad diem datae praesentium in foro conscientiae absolvat, dispenset, et condonet, seu absolvi, dispensari, et condonari mandet, prout in Domino magis expedire judicaverit; et ne praedictae Clem. VIII. Constitutionis memoria dilabatur, Superiores locales cujuscumque Monasterii, Conventus, Domus, et Collegii Regularis sub poena privationis Officii, vocisque activae, et passivae ipso jure incurrendis efficere teneantur, ut in perpetuum singulis annis mense Januario, non solum praedicta Constitutio (quam in reliquis ejus partibus eadem Sanctitas omnino observari jubet, et quatenus opus sit innovat, quemcumque praetensum non usum, aut praetensum usum, seu praetensam consuetudinem, damnando, et irritando) verum etiam hoc Decretum in aliqua publica Congregatione vel saltem in publica mensa perlegatur. Omnibus tam Ecclesiasticis personis tam Regularibus, quam Laicis cujuscumque sint Ordinis, conditionis, gradus ac dignitatis, etiam speciali nota dignis, et qui sub generali dispositione non comprehenderentur, praedictam Clementis Constitutionem contra praesentis Decreti tenorem declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta, super quibus Sanctissimus mandavit expediri Breve. Datum Romae die 15. Septembris 1640.

2. Quapropter ut praemissa firmiter subsistant, et inviolabiliter observentur, quantum cum Domino possumus, providere volentes, motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, Declarationem praeinsertam cum omnibus, et singulis in ea contentis tenore praesentium perpetuo confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae

ծի անդ, իմասցի զվանաց՝ որոց իրքն տուեալք եւ պարգեւեալք կամ առաքեալք իրաւանց անկ իցեն, եթէ զայն դիւրաւ մարթիցի առնել. ապա եթէ ոչ, հատուցի վանորայի նորին պարգի որ մօտ իցէ ի տեղին ուր արձակումն խնդրեցաւ: Եւ եւս իշխանութեամբ որ տուեալ է ժողովոյս (սահմանեմք եթէ) ամենեքին, որ մինչեւ ցայժմ ընդդէմ հատուածոց Սահմանագրութեանն վերագոյն յիշատակելոյ, որում աստէն սահման արկանի, ետուն կամ ընկալան, յամենայն պատժոց որ ի նմին Սահմանագրութեան գնիցին եւ յորս անկեալ իցեն, մարթի եւ պարտ իսկ է ի սեպհական խոստովանահօրէ ընդունել զարձակումն յատենի խղճի մնաց, թէ եւ չիցէ յառաջագոյն հատուցեալ զայսպիսի իրս պարգեւեալս կամ տուեալս: Իսկ զայնոսիկ, որք արտաքոյ օրինակի արդի ճառելոյ առ անհնարին եղեւանէ կրօնին բաշխելովն կամ ընդունելով յանցուցեալ իցեն, եւ առ չբաւորութեան չկարիցեն հատուցանել, նոյն Սրբութիւն տայ իշխանութիւն Գահերիցու Ս. Ժ. Ապաշխարութեան, զի վասն կանխաւ գործելոցն մինչեւ ցօր այսր Սահմանագրութեան յատենի խղճի արձակիցէ, աղատ առնել եւ թողուլ, որպէս զհարգ դիպողագոյն դատեսցի ի Տէր: Եւ զի մի յիշատակ Սահմանագրութեան Աղեմայ Ը. ի վերագոյն յիշատակելոյ ընդեսցի, տեղական Առաջնորդք իւրաքանչիւր Մենաստանաց, վանաց, Տանց եւ վանական Գպրոցաց ընդ պատժովք զըկման ի պաշտամանէ եւ ի գործական եւ ի կրական քուէից, ընդ որով նովին գործով անկանիցին, փոյթ յանձին ունիցին զի մշտնընթացապէս ամի ամի ի Յունուարիոս ամենան, ոչ միայն Սահմանագրութիւնն վերագոյն յիշատակեալ, (զոր յայլ մասունան նոյն Սրբութիւն ամենեւին իսկ պահել հրամայէ եւ որչափ ինչ պէտք իցեն նորոգէ, եւ զօր ինչ զք ընդդէմ պատճառիցի՝ ունել կամ թէ ոչ ունել սովորութիւն՝ զայն ամենայն դատապարտէ եւ յոչինչ առնէ,) այլ եւ սոյն այս վճիռ՝ ի հասարակաց ժողովի ուրեք կամ գոնեայ ի հասարակացն սեղանի ընթերցցի: Ամենեցուն եթէ եկեղեցականաց եւ վանականաց եւ եթէ աշխարհականաց, յորմէ պարգէ, ի հանգամանաց, յաստիճանէ եւ ի պատուոյ եւ իցեն, եւս եւ որք առանձինն յիշատակի արժանի ինչ իցեն եւ որք չիցեն ընդ ընդհանուր ինչ կարգօք, ամենեւին իսկ արգելեալ է իշխանութիւն զվերագոյն յիշատակեալ Սահմանագրութիւն Աղեմայ ընդդէմ բանից այսր վճռոյ յայտ առնելոյ կամ մեկնելոյ, զորոց զհամառօտագիրս զայս տալ հրամայեաց Ս. Քահանայապետն: Տուեալ ի Հռոմէ ի 15 աւուր Սեպտ. ամնոյ, յամի 1640:

2. Նմին իրի՝ զի արդի ճառեալքս սնդագոյնս եւս կայցեն ի հաստի, եւ անարատ պահպանեսցին, որչափ ինչ Տերամբ ձեռնհաս իցեմք, ինամ տանել կամեցեալ ինքնայօժար կամօք, եւ սոյոգ դիտութեամբ, եւ Մերով կատարեալն խորհրով, եւ լրութեամբ Առաքելական իշխանութեան զՅայտարարութիւն՝ որ վերագոյնն կարգեցաւ հանդերձ ամենայնիւ եւ ամենայն իրօք, որ ի նմա փակեալ բովանդակիցին, բանիւք այսր Թղթոյս մշտնընթացապէս հաստատեմք, եւ ընդ-

firmitatis robur adjicimus, ac omnes et singulos, tam juris, quam facti defectus, siqui desuper quomodolibet intervernerint, supplemus, illaque inviolabiliter ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit in futurum observari volumus.

3. Sicque et non aliter in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, et quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

4. Non obstantibus quoad ea, quae Declarationi praedictae. et praesentibus sunt contraria, vel diversa, Constitutione fel. record, Clementis Papae VIII. Praedecessoris nostri praedicti, ac omnibus illis quae idem Clemens in Constitutione hujusmodi voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 16. Octobris 1640. Pontificatus Nostri Anno Decimo octavo.

DECRETUM S. CONGREGATIONIS CONCILII JUSSU URBANI VIII. EDITUM

Sacra Congregatio Concilii, rerum experimento edocta, quantum Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, et pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebro faciunt Regulares, Apostolicis privilegiis innixi, ac proinde operae pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali Sanctissimi D. N. jussu, Generalibus, vel Provincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, et quibuscumque aliis Superioribus Regularibus cujusvis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel Instituti, intra fines Europae existentibus, omnium rerum, et bonorum immobilium, ac pretiosorum

ունիմք եւ տամք սմին զանվկանդ զօրութիւն Առաքելական Տաստատութեան, եւ զամենայն եւ զիւրաքանչիւր թերութիւնս եթէ իրաւանց եւ եթէ գործոց, եթէ օրինակաւ ինչ իւրք ի սոսին սպրդեալ գտանիցին, լնումք. եւ կամիմք զի զայն որջ անարատ առ յապա ժամանակս պահեսցեն ամենքին որոց անկ իցէ եւ լինիցի:

3. Եւ սահմանեմք զի այսպէս եւ մի այլազգ ինչ զվերագոյն ասացեալն ո՞ եւ պէտ դատաւորք կարգաւորք եւ ուրոյն սահմանեալք, նա եւ ատենակալք դատաստանաց առաքելական Պաղատանս, եւ Վարդինալք Ս. Հ. Ե. եւս եւ Նուիրակք անսովորականք, եւ այլ ո՞ եւ պէտ որ որով իշխանութեամբ առաւելեալ եւ իցէ, յետ բառնալոյ յամենեցունց եւ ի միջէ միջէ ի նոցունց զամենայն եւ զընաւ կարողութիւն եւ զիշխանութիւն այլ իմն ազգ գատելոյ եւ մեկնելոյ, պարտին գատել եւ սահմանել: Եւ եթէ որ ուրեք որով եւ է իշխանութեամբ, թէպէտ գիտութեամբ թէպէտ անգիտութեամբ, այլազունակ ինչ դատել զսոցունց մտաբերիցէ, անզօր եւ ընդունայն համարեսցի:

4. Ոչ ինչ խափան լիցի այսմ՝ որ ինչ միանգամ Յայտարարութեան վերագոյն յիշատակելոյ եւ սմին իսկ Թղթոյ հակառակ իցէ կամ այլազգագոյն ինչ, եւ ոչ Սահմանադրութիւնն բարեաց յիշատակաց արժանեոյ Վրեմայ Ը. ի Քահանայապետի, Նախորդին մերոյ, եւ ոչ այն ամենայն, զորմէ կամեցաւ նոյն Վրեմէս յայնմ Սահմանադրութեան զի չկայցէ ընդդէմ, եւ ոչ այլ ամենայն ընդդիմակաց ինչ իրք:

Տուեալ ի Հռովմ առ Ս. Մարեմայ Մեծի, կնքեալ Մատանեաւ Չկնորսի, ի 16 երորդ աւուր Հոկտ. ամսոյ 1640, յամի ութուտասներորդի Քահանայապետութեան Մերոյ:

ՎՃԻՌ Ս. ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՍԻՒՆՀՈՒՈՍԻ ՈՐ ՏՈՒԱԻ ՀՐԱՄԱՆԱԻ ՈՒՐԲԱՆՈՍԻ Ը. Ի

Ս. Ժողովս Սիւնհոգոսի, անդստին ի փորձոյ իսկ իրացն ուսեալ՝ եթէ որչափ ինչ վնաս կրեն կրօնք ի հեռացուցանելոյ զանշարժական գոյս եւ զմեծագին շարժականս, զոր յաճախ գործեն վանականք՝ յեցեալք յԱռաքելական արտօնութիւնս, եւ նմին իրի իսկ պարտ եւ պատշաճ համարեալ զայն համարձակութիւն իւրք ինչ իրօք կարճել, առանձինն հրամանաւ Ամենասուրբ Տեառն Մերոյ, Ընդհանրական կամ Գաւառական ժողովոց կամ Միաբանութեանց, Աբբայից, Ընդհանրականաց եւ այլոց Առաջնորդաց վանականաց որոյ եւ է կարգի, Միաբանութեան, Ընկերութեան կամ Հաստատութեան, որք ի մէջ սահմանաց եւրոպացոց աշխարհիս բնակիցին, զօտարացումն ամենայն անշարժական իրաց եւ ստացուածոց, այլ եւ շարժական մեծագին իրաց, եւ զամենայն դաշն,

mobiliū alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos, seu vitalitios, hypothecam, locationem, et conductionem ultra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim praeterquam in casibus a Jure permissa, fieri perpetuo prohibet, atque interdicat, absque ipsius Congregationis Concilii expressa licentia in scriptis, et gratis concedenda; sub poena privationis omnium officiorum, quae tunc obtinebunt; vocisque activae, et passivae, ac perpetuae inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant; sublata etiam Generali, et Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate: poenis nihilominus Apostolicarum Constitutionum, et praesertim fel. record. Pauli II. quae incip. *Ambitiosae*, in suo robore permanuris. Alienationes vero, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, et concessionem quascumque contra hujusmodi prohibitionem faciendas, Sanctitatis suae auctoritate, ipso jure nullas atque irritas decernit. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militarium etiam S. Jo: Hierosolymitani, Congregationum, Societatum. ac cujusvis alterius Instituti, etiam necessario et in individuo exprimendi, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcumque, necnon illorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, statutis, vel consuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque indultis, et privilegiis sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibuscumque etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis etiam motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis seu extensionis concessis, et iteratis vicibus approbatis, et innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorundem totis tenoribus, ac formis, specialis, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, et aliqua alia exquisita forma servanda esset; tenores hujusmodi praesentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quae praesenti decreto, ac prohibitioni adversantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, et expresse

որով տէրութիւն նոցա տայցի վտարանդի, զմշտնջենաւոր հարկս կամ որ ցկեանս իցէ, զանշարժ գրաւ, զտալ կամ զաւնուլ ի վարձու առաւել քան զերեւամ մի, զյաւատատուութիւն, կամ զերկայնժամանակեայ վարձակալութիւն, բաց ի դիպաց որ յիրաւանց շնորհեալ իցէ, առանց յայտնի հրամանագրի սորին ժողովոյս Սիւնհոգոսի, որ ձրի տայցի, մշտնջենապէս արդեւու եւ խափանէ ընդ պատժով զըկման յամենայն պաշտամանց, զոր յայնժամն յանձին ունիցին, եւ ի գործական եւ ի կրական քուէից, եւ ընդ պատժով մշտնջենաւոր անկարողութեան զնոյն պաշտօն վերստին ընդունելոյ, ընդ որով նովին գործով առանց այլ ինչ յայտարարութեան անկանին. եւ բառնամբ իսկ յԱբբայէ եւ ի Պաշտպանէ զիշխանութիւն ամիոփելոյ զայն կամ ընդարձակելոյ: Եւ պատիժք եւս Առաքելական Սահմանադրութեանց եւ մանաւանդ բարեաց յիշատակաց արժանեց Պաւղոսի Բ.ի, որոյ սկիզբն է ԱճԲարհաւան, յիւրեանց զօրութեանն կացցեն մնացեն: Իսկ զտարացմունս, զգալնս, զհարկս, զանշարժ գրաւս, զվարձակալութիւնս եւ զվարձատուութիւնս, տալ կամ աւնուլ ի վարձու, եւ զամենայն յաւատատուութիւնս, որք ընդդէմ այսր արդեւման գործիցին, իշխանութեամբ Ս. Քահանայապետին նովին գործով ընդունայն եւ անզոր լեալ սահմանէ: Եւ չկարիցեն իսկ խափան լինել այսմ՝ Սահմանադրութիւնք եւ կարգաւորութիւնք Առաքելականք, որք ի շնորհս ոմանց ոմանց կամ կարգաց մուրողաց եւ ոչ մուրողաց, եւ զինուորականաց եւս եւ Ս. Յովհաննու Երուսաղեմացոյ, Միաբանութեանց, Ընկերութեանց, եւ այլոց Հաստատութեանց, եւս եւ այնոցիկ՝ զորս պարտն իցէ ուրոյն եւ յանուանէ յիշատակել, Մենաստանաց, Վանորայից, Կրեքանոցաց, Տանց, եւ այլոց տեղեաց վանականաց, այլ եւ այնոցիկ որք երգմամբ, Առաքելական Հաստատութեամբ, կամ այլով իւրիք ամրութեամբ պնդեալ եւ ամրացեալ իցեն, կամ եւս եւ անյիշատակ սովորութեամբք կամ ազատութեամբք, որով եւ է շնորհաբաւ եւ արտօնութեամբք՝ որպիսի ինչ բանիւք եւ ոճով եւս իցեն տուեալք, թէպէտ եւ զցրիչն ցրելով, եւ այլովք եւս ասացուածովք որ եւս իմն ազգոյ իցեն եւ արտաքոյ սովորութեան, այլ եւ այնոցիկ որք յոչինչ առնիցեն զվճիռս եւս եւ ինքնայօժար կամք եւ ստորգ գիտութեամբ եւ լրութեամբ Առաքելական իշխանութեան կամ այլազգ ինչ օրինակաւ, եւս եւ հաղորդութեամբ բանից կամ ընդարձակելով զմիտս որ շնորհեալ իցէ եւ բազում անգամ հաստատեալ եւ նորոգեալ, թէպէտ եւ առ ի ջնջել զնոսին որպէս պարտն է՝ հարկ ինչ իցէ զնոցանէ նոցին ողջ բովանդակ բանիւքն եւ ձեւովքն՝ ուրոյն ուրոյն եւ բան առ բան, եւ ոչ ընդհանուրն ինչ բանիւք՝ որ զնոսին ի մէջ ածիցեն, յիշատակել կամ այլ ինչ ասացուած ի կիր արկանել եւ կամ այլ իմն ազգ պայմանի բանից որ պահանջէր, հարկ էր արկանել ի կիր. այսպիսի բանք վճռոյս, զոր յայտ յանդիման յայտնագոյն համարիմք, զայնոսիկ որ այսմ վճռոյ եւ արկելն հրամանի հակառակ ինչ իցեն, որոց պարտն էր յայլմէ կուսէ յիւրեանց զօրութեանն կալ մնալ, առանձինն եւ յայտնի իշխանութեամբ

Sanctitatis suae auctoritate derogat, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae die 7. Septembris Anno 1624.

DECRETUM CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XXII. — CAPUT XI.

Bonorum cujuscumque Ecclesiae, aut pii loci occupatores puniuntur.

Si quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali praefulgeat, in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesiae seu, cujusvis saecularis, vel regularis beneficii, Montium Pietatis, aliorumque piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura, etiam feudalia, et emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obventiones, quae in ministrorum, et pauperum necessitates converti debent, per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut Laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quaesito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare praesumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos jure pertinent, percipiantur, is anathemati tamdiu subjaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, et redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositae personae, pervenerint, Ecclesiae, ejusque administratori, sive beneficiato integre restituerit, ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesiae patronus fuerit, etiam jure patronatus ultra praedictas poenas eo ipso privatus existat. Clericus vero, qui nefandae fraudis, et usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem poenis subjaceat, nec non quibuscumque beneficiis privatus sit, et ad quaecumque alia beneficia inhabilis efficiatur; et a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, et absolutionem, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

Ս. Քահանայապետին ջնջեն, որչափ եւ այլ ինչ ընդդիմակաց ինչ իրք կայցեն: Տուեալ ի Հռովմ՝ 7 աւուր Սեպտեմբեր ամոյ, յամի 1624:

ՎՃԻՌ ՏՐԻԳԵՆՏԵԱՆ ՍԻՆՅՈՒՍԻ

Ն Ի Ս Տ Ի Բ. — Գ Լ Ո Ւ Ն Ժ Ա.

Որք զինչս այր եւ պէտ եկեղեցոյ կամ բարեպաշտական տեղոյ յափշտակիցեն, ի սխալիմս պատուհասից մասնիկն:

Եթէ զք ի կղերականաց կամ յաշխարհականաց, որով պատուով որք, եւս եւ կայսերական եւ արքայական պատուով պայծառացեալ իցէ, այնչափ ինչ ըմբռնեալ յարձաթիրութենէ իցէ՝ որ արմատն է ամենայն չարեաց, մինչեւ անձամբ կամ ի ձեռն այլոց, բռնաբար կամ երկեղուկս արկանելով, կամ ի ձեռն անձանց՝ որք ի կերպս կղերականաց կամ աշխարհականաց լինիցին, կամ այլով իւրք հնարիւք կամ նենգանօք զիրաւասութիւնս, զինչս, զհարկս եւ զիրաւունս թէպէտ եւ աւատականք իցեն կամ երկայնժամանակեան վարձակալութեան, զպտուղս, զմուտս կամ զոր եւ է շահս եկեղեցոյ իրիք, կամ այր եւ պէտ աշխարհական բարերարութեան, տեղեաց բարեպաշտութեան եւ այլոց նոյնպիսեաց, զորս ի պէտս պաշտօնէից եւ աղքատաց պարտ էր ծախել, յանդգնիցի ի պէտս անձին դարձուցանել եւ յափշտակել զայնոսիկ, կամ արգելուլ զի մի ի նոցունց՝ որոց ըստ օրինաց անկ իցէ, ստացի, այնպիսին ընդ բանադրանօք կացցէ կապեալ, մինչեւ զիրաւասութիւնն, զինչս, զիրաւունս, զպտուղս եւ զմուտս, զոր յափշտակեացն, կամ որք իւրք իւրք օրինակաւ, եւս եւ պարգեւեալ ի կերպարանեալ մարդկանէ՝ սեպհական իմն լեալ իցեն նմա, որք բովանդակ եկեղեցւոյն եւ գործակալի նորա, կամ ժառանգաւորին հատուցանիցէ, եւ ապա յետ այնորիկ ի Հռովմայ Քահանայապետէն արձակեսցի: Իսկ եթէ պաշտպան նորին եկեղեցւոյ իցէ, բաց ի պատժոց վերագոյնն յիշատակելոց՝ եւ յիրաւանց եւս պաշտպանութեանն նովին գործով զեկեսցի: Իսկ կղերիկոսն որ գործելի կամ հաւան այսպիսի դժպշի յանցանաց կամ յափշտակութեան գտաւ, ընդ նովին պատուհասիւք անկցի, եւ զըկեալ լիցի յամենայն բարերարութեանց, եւ անկար առ այլ ինչ բարերարութիւն եղիցի, եւ ի պաշտելոյ զպարգ իւր, թէպէտ եւ որք բովանդակ զիրան հատուցեալ իցէ՝ եւ արձակեալ, ցկամն կարգաւորին իւրոյ կախեալ կացցէ:

INDEX

	<i>Pag.</i>
<i>Clementis VIII. — Religiosae</i>	2
<i>Pauli III. — Ambitosae</i>	14
<i>Urbani VIII. — Nuper</i>	18
<i>Decretum S. Congr. Concilii, editum jussu Urbani VIII</i>	22
<i>Decretum Concilii Tridentini. Sess. XXII. Cap. XI . . .</i>	26

Յ Ա Ն Կ

	<i>Երև</i>
<i>Կղերմայ Ը. — Կրօնադարան</i>	3
<i>Պատրարի Գ. — Անպարհանաձև</i>	15
<i>Ռորբանուսի Ը. — Նորագույն</i>	19
<i>Վնիտ ժողովոյն Սիւնեղոսի, որ տուաւ հրատանաւ Ռորբանուսի Ը.ի</i>	23
<i>Վնիտ Տրիդենտեան Սիւնեղոսի, Նիստ ԻՅ. Գ. ՓԱ.</i>	27

